

فہرست کتاب مستطاب تثنوی مولوی معنوی فیراؤل

صفحہ	سمول کتاب	بصرہ	مضمون کتاب
۱۰	سیرۃ کتاب		عصہ و امین رخ و حسن کسرک را
۲۱	حکمت بادشاہ ماقبل کسرک		میں استاد
۲۳	ظاہر و باطن کمال ارحم کسرک	۵۳	فرمانوں بادشاہ و لالہ رستم قید
	ارماستاد		آبادوں رنگ
۲۵	ارحمان و ملی انونق و خواست لیلی	۳	و ماں آنگہ کشن و مہ راول و مہ
	حایت اس		کر را با ساریت آتھی و
۲	ملاقات بادشاہ ماقبل کسرک	۴	حکایت لعل و طوطی و حسن رستم
	مہود		طوطی و درو کال
۲	دل بادشاہ آل لیلی و رستم	۵	و فریق میان محسن و مدعی بس طوطی
۳	حکایت طوطی و لعل و بادشاہ ماقبل	۶	و اسان کیں بادشاہ و کسرک
	کسرک و یاقوت مرس		رامی آتشی
۴	و یاقوت و ملی کسرک را و	۷	آتشی و کسرک گمراہ را

نمبر	عنوان کتاب	نمبر	مضمون کتاب
۷۵	گشتن و ریویس را در خلوت	۸۵	همایون اس
۷۶	طلب کردن استعفی علیه السلام	۸۶	آوردن ماه جهنم را اهل و
۷۷	که بعد از تکامل است	۸۷	اهل آسمان اهل را در آتش
۷۸	دوران آیه علیه السلام که کافر	۸۸	انداختن ماه و آتش را در آتش
۷۹	مس احسن رساله	۸۹	که مایلان آن که نام مصطفی علیه
۸۰	در بیان آنکه اما علیه السلام گفت	۹۰	علیه السلام را میوه بخورد
۸۱	که الناس علی قدر عقولهم	۹۱	عقاب کردن آن ماه و ماه و آتش را
۸۲	حکایت کردن امر او را بی همتی	۹۲	آب و آتش را در ماه و ماه و آتش را
۸۳	استیلا بر پادشاه	۹۳	امر را تا تهی
۸۴	انظر ثم صطفی علیه السلام که	۹۴	نصفه نادر که احمد بود علیه السلام دوم
۸۵	نادر را در اخیل	۹۵	ماه را بپاک کرد
۸۶	حکایت او تا جهنم که در پادشاه	۹۶	طهر و آتش کردن ماه و ماه و آتش را
۸۷	عفی علیه السلام عفی میبود	۹۷	کردن صیحت با صحن
۸۸	آتش کردن ماه و ماه و آتش را	۹۸	خوش آتش حمل گریه اهل حلقه حل

موضوع	معمول کتاب	تصحیح	محل کتاب
۴۸	لمس، بر الصلحی		در حقیقت را
۴۹	قول کردن نسائی مکرر در را	۴۴	در بیان حسرت و در بر دس مکر
۵۰	مناجعت نصائی و در بر و را	۴۵	را کجاست یزید و یزید و اصابا و مومنی
۵۱	در قیل و قال و ادعی آسائش		علیه الام
۵۲	فی الاصل لایة	۴۶	فتح اید و در مریاں و در را
۵۳	نصه و عدل حلیه و عدلی را	۴۸	کا آمل مره الی ما در بر که خلوت
۵۴	در قریب و مالع و لی مت		را لیس
۵۵	بیان حسد	۵۰	حاکم کف و در که حاکم را می شکم
۵۶	هم کردیل حاکم نصائی کا آل	۵۱	لام کردیل و عدال مرور را و اعتراف
۵۷	در بر را		مرید الی خلوت و بر
۵۸	سیام و تناول ساهیه مال و بر	۵۳	لوی کردیل و بر مرید الی را لیس
۵۹	سال و ارده و بر سطر از صاری		سلوت
۶۰	تخلط و بر در اسلام اخیل	۵۴	ولیه ماحص و بر بر کسایر را
۶۱	بیان آمل که حاکم و در بر و		سدا حاکم

صفحہ	صفحہ	مضمون کتاب	مضمون کتاب
۱۱۲	۱۲۴	راست تاویل رکعت گیس در تقد	حواس گفتم با طبع رابع را
۱۱۲	۱۲۴	قصہ نسیان لیسہ کران در تحقیق دریا	قصہ آدم علیہ السلام و نسیان و صفا نظر اول
۱۱۳		رسدن سیرار ری آمدن برگوش	ارواح صبیح می در کمال میل
۱۱۴	۱۲۴	هم در میان مکر حرکتی ناجیرا در دوس	با راس کسند حرکتی از سیر جل
		پیش تیر	مردیک چاه رسد
۱۱۴	۱۳	رسدن حرکتی سیر و قتم تیر روی	مزیدل سیرا به سبب ما و اس کسند
۱۱۶		عد کفص حرکتی سستی و لاسه کرد	حرکتی
	۱۳۱	مقتیرا	نظر کرد سیر در راه و دریا کسند
۱۲		حواس گفتم سیر حرکتی را در و ال	و عکس کن حرکتی را
	۱۳۴	سدن ما و	مرد و مرد حرکتی سوی کجراں که
۱۲۲		قصہ پدولمان علیہ السلام د سال	سیر در چاه افا و
	۱۳۵	اکم حیل قضائات ل شود ختم با س	جمع تن کجراں سوی حرکتی و
		روسی سستی و	تا گفتم او را
۱۲۳	۱۳۶	طبع در اول رابع و در سہ اسے مد	مزد اول حرکتی کجراں که مدین و مستور

نمبر	عنوان کتاب	صفحه	موضوع کتاب
۹۰	ماں لوکل و مرک حمد گیس کجراں	۱۲	ماں حج ماں سیر حمد راہ لوکل و
	آں سیرا		حمد ماں کراں
۹۱	حواس سیر کجسراں راہ فائدہ	۱۳	مقرر سداں حج ۷، ۸ لوکل و سلیم
	حمد گیس	۱۴	انکار کردل کجراں و گیس و ناصر
۹۲	حج ماں کجراں و کل راہ ہمد		رقص بر سیر
	اکساں	۱۵	حواس گیس و گیس کجراں راہ
۹۳	حج ماں ترجمہ اکساں راہ		مطلب ۱۲۱۰
	لوکل تسلیم	۱۵	اعتراض کجراں و کل و گیس
۹۴	حج ماں کجراں لوکل راہ ہمد	۱۵	ماں حواس و ادل و گیس کجراں
۹۵	ماں حج ماں سیر حمد راہ لوکل	۱۶	و گیس و ادل و گیس و ماں و سیر
	کردل	۱۷	ماں و ادل
۹۶	ماں حج ماں کجراں لوکل راہ ہمد	۱۷	ماں حواس کجراں و گیس و ادل و گیس
۹۷	ماں حج ماں کجراں لوکل راہ ہمد	۱۷	ماں حواس کجراں و گیس و ادل و گیس
۹۸	ماں حج ماں کجراں لوکل راہ ہمد	۱۷	ماں حواس کجراں و گیس و ادل و گیس
۹۹	ماں حج ماں کجراں لوکل راہ ہمد	۱۷	ماں حواس کجراں و گیس و ادل و گیس
۱۰۰	ماں حج ماں کجراں لوکل راہ ہمد	۱۷	ماں حواس کجراں و گیس و ادل و گیس

تفسیر صحیح	صبر کتب	تفسیر	صبر کتب
۱۵۶	تفسیر قول شیخ و الدین عطار مدنی به توصیف حسی عامل سال خاک حول سحر آه	۱۵۳	انگشتن خواص طوطی مرده را انفس در مدخل طوطی مرده و در اع کور طوطی حواص را و مدخل ویریاں
۱۵۷	ایلم سحر اول و بی طیلہ السام را که تہ درانی اول بونداری صفا نایا	۱۵۵	مسرت لیتیم خلق و بخت ماتدل تفسیر مسرت اندکال . ما طیلہ لکین
۱۶	بارگش مارا دکال با طوطی تہ ویدہ ار طوطیاں مد و سمان	۱۵۷	یہ یکیم عروسی مدلس اندر سہ راعی بار را آہ
۱۶۳	سیال آل طوطی حرکات طوطیاں و مدخل طوطی در س و بوحہ کردن حواص مرہ	۱۵۸	حکایت سیر سبکی کردار ہر چہ را در سمانی جنگ در گویساں در ہمدہ ۳
۱۶۸	تفسیر قول سیکم سال سحر ہر چہ را در ادامی آہ و مدعی قول لہی ال	۱۵۹	یاں حدت س کال مد کال مدلہ ساں آل حدت کال لکیم فی امام
۱۷۲	سعد الحور الحدیث روح حکایت خواص طوطی او	۱۶۰	و ہر کرم لہجات الاقتصد الہا قصہ مال شروں عاتقہ مدیہ و عہما

نمبر	مضمون کتاب	نمبر	مضمون کتاب
۱۳۴	تفسیر حسان التاج والاصغر الی الخ	۱۳۵	اسمعی
۱۳۵	الاکبر	۱۳۶	مستل
۱۳۶	آدم صل قیہ دوم الی المومنین	۱۳۷	تفسیر و بیوگرافیک اسماعیل
۱۳۷	عمر رضی اللہ عنہ اسماء و دین او	۱۳۸	سول کروں رسول، دم از عمر رضی اللہ عنہ
۱۳۸	کرامات عمر رضی اللہ عنہ را	۱۳۹	سول اسلامی، روح مایہ کی کل جسم
۱۳۹	یا نس سول الی المومنین سمر رضی اللہ عنہ	۱۴۰	ماں س ارادوں مجلس مع اللہ مجلس
۱۴۰	حصہ در پرورجست ترا	۱۴۱	مع اہل الصوف
۱۴۱	سما رسول امیر رضی اللہ عنہ رحو	۱۴۲	نصہ مار رکال کہ طوطی بخوش ایام
۱۴۲	سلام کردوں سول، ہم را الی المومنین عمر	۱۴۳	دا و لطویاں ہند سں ہنگام رفس
۱۴۳	سول کروں رسول را الی المومنین عمر	۱۴۴	سجارت
۱۴۴	رضی اللہ عنہ	۱۴۵	نصہ احیہ طوطی و حقول آبی
۱۴۵	انعامت کردوں ہم عالمہ السلام آل	۱۴۶	دین خواجہ طوطیاں ہند سں
۱۴۶	دلب را خوشنیتس کہ ساطلما و انعامت	۱۴۷	را در دست، پیام رسانیدن دلان
۱۴۷	کردوں طبعیں گناہ خود را کس کہ س ما	۱۴۸	طوطی

شماره	عنوان کتاب	موضوع کتاب
۲۰	دستورالعمل که از زمان دایم	ارودم و عام و رنگ
۲۱	طال که سه	صحت من مری را که در قیام عملی
۲۱	فصل الحالی در سن ماحر کردن	و حیات مگر
۲۱	بالسبب علت مناسبت در نیتی	و سیاه آکمه حیدل بر کس آگاه
۲۱	مع سدل حال جمع لیلیه	که دست
۲۲	مرد ایستاد استیج اصل و غنیم	مرا عا کدول تو سر او استغفار
۲۱	سه سست	و در کله خویش
۲۱۳	رسان آکمه مد که مدیدر سی	در مان این حرکت این بسین المعامل در
۲۱	مرد اعطاء و صحت سدر که اکیست	لعا من الحامل
۲۳۵	میں اعطاء و صحت بر سدر که سخت	تسکیم کردن مرد و در اعطاء و صحت
۲۲۶	مرد و مات	و سیاه آکمه بوئی علیه السلام و سول
۲۱۳	مرد و سول از انزل در	مرد و سحر مستحق اند
۲۲۵	فصلت سحر و سحر	سحر حیا استیاد و در مان
۲۱۵	نیت کردن سحر را که سخت	تقیر و لی سحر دیدن دیدهای حسن صالح

مضمون کتاب	مضمون کتاب	مضمون کتاب
۱۹۱	احصرت خطبه که که امرو در مارال ماره آه تفسیر صحت حکیم سالی مدین المدبره که له جوده است یاب آسنا هاست در دار حال	صلی الله علیه وسلم مامقده ۱ اطهار حفره خطبه استی الله خطه در دست لاهل گواهی دادی سنا آه ۲ نقد خطه طرب حکیم و موام رسایل المرئین عمر بنی المدبره ماو
۱۹۲	رعی این حدت که استوار در السنا بریدل عاتقه صا لقیه صلی المدبره مار خطبه استی الله علیه وسلم لیسر مال	۳ بردا یدل ساله لیسر هم لفظ و رار عام گره که مستی ست در تمام تعقل که مستی ست
۱۹۳	امرو در سیه سوود ۱۹۳	۲۰ نقد دعای آل دو حرسه که هر دور بر سر هر باراری سادی میکس که اللهم اعط کل متیق حلقا اللهم اسط کل سکا تلا آه
۱۹۴	۱۹۴	۲۱ فرمال کول سرو لیسر مایه آه که فرمالی ایسا مول ست
۱۹۵	۱۹۵	

نمبر	مضمون کتاب	نمبر	مضمون کتاب
۲۶۶	در سرب و صفت سیر و مطالعات و	۲۶۹	در سرب با قوس
۲۶۷	و با صراحتی او	۲۷۰	رود کس ل ارحی سبب ملائمتها
۲۶۸	بصورت کردن رسول خدا صلی الله	۲۷۱	اوب کردن سرگرا که در دست کراں
۲۶۹	علیه السلام علی را که چو ل هر کسے روح	۲۷۲	لی الی کرد
۲۷۰	طاعتی لعل سرب ارحی حویدة لعل	۲۷۳	مقصود حکما و صفت آخر رما یا ل
۲۷۱	لعل سرب عاقل	۲۷۴	تا با کردن لوح علیه السلام مرفوم
۲۷۲	فصل کتودی ردول رویی و ساه باه	۲۷۵	را که باس سبب
۲۷۳	صورت سیه	۲۷۶	تبادل ما و سال صوفیا عاقل را
۲۷۴	رفش گرگ و رماه در حد سیر نگار	۲۷۷	میں روی حوس
۲۷۵	اسحاق کردن سرگرا	۲۷۸	آمدل همان میں یوسف صدل علیه
۲۷۶	فصل آنگه در ماری که دست او در دوا	۲۷۹	السلام
۲۷۷	گلف کو کستی گلف مسم	۲۸۰	طاب کردن لوعا علیه السلام ارحال
۲۷۸	سیاں بدل آن که سده که سسم	۲۸۱	در همان
۲۷۹	حوادل آن مار مار خور را سار	۲۸۲	کفن همان لوعا علیه السلام را که آئینه

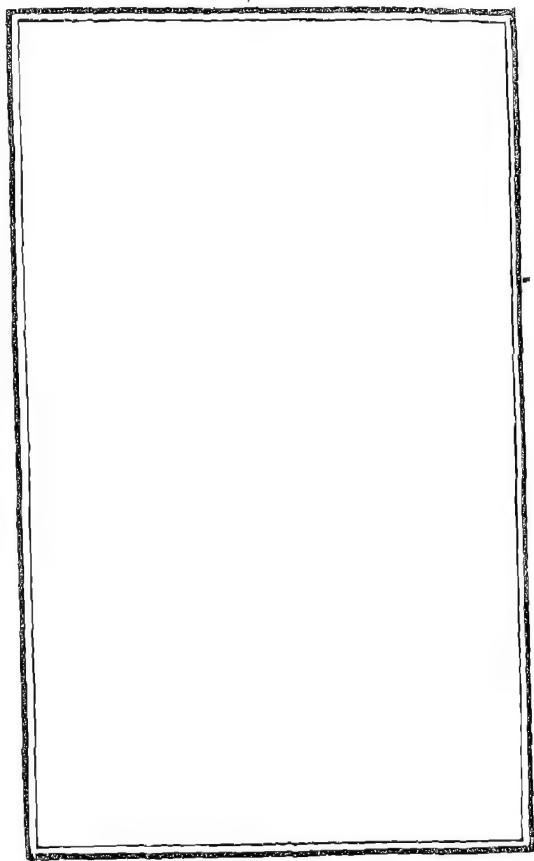
صفحہ نمبر	مضمون کتاب	صفحہ نمبر	مضمون کتاب
	اعلاء السلام، مادہ علاج را	۲۵	دو سال آئینہ حنا مکہ کدہ ماسن کرم س
۲۲۶	رضی قیت مرج البحرین یلسان مہما		و کرم کرم ہم ماسن گہ است
	مریج لاسعیال	۲۵۱	۱۰ دن مہما آئینہ اریس س تا اوشہ
۲۲۹	رضی آئینہ کدہ دلی کدہ ارمی ہاسد		حداد مہما آئینہ دہس س تا ارجہ
	مرد رالتا ہکتاجی کردل		ولسہ عمر س
۲۳۰	خلص اجراس سرت ہفت او	۲۵۳	مس آمل بقیال حسیلہ ہر اکرام
۲۳۳	دل ہادل مرد سرت رالہاس دلہر		۱۰ الی وہ یہ یس ہ ہ اورا
	حویس	۲۵۵	دو سال آئینہ ماسن د ماریتا عاتق
۲۳۶	نعین کردل دل طریق طلب اری		دہ است آہ
	کدہ املی خودرا	۲۵۶	پیرا سرت ہدیہ رالیی سہ ماسن
۲۳۷	ہدیہ کردل سرت معوی آب مارال		اعلاما مل طلہ
	۱۱ سال مادہ سرت لعدا و مالیر	۲۵۸	حکاس اجراسی بحوی ہکتشال
۲۳۹	د سرت دقت عرب معوی آب مارال	۲۶۰	قل کردل حسیلہ ہ ہ راجات
	را و کردل مرد حلیہ		عظا مرد دل

نمبر	مضمون کتاب	نمبر	مضمون کتاب
۳۲۲	حکایت	۳۳۶	جواب دال امیرالمؤمنین علی رضی الله عنه
۳۲۳	کنس پیغمبر مرد صبی الله عنه رکاب	۳۳۷	که سب انگشت سمیرا و سب حر لود
۳۲۴	سمراس بر سر گود مالیت بکار	۳۳۸	در ان جانب
۳۲۵	روح حکایت رید صبی الله عنه	۳۳۹	کنس حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم
۳۲۶	آس انبال و سهر در مال المیز	۳۴۰	که تری رکاب دار امیرالمؤمنین علی رضی الله عنه
۳۲۷	عمر صبی الله عنه	۳۴۱	که کنس علی رضی الله عنه مدسما لود
۳۲۸	افسجه جلالت حق تعالی و رد الیوم	۳۴۲	جواب لود
۳۲۹	تعبیر صلی رضی الله عنه داعش	۳۴۳	تعبیر کرد آدم علیه الصلوه والسلام
۳۳۰	امیرالمؤمنین علی رضی الله عنه تفسیر	۳۴۴	اصطلاحات امین لیس و عجب کردل
۳۳۱	اراسته	۳۴۵	مارکنس حکایت امیرالمؤمنین حضرت
۳۳۲	سالم کردل امیرالمؤمنین علی رضی الله عنه	۳۴۶	علی رضی الله عنه مساحت کردل لود
۳۳۳	که که حول لود که بر حول میجوی مطهر	۳۴۷	ماحولی حولس
۳۳۴	سدی تفسیر راسته آتی و مرا	۳۴۸	انبال رکاب دار امیرالمؤمنین در ساس
۳۳۵	کسی	۳۴۹	امیرالمؤمنین علی رضی الله عنه

مضمون کتاب	نمبر صفحه	مضمون کتاب	نمبر صفحه
باید دانش ارجاها		آوردن دست از حال	
۳۱ قصه مری کردل رویاں و نساں		۳۹۱ مرتدین کائنات حسی سدا که بر تو	
علم تقاسی		و چی بر رو	
۳۱۲ سداں چیمبر بر سی السه را که امورا		۳۹۴ دما کردل ملهم باسمه که نوی علیہ السلام	
۳۱۳ حوی دحوں باء اکر دمی در حاسی		راوش را ارس سهر که حسا زاده	
و حاس کس او که است دما		اندل مراد مار گرواں	
۳۱۳ حواس رمدن خاربه صبی السه بر سول		۳۹۹ اسما کردل تمارت بر	
را سلی السه سلم که احوال خلق بر		عصمت خویش	
لویه سهان یس		۳ قصه قصه دت مار دت کمال و	
۳۱۹ سهرم کردل علماں باه ما سائل لهما را		عقوبت اتاں	
که آں میو با بر مرده دگر مدو او دم		۳۲۰ سنا تارین کره سانه رنجور ویت	
۱ حور ده است		۳۵ درساں او که اول کیسکه در حال نص	
۳۲۱ نشیه قصه رید را حواس حسرت سنا		سنا آرد ابلوس نو	
علیه القسوة والسلام		۳۶ رساں او که حال حور وستی حور با	

10

صفحہ	مسموں کتاب	عصر صفحہ	سہ ای کتاب
۳۴۸	سان آلمہ فتح ظلمیدین محمد علی اللہ		۱۰ احصاء علی لماعہ مانع کس تو
	علمہ اسلام کہہ دغیر مکہ را		آں سہ و سلطان سہ را
۳۵۱	آگسٹ مرالموس علی مادیں خود کہ	۳۵۲	حاقہ
	جو توجہوا، اسی برزوں حتم میں کجید		— ۱۱ —

تمام شدہ فہرست ثنوی مولوی معوی دفتر اول

السلام بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ هَذَا الْكِتَابُ الْمُنِيرُ

و اما توفیق من نیست مگر از خدا این کتاب منیر

الْمَعْنَوِيَّ وَهُوَ أَصُولُ أَصُولِ الدِّينِ فِي

معنوی است و این است حج حج دین است در

كَيْفِ اسْتِزَارِ الْأُصُولِ وَالْبَقِيَّةِ وَهُوَ فِيهِ اللَّهُ

فراستش را از برای استدل و بقیه کردن باقی است و این است در کتاب

الْأَكْبَرُ وَشَرَحَ اللَّهُ الْأَرْهَاقَ سُرْهَانَ أَنَا لِلَّهِ الْأَطْهَرُ

بزرگترین است و شرح داد خدا رهاق را و بقیه طالب است خدا تعالی

مَنْ لَمْ يَزِدْهُ كَيْفَ تَكُونُ فِيهِ مَصْنُوعٌ يُشْرِقُ

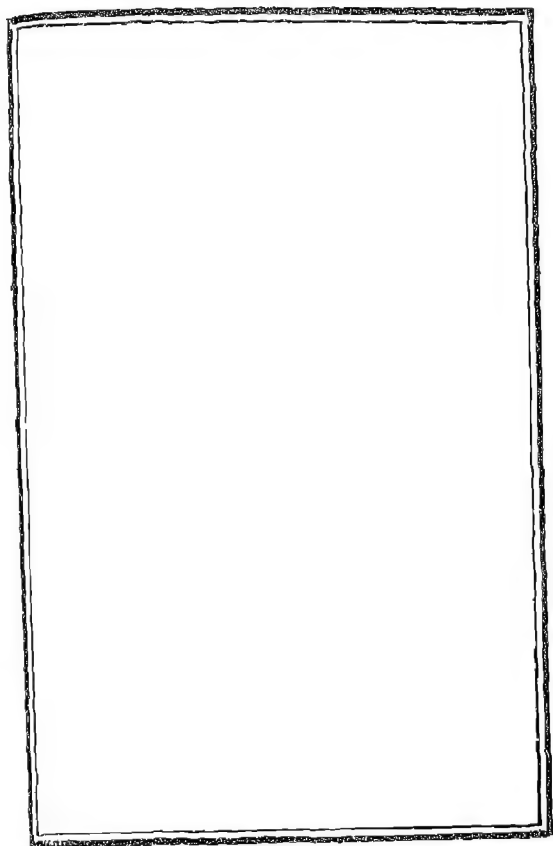
کسی که نداد به او چگونگی در او باشد که در او روشن گردد

لِسِرِّهِ أَتَى رُؤْيَا الْأَصْبَاحِ وَهُوَ حَتَّى

بر سر او رسید و دیدن را از صبح و این است در کتاب

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ وَالْأَعْظَمِ وَفِيهَا عَمَلٌ

درست است که حمد و بزرگترین است و در این است در کتاب

وَسَعَى الْأَرَائِي، وَتَطْيَبُ الْأَخْلَاقُ بِأَيْدِي سَهْمَةٍ

دو احمی در راه است و اگر، ناخن حصد است مدسماست برسدگان

كَوَامٍ بِرَمَاتٍ يَمْعُونَ بِأَنْ لَا مَسْتَه إِلَّا الْمَطْمَعُونَ

گرام کوهکاران مع مسکند مایکه ساس ادرامگر پاگان

بِزَيْنِ مَرَرَاتٍ الْعِلْمُ لَا تَأْسُهُ السَّاطِلُ مِنْ يَتِي

دو سواد ساه است ابرو یکسا او پیکار غلبدان می آید ادر باطل از سیت

نَدِيهِ وَلَا مِنْ حَلِيفِهِ وَاللَّهُ يَرْصُدُهُ وَيَرْفُقُهُ

ماد و - از پس او و جداست حال نگاه میدارد ادر با محاطت میکند

فَاللَّهُ حَيْرٌ حَاطًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، وَلَهُ

پس حق سجاد کوهنگاهان است و او مهربان تر است از مهربانان دران سوی را

الْقَابِ أَحْرًا لَسَمَّاءَ احْطَاكَةَ الْحَيَمَةِ وَاقْصَرْنَا

لغمان و گرس نه گمایش دارد ادر ادره گریه باور دگرماه گرس با

عَلَى هَذَا الْقَلِيلِ، وَالْقَلِيلُ يَدُلُّ عَلَى الْكَثِيرِ *

پس بر اندک و اندک دلالت میکند بر بسیار

وَالْحَرْعَةُ تَدُلُّ عَلَى الْعِدَّةِ وَالْحَفْنَةُ تَدُلُّ عَلَى السَّيَةِ

و یک ساه آه دلالت میکند بر خوس و دو دستت علم دلالت میکند بر حسن

لَسْمِي عِنْدَ آسَاءِ هَذَا السَّبِيلِ سَلَسِيلًا وَعِنْدَ

که آنچه بود در نزد این راه سلسیل و بر آبها

أَحْشَاءِ الْمَقَامَاتِ وَالْكَرَامَاتِ حَرَمًا مَمْنُونًا

ساجان محال کرامها حرمتار دی دارگا و

أَحْسُ مَقِيلًا ۚ الْأَحْرَارُ مِنْهُ أَكْلُونَ وَيَتَمَرُّونَ

مکرمست از چاه مانع اسراست بگو کاراں اسرا نوسان خورد و می نرسا

وَالْأَحْرَارُ مِنْهُ يَفْرَحُونَ وَيَطْرُقُونَ قَاهُ

و آزادان ازین ساه میسود و طریقی کند و این نوی

كَيْلٍ مُصْرَسَرًا لِلصَّابِرِينَ وَدَمٌ وَحَسَنٌ

مثل دران مصرسر آساندی برکیاشاں را و دمن و درنجست

عَلَى آلِ فِرْعَوْنَ وَالْكَافِرِينَ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

بر سالکان فرعون و کافر دیکر کاں چنانچه فرموده است خدای بر

يُصَلِّ بِهٖ كَثِيرًا وَيَمْدِي بِهٖ كَثِيرًا ۚ وَإِنَّهُ يُفْطَأُ

راه یازد او بسیار را و پاس میکند با ساری را و نفس آن قوی سهای

الصُّدُورِ وَجَلَاءُ الْأَحْرَارِ ۚ وَكَسَاءُ الْقُرَابِ

سحاب درک و آمد و بهاست و مانک و قرآن س

قُدْوَةُ الْعَارِفِينَ + وَلَا مَأْمَرُ الْهَدَّائِي قَا

کدیتوں کے عارفان سے و امام براہ راست

الْأَيْقِيْنَ مَعَهُ الْوَرَاءِي + آمِينَ الْقُلُوبِ

ایقین کے ساتھ و اسی کے دل

وَاللَّهُمَّ وَدِّعْهُ اللَّهُ سَنَ حَلِيقَتِهِ وَصَفْوَتِهِ

و خداوند! دوستی دے خدا کے چہرے اور درگاہ

فِي بَرِّيَّتِهِ وَوَصَانَاةِ لَيْبَتِهِ + وَحَيَايَاهُ عَمَدًا

و آفرینش اور وادارگی اور ادرست و سیرت و پند و اندرز

صَفِيَّتِهِ + مَعَانِ حَرَائِشِ الْعَرِيزِينَ + آمِينَ

رکھو خداوند! کلمہ حریصان عزیزان کے ساتھ و اسی کے

كُؤْمَرِ الْعَرِيزِينَ + اَنْوَالِ الْقَصَائِلِ حُسَامِ الْحَيِّ

کھمبات کے کؤمران و انوار کے قصائیل حسام الحی

وَالَّذِينَ حَسَنَ مِنْ مُحَمَّدٍ حَسَنِ الْبَلَدِ الْمَعْرُوفِ

و ان لوگوں کے لئے جو حسن محمد کے لئے حسن ماکہ کے معروف

يَا أَيُّهَا زَكُّ الْوَسْرِ رُتْدَ الْوَقْفِ حَسَدًا

یا اے زکی! زکات کے رتد و وقت حد

الْكِبَرُ يَقُولُ الْعَدُوُّ الضَّعِيفُ الْمُحْسَنُ

زرگ بزرگتر سده مانواں مارشد

إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ بِعَالِي مُحَمَّدٍ وَحُسَيْنٍ عَلَيْهِمَا

سود رحمت عالی محمد و حسین علیهما

تَوَالٍ رُوِيَ تَقَرَّرَ اللَّهُ مِنْهُ أَحْصَا تَوَالٍ الْمَطُورُ

مار روم قول که در این حدیث است که در این حدیث است که در این حدیث است

الْمَتَوَيِّمُ الْمُتَوَيِّمُ الشَّامِلُ عَلَى الْعَرَبِ وَالسَّوَادِ رُوِيَ

متویمی متویمی شاملی علی العرب و السواد روید

الْمَفَالَاكِ وَدَرْدَالِ الْأَلَاكِ وَطَرِيقَةِ الرَّهَادِ وَحَقِيقَةِ

روس در دالهای امان و در دالهای امان و در دالهای امان و در دالهای امان

الْعُنَادِ قَصِيرَةِ الْمَسْنَى كَيْفَرَةُ الْمُعَاذِي لَا سِدَّ عَاءِ

ساد که در این حدیث است که در این حدیث است که در این حدیث است که در این حدیث است

سَيِّدِي وَسَيِّدِي وَمُعْتَدِي وَمَكَابِ الرُّوحِ

سید من و سید من و معتمد من و مکاب الروح

مِنْ حَسَدِي وَدَجْنَةِ يَوْمِي قَاعِي وَهُوَ السَّيِّئُ

از من من دجنه از من من دجنه از من من دجنه از من من دجنه

وَيَأْتِيهِمْ قَوْلُ الْآفَاقِ * تَتَوَحَّهَ الْبَنَاتُ

مشافہ درایاں قلا دو لکھداں کہ رفی آرہد سوئے او اماں

الْوَلَدِ * وَكَعْبَةُ الْأَمْثَالِ * تَطُوفُ بِهَا

آلماں و توشہ او کعبہ امید کہ طواف کند سوئی او

وَقَوْلُ الْعُقَاةِ * وَلَا زَالِ كَذَلِكَ مَا طَلَعَتْ

کرہ سالماں و ہیمہ او آں سیکہ در چیمیاں باد فیکہ طلوع کند

حُمُرٌ * وَدَرَسَارِقٌ * لِيَكُونَ مُعْتَصِمًا أُولَى

سارہ و آقاب برآمد اماں حای بنہاں حد او بدان

الْبَصَائِرِ الرَّائِسِينَ * أَلَسْ قَوَّ حَائِيَّتَيْنِ

بیانہاں کر اسان دروین آمد رو حایاں

السَّمَائِيِّنَ * الْعَرَسِيِّنَ * التُّورِيِّنَ

و آسمانیاں و عرسیاں و توریان

السُّكَّابِ الطَّارِ الْعِيْبِ الْحَضَارِ الْمُلُوكِ

حاکمین سیدگان عایک حاضراں یار ساراں

حَتَّى لَا ظَهَرَ * أَشْرَافِ الْمَنَائِلِ أَصْحَابِ

رہر جاہاں سے کہند برنگاں نیلیاں صاحبان

الرَّحْمَانُ صِدِّيقٌ نُّصِيْدٌ بَقِيٌّ صِدِّيقٌ

رحمان صدیق و اوصاف این صدیق این صدیق است

كَاصِيٍّ اللَّهُ عَنْهُ وَعَنْهُمْ أَلَا رَمَوْا الْأَصْلَ

حوسو ما حوا ارو وار و ما رومی الاصل

الْمُتَّسِبُ إِلَى السَّيِّئِ الْمَكْرَمِ بِمَا قَالَ أَمْسَبَ

مسب کرده است ه سوسه تیج رزل ما یج گفته است سب کردم

كُرْدٌ نَأَوَّاصُحْتُ عَرَبِيًّا قَدَسَ اللَّهُ

دالیگه کرد بودم زعی باباں و صبح کردم درجایلیگه زلی بودم العسی داما پاک سار و حوا

رُوحَهُ وَأَرْوَاحَ اسْلَافِهِ وَأَحْلَافِهِ

روح ادا و ارواح برگان ادا و فرمداں ادا

فَيْعَمُ السَّلَفُ وَيَقَمُّ الْخَلْفُ وَلَهُ لَسْتُ

بیس سکو سلف است و بیگو خلف است درایه اوسرا دلیست

لَقَيْتِ الشَّمْسُ عَلَيْكَ رَادَّاءَ هَا وَحَسَتْ

که ادا حوا اس آفتاب راب جا ر خوردا و دالستی است

أَرَحَّتِ النُّجُومُ كَدَّهَ أَصَوَاءَ هَا كَرِمَالُ

کرد و نه است ساگان بر داد روشنی است حوردا همیشه باد

الْقَصَائِلُ + الْتَوَارِدُ لَا تِلْ + أَمِيرُ نَارَتِ

قصایا روسی است دلیلها قبول کس است پروردگار

الْعَالَمِينَ + وَهَذَا دُعَاءُ لَا تُرَدُّ قَائِلُهُ دُعَائِهِ

جهانان و اس دعا نیست که ای متود لیس اس دعا

لَا صَافِ الْبَرِّ سَامِلٌ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

مرحمه انعام خلق راست و از کرمه و عصبه و ماست را خدا

وَحْدَهُ + صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

و حالیکه است و د و و خدا و سر دار ما که میخواست

وَالِهِ وَعَدْرِيهِ الظَّاهِرِينَ وَحَسَنًا

و را و لا و و متعلقان او که با کاسه و کانی است بر ما

اللَّهُ وَيَعْمَ الْوَكِيلُ + يَعْمَ الْمَوْلَى وَيَعْمَ

خدا و یکه حاس است یکه مولی و یکه

الْبَصِيرُ فَعَلْ مَا لَسَاءُ وَحَكْمُ مَا رُنْدُ ط

باری کننده که خدا رحمت میجواید و حکم میکند رحمت بخاراده ملک

بسم الله الرحمن الرحيم

آتش عشق ست کا درے قناد
 لے حریف ہر کہاریا رید
 بھیجے رہے و تریا قے کہ دیہ
 لے حدیت را دیہوں می کہ
 محرم این ہون حریمت میت
 گر ہو دے مالے را لہر
 در عس مارو رہا بیگاوت
 روز اگر رفت کہ رداک میت
 ہر کہ حرما ہی را اسن یہ ست
 دریا دل حال یہ بیستہیچ حام
 مدگل ہنس آرا دی یسر
 گر رہی گس را در کورہ
 کا نہ حیتہم حریمیاں یزت
 ہر کہ احامہ رعیتہیچا کہ ست
 تا داسن ای عشق عوس منوای ما

عوس عشق ست کا مدنی قناد
 یرد ہائیس یرد ہاے مادرہ
 ہیچو لے دسار دستانے کہ دیہ
 قضہاے عشق محسوس می کہ
 مردمان را مستری حرگوت میت
 لے جہاں را یز کا دی ارستہر
 روز ہا مارو رہا ہمراہ ست
 تو ماں ای آکھچوں تو یک میت
 واکہ فی روز ریت روزن ویرتہ
 یس عس کہ تاہ ماید السلام
 حید ماتہی مدسیم و مدور
 حید گھ ممتہیکت و رہا
 متاصف قانع سد پر دست
 اور حرص و عیب کلی یا کہ ست
 لے طیب حلہ علہاے ما

بسم اللہ الرحمن الرحیم

<p> آرد ایہا شکایت یکند اے عیبرم مردوں مالیدہ اند مانگویم ترحہ درہ استیاق مار حیدرہ رگارد سل عولیت حقت مدحالان و حتحالان سدم ارادوں میں ہے سست اسرار میں ایک جتیم کو قوت را آں پورمیت ایک کس را دید حال پتویمیت ہر کو ایں آتش مدا دیمیت ماد </p>	<p> شہسوار لی عیون شکات یکند کریمستان تامل اندریدہ اند سید خواہم ترحہ مرحہ اوراق ہر کسی کو دورہ مادر اصل عولیت میں ہر جمعیتہ اہل سدم ہر کسے ارطل خود ستیاد میں سر میں ار مال میں دورمیت تن رجال و حال رتن مستویمیت آتش ستیاس مانگتا ہی دیمیت ماد </p>
--	---

رو تو رنگاراج ادیا کس | تعداد آن نور را در آگس

حکایت شاه عاشق شدن کنیز که خریدن پادشاه آن کنیز که
در خورشید آن کنیز که تدبیر معالج پادشاه بکسیر بزرگ

تسویای دوساں این داستان	خود حقیقت تقدیر حال است آن
لحا حال حلیس را گریه بریم	هم رز سیاهیم رعبه بروریم
این حقیقت را ستودار گوشت دل	تا مردن آن سکه را ب دگل
فهم گرد آید و حال را ره دهید	نار را از استوق یاد ره دهید
نودستای در مالی بین این	نمک دیا بودن و هم نمک دین
اتفاقا شاه سدروری سوا	ما خواص حلیس را به شکار
هر صیدی میشد اندر کوه و درخت	ما گمان در دام عشق او سید گشت
یک کیم که دید او در شاه راه	تا تمام آن کیم که حان شاه
مزع حلیس در قفس من مستطید	و ادماں و آن کیم که را خرید
چون حریه او را در حور دارت	آن کنیز که از قصاصها مرستد
آن کیم حور است یا لاس نمود	یا مت پالان گرگ حر را در رود

ای دو دے بخت و ناموس ما
 جسم خاک ار عشق را خاک است
 عشق جان طور آمد ماتفتا
 مال و ساریہ و گر حسنتے
 بہ کہ ادار ہمہ مالی تہ جدا
 چو کہ گل رفت و گلستان در گشت
 سر بہاں ست اندر بر و دم
 ایچہ لے میگویہ اندر این رہا
 حلقہ مستوق ست و عاشق یروہ
 چوں مات عشق را بر لے او
 من جگہ موتس دارم تین و لیس
 نور او را میں، نیر و تحت و فوق
 عشق خواہد کایں جس یہ وں بود
 آنہ حامت حیرت شمار نیست
 آنہ کر رگت آلا لیت حد است

ای تو اعلا طوں، حال یوس ما
 کوہ و قص آمد، یا لاک است
 طور مست و جز موسیٰ صاحب قضا
 میجو لے من گفتہ ہا گفتے
 میداست گر یہ دار و سد بودا
 استنوی راں لیں امل سر گشت
 چاستس گر گو لم جہاں رہم رہم
 گر گم س جہاں کر و حرا
 رمدہ مستوق ست و عاشق مودہ
 اوچہ مٹی مادر سیر و لے او
 چوں ساتد لوارم ہم نفس
 مرد و گردم چوں تاج و طوق
 آنہ عمار سود چوں لود
 را کہ رگزار در حسنتا نیست
 یہ تجاع ار لودہ و رسید حد است

سنستے دل تہ دروں دلا کم
 سورس شیم دل یہ درو دیم
 طاہر تہن عجم حکیمان معا
 کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ
 آو رون بادشاہ و در خواب ویدن بادشاہ آن ولی اول ششکل

<p>تہ عجم آں حکیمان را سید رفت در سجد سوی محراب سجد چوں بختی بس آمد عرفان کای کیدہ تختت ملک جمال حال ما این طیمان سید امیر ہمیشہ حاجتیار ایساہ ایک گفتی گریہ میدام سرت چوں را در داریان حال حروت در میان گریہ دواست در روت گفت ای شہزادہ حاجت روا جو کہ دادید حکیم حادق ست</p>	<p>یا رب سجدہ حاس سجد وید سجدہ گاہ ارشاد سجدہ آسجد خوش رہاں کت او در موج و تیا مس جہ گویم چوں تو میدالی ہماں یقین لطف نام تو است در مار دیگر ما عسلط کر ایم راہ رود ہم یید کستس رطاہرت اندر آمد کچھ کچھ کچھ کچھ دید در خواب او کہ پیری رو نمود گر عجزی آیات مسزراست صادق دال کو این صادق ست</p>
--	---

کو ره نوین آسی مایه است
 ته طبعان جمع کردار حیت و است
 حال من ملست حال تمام است
 هر که در مان کرد و حال ما
 حمله گفتش که ما ماری کنیم
 هر یک را ماسیح عالمی است
 اگر چه احوال گفت ما نظر
 ترک استقامت دم قنونی است
 ای سامان در ده استقامت گفت
 هر چه کرد ما در علاج دارد و ا
 تیرست وادویه و اسباب از
 آن کیرک در مصیبت موی ست
 چون قصا آید طیب آمده شود
 از قصا سرنگین صبر مسرود
 از بیایه قصص است اطلاق رفت

دان
 ۱۰

آس ایون یامت خود کوه شکست
 کرد گفت حال هر دو دست تهاست
 در سده استقامت ما را دوست
 در گنج در ده حال مرا
 فهم کرد آیم ما ماری کنیم
 بهر الم را در کعب ما مری ست
 پس خدا نمود دستاں عمر است
 لے ہمیں گفتش که عارض تهاست
 حال او ما حال استقامت جعت
 آگشت رخ او من حاجت اروا
 از طبعان بر دیگر آرد
 جستم تا هارا تنگن چوں خویشت
 آن دو در ربع خوگه ستود
 روعن ما دام حشکی می نمود
 آس آتق را بدو تنه محو است

<p>بهر دو کس است آموخته گفت معنوقم تو دوستی به آن ای مرا تو مصطفی کس چون عمر</p>	<p>بهر دو حال لی دوستی رود حتم لیک کارا کار حیر در حال ار بر است منت دم که</p>
<p>از خداوند ولی التوفیق در خواست توفیق و رعایت ادب در همه حال و بیان کردن و خامت و صبر بهای لی ادلی</p>	
<p>از خداوند خیرم توفیق ادب لی ادب تمامه در ادب است مد مانده از آسمان در میرسد در میان قوم موئی حید کس سقطع شد حوال دمان از آسمان مار عیسی چون شفاعت کرد حق مانده از آسمان شد عاذه مار گستاخان ادب گداخته کرد عیسی لایه ایستان را که این</p>	<p>لی ادب محروم گشت از طهر لیک آتش در همه آفاق رد لی ترمی بیج ولی گفت و تبید لی ادب گشت کویر و عدس مانده ریح ریح و میل و آسمان حوال فرستاد و عیسی بر طبق چو که گفت ابر لعل عیسا مانده چون گدایان را لمار و استند دلم است و کم کرد و ار پهن</p>

در علم آتش سے مطلق راہ میں
 حسد ہو دایں خواہ یا آگاہی ست
 جوں رسید آں وعدہ گاہ و دور شد
 ہو اندر سطر فخر تہ منتظر
 دیدہ تخلص حاصل یہ مایہ
 یسیر ابد و رام بادل
 یہ مست و ستمات خیال مژدوں
 رجحالی سلج تال و حک تال
 آن خیال لائے کہ دام اولیاست
 آن خیالی را کہ تہ و حواس دید
 ہو حق طابہ بود آمد رفے
 آن ولی حق پیدا شد در دور
 تہ بحامی حاصل ایشیت رمت
 صیف یسی را چو استقبالی کرد
 آن کی است تہ دال و گیر آس

در علم آتش قدرت حق را میں
 گشتہ ملک گیر کہ شاہ ست
 آفتاب از تفرق احقر سر شد
 تا یہ میسدا یکہ مجموعہ سر
 آفتالے در میسہا نے ساء
 میت بود و بہت ز سہل خیال
 تو ہمالے رجیالے میں رواں
 اور خیالی فخر تال و حک تال
 عکس وہ ریاں نستان حد است
 اور چرخ بھسمان ہمیں آمد یہ دید
 ایک میں مائی اگر اہل رفے
 اور سر و یائیت ہمیں میر بخت اور
 پیش آن ہماں عیب خویشیت
 جوں تنگ گولی کہ پیوست اور دور
 آن کی مجبورہاں دیگر سراس

یہں یریاں مکتبہ سن تا الصد	گفت گنجے یا تم آتش
صبر تلخ آمد و بسکس عاقبت	میوہ سیریں دہریہ بیفت
گفت ای بدیہ حق و دفع حرج	معنی القصر معقبات افرح
ای لقای تو عذاب ہر سوال	مشکل ارتو حل تو دلی قبل حال
رحمے ہر جہہ باراد دوست	دشمنی ہر کہہ یابست در گشت
مرسا یا محبتے یا فرقتے	ان تعبنا القضاۃ باق البصا
است مولی القوم من لایستی	قدرے کما کنتم یستہ

برون باوشاہ آن طیب رہ رہیارتا حال او بہ بند

یہں گدست آل مجلس حواں کرم	دست او گرفت و گرد اندر حرم
قصد رکھو رکھو رکھو رکھو	لعداران زمین رکھو رکھو رکھو
رنگ روغن و قار و روغن	ہم علامات و ہم اساتس تہ
گفت ہر دار و کہ ایساں کردہ	آل عمارت نیست ویراں کردہ
ای حسرت دار حال درو	ایستعینہ المذمات نیست تہ
یہ رخ و کشف شد روی ہشت	لیکب یہاں کردا ملاحظا گشت

<p> مدگمانی کرد و حرص آوردی ران گدا رویاں مایده را من و سلوی رتبهان تند قطع ارماید اریه نین رکاست هر چه راز آمد اطلعتا عسسم هر که دیا کی آمد در راه و مست هر که گستاخی کس داده رطیق ارا بیایور کست این فلک بد گستاخی کسوف آفتاب حال شاه و میهان رگو تمام </p>	<p> کفر است میث حواں نقری آن در رحمت و ایتان تند و بعد از آن ران عواں شد کن متع و رما است و ما اندر جهات آب ریا کی و گستاخی ست مم ربه و دواں تند و ما و دوست گرد آمد وادی حسرت نطق و راد پ مصوم و پاک آمد ملک تند و اری رتبهات و دما را که یا یاسه دارد و این کلام </p>
<p>ملاقات بادشاه بان ولی که در خواش نمود</p>	
<p> شجریق میهان عویق رمت دست کشاد و کاما راسن گومت دست و بیتا میث بوسیل گومت </p>	<p> شاه بود و یکس در لیت رمت همچو عتق اندر دل ر حاسن گومت در مقام و اه پ سید گومت </p>

<p> یگانہ تہی کہ تہہ مدین تہہ در تصور دات اور گنج کو تمس تہری کہ نور مطلق ست ہوں حدیث رومی تہی لہیں واحساب آید کہ آمد نام او ایں نص حال داسم برافست کہ برے حق صحت سا اما ما رہیں و آسمان حدان تا لعم ای دورا و قنادر حسب الکلیف فانی فی الصا کل شیء وثالہ غیر لم یبق برجہ یگوید موافق ہوں خود مں جیہ گویم یک رگم پستی نیست ترجہ ایں ہواں دایں ہں مگر قال لیسے سال حائج </p>	<p> مودتس دروہن در خارج لطیر تا در آید در تصور ستل او آفتابست و راوا حق ست تہمس چارم آسمان سہر دکتید سترجہ کرول رہ می ارا العام او نوی سہرا ہاں یوسف یا فست ما رگو حالی اراں عتس حاہا عقل درج و دیدہ صدیاں تنو ہیچو رکھری کہ و درست اطیاب کلت اہامنی غلا اھے سنا ان تکلف او تصلف لایین ار تکلف سک مالائق مود ترجہ آں یاری کہ اورایا نیست ایں رہاں کد ارتا و آفتاب اگر و عقل فالوقت سیف قاطع </p>
---	--

محتسب و اوست	می ترسید می دید
دیدار را لبت کور اول است	تق عو حق ست و او کز تار دل ست
عاشقی میا ست ارا می دل	یست یاری جو بیاری دل
ملت عاشق رعلتها حد است	عشق اضطراب اسرار خد است
عاشقی اگرین سر و گردان سر	عاشق ما را امان سر بر مهر است
هر چه گویم عشق را ترج و بیان	یون عشق آیم محل با تم ارا
گرچه تفسیر ما را روستا گزست	لیک عشق بی ما را روستا گزست
چون قلم آمد روستا می تناف	یون عشق آمد قلم روستا گزست
چون سخن در وصف ای حال رسید	هم قلم است و هم کاغذ اید
عقل در ترخس و حر و کل حکمت	ترخ عشق و عاشقی هم عشق گفت
آفتاب آمد دلیل آفتاب	اگر لیکت اید اروی روستا
اروی ارسایه نتال می دهد	تمس هر دم نور حال می دهد
سایه حوا آرد ترا همچون سمر	چون بر آید تمس لستش الف
حوا عیبی در جهان چون تمس نیست	تمس حال با قیست کورا نیست
تمس در خارج اگر چه هست ورد	می توان هم مثل او تصویر کرد

<p> و در دل جداستان است دور کس بهم خویش و هم پیگاه را مایه رسم یی کیمرک پیرها تا بخواند کس نیرک اوفسون طیب و حسیه بهان سیمارلی و صلت و رخ هر تهری حد است خویشی و بیو ستمک حلیت ماری پرستیدار حور فک یای حور ار سر را لوه و ریاد میکد ارک ترس حار در دل عیون و اواده حوا دست کی بودی عمار را کسی حردا مدفع آل ریمه همد عافیه مایه که حاکم رکد حقه می اداحت صد حار حرم کرد </p>	<p> حور حکم ارایس حایت آگاه شد گفت ایست حلونی کس حار را کس مدار و گوتس در و لبر حار حار حالی کرد تا دست بر و حار حالی مامد و یک دیار لی رم برک گلب تهر تو کما است و اندران تهر اقرار است که بیست دست بر حقت مامد و یک سیک حور کسی را چا دیالیتس حلد و در سر سورن بهی حید سرش حار در یاستد حیس و ستوار باب حار دل را اگر مدیس بهر حسی کس بریدم حید حار می همد رجمه و ان حار حکم تررد حور هر مدفع حار ار سور و درد </p>
---	---

<p> نیست و در گفتار شرط طریق اگر چه هر دو فایده امدار ماه و مال نقد از سنجید و نیستی بوسه خود تو در صحن حکایت گوشت دار گفته آید در حدیث دیگران ما را گوید قسم ده ای بوالفصول استکار راه که بهمان ستر درین می محسوم صدم میایر پس بی تو مالی بی کمالت بی میان رستاده کوه را یک رنگ گاه لبها مدد دیده رود و این ما اندک گریستن تا مد جمله سوخت نیست این است ستم ستریری گو رو تمام این حکایت ما گو خلوت طلبیدن آن بی زاد شاه آن کنیز که در قفس من و نه نجاران کنیز </p>	<p> باشد این الوقت صحن ای دقیق صحنی اس حال باشد در مثال تو مگر خود مرد صحن نیستی گفتن یوستیده بهتر برتر یار چه تنزل است که سر و لسان گفت گفت و در همه معلول ما را گوید راه و در م سلیس یدیه رود و در همه گو که من کستم از غریبان ستود و حیال آرد و میخواه یک لمداره حواه ماه گرد و حول دل جان و جهان آفانی کردی این عالم و حوت حله و آفتاب و حوریری نحو این مدار در حصار آغار گو خلوت طلبیدن آن بی زاد شاه آن کنیز که در قفس من و نه نجاران کنیز </p>
---	---

درین عالم و حوت

درین عالم و حوت

در خود داشت سه ماه و دو حجت ^{الحسن} چوں گفت ایس رتس غم بر و حجت
 چوں در بخو آں حکیم این ارادت
 گفت کوسے اکدام ست و گدر
 گفت آگے آں حکیم باصعواب
 یو کہ دستم کہ رحمت جلیست رو
 تا دشت فالج دایس کہیں
 من عسم تو یس جویم تو عجم مخور
 ہاں وہاں اس را را اکس کو
 ما تو الی یق کس کا سے را
 چونکہ اسارت ہاں در دل بود
 گفت یسیر کہ ہر کہ سر ہست تو
 وای چوں ادر ریں یہاں تو
 رو و لقرہ گرو ی ہاں
 وعدہ ما و الطہاے آں حکیم
 وعدہ ما ست حقیقی دلیدیر

چوں گفت ایس رتس غم بر و حجت
 اسل آں درد و مارا ریافت
 او سیریل گفت و کوسے عاتقہ
 آں کیہ کہ را کہ رستی اعداد
 در سلاحت سحر با جو ہسم بود
 آں کم ما تو کہ ماراں ماجمن
 بر تو من ستحق ترم ارعیدیر
 گریہ ار تو متہ کند سن حست و حو
 رکسی ایس در کس رہسا را مار
 آں مرادت رو و تر حاصل بود
 رو و گرد ما مراد جو یس حست
 ستر او سر سری شتاں تو
 یر اسق کے یافتندی ریر کاں
 کرد آں ربحو را میں رسم
 وعدہ ما ست محاربی تا سہ گیر

آن لکھ کے دفع حار اوکھ	حادثے مایکہ برآمد کر تہ
آل حکیم حار جین استاد نو	دست می برد جا بھامی آر بود
راں کیرک رطابق رستماں	مارمی پرسید حال و رستماں
ما حکیم اور اربا بیگفت فاش	ار مقام و سوا حکاں و سہر تاق
سوی قلم گسست مبدت گوت	سوی مص و ستن مبدت ہوت
تا کہ مص امام کہ گزراں	اور و مقصود و حالت و رجاں
دوستان تہر و در اتر تہر	بعد اراں تہر و گزراں
گفتیں ہوں تہدی تہر و تہر	ار کد این تہر و تہر
ما تہر و تہر و تہر	رگت و دوص او دیکر گشت
حوا حکاں و تہر اربا یک بابک	ما رگت اربا می و ارباں مک
تہر و تہر و تہر	لی گشت حبید و لی رگت و تہر
مص او رجاں خود دے گزراں	ما پرسید اربا سہر و تہر
مص حست و دوی رگت و تہر	کر سہر و تہر و تہر
آہ ہر دوی رگت سید آں ماہر دوی	آہ اربا حست و تہر و تہر
گفت اربا رگام آجا اورید	حوا تہر و تہر و تہر

چکہ سلطان ارجمند آریستید	میداورا دل و جان بر گریه
گشت و ماں ترانہ کسم	برجہ گونی آجیاں کس آن کسم

فرستادن بادشاہ رسولان را بسم قند باورن زرگر

ایں دستاویز طرف یکدوسول	خاواں و کامیان دلس عدول
تا سمرقند آمدن دایمیر	یتیم آن زرگر بتا ہنہ شیر
کامی لطیف استاد کامل معرفت	کاستن اندر شہر بار تو صفت
کمال ملل تہارامی زرگری	احتیارت متا کر دیر امتہرے
ایک ایں خلعت گیر درویم	یوں یاسے حاصل ماتمی ویم
مرد مال و خلعت سبار دید	عہ تہار شہر دلس عدول
اندرا آمدت و ماں در راہ مرد	یحیر کال تہار قصد جالس کرو
استاد ری سنجست تہار احتی	خوہا سہ خلق را خلعت تہار
ای ستہ اندر مہر با صہر صا	خوہیای خدیش ماسوی القضا
و جیالک و عہ و ہمتہرے	گشت سارا ایل رو آرمی
چل رسید از راہ آل ہر دایم	اند آورستن یتیم تہار

<p>وعدہ اہل کرم سچ رواں وعدہ امید و ف گردن تمام وعدہ کردن را و امانتہ کمال</p>	<p>وعدہ اہل استدراج رواں و رجا ہی کرد اتنی سسر و حام تا یہ می در قیامت یہ حال</p>
<p>درختن آن ولی رنج کنیزک را و غرض شستن رنج و قرض کنیزک این بین باشد</p>	
<p>آل حکیم ہم ماں یوں راہ یافت لیاراں رحاست عم تہا کہ ماہ گشت اکون گو تہیر چیت اکنت تہیر کن لود کال مردار مرد رگر را کھواں راں تہر دور قاصد می لہرست کا حارن کہ تا ستود محبوب تو حوت لہ یوں نہ نیدیم در آں بیوا ر حرد در اولہ و تہد اکہ ر اگر عفتل فی آرد و لیک</p>	<p>صو رتہ رنج کیرک ما یاف تہا را راں ستہ آگاہ کہ ایمیں عسم و حنا حیرت حاصر آرم اسیے ایں درد را مار و حلقہ تہا و ارا حور طالب ایں غسل و اثنا سکہ اگر د آساں ایں بہشت کل کسے رگر در حال و ماں صلا خاصہ غفلت را کہ خوش سوکد مرا غفلت باید اور ایک یک</p>

دستش طافوس آید تراو	ای ساسنه را گشته فراو
چو که زرگر افرص، حال تند	در گذار من تنهن و چو مال تند
گفت من آن آهوم کرباس من	رحمت این حیا دهن صاف من
ای من آن روماه صحر اگر کمین	سر زیدم براسه پوستین
ای من آن بیلکیه جسم پیکان	رحمت عوم ار برسه استخوان
آنکه گشته تمیله مادی من	می داند که خمید حول من
بست امروم دارومی ست	حول چو من کس حسین ناله کی ست
اگرچه دیوار انسکه مایه دار	ما گره، موسه او آن سایه باز
این حسان کوه است و فعل ما	موسه ما آید ما بار احمد ما
این گند و رفت ارم ریحاک	آن کیه که ت عشق درج یک
را که عشق مودگان یا میده نیست	چو که مود، موسه ما آید نیست
عشق رده در و ان و در نصر	هر دم باست عو عجم تاره تر
عشق آن رمد گرین کو ماتی ست	و ر عمراب خالو ایت ماتی ست
عشق آن گزین که حمله ایما	یا مستدار عشق او کار و کیا
تو گو ما رمال سته مار نیست	ما کریاں کار باد ستوار نیست

سوی تابستانه و روستا خوش نما
 تاه. یاد او راست قطبیم کرد
 یس لعمون که رسارد در
 م را باع او سله حب
 رگره است آن مرد و مشغول کار
 این حکیم وقت گاهی ملایم
 ناکیه که روضه الس حق تو
 شده و خستید آن م رومی را
 مدت شش ماهی اندک کام
 بعد از آن از هر دست اساحت
 دیو را بخورده حال او ماند
 چو که رشت و با حق فرست
 عتقه های کریمه اسکے بود
 کائنات کال هم گنگ دی کسری
 حول و ویدار حیرت منجول سوی او

تا اسورد در شمع طرار
 محسوس بر راند و تسلیم کرد
 از سواره طوق جلیسا اس و کم
 کال حیاں دریم تا بهمت سرو
 سیمه ارجالست آل کار برار
 آن گیرک را دین هوا حده
 آس و سلس دفع آن آتس تنو
 حنت کرد آن بود و صحت حوی ا
 تا لعت آمد آن دست تمام
 با سحر و دین و حیرت گداخت
 حال دست در و مال و مانند
 ادک ادک در دل او فرو شد
 عتق بود و عاقبت تنگ بود
 تا رفته روی آن مد اوری
 دتمس حال نئے آدر روی او

کر دوست کار الہام الہ
 مال بودار تہوت و ترس و ہر
 انحصار کجاستی را نکست
 دہم موسیٰ ماہمہ لور و ہر
 آن کل شرح ست تو خوش محال
 گردے خون سلماں کام او
 می لرزد و دست ارشد تنقی
 تہا بود و تہا ہر آگاہ بود
 آن کسی را کس حین تابہی
 قلم صی ار برای لطف عالم
 گردیدے سودا و فقر و
 لعل می لرزد و میں احتسام
 یم جاں لستاد، صدہاں رہ
 توقیاس ارعلیق نگیری ایک
 ست ترا ماگویم قصت

درود

او یک بوئے درادہ شاہ
 یکسا کرد و ایک یک مد کا
 صدر دستی ہرست حضرت
 نہ اراں محو ترے یر مسر
 ست غسل ستا و محو لست محال
 کا مسم گردے س نام او
 ہر گماں گرد و دست متقی
 حاصل بود و حاصلہ اللہ بود
 سوی تحت و ہر ترس جاہی کت
 شمع میدار و روا گدا گام
 کی تندی آن لطف مطلق مہر
 ماز عشق دران عم ستا و کام
 آئید و ہمت باید آں رہ
 دور و در افتادہ مگر تو یک
 نو کہ یاسے ار یا م حصہ

درود

در بیان آنکه گشتن زبهر لون زگر را بشارت آبی بویه بهامی نفس

<p>لے لے امیدو دوسے رہیم تا یا مدام و الھام ارا کہ بیر آں را دریا مد عام خلق ہر جیمے را بدو دین صلوات ماں شد دستا و دست حد است تا دو حدان میں تیس سال مذ پہو ماں ماں آہست مات کہ دست دین جوان تال کشد تو با کس مد گما لے و مرد و جفا عیش کے ہدیا لودگی تا راز کو رہا رشتہ رخصا ان نقص الطل ام آہر بچاں تا بخت در سر آرد در رد</p>	<p>گشتن آن مرد در دست کیم او گشتن ارے طبع شاہ آں بے سراکت حصر بید حق آکہ ارق یاد اوجی و جواب آکہ حال بخت اگر گشت در و است بیجو آہل بیت سہ تا ماد حیات جب ان تا ماد عاستقان عام فرح آکہ گشتند شاہ آں خوں اربلی تہوت کرد تو گماں کر دے کہ کرد آلودگی بہر است این یا بخت دین حسا گدرا رطل خطا اسے مد گماں بہر است امتحاں یک و مد</p>
---	---

حکایت طوطی و مرغ و بخت طوطی و کاه و خنجر و خنجر و خنجر و خنجر

د	بود آتشالی و او را طوطی	د	خوش نوای سرگویا طوطی
د	ز دکان بودی گهسان و کان	د	مکنه گفته ما همه سوداگران
	در خطاب آدمی مطلق نه		در نوای طوطیاں حادثی
د	خواهر و بری سوی خانه رفته بود	د	ز دکان طوطی گهسان میود
د	گرچه رحمت ناگه در دکان	د	هر موته طوطیک از نیم جان
	حسنا رسد دکان سوی گریخت		تیهتهای روح گل را ریخت
	از سوی حاره بیاد خواهر آتش		بر دکان مست فایع حوائج
	دید بر دهن دکان و حامی چرسا		بر سرین رد گشت طوطی کل ز شر
	رو در کے چیدی محس کوتا کرد		مرد قال اریه امت آه کرد
د	رینک رینک و بیکیت ای اریع	د	کافاب نعمتم ستد ایریمع
د	دست من لیکسته بودی آل بران	د	چون روم من رسر کن حوتربان
	هدیهانی داد هر درویش را		تا بیا بد لطق مرغ حویس را
	بعد از رو و سه تب حیران را		بر دکان ستمه بدو میدوار

او گناں رده که من کردم عیاد	و فوق را که داند آن استیغور
این کسند الهم و آن بهر تیر	بر سر استیغور ویاں خاک ریر
آن مسابق با موافق در نماز	ارے استیغور آید لے یار
در مار و در ریح و رکات	با مسابق مومنان در رُودات
مومنان را نرد و است عاقبت	با مسابق مات اندر آخرت
اگر چه دور یک مارید	ایک ماہم و وی و رارید
ہر یکے تک عام عود و دود	ہر یکے بروفق با م خود رود
مومن ہو مدح الحسوس تنو	و مسابق تند ویرا تس تنو
مام آن محو سداست و میست	مام این معوض راجات میست
یہ دود و سیم و لون تشریف است	لطف موس حری تشریف است
اگر مسابق خواہستل میں ماموں	بہجو کردم من حلد و اندرون
گرہ این مات متعلق و روح مت	لیس حیرا و دی مدق و روح مت
رستی این مام در حرف میست	تلخی آن آب تحارط میست
حرف غاف آمد و دوسوی جو آب	محر سے عمدہ اقم الکتاب
محر تلخ و بحر شیریں در جہاں	دریاں تال زرخ لایبجیان

<p> ہر دو گول آہو گیا خورد و آب ہر دلی خورد مدار یک آن خور صدا بر اراں این حسین اشیاء میں ایں خورد گرد و پیدی ریں خدا ایں خورد راید ہر کحل و حسد ایں ریں پاک آں شور شد ہر دو صورت گر ہم مادر و است حرکہ صاحب حق شناسد تراب حرکہ صاحب حق شناسد طعوم سحر اناخسہ کردہ قیاس ساحران ماموسی آہ استیرھا رین عصا آں عصا و قیاس لعل اللہ ایں عمل را در فضا کا داں اندر مری لوریہ طع ہر حیر دم نیک لوریہ ہم </p>	<p> رین کی سرگین تدویراں متکلیف آں کی حالی و آں یر است کر فرقستان ہتا و مالہ راہ میں واں خورد گرد و ہر لور خدا واں خورد راید ہر عشتق احد ایں فرستہ پاک آں دیوست و د آب تلخ و آب شیریں را حصا او شناسد آب حوٹل را تدرہ آب شہد را ما خوردہ کے دامد موم ہر دورار کر میدار داس برگرمست حیوں عصای او عصا رین عمل تا آں عمل را ہی تکلف رحمتہ اللہ آں عمل را در وفا آفتہ آمدروں سیدہ طع آں کد کر مر میبدم دم </p>
--	--

<p>اگر چوین را که گیت سجد که چیس نماید و که صدای کاهاں اگر ستر تحقیق آگلد لی چیاں چیراں که تیتن می است آن کی را روی اود سوی دوست روی هر یک می گری دار یاس دیدل اما عبادت این لود</p>	<p>این که گستره در دست میجد حر که خیرالی سالت کار دین یجد و خیرال دست و و اله اند مل بین چیراں که عقی دست دست بین یکی را روی اود روی اوست بکه گروی تور خدمت رو ساس فتح الوا سعادوت این لود</p>
--	--

در فرق میان محقق و مدعی و محقق و مطبل

<p>چون لسی المین آدم روی هست را که حیاد آ در دما نگب سغیر شود آل مرغ مانگب حس جلیق حرف در دیتاں مدر دوم در دول کار مردان روتسی و گرنی ست شیر یتمین ار را سگد سجد</p>	<p>یس هر دستی متاید داد دست سافسرب مرغ را آن مرغ گیر اربوا آید بیاید دام ویتس تا سحا اند بر سلیمه ران منول کار و و مان حیل وونی ترمی ست نو سلیمه رانقب احمد سجد</p>
---	--

دال کہیں ہر وہ یک صلی دال
 رز قلب در زیم کو در عیار
 ہر کر اور حال حد اسد خاک
 آنکہ گفت ہمت قلمک مصطفا
 در وہاں رمدہ حاشا کے حمد
 در ہر اراں لقمہ یکا تا کہ خورد
 جس دیا ر دال اس تھاں
 صحت این جس بخویدار طیب
 صحت این جس زعموری تن
 تہا حان حرسم را ویراں کند
 ای حکم حالی کہ در شق مال
 کرد ویراں حسانہ بھ گنج زر
 آب را ہرید و عورایاں کرد
 پوست را شکافت بیکرا کشید
 قلعه ویراں کرد و ارکا فرستد

دال

حدار دال آواز کند

بہر تو

رگد رین ہر وہ رقا اصل آل
 بی خاک ہر گد مارہ اعتبار
 مر لقیں را بار واد اور شک
 آن کسی واد کہ پر لودار وفا
 آنکہ آراہ کہ میر و س ہد
 چوں آراہ جس رمدہ سہے سرو
 جس عتقے برداں آسماں
 صحت آل جس بخویدار صیب
 صحت آل جس رتیب مد
 تعد ویراں آماں کند
 مدل کرواد حاماں و ملک و مال
 و رہاں گنج جس کند معمور
 لعداراں در جوہر دال کرد آخورد
 پوست تارہ لعداراں الش ردیا
 لعداراں رہا حق صدح و سد

لعداراں

<p>چوں عرض آمد مهر لوتیده شد چوں دہد قاضی دل رتوت قوا شاه از حق خود ابر حیاں سدر اراں بوس ملام گشت</p>	<p>صد حجاب ازل وی دیده شد کے تناسد ظالم اے مظلوم را گشت اعل کالاماں یا رطاماں کہ یا ہم دین موسی راو نیست</p>
<p>آموختن وزیر مکر شاه گمراه را</p>	
<p>آن دریری دست گرو ملوہ ده گفت ترسیاں بیاو حال کس کم گشت ایساں را کہ گشتش سودیت تہ بہاست ادر صد خلاف تا گفتش لیس گو تو میری نیست اما دہاں لعل لہ سیہ گفت ای تہ گوین و دستم را سُر لعداراں در پردہ آو مرا ر مسای گاہ کس این کار تو</p>	<p>کو آراں کر برستی گرہ دین خود را از ملک پہاں کہد دین دار دوی شکست عودیت ظاہر حق باقی ماطل رحلاف چارہ این کرد این وزیر چیست سے ہو یا دین سے یہاں سے میم شکاف و لب در حکم مر ماخو اہر یک سعادت گمرا ر سہ را ہی کہ ماست جادو</p>

<p>لوسیلہ رالتب کداسا ما آن تر ب جی خماش شکما</p>	<p>محمّد را اولوالالباب ما مادہ را ختمس لود کد سدا</p>
<p>داستان آن بادشاہ و ہود کہ نصرانیان را می کشتند و عجب</p>	
<p>بود تا ہی، راجہ و اہل ظلم سار سہد عیسے لود ولوت آل او اتنا، اہل کردو راہ جا اگت اسادا اہلے را کاندرا چول دروں رشتاہ ل مدجہ زو اگت اہل رال و دیتہ گام اگت اسادا آن، ویتہ میت اگت امی اسام اٹھہ مر چول کی شکست ہر دتہ رستم سیتہ یک لود دیتہس و لود ختم دسوت دورا اہل کد</p>	<p>دیتہ عیسے و نصرانی گدار سار دیتی او و سیتی حال او آں دو مسازتہ الی را تدا رورول آرا رواق آن تیتہ تیتہ بین ختم و دنی لود میت تو آرم گوستہ حق تمام اہلے کدار و افرون میں ستو اگت اساراں ویکٹ اٹھس مردا اہل گرو واریماں و ختم چول نکست اہ تیتہ را دیگر د راستقامت روح را مدل کد</p>

<p>اگر بودی حال عسلی چاره ام هر عسلی حال نیارم سر دهم حال دلیلم نیست از عسلی و لیک جیف می آید مرا کال دین مانگ تکرار یزدرا و عسلی را که ما از خود دان در خود می رسته ایم دور دور عسلی ست ای مردمان کاین ته لی دین ظالم اس بدو این سق میگفت ماله صرا بیا گفت ته را کای تهمنه عسلی</p>	<p>او خود او را کرد سیار ام صد هزاران مستحق بر خود دهم و قلم بر علم و دین یک یک در میان خاهاں گرد و دلاک گفته ایم آل دین حق را را بهما تا سر مار سه میا بر استه ایم استویدار سر کشتی او بجان می نداده بیچ دتمس را در دوست لیک بو دشمن دل سودی ته کشتاں ما من ایبتاں را کتم را بیچ و س</p>
<p>قبول کردن نصاری می کرد وزیر را</p>	
<p>چون دیر این کمر را بر ته تهر اگر دماوی شاه آل کار کیه گفت اگر در سوادیتس میان انجمن</p>	<p>از دلت ادلیته را کلی سر زد خلق حیران ما مدزاں را رامت تا که واقف است بحال سق و دوزل</p>

<p>آنکھم از سود راں تا شتر شیر حوں تو مدان قوم ارس دس دیر در میان سال فت مانی حکم ایچہ جو ہم کردانہ اسال حوں شمار دم ایس، نقلا از نیل لیسہ بیتاں را بجمہ مادت دلیق حوں یحیتس</p>	<p>تا در آمد ارم در ایساں سر و تیر کار ایساں سر سر ستریدہ گیم کاه میں جیہاں بہادر دہم آں سے آید گون اندر بیان دآم دیگر گون ہم تاں میت یا واما رایتاں اسکم سدد مدہ رر میں ریر مد کوتہ سدر ح</p>
<p>تلمبیس زیر بانصرانی</p>	
<p>یس نگویم من سر نصر ایم تا، واقف گشت ارایاں من جو اتم تادیں رست یہاں کم ستاہ لولی بردار اسراں گفت گفت توہ دیاں سوز است من اسراں رورں مدیم حال تو</p>	<p>ای حای را روان میدایم ورتخصا کرد قصد ماں من ایچہ دیں اوست طاہراں کم شتم ستدین تہ گفتاں من ار دل من تا دل توہ دزن ست حال تو دیدم بنو شتم قال تو</p>

دل مدو اد ترسایان تمام
 در درون پیله مهرش کاشته
 او سر و قال یکا حشمت لعین
 صدهراران دام دانه است خدا
 و سدم یا ستمه دام لوایم
 میرا لے ہرنے مارا دام
 مادرین اسار گدم می کیم
 می بند سیم ما جمع و خوش
 موتس تا اسار ماحوہ ر دست
 اول ای جان دفع تر موتس کن
 لسوار احبار آل صد صدو
 گریہ موتی در و در اباراست
 ریزہ ریزہ صدق ہر دے حرا
 لس ستارہ آتش ار آہن حمید
 لیک و ظلمت یکی درد ہساں

دین
 دین

خودی با ست رقت تقلید عام
 مات پیست می پیدا ستم
 ای خدا سیر دین نعم لعین
 ما جو مرعساں حریص بی لوا
 ہر یکی گرا بازو سیر می ستویم
 سوی دامی میر دیم ای لے ہار
 گم م جمع آمدہ گم مے کیم
 کیں حل در گم م ست ار کر موتس
 و ر حلق اسار ما حالی شد ست
 و انکھاں د جمع گم م خوش کن
 لا صلوة تم الا ما یخصوہ
 گدم اعمال حل سالہ کماست
 جمع مے ماید دین اسار ما
 واں دل سویدہ پذیرفت و کتید
 می ہدا گشت برا ستار گال

را و اوراجا بس لیس ایمان	کرد و دعوت ترمیم اولیادان
حال عالم این سپین ستای میر	از حسد می خیرد ایها سیر
سده هزاران دود تر ساسوی او	اندک اندک جمع شد در کوی او
ادیان میگردد با ایشان ره ار	سرا انگیزان و بار و بار
ادیان میگردد با ایشان نصیح	دائما در افعال و اقوال مسیح
چون حیال میدرد بر بالست راه	چون میست مداد علم او است کبار
اولیای او اعطای احکام بود	لیک در باطن صغیر ایم بود
هر این بعضی صحابه از رسول	منتقم بود مدبر نفس سل
کوچه آید در اعراض نهان	در عاداتها و در احسان
فصل طاعت را حسد می بود	عین طاهر را حسد می که گو
موی و زهره دره مگر نفس	می شناسید چون گل از کفن
گفت را آن فصل حقیقه با حسن	سایه امان شد و عطا و تدکیر حسن
بوستگانان صحابه جمله شان	خیر و گشت می دران دعا دیان

متابعت نصاری و زیر چوبه و را

چوں سوی دامن مار آمد رتوبد
 در صمیم کمار دامن اندر کستی
 چونکه نور صمیم سر بر رید
 ترک رود آخر حیا مارین میر
 میل هر حال سوی تن شود
 خالق الاصلاح اسیر فیل و
 روحها مبهط راتق کید
 امیب جارا میکده عاری رین
 لیک بهر آنکه رود آید پاد
 تا که رود ریت و اکتد را در مخر
 کاست چون صبا کفایس رت
 تا این طوفاں میداری و هوس
 ای سا صبا کفایت اندر جهان
 یار با او عار را دور سرود
 باز گو کر حلیت این رویوتها

آن

خطا را

داد و عیاں در لی دا و رتوبد
 حمله را در داد و در دا و رستی
 کر گس رین گریه در دل پر رید
 همدوی تب را به تیغ افکند
 هر تنی از روح آبستن شود
 حمله را در صورت آرد را در دیا
 هر تنی را باز آبستن کید
 بر الموم احوال موت ست این
 رهند ریای ستان سید را
 وزیر اگاه آید دست در بر بار
 خطا کردی یا عیوتی لوح را
 وای بهیدی این صمیم و حتم و گوت
 هیلوی تو یسین تو هست این رمان
 هر حتم ست در گوتست چه شود
 حتم حق بر حتمها و گوتها

۳۳

<p>یکستادش را یک یک چون عیالانت بودا، بنیتم گر بر اداں دام مات در قدم</p>	<p>تا که نمر در دیر اعی بر خاک کی بودی اراں در دینیم یہ تو ما اے سا تہیج عم</p>
<p>و تیش عا و حال و معنی آیت یقینی النفس حلین تہا الی لم تیش منہا</p>	<p>و تیش عا و حال و معنی آیت یقینی النفس حلین تہا الی لم تیش منہا</p>
<p>ہر سے اردام تن ارواح را میر بندہ دلچ ہر سے یں قفس تس برداں حیر برداں یاں نی غم و ادلیتہ سود و دیاں حال عارف این بودی حواس ہم خفتہ اراحوال دیار و روتب آکہ اوچہ یہ نیب در قسم تمہ دین حال عارف و المود رقتہ و صحرای حیرں حال تال خانہ ارض و آسمان و حصص</p>	<p>میر ہائے میسکے الواح را فارعال لے حاکم و مملوک کس تس برد دولت حیر سلطانیاں لی خیال اس غلاں و آن غلاں گفت ایر دہم پر فودریں مر چوں قلم در سچہ قلب رس معل پدار و حصص ارقلم خلق را ہم حواس حس در نو روح تان آسودہ و اداں تال منع وارا ردام حس و حصص</p>

<p>مع رالایاں و سایہ آتش اے حیاءِ آن سایہ است حیرتِ کالِ عکسِ آن مع ہواست تیرا اندازِ لیسوے سایہ او ترکشِ عمرتس تھی تہ عمرت</p>	<p>میر و درجاکِ یانِ مع دست میر و حبِ اکہ لی مایہ تنود حیرتِ کہ اصلِ آن سایہ کجاست ترکشِ حالی تنود و رجبت و عمر اردویدل در تنکار سایہ لغت</p>
<p>سایہ یزدان جو ماتہ دایہ آتش سایہ یزدان بود مدہ خدا داس او گیر و ترے گمان کیف ما لطلقتس او کیاست اندین وادی مروئی یں دلیل در سایہ آفتابی را بیاست رہدالی حاسِ این سور و عرس در حد گیسو ترا در رہ گلو</p>	<p>وارہ اندازِ خیال و سایہ آتش مردہ این عالم و مدہ خدا تارہ ہی اردامن آخر رمان کو دلیل و رجبتیہ حد است لا اُحس الا طلین کو چوں حلیل دامنِ شمس تریزی تابا ارجیاءِ اخقِ خُسامِ الدین یس در حد المیس را ماتہ نعلو</p>

قصہ دیدن خلیفہ بغداد لیلے را

گفت لیلے را علیہ کال توئے
 ارد گر عباں تو ا فردل بیستی
 دیدہ محوں اگر بود س ترا
 ما خودی تو لیک محوں خود دست
 ہر کہ میدارست او در عباں تر
 چون بحق بیدار سو دجاں ما
 حال ہمہ زور ار لکد کوہ خیال
 لی سعایم اندر لی لطف دہر
 حصہ آن باتد کہ او ار ہر خیال
 لی حیثا کہ ار خیال آید بحال
 دیو را چوں حور میداو بجواب
 چونکہ تم نسل را در تنورہ رحمت
 صعب اسر میداراں و تن ملید

اگر تو محمدل شد پرتیاں دعوی
 گفت حامس چو تو محوں بیستی
 ہر دو عالم حیطہ بودے ترا
 در طریق عشق بیدار می بدست
 بہت بیدار لیت ار عوا لیت تر
 بہت بیدار می اری چو در عباں ما
 در ریاں مسود و ارحوب رواں
 فی سوسے آسمان راہ سفر
 وار د امید و کد ما او مقال
 آں حیال لیت کرد و او اصدال
 لیس رتہوت ریزد او باد و آب
 او بخو لیت آمد خیال اردی گر بخت
 آہ اراں نقشش مید و امید

<p>هر که بویست نی می بود چو که بوی رود ستکرا آن کرد نکر کر مرثا کران را سده است چون در برار هرلی مایه مسار</p>	<p>لومی آل لومی ست گودینی بود کفر نعمت آمد و بختش خورد نیست ایشان مرده تنوایه باقت حلق را تو برسیا در از شمار</p>
<p>فهم کردن حافظان نصاری مکر آن وزیر را</p>	
<p>ما صبح دین گشته آل کاوه در بر هر که صاحب حق بود ارگفت او مناها میگفت او آ میجست باں ستو معرور زان گفت کو بر که مانند رست گشت رست آن غفت سال یاره با نساں بود ان علی و مود لقل جا پلاں جیاں سزه هر آکس کو گشت یدهن خود رستست ان حدت</p>	<p>کرد او ار مکر در نوریه سیر لدنی می بد و تلخی حصت او در خلایا قدر هر می رنجست را که مانند صد دی در بر او مرده هر چه گوید آرا نیست جاں یاره ار باں یقین هم ناں بود بر ذل و بچو سده است ای طلاں رجاست بی تنگی ستسته است تا نماز نسج او بود عمت</p>

<p>کور آدم سگ دارد از حسد عقہ زین صفت در راه نیست این حسد خاں حسد آمد دال خاں و ماہار حسد گرد و خراب گر حسد حامد حسد بات و لیک یا منت یا کی ارجاس کہ یہ طہر ایتی سیاں یا کی ست یون کی برے حسد کار حسد حاک ستود دال حق را یریا</p>	<p>حاصل راں رہنہ دار</p>	<p>اسعادت حکم دارد از حسد اسی حکم کس حسد ہم اہیت اگر حسد آلودہ است حامل دال ما روتا میں ارجس گرد و خراب ایں سدر یا یک کرد اللہ یک جسم یرا حقت و کر و یریا گج کو رست ارجس متس خاکی ست یران حسد دل را سیاہی ہارس خاک بر سر کس حسد اہیچو ما</p>
<p>بیان حسد و ریر</p>		
<p>آں در یک ارجس دوت ترا د بر امید آنکہ ارجس حسد ہر کسے کو ارجس دیتی کس فیہ آں ماسد کہ اولو فی رد</p>	<p>عشق راں رہنہ دار</p>	<p>تا باطل گوشت و فیہ ہاداد زیر اور جاں سکیمان رسد عولشتن فی گوشت و فی می کد لوی اور ارجاس کوئے رد</p>

توم عیسے را ادا مدردار و گیر	حاکماں تال دہا میرود و امیر
ہر سہیلی ہر امیری راتع	مدہ گتہ میرود را ار طع
ایں دہ دایں دوو میرود قوم تال	گتہ سده آل ویر بدستال
اعتماد و حملہ رگت راو	اقتدار حملہ ہر دست راو
یہیں او در وقت ساعت ہر	حال مدامی گرد و گتہ ہر
چوں رولوں کرد آل جنوک حملہ را	مستہ گتہ ارا کر و و ہا

تخلیہ وزیر در احکام انجیل

ساحت طوماری سام ہر کسے	مقتس ہر طومار دیگر مسکے
حکماے ہر یکے لوطے دگر	ایں حلاف آل ریایاں التمر
در یکی راہ ریاضت را و جوع	رکس تو کہ کردہ دست طر جوع
در یکی گتہ ریاضت سو دست	امدیں رہ مخلصی جوع و دست
در یکی گتہ کہ جوع و خود تو	ترک با تدار تو امد و خود تو
در توکل حسہ کہ تسلیم تام	در عم و راحت ہمہ کہ دست دوم
در یکی گتہ کہ واجب دست	در امد لیثہ توکل تمست دست

<p> ورا تر میگفت حار است دست و حامه راں سیه گرد و عرق تو ر فعل او سیه کاری مگر دست را یک هست ارحاصیت در دهر گفت او در گردن او طوق بود تدویر تناع عیسے را ییاه نین امر و حکم اومی مرد خلق </p>	<p> نال بر تن میگفت در ره حیت تو طاهر است و سیه دست و سیه آتش ارحه سر و نیست از سر برق گرد و سیه نماید در طر هر که حر آگاه و ساحق بود مدتی من سال به بحر اوستاه دس و دل را کل مد و سیه و خلق </p>
---	---

پیغام فرستادن شاه پنهان بوزیر

<p> شاه را ییهاں مدو آراهما تا دهر چون خاک ایستاں را ماد وقت آمد رود فارع کن دلم ریس عجم آرا دکن گرد وقت هست کاف گم در دین عیسے قتها </p>	<p> در میان شاه و او ییها آخر الامر رسے آں مدو یقین او جو تنست ته کای منقلم را انتظار مدیده دول بر رست گفت ایک مد راں کارم شها </p>
---	---

بیان دوازده امیر سبط از نصاری

راههای مختلف آسای شدت
 اگر میسر کردی حق ره ندی
 در یکی گفت میسر آن بود
 هر چه دوق طبع است چون گدشت
 حریتمانی ناست در یغ او
 آن میسر شود آمد رعایت
 تو معصوم از میسر بار دال
 در یکی گفت که استادی طلب
 عاقبت دیدم هر گوی ملت
 عاقبت دیدم مانند سبب
 در یکی گفت که استاهم توانی
 مردمانش و سحره مردان مشو
 جستم بر سر تبار و از غلاف
 در یکی گفت که ایس حمله توانی
 این همه آغار باو آخر کیست

هر یکی را ملتی چون حال شدت
 هر چه بود و گم از و آگه ندی
 که حیات دل ندای حال بود
 بسیار دیگر توره یغ و گشت
 هر خسارت یمن بار و بیج او
 نام او ناست و معصراقت
 عاقبت مگر حال این و آن
 عاقبت می نیاید در حسب
 لا حرم گشتند اسیر دلش
 و در یکی بودی رویها اختلاف
 را که استار است ما هم توانی
 و در هر چه گیر و سرگردان مشو
 و در تو تالیانی از حق ایتلاف
 می گنجی در میاں ما و دنی
 هر که اود و میدا دل مرد کیت

دیکہی گفتم کہ امر و بہماست	ہر کردن نیست شمع عمر ماست
تا کہ عمر خود بہ بیستم ابد الہ	قدرت آں را بدایم آں رہان
دیکہی گفتم کہ عمر خود مسین	کہر نعمت کہ دست آں عمر ہیں
قدرت خود میں کہ این قدرت اوست	قدرت تو نعمت او دال کہ ہوست
دیکہی گفتم کہ گرین دو در گد ر	ست لود بہ حیجہ بکجہ در طر
دیکہی گفتم کہ عمر و قدرت	اگر دو در ہر جہ ابد نہ کرت
ارہو امی عیسی در ہر ہمتی	گفتم ہر قومی اسیر و لتی
دیکہی گفتم کہ تس این شمع را	کاین لطفین شمع آمد جمع را
ار لطفیوں گد ری واری حال	گفتم ماستی ہم تب شمع وصال
دیکہی گفتم کہ تس ما کے مدار	ما عوص بی یکے را صد ہزار
کہ رنگتن شمع حال افروں تنو	لیست ارمہ تو چون شود
ترک دنیا بہ کہ کردار زہر عیش	میت آمد پستیل دو یا دین
دیکہی گفتم کہ آجیت و ادحق	بر تو تیریں کرد در ایحاد حق
بر تو آساکہ و عوسق آرا گیر	حویست را دیکہی گس
دیکہی گفتم کہ گد راں خود	کان قول طبع تو رشتہ ست مد

جید و رستیا کرم از وحش
 جید و رستید کرم تمام تنده
 یزود آتش رده رآب و طیس
 حال میں دهر چه روی کاشتی
 این امانت را امانت یافتست
 مانند حق میسار دلو بهار
 آن عبادی کو حماد و رامداد
 آن حماد از لطف عیون حال پیش
 آن حمادی گشت از صفاست لطیف
 و مجادی را کند فصاحتس جبر
 حال دل را طاعت آن حرم نیست
 هر کجا گشتی نداری حتم گشت
 یکمیا سارست چه بود یکمیا
 این تا گفتن رسرک نیست
 نیست هست او باید نیست بود

تا که از وحش
 تا که از وحش

در

به

به

تا که از وحش
 مامان آن دره سرگردان تنده
 تا مستنده و ایدریده رین
 فی حیات حسن آن رد آستی
 کافقار دل روی تافتست
 خاک سر را را کرده اشتکار
 این صبر را وین امانت وین سداد
 در هر چه نفسر بهیاں می شود
 کل تنی منه مرعوت ظریف
 عافیت ماں را کرده فقر و صبر
 ما که گویم در جهان یکا گوت نیست
 هر کجا کو پی، از روی لیتیم گشت
 سحره محسنست چه بود سیمیا
 کاین دلیل هستی و هستی حطاست
 حلیست هستی نیست او کو رگوید

کمد

<p>اے کی گنت کہ صد یک چوں لود ہر کے قولیت سہین گر چوں کی است گور ہر و تکر مار رہ و راست گرد گمہری وحدت امد و وحدت است قنوی</p>	<p>ایکہ ایتہ گامچوں لود ایں لصد اور یا یاں تالہ مختلف در مے و ہم در لود کی توار گوار وحدت لودی ار سبک و تاساک اہی معوی</p>
<p>بیان آنکہ اختلاف صوت و شہ در حقیقت</p>	<p>رہوت آں میں عیسیٰ اعدو ورہان جسٹہ عیسیٰ عودات سادہ کیر گنتی جوں صیا مل تال ماہی دآب رلال ماہیاں را مایہوت حکمات تامداں مالدیک عسر و حل سحدہ آردنیت آں اکرام و حو تامداں آں سحر و افتال شدہ</p>

وحدت امد و وحدت است قنوی
ار سبک و تاساک اہی معوی
رہوت آں میں عیسیٰ اعدو
ورہان جسٹہ عیسیٰ عودات
سادہ کیر گنتی جوں صیا
مل تال ماہی دآب رلال
ماہیاں را مایہوت حکمات
تامداں مالدیک عسر و حل
سحدہ آردنیت آں اکرام و حو
تامداں آں سحر و افتال شدہ

س دل چوں کوہ را کجاست او	مخ ریک ما دو یا آویخت او
غم و حاط تر کردن نیست راه	خسکست می کیم و فصل شاه
لے سا گنج آگاب گنج کاؤ	کچھ اکاں جیال اندیش استدریت کاؤ
گا کہ بود تا تو ریس و تنوی	حاک چه بود تا حیس و تنوی
رد و لفره نیست با مقتول تنوی	حیست صفت تا حیس و تنوی
آں جماعت را کہ ایرد مسخ کرد	آیت تصویرستان را سح کرد
چوں بی ارکا رند تند روی زر	سح کرد او را حد او رہرہ کرد
عورتی را رہرہ کردن مسخ بود	آن گل گشتن مسخ ست ای عود
روح می بود تنوی حیح بریں	سوی آس و گل تندی در آغلیں
یسن عود را سح کردی بریں منقول	راں و عودی کہ دامن رنک عقول
س دامن کہ مسخ کرد چوں بود	میتن آن مسخ این بعایت دُل بود
اسیادت سوی آخر تاحتی	آدم مسخود را تاحستی
آخر آدم را دہ اسے ماحلف	جہ میداری تو سیتی را تہرب
چند گونی من بگیم سرم عالمی	ایں جہاں را ایرکسم را جو ہی
لر جہاں یرب گرد	تاب جور گردا دست اریک لطر

اگر سودی کو ز ر، مگدا هست	اگر می حورستید را ساس هست
ور - لودی او کو دار تعزیت	کی مسودی بچو تیج این ایت

در بیان خسارت وزیر درین مکر

<p>بجهت مادل و مائل بدویر ماگر یجلا کال حی متدیر ماچیان فتاد بالی کریم صد جو عالم در لطر پیا کسد گر جهان یقیت عظیم آیتی ست این جهان ه حسن های تمام است این جهان محدود و آل خود یجحد صد هزاران یه نوسه عول را صد هزار آل طب حال یوس لود صد هزار آل و فقر اتعار لود ماچیس غالب حاد و مدی کسی</p>	<p> یحیی می رد ماتیم ماگر لار ال و لم برل فرد و بصیر صد جو عالم هست گردا، م چو که حیتت را عمر میا کسد نیت قدرت دره میدال کیت هین را آید اسو که سحر ای حد است نقش و صورت میس آن می ست حکمت رموزی مانیک صفا میس عیسی و متسل لوس بود میس حرف آیتس آل بارو چون میر و اگر بابت د اوسی </p>
--	---

<p> از مهر آرایم و از نعلین جدا بایز طلب لایم و مارادایه تو گفت حاتم از محال دور نیست آن امیران در تعاضات آمدند کاین حد بحقیقت با ما می کریم بوی ماهی بوی و مار و درد با گفتار عوشت عو کرده ایم الله الله این حسا با ما نس مبد دل مرتزکین بیدلال تله در شنگی عو ماهی می طلب ای که خر تو در ماه نیست کس </p>	<p> این آریس بار مارا را رعو جدا رسد یا آنضال آن سایه تو لیک سیرول آمدن دست و بیست وال مریدان در صراحت آمدند اردل و دین مایه مالی تو نیم میریم از سور دل دهمای سرد مار شیر حکمت تو عورده ایم چرخ اهرور را فرسودا کس بی تو گریه و مدح اربلی حاصلان آه را کشتار جو رودا رسد الله الله خلق را سیرا درس </p>
<p>دفع کردن وزیر مریدان خود را</p>	
<p> گفت ای سحر گان گفتگو یبه اندر گوی حسن و دل گمید </p>	<p> وعط و گفتار به بان دگوش ع بدست از جنت عو به و دل گمید </p>

<p> در را و در ریون او صد هزار عین آن تحمیل را حکمت کند آن گنگان بگیرد اسرار و یقین یزد در آتش ابراهیم را در حلالی گنهایها کند ارباب سوزنیت مس سودا نیم در ستارین سرگردان شدیم </p>	<p> نیست کرد احد از یک شکر عین آن زهر آب را ترش کند مهر بار و یاد را اسباب کین ایمن روح سار و سیم را حار را گل جسم را حال کند ورجیا لالتن جو سو فسطایم ورسد زینت هم حیران شدیم </p>
<p>برای خجتن وزیر مکر دیگر در ضلال قوم عیسی</p>	
<p> عین وزیر مکر عتقا دین مکر دیگر آن در پیر وجود به است در مریال در کندار ستوق سوز خلق دیوانه شد در ستوق او لاله واری همیگرد و دواو گفته ایسان نیست ما را لی تو لور </p>	<p> دین عیسی را بدل کرد از فساد و خط را گدشت در خلوت است بود در خلوت حیل سیاه رو از دواق حال و قال دوق او از با صحت گشته در خلوت او بی عصا گشت چون بود احوال کو </p>

حویر یی رست تو مارا راتدا
 سب و عمر و هست را داسته
 حایا را قدر طاقت ماره
 دانه هر مرغ امداره و نیست
 لعل را گزناں دبی رحای تیه
 چونکه امداهار آرد بعد اراں
 مرغ یزنا رسته چوں یراں شود
 چوں آرد یر سیر داو شود
 دیور الطق تو خاستن میکند
 گویش ما بهن سناں گویا توئی
 ما تو مارا خاک هتر ار فلک
 لی تو مارا فلک تا رکی است
 ماه را کال خاک ردیم دست
 صورت بهت بود اعلاک را
 صووت بهت رست جسمهاست

راجه خود را دس دس ای کاس

مرست کن تجیس تا انتها
 دمار جسم دوا داسته
 صیفاں تد رقت کاره
 طعمه هر مرغ ابحیری کیست
 طفل سکن را اراں مان مد کیم
 هم خود طالب شود آن طفلان
 لقمه هر گز نه اراں شود
 لی تکلف لی صغیر یک وید
 کوش مارا کشت تو بهن میکند
 حشک بحرست چوں دریا توئی
 ای ساک ار تو مودتا ساک
 رین ما تو ای ملین فلک رمی کیست
 رسا مالی تو چوں حاکیم نیست
 محس بهت رواں یک را
 جسمها درین حق می اسماست

رین

<p> یہ آں گوسن سرگوسن سرست لی جس دلی گوسن ولی عکرت تنوید تا نکمت و گوی یداری دری سیر سیر ولی ست قول و فعل ما عس حشکی دید کر حشکی راو سیر جسم حشک ر حشکی متا و جو کہ عمر اندر رہ حشکی گد ست آب حیواں را کجا خواہی تو یالت موج حاکمی فغم و ہم و کجا راست تا دین سکری راں سکری تو دؤ گفتگوے ظاہر آدیوں عمار </p>	نہاں تا کہ سن کریم و تیار	<p> تا کہ دوایں کراں ماطل کز ست تا حطاب ارحمی راست سوید تو رگت عواہ لولی کی ری سیر اطن ہست مالے سما علیستی حال یامی رد یا ہما د سیر حال یا درد دل دیا ہما د گاہ کوہ و گاہ دریا گاہ دست موج دریا را کجا خواہی تنگ گاہ موج آلی موج و کز ست و فاست تا ایں مستی راں حامی لہو مدلی حامی سن جو کس ہوسن دار </p>
<p> حملہ گھنڈا می حکیم جسم جو ما سیر ایم تا کہ کریں دیب </p>	دعا	<p> مکر رکردن مریدان با وزیر کہ خلوت را بن ایں دیب و ایں حاما ما لگو سیدل و حاتم ما کی ریں ستیب </p>

<p>ما که ما کشیم ما تو در تو خودی مطلق ما</p>	<p>در خودی</p>	<p>ما که ایتم ای تو ارا حال جان ما به ما یکم ده سیه های ما</p>
<p>حله شان ار ما و ما تدوم</p>	<p>است</p>	<p>ما همه سیران ولی سیر علم</p>
<p>آنکه ما پیدا است هرگز کم مباد</p>	<p>است</p>	<p>حله شان پیدا و ما پیدا است ما</p>
<p>هستی ما حمله را بجا و تست</p>	<p>است</p>	<p>ما و ما و ما و ما و تست</p>
<p>عاقبت خود کرده بودی میست را</p>	<p>است</p>	<p>لدت هستی نمودی میست را</p>
<p>نقل و ماده حام خود را و بگیر</p>	<p>است</p>	<p>لدت العام خود را و بگیر</p>
<p>نقش ما نقاش چو لیس کشید</p>	<p>است</p>	<p>ورگیری کیست هست و خود کشید</p>
<p>اندرا کرام و سخا خود و گر</p>	<p>است</p>	<p>سگ را را را کس بر ما کشید</p>
<p>لطف تو گفته ما می ستود</p>	<p>است</p>	<p>ما خودیم و تقاضا ما می ستود</p>
<p>عاجر و سیه خود کو در سکرم</p>	<p>است</p>	<p>نقش ما شد بین نقاش و قلم</p>
<p>عاجران چو بین سوره کاه گاه</p>	<p>است</p>	<p>بین قدرت خلق حله ما گاه</p>
<p>گاه نقش تا دی و گاه نم کشد</p>	<p>است</p>	<p>گاه نقش و دی و گاه آدم کشد</p>
<p>لطف لے ما دم رمدار صریح</p>	<p>است</p>	<p>دستالی ما دست حبیب ما صریح</p>
<p>گفت ایرد ما ز میث او ز میث</p>	<p>است</p>	<p>تو ز قرآن ما ز تفسیر میث</p>

المدائیک منظر را کس	لا اقله امتد طال انحرک
جواب گفتن زیر که خلوت را نمی شکم	
گفت تحت های هوا که تیر کشید آه ای منقسم مود این گر کمال ما کمال اسکا رحیت س بخوام تدا این خلوت رول	بیدار جهان و دل ره کشید گر گویم آسمان را س رمین ویریم این حس آرا حییت را کنه ست و لم باحوال در دل
لابه کردن مردمان مروز را و عشرت حق مردمان بر خلوت و غیر	
حاجه گفتند ای ریرا بکار نیست استکان یه ست اذق تو دوا طل باوایه استیر و لیک مایو سیگم و تور حمه میر لے مایو مایم و لو ادرار تست مایو تظس بحیم ادر و دوات	گفت مایو گفت اعیار نیست آه آه ساریاں حال روان گرید او گویه مدد ادمه یک راری ارمالی تو راری میسکے مایو کویم و صد ادرار تست بروات مار تست ای حوت سفات

<p>کی اسیر جس آرا دی کند بر تو سر ہنگام تہ مستہ اد را کہ مود طبع و فوی ماحر آں و رہے میں آں دید کو قدرت خود را ہی میں عیاں حوئیس را حرمی کی کیں احد است کا فراں در کار عقی احس کر اد حاملان را کار و یا اختیار می یروا و دین جاں میتیں سخن و یار احوق آئیں آمد سوی علییں کماں و دل تند مارگو بسم آں تمامی نقشہ را</p>	<p>لستہ در بحر عیاں ستادی کند در تو می بینی کہ یاست لستہ اد یس تو سر کے کس اما حزاں حوں تو حرا و نئے سے لگو در ہر آں کار کیہ میل استت مداں در ہر آں کار کیہ میل استت و حواں امیا در کار دیا جبیری اد انیار را کار غفہ اختیار را کہ ہر مرغی سووی حس حوئیس کا فراں عیاں حس سخن آمد امیا عیاں حس علییں آمد ایں حس یا ایں مدار و لیک ما</p>
<p>نومید کردن زیر مریان را از فضل خلوت</p>	
<p>کامی مریاں ارس این معلوم</p>	<p>آں وریار آمد وں آواز واد</p>

ما کماں و تیرا مدامت حسن است	گر یرانیم تیراں فی رماست
و کرجاری برای راری ست	این به حاین معنی جاری ست
حملت ماست دلیل احتیاج	راری ماست دلیل انتظار
وین این و حملت و آرم حقیقت	گر سودی احتیاج این ترم حقیقت
حاضر اند میرا گردان حیر است	حرستانان نشا گردان حیر است
ماه حق بیهال کند در ارا	و رتو کوئی فاسل ست از حرا
نگد ری ار کفر و درین گرد	بست این اعوس حوال رتوی
وقت بیماری همه بیداری ست	حسرت و راری که در بیماری ست
میکنم از حرم استغفار	آن زمان که می تنوی بیمار تو
میکنم میت که ما را آیم بره	می ماید تو رستته گم
حسرت که طاعت سودم کارگر	عهد و پیمان میکی که بعد ازین
می به تحتد بختن بیداری تر	پس یقین گشت ای که بیماری ترا
هر که را دلست او درست گ	پس بدان این صل راری صل حو
هم که او آگاه تر بر زرد	بر که او سیدار تر بر زرد تر
سیدت بحیثیت بریت که	اگر بر خست آگهی راریت کو

<p>هرایری را حین گفت او خدا هری را کرد و یک یک سحرید هریک را او یک طومار داد من آن طومار باند مختلف حکم اس طومار صد حکم آن صد همگی را بیا تا</p>	<p>یست آب حو تو در دین خدا هر جا او را گشت این گفت یہ هر یک صد و گزود المراد بهمچو شکل حرفا اما الف نایت این کردیم این صد یال ترج و اوستیم این را ای یه</p>
<p>کشتن بر روی حویش را در خلوت</p>	
<p>ای را حل رو دیگر در دست چو که خلق از مرگ او آگاه شد خلق چه ال جمع خد بر گوارو کال عدد را هم جدا دتمرد حاک او کرد بر سرهای حویش آن حلق بر سر گوستس می حمله در در وقتس در فعال</p>	<p>حویش را گشت رو خود در دست بر سر گوستس قبا مت گاه شد میکنان خامه در ال در توارو از سب و ترک در روی و کرد در و او دمد را بهای حویش کرد و حویش را ارد و حویش هم تهمان و هم همان و هم کمال</p>

که در ایستگاه پیمانی میام کرد روی دیوار کنه ها نشین لحد این دستور می گفتم از دست الوداع ای دستان من مرده ام تا من جرح ماری بیون حطب هیلوی بیستی ششم لحد این	که همه حویشاں و یاران باشم در وجود لیت هم حلت گرین لحد این ما گفتگویم کار نیست رحمت پرچارم فلک بر مرده ام من سورم در عساد و عطل بر سر آسمان چارین
--	--

ولی عهد ساختن نه بر هر یک میسر را چندان

و انما لست بر امیری را بخواند گفت هر یک را مدین بیبوی دا انیسری در اتباع تو بر امیر که گوشت گردن گیر ایک شمس رده ام این و آگو تا میرم من تو این بی اکس ایک این طومار و احکام مستح	یک یک تمامه یک حرف را ما صد حق و حلیف من تولی کرد طعنه جمله را استماع تو یا کس با خود همید ارشش میر تا میرم این ریاست را تو دعوی ستاهی و استیلا کس یک یک روحان تو را نت نصیح
---	--

نور ہر دو چشم توان فسق کرد	جو کہ در نور حق لظا اداست
وہ چراغ ارحاص آید در مکان	بہر کس است تصویرت صد آن
فسق توان کرد نور بہر کس	چون نور حق رومی آری مشکلی
أطلب المعنى من القرآن وقل	لا لفرق بین احدس رسل
اگر تو صد سبب، صد آئی شمری	صد مایہ یک شود چوں لغتری
در حانی قسمت اعداد نیست	در معانی تحریر و افراد نیست
اتحاد یا یارایان حق است	یا می مصلی گیر صورت سرگشت
صورت سرگشت گذاران کس کج	تا نہ بینی ریا و وحدت چو کج
در تو گذاری عسایہ تہا سے او	جو گذار دای دلم مولای او
او مایہ ہم مدہما جویتس را	او مدور در حرقتہ درویش را
مسقط بودیم یک چہ ہست	لی سرولی یا ندیم آن ہست
یک گہر بودیم چوں آفتاب	لی گرہ بودیم و صافی بیخ آس
چوں صورت آمد آن نور سر	شد عنچوں سایہای کسگرہ
نگوہ ویراں کسیدار تحقیق	تار و ترق ارمیاں این فریق
فتح این را کستہ می رودی	لیک رسم تا لغز خاطرے

آن میسر و گیر آمد از کمین
 از لعل او ویر طومار سے نمود
 آن امیران اگر یک یک قطار
 هر کی را تیغ و طومار سے بست
 هر امیری داشت حیل و سبکدوش
 صدمه اران مرد ترسان کشته شد
 عروان شد همچو سیل جیغ راست
 بجهان سے قتلها کو کشته نمود
 حور با تنکستان کال منفرد نشست
 کشتن و مردن که بر قفس تن بست
 ایچہ تیرین ست او سید یار و انگ
 ایچہ مامعی ست عورت پیدا تو
 رد مامعی کو سن امی صورت پرست
 ہمتیں اہل مامعی ہستس تا
 حال فی مامعی دیر سائن فی حلاف

بخوبی او در حلافت بدست
 اتانرا آمد هر دو در حاتم و خود
 مرکتیدہ تیہما سے آہا ار
 در ہم افتاد و دجیل پیلان سے
 تیہما را رکتیدہ مدار میال
 تار سر ہا سے نریدہ لیتہ
 کوہ کوہ اندر ہوا زین گرد حاتم
 آفتاب سر ہا می ایستال گشتہ بود
 لکشتن روح پاک لغو داشت
 جوں امار و عورت را کشتن ست
 و آنکہ لوسیدر ستا نمود عہد با گستا
 ایچہ فی مامعی سنہ اور سواست
 را کہ مامعی رتن سورت پرست
 ہم عطایا بے دہم مامعی ستا
 دست ایچون تیہما سے و سلا

در بیان آنکه انبیا علیهم السلام گفتند که اناس علی قدر
عُقُوبِهِمْ زَیْرٌ کَیْ نَجَیْ نَمُنْدَ اِنْکَارِ سُنْدِ اِیْسَازِ اِزْیَانِ
اردو قال علیہ السلام امرنا ان نُقِرَ لَ اِنْسَ مَنَازِ اَہْمِ

اگر داری تو سیر و ایس اگر
کر ریدن تیج را بود جیسا
تا که کر حوالی کو آمد در حلال
اروفا و اری جمع را استان
بر مقاشش با منی سچو است

کتهای تیج بود دست تیر
میست این الماس لی ایریا
ریں سس تیج روم در حلال
آیدم امر تمانی داستان
کر یس این میتو ار جاست

جنگ کردن امر و ولی عهدی و تیغ کشیدن بر پهلور

میست آن قوم وفا املیت رت
تا سب طبعی سسم ادرین
کیس یا بت اعدا و آن لسن است

ایکایری زان ایلر نیت رت
گفت ایکایک اکن مونس
ایکایس طوبار ر ایلر است

دستار و دیل صاحب لقی صحت صالح ترا صالح کند	تاز العاشق سیانی نعمت صحت طایب ترا طالح کند
تعلیم مدح مصطفیٰ اصلی اللہ علیہ وسلم کہ مذکور بود در بحیل	
<p>لود در بحیل مام مصطفیٰ لود در حکیم و شکل اد طائفه نصرا بیاں ہر تو اس بوسہ داد مدی راں مام تریف امدرس نقشہ کہ کھیتیم آن کردہ ایں ارستہ میراں و وزیر سل ایٹاں بیر ہم لیا رتہ داں کردہ و دیگر نصرا بیاں مستہاں و عوار گستمدار قص مستہاں و عوار گستمدان وینق ہم محط دیں تاں و حکم تاں</p>	<p>آن سرجمیراں بحر صف لود در غرہ سرد و صوم واکل یوں رسیدی مدان مام و خطاب رو نہاد مدی مدان و صفت لطیف ایں ارستہ مدد و ارستہ در سیاہ مام احمد ستیم لود احمد ناصر آمدیار ستہ مام احمد و استمدی ستہاں ار و وزیر توں رے و شوم گستہ محروم از مد و ستر طریقی ارے طومار ہاے کرتہ بیاں</p>

اعلیٰ رلودا نیست ست
 تیج یوین رهنس کار رار
 گرلودیوین رودگیر طلب
 تیج در راد حار اولیا ست
 حله دایاں ہیں گفتہ ہمیں
 گرامی سچری حسد ان کج
 ای مبارک حہ ہن کوارد ہاں
 ما مارک حسد آل لالہ بود
 ما حسد ان مع را حسد ان کند
 یک رمالی صحتت ما اولیا
 گوئسگ صحرہ و مرد متوی
 ہر ناگان دریاں حال نشان
 کوئی لومیدی مرو کا میدا ست
 دل ترا کہ می اہل دل گستد
 ہیں سدای دل مدہ ارہم لی

یوں ٹل تا مو حق را نیست
 سکا اول تا مگر دکا رار
 ورلودا من تیں آما طرب
 دیدن ایساں تمار اکیمیا ست
 ہست اما رحمۃ للعالمین
 تا ہر چندہ روانہ آل حسد
 یمایدہ دل یزدادہ درج حال
 کرد ہاں اوسد او دل بود
 صحتت مرد است ارمدان کہ
 ہترار صد سال بودن در تقا
 یوں لصاح دل رسی گوہر متوی
 دل ماہ الامہ و لحوستال
 سوی تار کی مرد حوریتہ است
 تن ترا در حس آب و گل کت
 رو سجا اقبال را ارمق

تعلما ناگوہراں گرداں لود
 لور رورں گرد حاتم دود
 ہر کرنا احترمی بیستگے ست
 طالعن کر رہرہ ماتد ناظر
 و رلو دمرت کے حوریر جو
 احرا سار در اسے احتران
 ساہراں در آماہات و گر
 راسخان ارتاب الوار حد
 ہر کہ ماتد طالع اوراں محوم
 ستم مرتکے ماتد حتم او
 لوریاں لیں ارتقص و عشق
 حق ستاد آں لور ہا رجاہا
 وں تیار لور راوا یافتہ
 ہر کر او امان عتقے مائده
 حرو ہا راروہیا سوی کل ست

شعلہ آں حاس روہم کال لود
 را کہ حور رست مرت میرود
 مرو را احتر خود ہم تنگے ست
 میل کلی دارد و عشق و طلب
 حنک و ہتان و حصوت عویاد
 کا احترق و کس سود اندراں
 عیراں ہعب آسمان مستہر
 لی ہم پیوستہ لے ارہم خدا
 معس او کھار سو در درخوم
 مقاب رو مال و معلوب جو
 دریاں اسمعیں نہ رحق
 مقلان برد استہ واماہا
 رنے ار عیر مدار تافہ
 راں تیار لور لے ہرہ شد
 ملان راعتق ماروی گل ست

نام احمد این جبین یار سے کند	تا کہ نور سس چوں گمباری کند
نام احمد چوں حصاری تم حصیل	تا جہا متدد است آل روح الامیں

حکایت بادشاہ خود گیر کہ در ہلاک بن علی بن موسیٰ محمود

لعدا میں جو نیز در ماں مایہ پر	کا مدر افتاد املای آل دیہ
یک شدہ دیگر رسل آل ہنور	در ہلاک توہم طیتار و نمود
اگر حرم خواہی اریں دیگر حرم	مورہ یوان اسماوات المروج
سمت مذکر شدہ اول راو	ایں تہہ دیگر تہہ مہربان
ہر کہ او ہما و ما خوش منی	سو ہی اولو میں او وہ ساعت
را کہ ہر جا میں کدراں گول ستم	راو میں عویدہ عالی میں کم
یکوال دستہ و حشما بکا مد	ور لہماں ظلم و لہما مامد
تا قیامت ہر کہ جس آل ملان	در و سوہ آید بود رویتن بدان
رگ گستاین آپ تیریں آب تنوہ	در حلق میر و دنا لہجہ صا
یکوال ہستہ میرا تہہ ارسو تاس	ایچہ یار تہہ ست او تہہ الکتاب
ستہ یار طالماں ارشکری	ستعلما ارگو ہر تہہ پیرے

<p> رات چوں مار بروں گشته شود سگ و آهین حشمت مار مدود ت سیاه آنست در کوره همان ستادروں کوره چوں آس کدر آن بُت محبت چوں سیل سیاه صد سورا تنگید گیاه سگ آب حم و کور را گر فانی شود سست گشتن سهل اتیک سهل صورت نفس از کوئی امی بسیر هرنس مکر می و در هر کمر راں درجا امی موسی و موسی اگر یز دست را آمد را حد و انحرول </p>	<p> در دره ان سگ آهین کی ردو قطرهاستان کفر تر سا و جود نفس مر آب سیر حشمت و ان نفس تنومت حشمت آن امی مصر نفس تنگید حشمت بر شا همراه و آب حشمت می را با مدید رک آب حشمت تا آمد آتق نو ده سهل ویدان نفس را چهل سهل قصه دوح بجواں با هفت در عرق صد دعوی با فرعیان آب ایمان را از سر دعوی میر امی را در دوازه از لوجل ش </p>
--	---

آوردن پادشاه جهونزی را با طفل و انداختن آن طفل را در
 آتش و در سخن آمدن طفل و تحریض خلق و افتادن آتش

<p>گاده ارگ ارون و مرد را رگهای یک از حم صفاست صدقه الله نام آل رگ لطیف ایچه اریا در یاسه رود ار سرکه سیلها می تیرد</p>	<p>ار درون جو رگ شخ و درودا رگ رتال اریا آه حساس لعمه اللہ لوی آل رگ کتیف ار هم آخا کاد آخاسه رود ورتن ماحال عشق آمیرود</p>
<p>آتش کردن باد شاه جو بیت تهاون هیلوی آتش که هر که این بت سجده کند از آتش بر هر که سجده نکند او را در آتش اندازد</p>	
<p>آل جود رگ یس جی رای کرد کال که این بت رهجو آرد دست حسن سرائی آل بت غسل و مدا مار تهاوت حس تهاست آهس دگ ستا هس مت تار سگ داهس راکت ساکن شود سگ داهس درون دار مدار</p>	<p>هیلوی آتش تی ریای کرد و پیار و در دل آتش نست ار بت حس متی و گیراد راکت آن بت را دین بتا در دست آن ستار را آب نیگیر قرار آدمی این دو که این شود آب را رارستان سود گدار</p>

یک ربی ماضی آرد آں حدود	نیت آں مت و آتش اندر متعلق بود
آفتاب می رسد آں ستار	در آتش آفتاب می رسد
بود آں رسد یک دین در رسمه	سجدہ مت می کرد آں موقه
طلعت آرد و تسخیر آتش عابد	رسد رسید اول ارایان کند
خواست تا آتش و آتش مت	ماگد آں طفل کالی لم است
اندرا آسمی مادر ایچا سن خوشم	در سجده در صورت میاں آست
جستم آتش آتش ار تحب	رحمت ست این سر آرد جیسا
اندرا آندره میں رہاں حق	تا نہ بی عتہ تیا حاساں ق
اندرا آد آب میں آتش مثال	ارجمانی کاتش ست آتش مثال
اندرا آسلا رار آسم میں	کو در آتش یافت و در دیا سمن
مرگ میدیم گئی رادن رتو	سخت عزم بودا قتادن رتو
چوں برادم رستم آرداں تنگ	در بمانی خوش ہوای عباد
مں جہاں ایچوں رحم دیدم گوں	چوں دریں آتش میدیم این سکاں
اندرا آتش میدیم عالمے	در درہ اندر دلیلی دے
این جہاں میت تکلی بہت ذات	آں جہاں بہت تکلی بی مات

یوں جدا خواہد ہائے یاری کند	یوں مارا حاکم رازی کند
ای حکمتی کہ آن گریبان دوست	دی ہمایوں لکڑی گریبان دوست
آخر ہر گریہ آسرخدہ ایست	مرد آخرین مبارک سہرہ ایست
ہر کا آب روان سہرہ د	ہر کا استی و دال رحمت بود
ماں چوں دولاب لال جستم تو	ماں رحمت حاکم سر دید جستم
اتک خواہی رحم کس را نکار	لطف خواہی رحمت کس را
مہمت نہ ہو دوستہ عفو کرد	نس رحمت تو کہ آردی رد
عقاب کردن آن بادشاہ چو منقش را	
رو آتش کرد تا ہی تن بدو	کافی جہاں سوہ طبعی جو تھا کو
چوں ہی سوری چہ تند حاضیت	بار کست باو کرد بند بخت
می نہ بختائی تو را آتش ریست	آنکہ نہ پر شد ترا او چوں ریست
ہر گرای آتش تو صار میستی	چوں شور می جیست قادریتی
چشم مدت این غم یا ہوش مد	یوں سو را مدحیں مستعد مد
حادوی کردت کسی پاسبیاست	یا خطاب طبع تو ارحمت ماست

<p>حلق خود را بداران بچو نیتش لی موکل کی کشن از عشق دوست تا جنان که کان عوامان خلق را آس خود که تنه سیر روی و تحمل کا در ایام خلق با مشق ترند که تیطال هم در و سجید استگر ایحیی مالید در روی کسان آگه من در یحیامه خلق چیست</p>	<p>بر بهری چو</p>	<p>میکنم مدام را آتش مرد در دل را که تیرس کردن هر تلخ دوست خ میسزد مکاشف در میا تند لیتها رین سبب یار دل در قنای جسم صادق ترند دیو خود را تم سیر و دیدگر مع تند در چهره آن آکسان شد دریده آن اور لیتان در دست</p>
<p>که نامزدن بان آن مرد که نام محمد صلی الله علیه و آله و سلم است بچو نیتش</p>		
<p>آن دلم که کرد و دار شمر بخواند ما را آد کاسه حقه عفو کن من ترا منوس میگردم ر جمل یون حد احوال که برده بس در دست و بعد احوال که یو تند عیب کس</p>	<p>بهر بر</p>	<p>مر محمد را دهاستس که نماید ای ترا الطاف و علم من نلذ من مدم افسوس مسوس و اهل میلتس ابد و لحظه یا کال رود کم رود در عیب معیوان لفس</p>

<p>تو مال از بارے مردیک نی سکتے تہ سب ہرگز رعیت آن سہما میں سہا ترست مار گا ہی بے پروا مل کد واں سہما راست محرم ادیا اندین چہ این رس آمد نس چہ جرح گرداں را ندین ملت ست ہاں وہاں یں جرح سرگرداں ال السوری تو رلی معری جرح ہر دوسرست آمد دار حرق ہم رحق شیہ کشتانی مطر فرق ک کردی میاں قوم عاد</p>	<p>سگسا وہاں جو سکت مدولیک کایں سہاں سکتا و رہیت واں سہما کامیا را ہرست کایں سہاں سکتا عامل کد ایں سہما محرم آمد عتہا ایں سہما لوو تہاری گورس گردن جرح این سکتا علت ست ایں سہما می سہما می جہاں امالی صفہ سرگرداں جرح ما دالتن می تہودار امرحق آہ علم دالتن حتم ای میرست گرموی واقفہ رحق جہاں</p>
<p>قصہ بادکہ در عہد ہود علیہ السلام قوم عاد را ہلاک کرد</p>	<p>ہوگر دہوساں خطے کشید</p>

سہما

جواب دن آتش بادشاہ جہور ابا مر بادشاہ حقیقی

اگر آتش منہام آتش	اگر آتش منہام آتش
طبع منہام آتش	طبع منہام آتش
رد جسم گداز گداز	رد جسم گداز گداز
در جسم گداز گداز	در جسم گداز گداز
منہام آتش گداز	منہام آتش گداز
آتش طبع اگر گداز	آتش طبع اگر گداز
آتش طبع اگر گداز	آتش طبع اگر گداز
چونکہ منہام آتش	چونکہ منہام آتش
چونکہ منہام آتش	چونکہ منہام آتش
ما و حاکم آتش	ما و حاکم آتش
بیتن آتش بیتن	بیتن آتش بیتن
سگ آتش سگ	سگ آتش سگ
آتش سگ آتش	آتش سگ آتش

طنز و اسکار کردن با شاه چو قبول کردن نصیحت صحابین را

این عجایب و دید آل شاه محمود
اصحاب گفتند ار خدا کند را
نگذار که کشتن مکن این فعل بد
اصحاب را دست است و مکر کرد
امک آمد کار بیول ایجار سید

هر که طر و حر که اسکارش بود
مکرک اسنیره را چنداں مرا
لله این آتش مرا در میان هوا
طلم را بیوه در پیو بد کرد
یای دار ای سنگ که قهر مانید

بر چنین آتش چیل گز با لا حلقه شدن و چگون در میان کین قتل و غنیمت

مذار آن آتش چیل گر بر مروت
صل ایلتان بود آتش را اندا
هم را آتش را ده بود مد آن مریق
نشی بود مد موس سور ولس
که او بود دست ام الما ویه
ا در فر مد عیان دی ست

حلقه گشت آن محمود را سوخت
سوی اصل خویش رفقه ایتها
حر و بار سوی کل ماتد طریق
سوخت محمود آتش دایتنا را چوس
با ویه آمد مرا و را را ویه
اصلها مرفه را در اری ست

در
این
موضع

یاره یار بهیاست اندر هوا	بر کزیر دل و در آن حد حمله را
گر در کرد رفته حطی یه یه	بیمیں سبیاں اسی می آید
مایا در گرگ آسما تر کار	چون نمعه می تداو و قمرها مار
گو سیدی هم گشتی ران تال	بیج گرگ دریا آمد ران
دار و مر و حب ار اود مد	با حرص گرگ و حرص گو سید
رم و ده تن بچوں لسم گلستان	بیمیں با اعل اعانسان
چوں گریه حق بود چو سن کرد	آتش ابرایشم را و دیاں رود
ما قیاں را رده تا قمر رین	راتن تہوت سوز دال دیں
اہل موسی را ر قسطنی و اساحت	موت دریا چوں ما مر حق تماحت
مار و نختس لقتب و عوکتید	حاک قما دل را چو دیاں در پید
مال ویر کتاد و عی ستد یه	آب و گل چوں ارم عیسی لید
مع حست تد لہج صدق دل	بستہ نیت سحر آب و گل
مع حست سار و سق رت العلق	ارد ہمت چوں بر آمدہ حق
سوئی کامل تید و رست اور قس	کوہ طور را نور موسی تد رقص
حسم موسی ار کلو سے لودیر	چہ عجب گر کوہ سونی ستد عیر

<p>آگه آمد دست استعدا ریت مرغ را گردوق آید از صیغ تشنه را گردوق آید از سراب مطلقا گریختن شود از رقب مار را ده دیت از ره لنگد از کلبله از تو آن قصه را در کبابه خوانده باشی یک آن</p>	<p>ساریت ماتی نماد ساقست چو که حس خود یادست دلیر یوں رسد در می گریه و عید آت یک آن رسوا شود در از سر ما خیال که ترا حیه لنگد و اندر آن قصه طلب کن حقه را قمر و اسباب بود لے مع حال</p>
<p>بیان توکل ترک همه گفتن سخن پیران شیرا</p>	
<p>طائفه محمد در دای خوش لکمه از تیرا کیم می در بود حیل کرد آمدد ایشان تیر عرو طبقه در یل صیدی میا</p>	<p>بود ستا از شیر دالم گشته کس آل حیا از حله ما خوش گشته بود کر و طیف ماترا و ابریم سیر تا گرد دغ مرا این گیس</p>
<p>جواب شیر سخن پیران را و فائده همه گفتن</p>	

آنها ده ص کر دالی ست	ما و تفسر یکا کا کالی ست
فی زهاده سدر دوا ح سق	ادک انا که تاه می ر دس
ویرا عس مایه ای مارا بیا	ادک انا که در دوا حسن حیا
تا اینه لعنه علیا است الظم	سما امتا الی حیث علم
ترتقی العا سدا اثنته	حقا سالی در ا لقا
تم اتما یکا فاشا الفال	معدا لک حتمه من دلی انا ل
تو اینه سیمیا الی انا لهما	سکه یال العی بما انا
که اقصا تیر ل انا	ا سمارا لیه فاما
یاری گویم یا اس تحس	ال طرفه آمد که آنا حسیس
یتم هر راسه و اید است	کا لظا یکر دوقی را انا
راق سالی ر سق و انا لیب	دوق حروار گن مو ماتد می
یا اگر آن فتالی حسی بود	چول و پیوست حسی او تو
نحو آ و ا که سس مامو	اگست حسی ما و ادر ما حرو
حقن حسیست ما و انا ل	اعتبار آخر تو آخر حسی دا
اخر حسی است دوق ما	آل گر ما سداست حسی را

در توکل حمد و کسلی ترست رو توکل کن تو کس ای عمو حمد کن حمدی نماند واره	ما حیث حق توی این بهترست حمد می کن کسی می کن مود در تو از حمدش مالی الهی
--	--

ترتیب نهادن نخیلان توکل را بر تعجب

تو گفتی من ستمدار صعب خلق پس مرا که کسها از صفت خاست میست کس از توکل حوثر سز گریه دار ملا سخته ملا حیل کرد انسان و حیل تنم بود دره است و تنم اند حایل بود سدهاراں طفل گشت آن کینه تن دیدم مایهون سی علت در دست دیدار او دید الغصم العوض طفل تا گیر او تا یویا بود	لقمه تر و یرداں رقد رخلق در توکل تکیه بر عیبری خطاست حیث است از تسلیم خود محبوب تر سز سمدار ملا سخته از دبا آنکه حال پیدا است حول آتام بود حیل و عول ریں افسانه بود و آنکه اومی حست اما رجا است روفا کن دید خود در وید دوست یا آئی آمد دید اوکل العوض مگر کس حر گردن ما سود
--	--

گفت آری گرد ستم را با من هلاک فصل را کردم مردم نفس را درم در کین گوش من لایذع الموم سید	مکر باد یسم سے ارید و کر من گریه رحم مارو کر و مم ار همه دوم ترور کر و کین تو ایست بخت رس دل گریه
--	--

ترجیح نهادن بخیران توکل بر جهد و کتاب

حاکم استدلالی بر ما سر در حد و توریدل تور تریت ما تسایحه و ای تسد ویر مرد ما بدیست حکم حق	احمد دغ ایس لیس حق قدر رو توکل کس توکل بهتر است تا گیر دهم قصا تا تو سیر تا یاید رحم ارت العلق
--	---

ترجیح نهادن شیر جهد و کتاب را بر توکل و تسلیم

گفت آری که توکل بر تریت گفت عیسی را و ایلمد رم الکاب حبیب الله تنو	این سلب هم سمت سیمیه است ما توکل را الوی اشتقر بهد ار توکل بر سب کابل مستو
--	--

<p>وصل حولی بعد از آن وصل تنوی حر تو ای کار آن نعمت تنو حرمت از گفت سر دل کسد تا به می آں در و درگ محسب حر بریر آن درخت میوه دار ر سرت و اتم برید نقل و راد مرغ لے به گام کی یاد اماں مردیداری و یوں میی رے سر که عقل از سے بر دوم تنو می برونی سکر را در قعر مار کس کس یس تکیه بر چار کس در به افقی در ملاے گر ہے</p>	<p>قابل امر و لے قابل تنوی سعی شکر نعمت قدرت بود شکر نعمت قدرتت امروں کسد حر تو حقش بود در ره محسب ہاں محسب ہی کابل فی استار تا کہ تاج افتاں کسد بر خطہ حر حسن در میان رہ راں در اتار تھا تس را می لے این قدر عقلی کہ داری کم سو را کہ فی شکری بود تنوم و تنار گر تو کل میسکے در کار کس تکیہ بر چار کس تا و از ہے</p>
<p>باز ترجیح ہا و ن نخیران توکل را بر جہد</p>	<p>حلمہ داوی با گھار دستند سہو کاں حر یصاں کایں سہا کا تنند</p>

<p>چون فصولی گشت دست و پا نمود چاهای خلق بین اردست و پا چون ما را منطوا بدمی تند ما عیال حصریم و دستیر خواه آنکه او را آسمان باران دهد</p>	<p>در عا افتاد و در کور و کورد می پریدار و فغان در صفا حس خستم و حرص و عورتی تند گفت الحاق عیال لا آه هم تواند کور رحمت ماں دهد</p>
<p>باز ترجیح نهادن شیر جبار توکل کردن</p>	
<p>گفت تیر آری دلی رب العباد یا یه یا یه رنت مایه سوس مام یای داری چوں کی خود را تو لنگ حواصی چوں سلی بدست سده داد دست یچوں سلی تار تهای دست یچوں اتار تهاست را ر حال ہی یس اتار تهای اسرار ت دهد حاسلے محمول گردا د ترا</p>	<p>رو مالے نیش یای ماها و هست حری بودن ایحاطع حام دست داری یچوں کی یہاں توحیک یہ ماں معلوم شد اور امراد آخر ادیتی عمار تهای دست در وفای آن اتار ت حال ہی ماں بردار در تو کاست دهد قاسلے مقبول گردا د ترا</p>

تمام را بجا آمدستان رود
 پس شکیان کرد براد این بات
 ما در اسیر نمودنا و را تناب
 مک رو رویتی گیر اسد خلق
 ترس در رویتی مثال آن پس
 رو رو دیگر وقت دیوان و لغتا
 کان مسلمان را بحتم ارجیه سب
 ای محب این کرده استی هرآن
 گفتن ای تا و جهان بیروال
 مس در و ارحتم کی کرده م نظر
 که ما و مود حق کام و در آن
 دیدن مس ایحا و مس حیران ستم
 از غم گفتیم گرا و ارحم سبت
 چون ما بر حق سبتان ستم
 تو همه کارها را با همی پس

نو که مده کان طرف ستمان رود
 بر ما و را اسوی مومسات
 رو سوی تهر سبت و ستان بر آب
 لقمه حرص و امل را اسد خلق
 حرص و کوشش را تو سبتان ستان
 سبتان گفتم عر ایل را
 سگری می مار گوی یک رس
 تا شود آواره دار حال و مان
 فهم کر کرد و مود و ارجیا
 از غم دیدن سبت در ره گد
 حال او را تو سبتان ستان
 در فکر رفته سرگردان ستم
 او سبتان سبت و و را سبت
 دیدن مس آسا و حال سبت
 کس قیاس دیتیم کتا و سبت

<p>۱- یس حیرا محمد مامدار رس میخوار در اکتاده صد دها که کس آمده تیدران مکره کر رما و رمداری این حایت لترول منه اشتمال اعمال روی ممداد سگال دارحل مامدار و حکما سه کردگار حمد محمد می میب اری عیار</p>	<p>۲- سهر ارامه رها اراں مردور صد هرا اراں قرل ر آغا رحال کر که کرد آما و اما گروه اگر و مکر و حیاه آن قوم بیست اگر و وصف مکره تان و بخلال حرکه آن قسمت که رفا مدارل حمایه امتاد مامدار و سیر و کار کس حرامی دال ای مامدار</p>
<p>سکریستین عزرائیل علیه السلام بر مودی و گریختن مودی سرای سلیمان علیه السلام و تقریر تریح توکل بر صید</p>	<p>۳- مادی مودی چای تنکا ای در سید روتن لسته رود و مودی کبود گفت عزرائیل در این حین گفت یس کون چه میخوای سخواه در مامدار سلیمان در دودید یس سلیمان گفت ای سخواه چه تو یک مظارا داحت یار حشم و کین گفت در مامدار ای حال یس</p>

<p> ایں جہاں رمدان و مار دیایاں حیثیت دیا ارحد اساعل مد مال را اگر ہر دین باستی حمل آب در کشتی ہلاک کشتی ست چونکہ مال و ملک ار دل را بد کورہ ~~ست~~ اند آب رفت ما و درویشیے یو در ماطن لود آب ستواند مراد را عوطہ داد گرچہ حملہ ایں جہاں ملک و لیت میں دہاں دل بہ سد و نہر کن کس کس جہدی ماسعی کن جہد حق ست و دوج حق ست و درد گرچہ ایں حملہ جہاں یہ جہد ست </p>	<p> حقہ کس رمدان و عود را و نہ ہاں لی قنات و نقد و فرمدان و دل معم مال صلح حامد حق رسول آب اندر بریر کشتی یستی ست راں سلیمان عویق حر مسکین بخواند ار دل یہ باد فوق آب رفت بر سر آب جہاں ساکن بود کس دل را لطمہ آہی گشت ماد ملک در حقیقہ دل اولاستی ست نہر کس ارادہ کس میں لڈں تا مدائے بر عظم میں لڈں مسکرا مد رہی جہد حق جہد کرد جہد کے در کام جاہل شہد ست </p>
--	--

مقرر شدن ترجیح جہد بر توکل و تسلیم

ارکہ نگریں ارحولے محال

ارکہ نگریں ارحولے محال

بایں حج نہادن سیر حیدر توکل فواید حید بیان کردن

حید ہائے امیاد و موسیں
تا مدین ساعست را عارِ ہاں
ایچہ دیدار حاد و گرم و سرد
کل تنی مس طریف ہو طریف
نقصہاں حمله افرونی گرت
در طریق استیاد و لیا
راکہ این را ہم قصار ماہاد
در رہایاں و طاعت یکھس
یکدور درک حید کس باقی محمد
یک حالی خست کو سستی نخست
نقلہادر ترک یا دار دست
آنکہ حشرہ بست آن مکرست سر

تیرگفت آری ویکس ہم میں
سچی ارار و حاد و موساں
حق تعالیٰ حید تار را راست کرد
حید ہاں حمله حال مد لطیف
دہاں تار مع گرد و نی گرت
حید میکس تا تو اے اے کیا
باقصایحہ دوں و دھما د
کا فرم مس گریاں کردت کس
سست کیستہ بیت ہیں را مد
مد حالی خست کو دیا نخست
مکر ہاں دست دیا مار دست
مکر آں ہست کہ دیا حشرہ کرد

تو خود مائے مارے عود	تا رہ کجاستیور در درود
----------------------	------------------------

جواب گفتن فرگوش نچیران اہملت استن

گفت ای یاراں مراہملت دبید	تا مکرم آہ ملا سیر دل حمید
تا اماں یاد مکرم جاں تاں	ماہایں میرات فریداں تاں
ہر پیڑاں مستان را درجاں	ہمچیں تا مخلصی میجاہد تاں
کر خاک راہ روں تو دیدہ لود	در نظر حوں مردک سجیدہ لود
مردنست یوں مردک دیدہ حرد	در زنگی مردک کس رہ سرد

اعتراض نچیران بر سخن فرگوش

تو کہ گفتہ است کہ امی بر گوس را آہ	دار
ہیں چلاستایں کہ ار تو ہتر آں	نتر
معی یا حود تھا ماں در لی ستا	درہایں دم لائق چوتو کی ست

باز جواب دل فرگوش نچیران را

<p>ریں مطاسیر رہاں گشت سیر آہو و حر کو شست سعال عہد اکرو دہا سیر تریاں قسم ہر رشتن سیاید فی ضرر ہادیوں شست و رفتند آریاں جمع شستند کجاں آں و خوش ہر کسی تدبیر اسے میر و مد ماتمت شد العاق حملہ تاں و رہ ہر گدا، قدا و نعمہ است ہم بریں کرداں حملہ تبار قہر ہر کو قنادی رور و رو</p>	<p>کر حواس آل حریاں گشت سیر حر را اندہ شستند و قیل و قال کا مد میں معیت بیفتند وریاں حاشق سود و تقاصی دیگر سوی مری میں از تیر تریاں او ماوہ و دریاں حملہ خوش ہر کیے درہوں ہر یک بیتند تا سیاید تیرہ اندریاں فی سخن تیر تریاں را قہر است قرعہ آمد سر سر اختیار سوی آل تیر از دیدی میجو یور</p>
<p>یوں مکر گوشت آمد این ماسد و دہ قوم گشتن کہ چہ میں گاہ و ما</p>	<p>انکار کردن نچیران بر خور گوشت در تاخیر رفتن بر شیر ماگرا مکر گوشت کا حیرید و دہ حاشا خدا کریم در عہد و وفا</p>

رو بگو آن گوهر کیاست را	جان کم ست آن صورت بیات را
چون سبک صفا داد بد دست	شد سر شیران عالم حلیست
چو که جالس عرق شد در بحر لور	کی ریاستش از آن نقش لور
عالم و عادل بود در اما	و صعب صورت بیست در اما
کست بیانی در مکان پیش و پس	عالم و عادل به معنی ست و پس
می گفد در فلک حور سید جان	میرند رتق رسوی لا مکان

ذکر دانش خرگوش و بیان فضیلت و منافع و است

گوش سوی فتنه خرگوش دار	این سخن بایان مدار دهوش دار
کاین سخن را در بیاد گوش خر	گوش خر لغوش و دیگر گوش خر
مکرو تیر اندازی خرگوش میں	رو تو رو و رماری خرگوش میں
حمله عالم صورت و حالت علم	حاتم ملک تسلیمان ست علم
حلق دریا با د حلق که و دست	آدمی را رین هر چاره گشت
رو بنگ بحر و صفا و جوش	رو بنگ تیر تر سال هیچ موت
هر یک در جای سیاه خاکوت	رویری و دیو ساحلها گرفت

گفت ای یاران حکم الهام داد
 ایچ حق آموحت مر سو را
 حاکما سار برار سلو لے تر
 ایچ حق آموحت کرم پیلہ را
 آدم حاکی ر حق آموحت علم
 نام و ناموس ملک را ترکست
 راہست قصدہ اراں سالہ را
 تا مادہ ستیر علم دین کتید
 علمای اہل حسنہ پور سد
 قطرہ دل را یکے کوہست
 چہ صورت آجہای صورت یرست
 اگر صورت آدنی سال شے
 احمد و جوہل در تجاہ رست
 این در آید کہ تھدا وراتان
 نقش بر دیوار مثل آدم ست

سائنہ خدایہ را کو را

خود

بہرہ

مرصعی را قوی ر لے قناد
 سو دآں در ستیر و امد را زدم
 حق روآں علم را نکستاد در
 ہیج میلے دامآں گول حیلہ را
 تاہم آسمان اموحت علم
 کو رہی کس کہ حق در نکست
 پورہی ساحت آن گو سالہ را
 تا نکر دگر دآں قصہ مستید
 تا نگیر دستیر اراں علم ملد
 کال مد ریابا و گر وہا مداد
 حال جمعیت اہل صورت یرست
 احمد و جوہل ہم کیساں شے
 ریں تدل تاآں تدل فرقیست
 او در آید بہ ہمدیوں امتال
 مگر امد صورت اوجہ کم ست

گفت هر رازی شاید بار گشت	دستی	حسب طاق آید گوی که طاق هست
ار حصار گدوم رنی ما آتیه		تیره گیر و دزد و ما نا آتیه
در میان این سه کم عدل هست	ج	ارد با شاره هست رند هست
کجایی سه را بسیار جمع است و عدد	ک	در کمیت آیند چون داد داد
و رگونی ماسک گوا لوداع		کل سر خاور لاتین شاع
گرد و سه پیده را سدی بگم		بر زمین با مسد محو من را لم
مشورت و آید بر نوینده خوب	ار	در کمایت اعطاء اکل مشوب
مشورت کردی میست به سه		گفت ایستاق جواب و خیر
درست آلی بسته افقی رای را	استار	تا بداند حجم از سر بای را
او حواس نویتس گرفتاری ارد		و ز سوا تس می سردی غیره
این سخن بایان ندارد مار گرد		سوی خرگوش دلا ر تاجه کرد
جاصل خرگوش رای خود گفت		کمر آید تید احو طاق و هست
او خوشن رویک بد کشادار		سر خود در حال خود میراند باز

قصه مکر خرگوش با شیر

<p>آدنی را تو من ییاں لسی ست خلق حوت ریت هست اراہاں بہر غسل ادر روئے و حویاں گریہ ییاں خار در آست است حار حسا چلما و دوسوسہ استن با حسامی تو مدل شود تا سحسای کیاں رد کردہ</p>	<p>آدنی واحد عاشق کسی ست میرد دل بھڑم کوستان تو آسبہ رد در آسہ خار چونکہ تو نمی جلد دالی کہ بہت ابرہ راں کس بودی کیا کسہ تا یہی شان و مشکل حل شود تا کیاں را سحر خود کردہ</p>
<p>باز بستن نچیران از خرگوش سہ اندیشہ اورا</p>	
<p>معدراں گفتہ گامی خرگوش پست اسے کہ تو آستیر و چیدہ مستورت ادراک دہتیا ری دہد گشت بے میر کس ای را می زل قون بے میر بحال باید شود</p>	<p>در میاں آرا بچہ در ادراک پست مار گور لے کہ اندیشیدہ حقلما مرقتل را یا ری دہد مستورت کا مستتا ز مو قن مار کو تا حیث مقصود تور و</p>
<p>منع کردن خرگوش از زنا ایشان</p>	

سازگار - کوشش - کوشش

چون معلم بود عقاش را تدا
 عقل چون حسرت گوید احمد
 تو مرا گذار پس بیستین سال
 هر که ماند از کالی بی ستکر و مهر
 هر که حسرت آورد و در بحر کرد
 گفت یغیر که در بحوری طبع
 حسرت بود ستی است گشته را
 چون درین راه بای خود شکسته
 واکه بایست در ره کوشش شکست
 حامل دین بود او محمول شد
 تا کون فرمان پذیرفتی رتاه
 تا کون احقرات کردی درو
 که ترا اشکال آید در طر
 باره کس ایماں به او گفته زبان
 تا بپوشاید تاره ایماں تاره میست

بعد از آن شد عقل ستا گردی و را
 اگر کی گامی سهم سوزد مرا
 حدس این بود ای سلطان حال
 او همی و اندک گیر دیلے حسرت
 تا هجاں رجو ریش در گور کرد
 روح آورد تا میرد چون چراغ
 یا به پیوستن رگ گشته را
 هر که می حسدی چو یار استه
 در رسید او را راق و رشت
 قائل فرمان مدام مقول شد
 بعد از این فرمان رسد رساه
 بعد از آن ماستد امیر استرا
 بیست تو شکندی در پشتی لقمه
 ای هوارا تاره کرده در هجاں
 کین هوارا قتل آن در واره میست

ساعتمی تاجیر کرد آمد رستدل
 راں سب کلام رستدل اوامدیر
 گفت من گفتم که عهد آں حال
 و مدد ایستادن مرا از حرس گد
 سخت در آمد میر بست لیت
 راه هوار است در رستل دها
 لفظها و ماها چول دهاست
 عمر چون آست رفت و راجو
 آن یکی ریگه که عود آرد
 هست آن ریگی یسیر مرد جدا
 آب مدد دین نمی خورند ارد
 غیر مرحق تر آب حشاک دال
 طالب حکمت شوار مرد حکیم
 مع حکمت شود حکمت طلب
 لوح حافظ لوح محفوظی شود

بعد از آن تند پیش تیر سحر
 خاک را می کند و می غریب تیر
 حام با تند عام سست بارل
 چند لایه پیدم این دهر چسب
 چول - لیس میدم پیش از تحقیق
 فوط مع در میان ماها
 لفظ تیرین ریگ آب عمر باست
 خلق ماطن ریگ عوی عمر قو
 سخت کیا است روان را کحو
 کو کحق سیوست دارود تند خدا
 طالبان را روحیاتست و نحو
 کاب عمرت را حور داه بر دال
 تا از گردی تو سیما و عظیم
 فارغ آید اور تحصیل دست
 عقل ادا از روح محفوظی شود

<p>عالمش حیدیاں نو دکن پیش ست صاحب تاویل مائل چوں گس گر گس تاویل مگذار در لے آن گس نو دکن میں غیرت بود ہیچ آن خرگوئن کو برستیرد</p>	<p>حیثم حیدیں بحر ہم حیدیں ست وہم اول حرو و تصویر جس آن گس راحت گود اندہای رفح اولے در نور صورت بود رفح اول کے نو اندر عو رو قد</p>
<p>رنجیدن شیراز ویر آمدن خرگوش</p>	
<p>تیر میگفت از سر تیری حتم مکر باے حر یا تم ستم کو د ریں سیس میں تنوم آن وہم ردان ای دل تو ایستایا است یوست چه بود گفتہای رنگ گک این سخن چوں یوست معی معی دل یوست ماتم معرید را عیب یوست چوں ربا دمت قلم و قتر آس</p>	<p>کر رہ کو تم مد و رست حتم تیغ چوں ستان تم راحتہ کو د انک دیوانست و غولان آن ہم یوست تان رکن کہ غیرت یوست چوں رہ رہ آس کتن سود در رنگ این سخن چوں نقش معی ہیچو حال معرید کو دار غیرت عیب پکستن ہر چه سولسی ما گرد دست قلم</p>

<p>کرده بادین حرم کمر را سکر تو تاویل کرده و گرا برده تاویل شده آن می‌کند</p>	<p>حاشا تاویل کس است و گرا مال و گرا مال است و گرا تاویل معنی می</p>
<p>زیافت تاویل ریک گس در قند</p>	
<p>ما دعا خالت مال طره گس ارده او سرست گشتی ترا وصف ماران را تین دریا</p>	<p>که ای بیادش دور است کس ورده دور دیده آفتاب آفتاب من عمقای و تمه یگان</p>
<p>قصه دگس اندیشه کردن در حقیقت دریا</p>	
<p>آن گس ریک کا، دلول گفت من دریا و گشتی خواندم ایک این دریا و این گشتی نوی سرم دریا همی را ادا و له و بی آن حمیس است دو</p>	<p>همچو گشتیان همی ادا است دریا در گس آن می ادا در گشتیان و این می می له دست آفتاب و میران آن لطر کو مید آرا راست کو</p>

ماستدیر سر در یاست ملتفت	۱	چو که بر تخته طشت دور می عرق گشت
عقل میان است و ظاهر مالمی		صورت ماسح تو یار روی می
هر چه صورت میوسیت ساه و تن		راں وسیت سحر دور اندازد تن
ماه میددل دهمسده رار را		تا نه میسر تیر دور انداز را
اسب خود را یاوه داد و در تئیر	۲	می دو انداسپ خود در راه تیر
اسب خود را یاوه اند آں خواد		واسپ خود را در آستان کرد خواد
در فعال و جست و خوال خیر و سر		هر طرفه یزبان و خویان د مدر
کاکه دزدید اسپ را کو و گیت	۳	ایکده ریر راں تلت حواصیت
آرمی این است یکا کین اسپ کو	۴	ما خود آ اسه تنه و ارا سپ کو
دور و دل خود سیر در در را		تا نه می سسج و سرور در را
و صفها استمع گوید برار		تا تاسد مد اسپ عیلت بار
حال ریدانی و ردی کی ست کم		چون تکم بر آب و لب حنکی چو تم
کی نه می سسج و سرور در در را	۵	تا نه می سسج رین بر سه حیا
لیک چون در رنگ کم تند بوتق		تندر لور آن رگهار و یوتق تو
چو که تنب آں رگهار مستور بود		یس مدیدی دیدر رگهار لور بود

لش آستار، فاحش اراں	مار گردی دستهای خود گراں
ماد و مردم بود آرزو دست	یعنی بودا گدازت یی جام دوست
حوش بود عیالهای کردگار	اکو ز سر تایمی است یار
حطه تا باں گردد و ال کیا	حس کیا و خطمای ادبیا
را که خوش باد تا باں اربوست	بار نامه انیا اربوست
ارد و ما ام تا باں رگسد	مام حمسه تا اندر می رسد
مام احمد مام حمله ادبیا	چو که سه آید و دم بلیت است
این سخن یا ایل دارد ای پسر	فستق حر کو تش کو و شیر

بهم در میان مکر و خوش و تاجیر و در فتن پیش تیر

دشمن رگوش تس تاجیر کرد	مکر را ما حوشتن تقریر کرد
در ره آید بعد تاجیر در راه	تا گوسن تیر گوید یک دور راه
تاجیر عالمهاست در سودای عقل	تاجیر باهاست این ریای عقل
مکر عیالیاں بود عقل لعل	مکر اعوان مایه لعل
صورت ما اندرین مکر عداس	نی دود عیال کاسه زوی اس

لیک چوں موح محسن بیدی لطیف	سحر آں دالی کہ آنتدم تریب
چوں رد السق موح امدتیه ساحت	ار محسن و آوار او صورت ساحت
ار محسن صورت را دو مار مرد	سوی موح خود را مار اندر بحر مرد
صورت ارنی صورتی آمد رول	مار تند کا مالیه راحول
لیس ترا هر خطه مرگ و جعتی ست	مصطفی فرمود و یا ساعتی ست
فکر مایه نیست ار بود در هوا	سوی در هوا کے یاد آید تا خدا
هرس لومی شود و یا و ما	بی حرار پوست دل اندر لقا
عمر و محیوں عوے لولو میرسد	مستمر مے نماید در حسد
آں ریتری مستمر کل آمد ست	چوں تر ز کست تیر حسالی بدست
ساج آتق را کھانی سار	در طراقتس نماید پس در ار
این دراری مدت اتریری صبح	می نماید سرعت اگیریری نفع
ظالمین ستر اگر علامه است	نک حسام الدین کہ ساعی بله است
وصف اوار ترخ مستغنی لود	روح کایت گو کہ میگے مے شود

رسیدن خرگوش بشیر و خشم شیر بر وی

هست دید رنگ لی لور بر دلی
 این روز را آفتاب از بهاست
 لور لور حتم خود لور دل مست
 مار لور لور دل لور جداست
 تسه دلور و مدیدی رنگ است
 تسه مدیدی رنگ کال پور لور
 دیدل لور است آنکه دید رنگ
 ریح و غم راحی ای آل آفرید
 نس های بهالصدید استود
 که نظر لور لور داکه رنگ
 لیس لصد لور دلست تو لور
 لور حق را نیست صدی در وجود
 لاجرم السار بالاندر که
 سورت از معنی حتمی از نشیه ال
 این سخن و آوار را مدلیته حاست

همچنین رنگ خیال اندرون
 دال درون از عکس لور ایست
 لور حتم لور لور دلهما حاصلست
 کور لور عقل حسن کال جداست
 لیس لصد لور ریه است ترا
 رنگ چه لود مهره کور و کور
 دین لصد لور دانی دید رنگ
 تامل صد عتدلی آید دید
 یو که حق را نیست سید بهال لور
 صد لصدید الود و لور دم رنگ
 صد صدرانی نماید و صد
 تامل صد و الوال بید الود
 و هوید رنگ مین تواری موسی و که
 یا جو آوار و سخن را مدلیته دال
 تو مدانی کسر امدلیته کاست

گفت ای تنه کسی را کس تنهار
 حاص از مهر رکوۃ چاه عود
 بجز کو آئے هر سوئی دبد
 کم بخواب گشت دریا رین کرم
 انگشت دارم من کرم رخسار او
 گفت تشوگر ماتم حامی لطف
 من بوقت چاشت در راه آدم
 با من از هر تو جو گوشتی دیگر
 تیرے اندر راه قصد مد کرد
 گفتن ماسده ستا هستیم
 گفت تا بهلته که ماتد ترم دار
 هم را و هم تهمت را از درم
 گفتن نگذار تا مار دیگر
 گفتا همه را اگر و نه میت من
 لاله کرد میت من عودی کرد

عند

سر سر آید من بگوید

مات

عند رستم دیده را گوشتش دار
 مگر ہی را تو مراں از راه عود
 هر کسی را رستم و می همد
 از کرم دریا مگر دوستی و کم
 حاتم بهر من کرم بالاسی او
 سر نهادم میت از درهای عاف
 با رفیق خود سوئے شاه آدم
 هست و همه کرده بود مد آن لهر
 قصد هر دو همه آئیده کرد
 خواست تا تاں که آن در گنیم
 میت من تو یاد هر نا کس میار
 اگر تو بایا رستا گردی از درم
 روی ششم منم روم از تو جسم
 و نه قرمانی تو اندر کشت من
 یار من لستم از گدا است فرد

یستمرود را با یسمیر
 حال آن کو قول دشمن را شنود
 حال و معنی که با ما را شنود
 دشمن از جبهه دوستانه گوید
 اگر ترا قدمی دهد آن رهبر دال
 چون قصا آید به میخی غیر دوست
 چون حسین شد اتمانال عارکن
 ماله نیکس کای تو علام العیوب
 انتقام از ما کن امر دلو
 آنچه در کولست آتیا هر چه هست
 گر شکست کردیم ای تیر آفرین
 آب حق را صورت آتش ده
 از شراب قهر جوی مستی و هی
 حیثیت مستی سد جتیم اردیتم
 عیثیت مستی حساسدل تن

اس
 ۲۱

در

اس
 ۲۱

اس
 ۲۱

می تشنگان می رود تا معر سر
 میں جرای آنکه ستیاد حسود
 حال فردوسی که تیطال استود
 دام دال گریه برداشه گوید
 اگر تو لطف کنی دال مهر دال
 دشمن را با ما رشتناسی رود دست
 ماله و شیخ در وره ساز کن
 بر ریسک کرد ما را کوب
 یا کریم العفو ستار العیوب
 و اما حال را هر صورت که هست
 تیر را گمار بر ما رین کمین
 اندر آتش صورت آبی مه
 میستهارا صورت بستی دبی
 تا ما یه سگ گوهریسم لیتیم
 چوب گرد آمد بطر صدل تن

<p>بامد آن همه گروه درستی او یارم از رفتی سجدان ندکه من بعد ازین دال تیر این ده بسته شد از طایفه بعد ازین ایسدر اگر طایفه بایست ره یک کس</p>	<p>خون روان شد در دل محبت او هم لطف و هم بخوبی هم رس حال نایب بود با تو گفته شد حق بهی گویم ترا الحق فر بیس میا و رفع آس میاک کن</p>
<p>جواب گفتن شیر خر گوش را و روان تبین با او</p>	
<p>گفت بسم الله میا ناد کجاست تا سرای او و صدیول او دهم اندر آید یول قلا ووری بهی سوی چاهی کولتالست کرده بود نیست بدایش هر دو تا یک چاه آس کا بی راهها مون میسرد دام مکر او کسد سیر بود موسی و عون را تا رود میل</p>	<p>میت در تنوگر هیگونی تور است و در مرغ ست این سر لے تو دهم تا رد او را سوی دام عیست چاه مع را دام خاست کرده بود ایت حرکتی یو آلی ریکاه آس کو بی رعجب چول میسرد طره حرکتی که تیری را رود میست مالش کرد جمع لقیل</p>

<p>لوت بد رسیده ویشته است گفت ای شیک هر کال کثرت گفت رگو تا کدام ست آل هر نگرم ارواح ما چشم یقین تا کجایست و عیض من چهره ای سلیمان هر تکرگاه را پس سلیمان گفت آراستو رفیق تا بیا لے هر تکر آب را همراه ما است و هم میتوا ماش همراه من اندر رود عداراں بد بدال همراه بود</p>	<p>و آن میان صفت داندسته است ما رگویم گفت کوه بهتر است گفت من اگر که ما تمم روح می رسیم آب در قعر زمین از چه می خورند رجاکی یار سنگ در سفر می دار این آگاه را در میانهای فی آب ای شقیق در سفر سقا می آجاس را تا سکه تو آب پیدا نمیشود تا به میدار عطش تکر تفت راں که آراسته های آگاه بود</p>
<p>راغ حوال استود آرا رحه اراد سمود به پیش ته مقال</p>	<p>طغنه زون راغ در و غم لب بد ما سلیمان گفت کوه که گفت و به حاجه خود لایب در و عین و جمال</p>

قصه بدو سلیمان علیه السلام در بیان آنکه چون قضا
نازل شود چشمهای روستن بسته شود

چون سلیمان را سر ابرو زد و زد	حمله مرعاش بخدمت آمدند
همراں و محرم خود با مستند	یقین او یک یک بحال تشافتند
حمله مرعاش ترک کرده چیک چیک	سلیمان گشته انصاف من احیک
همراںی عیسی و یهودی ست	مردمان محرابان چو بندگی ست
ای ساسندگی و ترک همراں	ای ساد و ترک چو بیگایان
یس راں محرمی خود دیگر ست	همدی در همراںی مترست
غیر لطف و غیر ایا و محسل	صد هزاران ترخان حیر در دل
حمله مرعاش هر یک اسرار خود	ار هر دو دالت و ار کار خود
سلیمان یک یک و امی نمود	ار برای عرصه خود ارمی ستود
ار نگه بے دار بستی چو یقین	هم آں تار و دبد و اوره یقین
چون میاید سده را حواحه	عرصه دار و اهر و دیا حواحه
چو که دارد ارحم یدار یقین سنگ	خود که سمار و کر و قتل و انگ

صد بناران علق اندر هر گشت	چا	لواستر کو علم الاسما گشت
تا مایاں جان ادر داد دست	مک	اسم هر چیزی جیاں کان جیر گشت
آ که حقیقت جو امد او کابل شد	او	بر لب کو داد آن سدل شد
هر که آخر کار او را استدیدید	هر	آ که آخر موس است اول مدید
هر که آخر میں بود او سید است	آ	هر که آخر میں بود او موس است
او عزیز و حرم و دل تشادماند	او	هر که او را عقل و آرا و خواست
سراسر اسم علم الاسما رستو	اسم	علم هر چیزی تو ادر ااستمو
اسم هر چیزی بر حلق سرتس	اسم	اسم هر چیزی بر ماطا هر تس
بر حلق بود اامتس از دما		بر موسی نام یوستس مدعصا
لیک موس بود اامتس رست		مدعمر را نام ایحانت رست
میت حق این قست مدک ماسه		آ که مدر دیک مامتس ماسه
میت حق مو هو دی میت دهم کم		صورتی ماین می امد ردم
میت حصرت کان بود ابحام	مد	حاصل این آمد حقیقت نام ما
فی راں کو ساریت ماقی سمد	گام	مردر ارماعت ماسه سمد
جان و ستر ماها گشتس دید		حیثم آدم جوں مو ریاک دید

<p>گرم را در این لطاودی مدام بیول گرفتار آمدی در و ام او بیس میان گفت کاشی بد بدوست بیول نمائی خویش سست خورده دوع</p>	<p>بیول مدیدی ریختست خاک دلم بیول قهس ادر رندی ماکام او ای که تو در اول قبح این در دست ای بیست من لانی رتی اکه در مع</p>
<p>جواب گفتن بد بد طعنه زارغ را</p>	
<p>گفت ای شه رس عتور و گدا گرساست دایک و خوی میکم راع کو حکم قصار اسکرست در تو تا کانی لودار کا د اں من به میم دام را ادر بهوا بیول قصا ای تو د ابق بحوا ارقصا این قصیه کی ادرست</p>	<p>قول دشمن متلوا به هر خدا من به ادم سر مرا این گردم گد هر اں عقل دار د کا و دست حای کند و تهوتی بیول کا بر اں ای که میوست جتیم عفت لم اقصا مه سیه گردد گیره آفتاب ارقصا د اں کو قصا اسکرست</p>
<p>قصه ام علیه السلام و سبب قضا نظر او از مرآت صریح نهی ترک اویل</p>	

در این نظار است که در این مدام و ام او

<p>اگر دو آن یکی می ترسادت اس سخن بیا یان ندارد گشت دیر</p>	<p>اما ملک ایسی متا مدت گوشت کس تو قصه خرگوشت و تیر</p>
<p>پا واپس کشیدن خرگوشت از تیر چون نزدیکیا رسید</p>	
<p>تیر با خرگوشتس چون همراه شد بودی تا پیش خرگوشتس تیر چون که رود چاه آمد تیر دید گفت یا واپس کشیدی تو چرا گفت کو یا می که دست و پای منست رنگ را می را می می جوید حق جوید را امعرف خوانده است رنگ و بوعمار آمد چون خرس مانگ هر چیزی رسا در دهر گفت سیم سیر به تیر کسان رنگ رو احوال دار و نشان</p>	<p>عصب بر کیم و مدد خواه شد اگر ها یار کشید از پیش تیر گر رو آن خرگوشت ماند و کشید یا می را واپس گشت پیش در آ حال من را ریخول رحای رفت را در دل خود میدهد گم حشر حتم عارف سوی یا آمده است ار فرس آگه کشد مانگ فرس تا ندانی مانگ حرا را با یک در مردی تندی لیس طای الیسان رحمت کس توفیق من دل نشان</p>

یوں ملائک بویق دیدارو	حمله افتاد در سحرده رود
چوں ملک الوار حق دوی مایات	در سحر و افتاد در حدت تناف
اس جیس آدم کہ ماستن میرم	اگر ستایم تا قیامت قاصر م
ایں ہمہ داست دیوں آمد قضا	واسق یک ہی تدر دی عطا
کای سب ہی اسیے تحرم بود	یا تا سبے مدو تو ہم بود
در دلتن اوّل چوں حج یافت	طبع و حیرت سوی گد م تناف
اعمال را خارجوں دریافت	در درخت یافت کالای رقت
چوں رحمت رست مار آمد راه	دید رزده در درخت ار کار گاه
رستا تا ظلمت گفت و آه	یعنی آمد ظلمت و کم گشت راه
ایں قصاری لود دعوتید یوت	تیر و از درخت شود و همچو یوت
من اگر ای میم گاه حکم	من تہا حالہم در راه حکم
ای حکم آکو کوکاری گرفت	رو ر را گدانت او زاری گرفت
اگر قضا یوتند سیم ہیوں تحت	ہم قضا و تنب گم دعاقت
اگر قضا صد مار قصد جان کند	ہم قضا مات دہد ماراں کند
ایں قضا صد مار اگر باہت رمد	برو ر را حیرت حرکاہت رمد

خاک کو ستد پای گل در بهار
 حال دیا را صراطِ آبِ حوضِ او
 هیچ سرگرداں که آمد حست و حوت
 آنکه خفیس و گم میانه گاه افح
 آنکه ترف گاه ہی صعود و گم فح
 ابرو دای حردی رکها مختلط
 یوں نصیب مہتران دست درج
 یو کہ کلیات را راجع ست و درو
 خاصہ حردی کو را صدوست جمع
 این شب سو کہ میل رگرگ حست
 رد گاہے آتشی تہ مسان
 صلح و تسمن دارا شد عاریت
 رد گاہی راستے صد ہاست
 صلح اصدوست این عمر حان
 رو ر کے چند را برای مسطت

سازگار

ای

سازگار

سازگار

ناگہاں مادی برآرد و دوار
 فہم کس تبدیلیا سے ہوسن او
 حال او چوں حال دریاں او
 اندر وار سعد و محس فوج فوج
 آنکہ و مال و گم ہبوط و گم ترج
 فہم میسکن حالت ہم مسط
 کمتران را کے تو ابلود کج
 حروایتناں چوں ماسد روی درو
 راب و خاک آتش و بادست جمع
 این شب سو کہ میل رگرگ حست
 مرک وارقس ماضی عاریت
 دل سوی جنگ تار و عاقبت
 مرگ کہ درمیان تان حکایت
 جنگ صدوست عمر حادواں
 ماصدا ابد و عاقبت

رنگ روی رود آرد صبر و کرم	رنگ روی شرح داد آنگ شکر
رنگ رو و قوت و سیما رود	دوس آمد آنگ دست و یار و
هر درخت ارجح و من اور کند	آنگ در هر چه در آید است کند
آدمی و خال و حاد مات	دوس آمد آنگ روی گشت مات
رود کرده رنگ و فاسد کرده بود	این خود اعزاید کلیات ارد
لوتان که حله یوست گاه عود	ما جان که صابرست و گم شکور
ساعتی دیگر شود او سرگون	آفتاب کور آید مارگون
لحظه لحظه متلاطمه احتراق	احتراق تا منت سر چار طاق
شد ریح و قی و محزون بلال	ماه کو او شود را اختر در جمال
اندرا آرد در لعل و لب و لب	این رین ماسکون و مادسا
گشته است در رین چون یکا	ای ساکن رین بلای ما گها
گشته است در جهان و درد رنگ	ای ساکن رین بلای مرد رنگ
چون قضا آید و اکت و غص	این هوا مار و آفتاب مستر
در عذیری رود تلخ و تیره شد	آب حوض کور و ریح را به تیره شد
هم کی ماد و برو و اند قوت	آفتابی کو ماد و ارد در روت

تا بیت تو ساری کال کرم چشم گشایم بچ در سگرم

انظر کردن تیر و چاه دیدن عکس خود را و عکس آن خرگوش را

در بیاہ تیر تاج می دوید	چو کہ تیر اندر رویتش کشید
امد رآل رتیر و او در تالت تاب	چو کہ در چو سگرید امد رآب
شکل تیری و رتیر و خرگوش رت	تیر عکس خویش دیدار آب لغت
مرد را گداخت اندر چو چید	چو کہ مصمم خویش را در آب دید
را کہ ظلمت بر سرش آسوده بود	در قفا اندر چو کوه کده بود
این حیدر گشتد حله عالماں	چاه مظلم گشت ظلم طالماں
عدل و مود دست مدتر را ستر	ہر کہ ظالمتر چیتس ناہلتر
ار برای خویش دامی میستے	ای کہ تو اظلم جاہی میسکے
و اکہ اندر قعر چاہ لے سی	بر صیحاں گر تو طے میسکے
ہر چو دیہ میسکے اندر ارہ کس	گرد خود میوں کرم سیلہ ترش
ار سی ادا خا الصرا لہ بحوال	مر صیحاں را توئی حتمے مدال
اک حرا طیر انا مہلت رسید	گر تو سیلے حتم تو اوتور میا

ماقت ہر یک جو ہر اگست	دستار	ہر کی ماحصل خود آستار گشت
لطف ماری این میگفت نگ را		السا داد و در ریتان حکم را
لطف حق این تیر را و گو ر را	دور را	الف داد دست این د و صد را و دعا
چون جهان رکور و زمانی بود		چہ عجب رکور و گرسالی بود
خوامد رستیرا و این رویدم		اگست میں میں مادمہ ام میں سدہا

پرسیدن شیراز سبب یا و ایس کشیدن حر گوش

تیر گفتش تو را سبب مرض		ایں سبب کو خاص کا یہ تم عرض
پای را و ایس کشیدی تو چرا	ماہی	میدہی مار پیچے لے دای مرا
گفتاں تیرا دین پسا گشت		امد میں قلمہ رافات ایں ست
یار من بہت درں در چاہ بُرد		رگرفتس ارہ و سیراہ بُرد
قعرہ نگارید ہر کو مانند ست		را کہ د خلوت معانی دل سب
طلعت چہ کہ ظلمتہای حلق	ماں	سرسر و آکس کہ کیر و مای حلق
گفت یقین آجم اور اقاہر ست		تو میں کال تیر دجہ حاضر ست
گفت من سویدہ ام راں آشتی		تو گرا د رہو یستم گشتے

گرہ گورئی بس کو دینی اس رحمتیں
 مونس اریطر نور اللہ لود
 چو کہ تو یطر مارا اللہ دے
 ابدان نکالت بر آفتق بریں
 تو بریں یا رتنا آب طہور
 کوہ و دریا حلقہ در و ماں تست
 اگر تو خواہی آتس آب حیات شو
 ایں طلب ماہم ارا بجا دست
 فی طلب تو ایں طلب وادہ
 فی ستمار و صد عطا وادہ
 لی طلب ہم بید ہی گنج یہاں
 در عدم کی نو و مارا جو طلب
 خاں و اں دادی و عمر جاووں
 کہد انعم اے دار السلام
 باطلتیں مدہی اسی حتی دود

جھیت را مدگو گو کس را تو متیق
 عیب بوس را برہمہ جوں مود
 در مدی اریکو فی عامل تندے
 ما تند و مار تو لو را ی لوا بحرں
 تا تند و ایں مار عالم حملہ بود
 آفتق اسی جدا و بدل تست
 در بخواہی آب ہم آتس تند
 رستس اریدا و بار وادہ تست
 گنج احساں رہمہ کت وادہ
 ما بہ رحمت رہمہ کت وادہ
 را انگاں بختیدہ حاں و حمال
 لے سبب کردی عطا ہی عجب
 سبب رحمت کہ ما یدر مایں
 ما لیتی المصطفیٰ امیر الامام
 اگر تو آمدے حلقے خود و وجود

<p>گر صعی در میں خواہ اماں گرم دالت گرمی پرچوں کے تیر خود را دید چه ور غسل عکس خود را و عدد و حویق دید ای ساظمی کہ بی ارکساں اندر ایساں تانستہ ہستی تو آں توئی دآں رجم رجود میری در خود آں مد را می می بیساں حلقہ رجود میکی لے ساودہ یوں لقعہ عوی خود اندر سے تیر را د قعر پیدا ست کہ لود سر کہ دماں بیعی می کہ ای مدیدہ حال مد بردی سم موساں آئینہ کید گیراند یس حقیقت دانتی تیشہ نمود</p>	<p>سازمان طالع کران سود و ریکہ چار بار حوالہ نمود سیم بالیہ نفس بندہ کون عکس انا طالع</p>	<p>طالع اقد در سیاہ آسمان دود دالت گیر دچوں کے حویق را ساخت آدم ارمد لا حرم رجوع یس تسمیرے کسید حوی تو مانند الیتاں ای حال ارماساق و ظلم و مدستی تو یو دآں ساعت تو لغت میکی و رجم دتمس لودہ خود را کھاں بیجہ آں سسیری کہ رجود حلقہ کرد یس مانی کر تو لود آں ماکس لاق یس او اکس و کر کس سے لود کار آں سے بیطایس بیکہ عکس حال قست آں رجم مرم ایس حری ارمیسے آورد راں سب سالم کود متی نمود</p>
---	--	---

مژده برون خرگوش سوی تخمیران که شیر در چاه افتاد

سوی تخمیران را در آن	دوان	چو که خرگوش از راهی تاد گشت
سوی قوم خود دید و پیش بین	گشت	تیر را چون می نمودم سویس
می دوید او تادان و مار شد	ار	تیر را چون دیکت تاد طلوع
حجج میزد تا دماں نامر عزار		تیر را چون دید چه گشته از
شرو نقصان بود چون تاج درگ		دست میزد چون همدار دست مرگ
سر بر آورد و حریف را دشت		تاج درگ را حسن حال آرا دشت
تا مالای درخت استاقند	لها	مرگ را چون تاج را استگافند
می سر را بدید هر دو برگ خدا		مار را تا تنطاه مستکر خدا
می شایسته که و تسبیح حا	راند	لے را تا هر بار و برگ و تاجا
تا درخت استعلق آمد فاستوی		که سیر و در اصل ماراد و العطا
چون بهدار کنگها تا و دل	تا	چاهانای ستم اندر آب و گل
بمخو قرص مدنی نقصان ستود	تا	در بهای مشتق بدلی نقصان ستود
و آنکه که در حال اراها خود میرس		حسرت تاں در نقصان چاه خود میرس

<p> این خاک بوقی سادی کس آنکه ملکش بر تزار بویست کند بر تزار بویست ملک باقیست ترک این تهر را بگوئی بیکدور بیکدور در بی چه که دیار است معنی التکر راحت گوشت کس در گمان گذار این مردار را </p>	<p> ای تو هسته بویست آردی کس بر تزار بهشت آنکس بویست زمد دور و اتم روحها را ساقیست ترکمی اندر سحاب خلدیور هر که ترکش کرد اندر را حقست بعد از آن خام قمار بوش کس خرد لشکریست بیدار را </p>
<p> تفسیر جفا من الجهاد الاضغری الجهاد الاکبر ای جهان کسستم با حصم خود کشتن اس کا عقل بویست نیست دور جستن این نفس روح از دهاست بهشت دیا را در آتش دهور سنگها و کافران سنگدل هم گرد و ساکن این جسدین عدا </p>	<p> مایه روحیست در اندرون شیر طبع سحره جوین نیست گوید ریا با کرد و کم و کاست کم کرد و دور حق آن خلق سوز اندر آید اندر و راز و تحمل تار حق آید مرا در این عدا </p>

<p>تو فرستہ آسائے یاری ہرچہ ہستی حال با قرباں تست را مدح حق این آت را در حوسے تو ما رگو تا چون سگالیدی مکر ما رگو تا قصہ در ما بھاستود ما رگو کر طلم آں استم نما ما رگو آں قصہ کوتاہی فرست گفت تا میدہ الوو اسے نہاں قو تم بخشیہ دل را بورداد ار برحق می رسد تفصیلا حلقہ فصل دست و ایہ این چنین</p>	<p>و سرطان دار قوت دول از ارکان</p>	<p>نکدہ عمر را ایل سیراں رمی دست برد می مست ناز ویت دست آفرین بروست و در مارے تو آں غوان را چون بالید مکر ما رگو تا مرہم جا بھاستود صد ہزار ان نرم دار و حیاں ما روح ما را قوت دول را حالہ است ورہ جز گوشتے کہ باشد در حیاں نور دل مروست و پار و رداد ار ہم ارحق رسد تھیلہا سجدہ است ارجاں و دل را بدین</p>
<p>پند و ادن خرگوش نخیل ان را کہ بدین شا و مشوید حق با و رولوت این تا مید را چوں بومست مید ہدایں ولت</p>		<p>مے کاہد اہل طس و دید را ارچہ ستدیرا دآع سلست</p>

مرعش را آید از قصر رسول
گفت کو قصر حلیفہ امی حتم
قوم گفتند من کہ اورا قصر نیست
گرچہ ازیری و آوارہ است
ای را در جوں به میی قصر او
حتم دل او بود علت یک آرد
ہر کراہست از ہوسہا جان یک
جوں محمد یک شد ریں او در دد
جوں ریفقے و سوسہ بد خواہ را
حق یدیدست از میاں دیگران
ہر کراہست در سیمہ فتح ماس
دوسرا گشت برود حتم بہ
گرہ میی ایں جہاں معلوم نیست
تو حتم گشت را اردار ہیں
نوح را گفت دامت کو تو اس

در مدیسہ از میاں نعل
امس ای رحمت را آسما کتم
مرعش را قصر جان روتی ست
ہمچو دروایتیاں مراد را کارہ است
چو کہ در حتم و لت رست ست ہو
واگہاں دیدار قصرش حتم دار
رو مدید حضرت دایوان پاک
ہر کراہست در دوحہ اللہ بود
کے مدالے تم دوحہ اللہ را
ہمچوں ماہ بدر میاں اترال
اور ہرورہ بہ مید آفتاب
ہمچو میی در جہاں الصاف دہ
عیب حرا گشت بھس تو مہیت
واگہاں لے ہرچہ سچو اہی بہ میں
گفت اورا سومی ہستند ایتیاں

<p>یہ کہتے یہ گویدے مہور مالی القہر کرد و دکتید حق قدم روی ہمدار لا کمال چو کہ حرد و در حست این لیس ایں قسم حق را نو کور آتد در کمال محمد لا تیر راست راست نودین تیر و وارہ ارا چو کہ دستم دیکھا یزوں قدیر جعابن جناد الا صعر نوسے خواہم رقی دریا تکاف سہل تیری واکہ صفہا تکد</p>	<p>ایست آتق ایست الت ایست سور معدہ اش لہ رہاں کل من قرید اکہ او مالک تنووا کس نکال طع کل دار و ہمتہ حسہ و ہ خیر حق خود کہ کمال او گست ایں کمال را ماتر کون کز تیر است اگر کمال ہر راست محمد نیکیاں روی آوردم بہ بیچارہ دروں ناسے ابد رجا و اکسیریم تا اسورں سلکم این کوہ قاف تیر است آکہ خود را سکد</p>
<p>آمن رسول قیصر روم تا میر المؤمنین عمر رضی اللہ عنہ را بہ بیند و دیدن او کرامات عمر را رضی اللہ تعالیٰ عنہ دریاں این سحر یک قصہ</p>	<p>تا برے ار گفتیم حصہ</p>

سورہ ابراہیم

<p>گفت ما جو من تنہا برادیدہ ام ار تنہا ہم ہمیت و ترسے نمود رفتہ ام در عشقہ شیر و لیگ پس شدستم در مصاف و کارزار لک کہ جو دم پس روم زخم گراں فی سلاح ایس مرد حقہ بر زمین ہمیت حقست این از خلق نیست ہر کہ تر سید از حق و تقوس گرید اندرین فکر ت کھرت نیست</p>	<p>یہی س سلطاناں مہ گریدہ ام ہمیت ایس مرد ہو قسم دار بود روی من را بیتاں گرواید رنگ و کار ہجو تیراں دم کہ ما شد کار آہ دل قوی تو بودہ ام ارد گراں انجس من بہت ہدا مہ لڑاں حقیقت ایس ہیت ایس مرد صاحب لی نیست تر سدا روی جس و پس و ہر کہ وید بعد یک ساعت غم از خواب حمت</p>
<p>بیدار شدن امیر از خواب و سلام کردن رسول روم ہر امیر المومنین عمر رضی اللہ عنہ کرد خدمت مر عمر را و سلام یس علیک گفت اورا پیغمبر آمد ہر کہ تر سدا مرورا ایس کسدا</p>	<p>گفت سیمر سلام اکہ کلام ایست کرد و یہی س جو و شاد مرد دل تر سدا را ساکن کسدا</p>

رو و سر در جاها تحسید اید	لا جسم ما دیده و نا دیده اید
آدمی دیدست و مانی پوست است	دید آست آنکه دید دوست است
چو که دید دوست سود کور	و اگر سیلما است اروس مور
چون رسول روم این الفاظ تر	و سماع آورد شد مشتاق تر
دیده را رحمت عمر گماشت	رست را و سیاه صانع گداشت
هر طرف اندیشه آں مردگار	می شد می پر سال او دیوانه وار
کاین حسین مدعی بود اندر جان	و رحمان ما مدد سال مانند همان
خست او را تا حق چون سده تو	لا حرم عیسی سده یا سده شود
یا فتن رسول میر المؤمنین عمر را رضی اللہ عنہ حقه در درخت خرم	
دید اعانی زلے اور ارجیل	یکد گفت عمر کات بریر آں کجیل
بر بحر اس رحلقاں او جدا	بر سایه حقه میں سایه جدا
آمد او اسکا وارد و راستاد	مر عمر را دید و در لرزه متاد
ہستی راں حقه آمد بر رسول	حالتی جو حق کرد بر جاست رسول
مرد ہستی ہست صبر ہمدگر	آیں دو صدر اجمع دید ادر کارگر

وید آن مرتد که او را شاد و شاد است

از آن

نجم یک در ریس یک کاشت

سوال کردن رسول را میرالمومنین عمر رضی الله عنه

مرد گفتش کای امیرالمومنین

میر علی انداره یوں تند و نفس

بر بعد ما کان مدار دتیم و گوشت

ار مسون او بعد ما رود رود

بار بر موهو داسو لے چو عوام

گفت در گوشت گل و حد اسن کرد

گفت جسم آیتی تا حان شد او

مار در گوشتش و دیگر که خوف

گفت مالی تا که ستر گشت او

تا گوشت ار آن گو یا چو عوام

تا گوشت خاک حق چو عوامه است

در تیره دهر که او آشفته است

جان را لاجوں درآمد بر ریس

گفت حق بر جان مں هوامد و قصص

چوں مں عوامه می آید محو

عوتس معلق میر مدسوی و عود

رود او را در عدم دوا سید راند

گفت تا سگ و عقیق کاسن کرد

گفت ما حور سید تار حان شد او

در لُج حور سید افند سگ سوس

گفت ما آله و گوهر گشت او

کو چو مشک روید حور اتک راند

کو مراقب گشت حامتس مدامت

حق گوشتن دما گشت است

در گوشت گل و حد اسن کرد

تا گوشت خاک حق چو عوامه است

<p> است در جورا رله خائف آل درس بی بی بیست و پنج دس خاطر ویراستس را آما و کرد در صغایت یا ک حق نعم الزلیق تمام اند و هفتام و حال را وین مقام آن خلوت آمد ماعروس وقت خلوت بیست و نه عریر خلوت اندر تمام ماست ماعروس مادرست اهل مقام اندریاں و در هر لمی رواست یا دوا و در مقام قیس کا خلای بدست بیست و نه بدست یا در وقوع و را مید و تمهید مستان قیق حال او را طالع اسرار یا و یا یک کس بود و مرکب و رنگی </p>	<p> لا تجاوا هست رل حالهاں آنکه خوش بیست چون گونی ترس آن دل را جارفته را دلستا و کرد لعل اراں گفتن سحهای دقیق و زوارتهای حق ابدال را حال چون جلوه ستان یا ماعروس جلوه مید ستاه و غیر شاه میر جلوه کرده عام و حاصرا ماعروس هست فسیار اهل حال رسو فیلان از سار لهای حاسن یا دوا و و در رانی کرمان حالی بدست و در هوای کاندرو سیر عروج هر کی بر دارست از آفاق میق چون عمر عیار و درو یا ریانت تیج کامل و و طالع مستحق </p>
---	---

<p>در دل اکسیر چون گشت ستار چون در آستان قوت شد نور حلال در تن موم شود اور و روح ستاد مستحیاتش حال کند از طبع مایه باشد قوت آن حال حال تا که قوت حال چه باشد ای سیر می تنگ آمد کوه را با بحر و کال رو در حال حال در استق القمر حال سوی عرس تا رود ترکهار آتش افروزد و سوزد این جهان</p>	<p>تو گو کاین مس بر دهن محض آهستیار و حشر تو نم حیال ماں چون در سفره است آن ماتد جان در دل سهره گردد مستحیل قوت جاست این ای رست حال ماست قوت تن و لیسک در مگر گوشت یاره آدمی از رو در حال رو در حال کو کین مستحق کج اگر گتاید دل سزا ماں را را و در راں گوید اسرار بهال</p>
<p>اضافت کردن اوم علیه السلام آن نیت را بخویشتن که ربنا ظلمنا و اضاافت کردن ایس گنا و خود را بحق که ربنا اعوانی</p>	<p>اگر بحق و کرد ما هر دو بهین اگر ما شد فعل حسی اندیاں</p>

تا که محسوس اند و کما	آن کم کان گفت یا حد صد آن
هم رقیق تر حج یا یک طرف	راں دیک را گر میداں کف
گر کجا اهی در تر دپوش جان	کم متار این مه اندر گوشت جان
تا کسی فهم آن معاهاست را	تا کسی اوراک رمر و فاست را
بیس نخل دمی گرد و گوشت جان	دجی چه بود گوشت از حسن بهان
گوشت جان و حشیم جان حرایم است	گوشت خنقل گوشت حسن بی مفسر است
لعل حرم عرق را لے سر کرد	و آنکه ماسق بیت حسن حشر کرد
این معیت احققت حشر است	این خنقی مله است این اشیست
در بود این حشر عامه نیست	حشر آن آناه خود کامه نیست
حشر را ایشان تاسدا می یسر	حشر که حد اکت او تان در دل نظر
عین آئیده را ایشان گشت فاست	و کر ماضی بیس ایشان گشت است
اختیار و حشر ایشان دیگر است	قطر با اندر صد فضا کو هر است
هست بیرون قطره حرد و زرگ	در صد و دهمی حرد و زرگ
طع اف آهوست آن قوم را	از برون حرد و زرگ تان مشکما
تو که کاین ماهه بیرون حرد بود	خود بود و راف مشکس حرد بود

<p>طقات از یک لطف یک مثل ای دل بی مرقی یار</p>	<p>یار را خوش کن مر کجاں و میں تا مدائے حیرا را جست یار</p>
<p>مست</p>	
<p>دست کول راں لودا را تعانت هر دو حسن آفریده حق ساس راں یتیمانی که لرزاید بترس زین یتیمانی که دایم لرد است بخت عقلست این عقل آں حلیه گر بخت عقلی گرد و مر حان بود بخت حان آمد و مقامی نایت آں راں که بخت عقلی سار بود یون عمر از عقل و سوی حان سوی حسن سوی عقل و کامل است بخت عقل و حسن تر و انبیب</p>	<p>وا که دستی را تو لیرانی رحاس لیک تنواں کرد این ماں قیاس مرقت را کی یتیمانی دیدتس یون یتیمانی یت مرد مرقتس تا صغیر ره برد آں حاکم آں دگر است که بخت جان بود ماده حان را قوام دیگر مست این عمر ناو حکم همراه بود لو حکم و عمل شد در بخت آں گرچه بود است بحال و جاهل است بخت حالی یا عمت لوالعجب</p>

خلق حق افعال مارا محدست	اعمل ما آنا خلق اید دست
بالخلق یا حرف مید یا عسر	کی شود یکدم محیط دو عسر
گویی رفت تدامل در حرف	میت و پس یکدم مید پنج طرف
لیک هست آن فعل ما محتار ما	رو جسم را که در آنکه مار ما
آن راں که پیش نمی آن راں	تو پس خود کی به می این بدن
چون محیط حرف یعنی نیست حال	چون بود حال خالق این پدر آن
حق محیط حمل آه سه سیر	واما در و کارش ارکار و گم
گفت اید حال مارا هست کرد	چون بداند حال مارا هست کرد
گفت تبیان که ما عودیتے	کرد فعل هم در میان دیو دے
گفت آدم که ظلمت لسا	اور فعل حق به مد عاقل چو
در کمال ادا د بهاست کرد	راں که بر خود در دل اور کجور
بعد تو به گفتن ای آدم به من	آفریدم در تو این جسم و من
بی که تقدیر و قضای من بدان	چون بوقت عدد کردی آن بدان
گفت ترسیدم ادب کد اتم	گفت من هم یاس آت د اتم
هر که آرد حرمت او حرمت برد	هر که آرد قسد او ریه حور

سب ابتلائی ارواح ماین آب و گل جسم

ار عمر حوین آن رسول میں را تمیید
 محو شد بیستس سوال دهم جواب
 اصل را در یافت گدشت از دفع
 گفت با عمر چه حکمت بود و سر
 آب صافی در گلی یہاں شده
 فائده سر را کہ این حکمت چو
 لغت تو بحث برت گری میکنی
 حس کردی معنی آرا در را
 ار برای فائده این کرده
 آنکہ اردی فائده را نیده شد
 صدر ہاراں فائدت دہریکی
 آن دم لطقت کہ در حروہ ہاست
 آن دم لطقی کہ خاں جاہاں ہاست

در
 حوین
 آن
 رسول
 میں
 را
 تمیید

روشنی در دستش آمد دید
 گشت فایع ارجطادار صواب
 ہر حکمت کرد در پرستش و عروج
 حس آن صافی درین حای کہ در
 حال باقی ہستہ اداں شدہ
 مرغ را اندر نفس کردن چو
 معنی را سدر حریف میکنی
 سدر سرے کردہ تو مادر را
 تو کہ حودار فائده در پردہ
 چون نہ مید آئیم مار اویدہ شد
 صدر ہاراں بیستس آن یک اشکے
 فائده شد گل گل حالی چہ ہاست
 چون بود حالی رسمی گوی رہاست

در
 حوین
 آن
 رسول
 میں
 را
 تمیید

<p>صوی جان آمد ما دین سستی را که میانی که بورتی با ست</p>	<p>لازم و مبروم و مانی از دلیل چون عصا کس با عست</p>
<p>تفسیر و موعظتکم اینها گشتیم</p>	
<p>ما رو گیا با لقصه آیم گر بخل آیم آن رمدان دوست آبجواب آیم ستان و نیم ورنگر نیم از ررق و نیم در محترم حک علس قهر است ما که ایم اندر حساب بیج بیج چون الف که تو محرمی تنوے محمد کن تا ترک غیر حق کئے این سخن را میت یا یا ای سیر</p>	<p>ما را ان قصه رول و کی تیدم در علم آیم آن ایواں دوست ورنگ بیداری مستان و نیم در محمدیم آن رمان ررق و نیم در صلح و سدر نکس به دوست چون الف و حودیدیا دسیج بیج اندریں ره م معروفی تنوی دل اریں دویای عالی رکه از رسول روم رکو با سیر</p>
<p>سوال کردن رسول روم از عمر رضی اللہ عنہ</p>	

ای جنگ آن مرده که خود رسته شد
وای آن رده که مامور دست
چون تو در دست آن حق مگر بختی
هست مستر آن حالهای ایلیا
در بخوانی و نه مستر آن بدیر
در بدیرانی چه ریحالی قصص
مع کواهد قصص رمدانی است
روحهای که قصصها رسته اند
از نروں آوارستان آید روین
مادین رستم برین تنگین قصص
خوبین را در کور ساو را در رار
کاسته تبار خلق سده حکم است
یک حکایت استوای ریا رین
نشو اکون داستانی در مثال

در وجود رده یو رسته شد
مرد گشت و رمدگی اروی بخت
ماروان استیا آیمت
ماهیان بحر یک کمر یا
ایلیا و اولین را بدید و گیر
مع جات تنگ بد در قصص
می بخوید رستن را رمدانی است
ایلیا و رهمر تالیسمه اند
که ره رستن تو این است اس
حر که این ره میت چاره این قصص
تا ترا بیرون کسب دار استهار
در ره این از مدیا این کی کم است
تا مدانی سطر این بحر عین
تا ستوی واقف را سر از مقال

قصه مازرگان که طوطی محبوبس او را بیعام داد

<p>تو که حرمی کار تو افاده است گفت را که فائده نمود گوی شکر بر دال طوق هر گردن بود که تیش رو بود آمد تکر دس سر که را اگر راه ماید در حشر معنی اندر شجر احاطه نیست</p>	<p>لیس جزا در طس کل آری توست در بودل اعتراف و دست کرد فی حال و در تیش گردن بود یس چو سر که شکر گوی نیست کس گور سر کس گین تو است که چون فایا سگست را در خط نیست</p>
<p>آل رسول رجو شد یقین کید و حام واله اندرت رب الله شد سیل یوں آمد دریای گشت سیل یوں آمد دریای گشت چون تلقی یافت ماں مالو المشر موم و ایرم یوں ای مارتد سگ سر چو که شد در دیگان</p>	<p>نی رسالت یاد آمد من سے بیام آل رسول ایجا رسد و شاه شد مع میثیق تمسی صحو گشت ۱۰۰ یوں آمد مرغ گشت کشت ماں مرده رده گشت و احمر دات ظلمانی او اوار شد گشت میانی شد آحادید ماں</p>

یاد یاران یار را میبوی بود
 ای حریفان بانشه خوردن خود
 یک قطعه می بوسن کس بر یادش
 یا میاد این قتاده خاک بر سر
 ای عجب آن عهد آن سوگند کو
 اگر ذوق مدد آمد سدی ست
 این مدی که تو کمی در شتم و جنگ
 ای جفا می تو در دولت خود تر
 باز تو این ستاورشایان بود
 از حلا و دخت که دارد خود بر تو
 فی المثل خورشید اگر عریان شود
 عالم در رسم که او مادر کند
 عاقلتم بر قهر و در لطافت سجد
 عشق من بر عهد را این هر دو تند
 والله درین حار در نستان تنوم

حاصه کل لیلی و این محزون بود
 من قد جفا می جویم بر یخون خود
 اگر همی جفا می که مددی و اوست
 چو که خود می حرمت بر خاک بر
 و مدای آن لب یخون قد کو
 یخون تو آمد مدکی پس در حق چیست
 با طرب تر از سماع مانگ جنگ
 و مقام تو در حال محسوس تر
 ماتم این تا خود که صورت یخون بود
 در لطافت کس میا مدعور تو
 عالم اگر گریان بود حسان شود
 در کرم آن جوهر را کمتر کند
 لوح من عاشق این هر دو صدد
 یخون ساند عشق کردی میست مد
 همچو لعل برین سبک لال تنوم

لهو طیان ہندستان ہنگام رشن تجارت

نود مار رگاں دا ورا ہوئے	در قس محوس یا طوئے
چو کہ مار رگاں سسرا سار کرد	سوی ہندستان شدل آمار کرد
ہر عظام و ہر کیرک را رخود	گفت ہر توجیہ آگم گوی رود
ہر کئی اردی ہادی خواست کرد	تلمہ را وعدہ مدا دآن سیکر
گفت لولہ را چہ ہادی ارصال	کار مت ارجطہ ہندوستان
گفتش آن عظمی کہ اسحا طویان	یوں بیسی کس حال میں بیان
کہ طلائ طوئی کہ تفاق تماست	ان ارقضای آسماں در طس ماست
یتا کر کہ سلام دوادہ است	کر اور شتیا چارہ رہ وارتا و عوامت
گفت می شاید کہ میں در اتقیاق	حال و ہم ایجا لمیرم در فراق
ایں داما تدر کہ میں مساحت	کہ مار سہہ کا ہی بردرجت
ایں جیس ماسد و فامی دوساں	میں دین حسن تہادر بوستان
یا وایہ ای ہاں میں موعرار	یک صوحی در میان دعرار
یاد آرید از محنتاں ما	ان حق مجلسہا و محنتاں ما

ارسیگروم اریں ای دوستان	سوی مرغ و تاجر ہندوستان
دیدن خواجہ طوطیاں ہندوستان را بہرست میاں سنانیدن ان طوطی	
<p>مردارنگان میرفت این پیام یو کہ واقضای ہندستان رسید مرکبہ اساید و پس آورداد طوطی راں طوطیاں لرزاست تندہ تسمان خواجہ ارگفت ہر این کاچویش ست آں طوطیک این چہ سراگروم جہادام پیام این باب چوں کہ ہمیشہ ست گفتہ امں را من رہم گراف را کہ تارکیست ہر سویدہ را ظالم آن قومی کہ حتماں دو خمد عالی را یک سخن ویراں کند</p>	<p>ارسیگروم اریں ای دوستان سوی مرغ و تاجر ہندوستان دیدن خواجہ طوطیاں ہندوستان را بہرست میاں سنانیدن ان طوطی مردارنگان میرفت این پیام یو کہ واقضای ہندستان رسید مرکبہ اساید و پس آورداد طوطی راں طوطیاں لرزاست تندہ تسمان خواجہ ارگفت ہر این کاچویش ست آں طوطیک این چہ سراگروم جہادام پیام این باب چوں کہ ہمیشہ ست گفتہ امں را من رہم گراف را کہ تارکیست ہر سویدہ را ظالم آن قومی کہ حتماں دو خمد عالی را یک سخن ویراں کند</p>

<p>ماحور و اوچار را با کاستاں حلقہ احوں ہار عشق اور احوں ست عاشق و عین ست و عشق جو میں جو</p>	<p>ایں غم لعل کہ بہت یاد وہاں ایں یہ لعل اس سبب آتش ست عاشق کل ست و خود کل ست او</p>
<p>قصہ حاتم طیور عقول الہی</p>	
<p>کو کسی کو محرم مرعساں بود واد دروں و اسٹیلیاں مایاہ اقتدار بہت گردون سلفلہ یار لی روتخت لیک ار خدا میں کفر مت حلقہ ایما ہا خلق سرور مت سد صد تاج حاص لامکا لے فوق دہم سالکان ہر دوی وروی حیا لے زایدت ہجور در حکم ہستے حیا رعو دم مرں واللہ اعلم بالصواب</p>	<p>قصہ طوطے حان رسیاں بود کو یکے مرعی سے میگاہ چوں سالہ رانی ست کرد گلہ ہر دقت سداسہ صدیکے رخوا رمت اور رعاعت برد حق ہر دوی اور ایکے عراج حاص صورتیں رجاک رر لامکاں لامکا لے لے کہ در ظہم آیت مل مکان و لامکاں در حکم اد شرح ایں کو تکرر میں رح کتاب</p>

<p>یوں نہ سماج وہ دریا ہے اُور قعر کھر گویا آؤر دنا کالہی گر خاک گیر در رستو دست ناقص دست تیطا است دیو یوں قول حق بوداں مرد راست جمل آیتیں اوداں است تو ہر جگہ و عسکتے علت ستود اسی مرے کردہ پیدا وہ اسوار</p>	<p>سبحانہ و تعالیٰ</p>	<p>دریںکس حلیت ارجود را کیے ار رہا ہما سود بر سر آؤر ناقص ار رہا کھر ستود را کہ امدام تلکین ست دیو دستاود کار ہا دست حد است جمل حد سے علی کہ در ناقص تو کہر گیر و کاٹ ملت ستود سر بخوا ہی ردا کول یا می دار</p>
<p>تظہیم ساحراں مہوسی علیہ السلام کہ یہ دہائی اول تو انداری عصا یا مایاں مہوسی علیہ السلام گفت اول تمامید ارید</p>		
<p>ساحراں دھما مڑوں لیں ایک مہوسی را مقدم دستند را کہ گفتند حق کہ دہان آن نسب گفتنی اول ستا اسی ساحراں</p>	<p>ہیں ہیں</p>	<p>یوں مری کردہ مہوسی کیس ساحراں اور اکہرم دستند اگر ہینو اسی عصا العکس محبت اٹھنید آن کھر بار اویسیاں</p>

<p>یکت رماں رحم اندو گیر تمہد گفت ہر حال میں آسائے صبر کن از حرص و این حلوا حور ہست حلوا آرزوے کو دکاں ہر کہ حلوا حور دوا پس تر رود</p>	<p>حاجا ہار حل خود تہی دمسد اگر حجاب ماہار حاسے اگر کسی عواہی کہ گویاں سکر صبر ماتد شہاسے ریر کاں ہر کہ صبر آورد گر دواں شود</p>
<p>تفسیر قول تیج فرید الدین عطار قدس اللہ تعالیٰ رحمہ تو صاحب نفسی ای عاقل میاں خاک خون میو کہ صاحب دل اگر رہے حور دوا انگین ماتد</p>	
<p>اگر حور دواں ہر تاتل رعیاں طالب سکیں میاں تہ دست ہاں کس باسیج مطلوبی مری ہیں کس باسیج مطلوبی حل رفت خواہی اول راہیم تو</p>	<p>صاحب دل را دواں ریاں را کہ صحت یافتہ ریر بہرست گفت یہ کہ ای طالب حری گفت اچھو گری خواہی رل دو تو رویت را تش مر و</p>

را که آدم راں غنا را تا تک است
 بهر گریه آدم آمد برین
 آدم از فردوس را مای نعت
 گزشت آدمی در صاب او
 راتس دل را ب دیده نقل سار
 توحید دلی و ذوق آب ای تیشه دل
 توحید دلی و ذوق آب دیدگان
 که تو این اسان راں حالی کسی
 طفل حان از تیر تیطان مار کس
 ما تو تاریک دلول و تیره
 لقمه گوشت را نسرود و کمال
 ردعی کا بد حیراع ما کند
 علم و حکمت را بدار کس حلال
 چون لقمه تو حسد شی و دام
 بیج گد م کارے و حور و د

در
 د
 ی

ای
 نه

استک ترا تا دم تو برست
 تا بود گریان و الماں و حریں
 یای ما جیاں از برای عذر رفت
 در طلب میبایست هم در طلب
 نستان از درد و رتیدست تار
 را که بچوں حسدی تو یا بگل
 مانتق لے تو یوں با دیدگان
 یر گوهر با سب احلامی کسی
 بعد از امتس ما ملک اسار کن
 داں که ما دیو لعین هم تیر
 آن نو د آوروه از کس ملال
 آب حواس یوں جیراعی را کند
 عشق و رقت آید از کس حلال
 چهل و عقلت را بدار از دامن
 دیده اسی که گزشت بر

اگر میری آنست یا باستان برید	این مدد تقییم دین تبارا حرید
دست و پا در حرم او در ما حقد	ساحراں میں حق او با حقد
تو یہ کامل محو ریاست لال	لحمہ و مکینہ است کامل را حلال
اگر تو تہا را حق لب مودا لفظ	جو تو گوشتی اوہ ماں ہے جس تو
ماری حاسن بودا و علمہ گوشت	کو دک اول میں رائیستہ یوت
ار سخن ما د سخن آموختن	ماری مہا پست لب و حص
خویش را گنگ گیتی می کما	وریدار گوشتن تی تی می کما
در گوید جستو گویدے مست	تا میسا مور د گویدے مست کے
لال ماتہ کے کد د لطف عوس	کر اصلی کس مودا عار گوشت
سوی مطق ار رہ سنع ادر آ	را کہ اول سمع مایہ لطف را
واظنوا الاعراض من اسماہا	دا و حلوا لایات من انواہا
حرکہ لطف مالت لے طبع نیست	لطف کاں موقوف راہ سمع نیست
مُسَدِّ حلمہ را اسما دہ	مدع ست اذ تابع او ستادہ
تانی اسما دہ محتاج مسال	ما قیاں ہم در حرف ہم در مقال
دلن داس کے گیر و عودیرا نہ	ریں سخن گریستے ہیگا نہ

کشتگان خست مانگه ار رمان
 داگر دوداره آل تیراے لیر
 یوں گدست ار سر جامی راگرت
 فعل را دلیس اتر بارادیت
 لی تیریکه حله مخلوق حد است
 ریدر اید تیرے سوئے غم
 متے سالی می را اید درد
 ریدر امی آندم ار مردار دحل
 راں موایلد جمع یوں مردار
 آں و مہاراند و مسوب دار
 بھیمیں کشت دوم و دم و جامع
 ستہ درہامی موایلد ار سب
 اولیار اہست قدرت ار اکہ
 گفته مانگہ کد ار فتح یاب
 اگر تیرہاں ماید و حجت مہا

میجو تیری داں کہ ست آوار کمال
 سد ماید کرد سیلے رار سر
 گرہاں ویراں کد سوڈ شکفت
 و اں موایلد ست حکم خلق نیست
 آں موایلد ارید ست تاں ماست
 غمزاگر کشت تیر ستس بھو لیر
 در دہار آفسہ میہن مر
 اردہامی را اید اکھا تا احل
 ریدر اول سب قتال گو
 اگر جیہ ست آں حله صبح کردگار
 آں موایلد ست حق را ستطلاع
 یوں ستیاں تنڈاں اں ستارہ
 تیر حستہ مار آرید ستس رواہ
 تا راں لی تیج سور دی کمال
 مار حواں من آیت او میہا

<p>لقمہ تخم ست در تن ابدیتها را یاد لقمہ حلال آمد دہاں را یاد لقمہ حلال سے یہ حضور ایں جس یایاں بار دای کیاں</p>	<p>لقمہ تھو گوہر تن ابدیتها یل خدمت عزم رقت آنجاں درد دل یک تو و در دیدہ نور سخت مار گاہ و طوطی کس میاں</p>
<p>بار گفتن مار رگاں باطوطی ایچہ دیدہ لودار طوطیاں ہندوستان</p>	
<p>کہ در رگاں تجارت را تمام بہر عالمی را یا و در رنجاں آگفت طوطی ار معاں سدہ کو آگفت بی من عودیتیاں اراں من جرایعیاں حامی ار کراف آگفت ای خواہ یشیاںی رحیت آگفت گفتم آن تنکا تہا سے تو آن کی طوطی رد و ت لوی رد من یشیاں گفتم اس گفتن یہ لود</p>	<p>ماہ آمد سوی مرل دوست کلام بہر کہیک را بہتیب اولتاں ایچہ گفتی و ایچہ دیدی بارگو دست خود حایاں دانگشتاں گزراں مردم ار میداستی و ارتاف حیست آن کہیں حتم و علم رقتیست ما کہ وہ لولیاں ہمتا سے تو رہرہ اسق مد رید و لرید و لود لیک یوں گفتم یشیاں سے یہ سود</p>

<p>یستها و حلقها همچون حبیر یستها و حلقها از حواص صورتی کان رهاوت عالست یستها و ادیتها در وقت صبح چون کوترهای یک استرا هر چه نبی سوی اصل خود رود</p>	<p>سوی جسم آید و در دستگیر و این آید هم جسم عدد ستان هم بران تصویر حضرت و اجست هم مداحات که بود آن حسن و قبح سوی شهر و بیست آرد هر را حرو و سوسه کل خود راجع شود</p>
<p>تسیدن آن طوطی حرکات طوطیان مژدن آن طوطی و قفس و بوحه کردن حواص و بوحه</p>	
<p>چون تسید آن مرغ کان طوطی چه کرد حواص چون دیدش فتاده بجهیں چون بدین رنگ بدین حالتش مید گفت ای طوطی خوب خوش خجش ای دریغا مرغ خوش آوارس ای دریغا مرغ خوش الحان مس</p>	<p>هم لرزید و متا و گشت سرد رخسید و در دکل را بر زمین حواص حست و گریبان را درید این بی لوت ایس چرا گشتی جیش ای دریغا همدم و همرا رس ز فوج ز فوج در دهنه ریخاں مس</p>

آیت آسو کم و کرے کھواں	قدرت سیان ہا دل شل بدن
ارہمہ لہا گہ آں مہ ستید	آں سح را کر و محو و ما دید
چوں تمد کیر وہ سیان قادر آمد	رہمہ و ہما ی حلقاں قاہر آمد
چوں یہ سیان ست اوراہ نظر	کار ستوان کرد و راست بہر
حَدِّمْوْا شَحْرَیَّ اَہْلِ اَلْاَشْهُوْ	ار سے حوا ید تا آسو کم
صاحب وہ ماد ساہ جسم ہاست	صاحتل تانہ ہما ی تہماست
سَعْ وید آمد علی بیج تنک	یس ماتہ مردم الامر دک
مرد متں چوں مرد مک ید مرد	در بر رگی مرد مک کس رہ مرد
مس تمام ایں را یارم گشت راں	سعی آید ر صاحب مکران
چوں فراموشی خلق و یاد تان	ماولیت اورا صد و یاد تان
صد ہزاراں یک مد آں گھی	میکد ہر تہ رد ہا تان تھی
رورد ہاراں راں یکد	آں صد ہاراں راں یکد
آں ہمہ اندیشہ پیتا ہا	می ستاسد ار ہدایت حاہا
پیتہ دس ہنگ تو آید تو	تا در اسات کتا ید تو
پیتہ زر گر تا ہنگرت	حوی آں حو تہ آں مکر تہ

ایس آریا با حیا ل دیدن ست
 حیرت حق زد و با حق حیا نه میت
 حیرت آں ماتد که او حیرت نه میت
 ای دریا اتنا کس در یاد می
 طوطی من مرغ ریگ سار من
 هر چه زوری داد و داد آدم
 طوطی گاید و سحر آواراد
 اندرون است آں طوطی همان
 میسر و تادیت را تو ستاد ارد
 ای که حال را هر شطیختی
 سوخته من سوخته هوا به کسی
 سوخته چون قابل آتش بود
 ای دریا ای در بحالی در ریغ
 پول دم دم کالتش دل تیر شد
 آ که ادستیا ره و دست دست

۱۶۵

۱۶۵

۱۶۵

۱۶۵

۱۶۵

و روح و نقد هوشه میست
 کوهلی که حکم حق صا پاره میت
 آ که افروں رسیان دند است
 تا سار دلم سر ریاستی
 ترخان حکمت و اسرار من
 زور اول گفت تا یاد آدم
 میست ز آغار و خود آغاراد
 عکس اورادیده تو زاین دال
 می پیری ظلم را چون دادارد
 سوختی حال را و ش افروخته
 مار من آتش ردا در حسم
 سوخته نستان که آتش کس بود
 کال چیا مای همان شدیر ریغ
 تیر از آستسته و حریر شد
 حل لود چون او قلع گیر دست

کرلیاں را چہیں مرعی نہ سے
ای دریا مرغ کار راں باقم
ای رہاں تو بس ریلے مرا
ای رہاں ہم آتش و ہم جہی
درہاں حال ار تو اعلیٰ میکند
ای رہاں ہم گنج نیایاں توئی
ہم صغیر و حدیث مرعاں توئے
ہم جہیر و ہستیاں توئے
جہاں نام میدہی ای بی اماں
کس تیرا میدہ مرغ مرا
یا جواب نامہ یاد دودہ
ای دریا نور ظلمت سورس
ای دریا مرغ عشق یرواں
عاشق رنج سداں تا آمد
ارکند خارج ستہم باردی تو

اد

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

کی جودا و شعول آں مرعاں شد
رود رودار روی آں ترناقم
جہاں توئے گویا جہ گویم مرتا
جہاں آتش و یں جہاں نی
گر جہ ہر جہ گوئیں آں میکند
ای رہاں ہم مدنی دہاں توئی
ہم امیں و حشت بہراں توئے
ہم ہمیں و ظلمت کھراں توئے
ای تو رہ کردہ کہیں مس کہاں
در جہاں گاہ ستم کم کس حیرا
یا مرا را سب ستادی مادودہ
ای دریا صبح رودار و یں
را تہا یریدہ تا آغاں یں
جہاں اقسام کھواں تا فیکند
ور زہد صالے ندم در عوی تو

تنگ گان گراں عید ارجمان
 یو کہ عاشق دوست تو جامہ تناس
 سد کس چرخ سیل سیالی کند
 مس عیسم ارم کہ ویرانی بود
 عرق حق حواہ کہ ماستد عرق تر
 ریزد ریاحو ستتر آید یار ر
 یازہ کردہ وسوسہ ماستے دلا
 گرم ادت راماق تنگ رست
 ہر سارہ اس جوہامی صفال
 ماہا و جوہار ایامستیم
 امی حیاہ عاشقان درمردگی
 مس دست حسہ صد بار و دلال
 عشق حسہ مایار و لے ملال
 آغمہ آج عرق تست این عقل لجال
 مس لہام الخمد ایتیدہ

تیرا دوست
 تیرا دوست

آہ ہم جوید عالم تنگ گان
 ادیو گوشت میکند تو گوشت ماست
 درہ ر سوالی و دیرالے کند
 ریزد ریاں گنج سلطانی بود
 بجو موج بحر جاں ریزد ر
 تیرا دوست تر آید یا سیر
 گر طرب را مار داسے ارما
 لی مرادی لے مراد اولہ رست
 حوں عالم رختیں دور احمال
 حامی حوں با حق قبتا مستیم
 دل بیانی حرکہ در دل بردگی
 اوہ سارہ کردہ ماس ارملال
 اوہ سارہ کردہ مار و دلال
 گفتہ در درمیں این اسوں محول
 اسی دو دیدہ دوست راجوں پیر

تیرستی کر صفت سیروں بود	ارسیط مرعرا سیروں بود
قایم اندیشم و دلدارم	گویدم سدیق حسر دیدارم
حوش تیس ای قایم اندیشم	قایم دولت توئی در پیشم
حرف چه بود ما تو اندیشی ارال	حرف چه بود حار دیوار درال
حرف و صلت و گفت را برهم رم	تا که لے ایں ہر سہ ما تو دم رم
آں دی کر آد مست کر دم ہاں	ما تو گویم ای تو اسرار ہاں
آں دی را کہ گفتم با طیل	داں سے را کہ مدام حریل
آں دی روی سیماد م رد	حق رعیت سیر لے ماہم رد
ماچہات دلعت اتناات و لہفی	مں سہ اتنا تم سم لے ات و لہفی
مں کسے در ما کسے دریا ستم	لیس کسے در ما کسے دریا ستم
حملہ تاہاں سدہ سدہ جوود	حملہ حلقاں مروہ مروہ جوود
حملہ تاہاں لیست لیست حویس را	حملہ حلقاں مست مست حویس را
سیدلاں را د لہراں حسہ بجاں	حملہ معشوقاں تنکارا متاعاں
می شود صیاد و مرعراں را تنکار	ما کد ما گاہ ایساں را تنکار
ہر کہ ماتق دیدیش معشوقاں	کوہیست ہست ہم ایں ہم آں

او جو حالت وہاں یوں کالید
 ہر کہ محراب مارت گشت عین
 ہر کہ ست در شاہ را او جاندار
 ہر کہ ماسطان ستودا و ہشتین
 دست پوست یوں رسید را تا
 یوں بیالے دست گرد یا مگرد
 گرچہ سر ریا ہاوں حدقت
 شاہ را عیث بود ہر کہ او
 عیث حق مشتعل گد م بود
 اصل غیر تہا مدایسدار کہ
 سترج این گدارم و گیرم نگہ
 مالم ایرا ما لہا عسٹ آید مق
 یوں سالم تلخ اردستان او
 یوں ساتم ہجرت لی رور او
 ماحوس او عسٹ بود رجاں مں

کالید ار جاں پیرد یک و مد
 سوی ایماں رفتن میاں ہتین
 ہست حسراں ہر تا ہست اچار
 رورس شستس لو چیف ہشتین
 گر گر میدوس یا ما ست گماہ
 ہست سر ماری نشان مود مود
 یتس آل حدیت خطا و رقت
 لو گر رسید اعداں کہ وید رور
 کہ کا و جسم عیث مود م بود
 و آل حلقاں فرع حق لی استہاد
 ار حاسے آن نگار وہ دلہ
 ارد و عالم مالہ عسٹ مایدن
 یوں سیم در حلقہ مستاں او
 لی وصال روی رور او رور او
 حاں مدای یا رول رجاں مں

<p>ای گراں حال حواریہستی مرا بہر کہ او راں حرّ داراں دہر عشق منتقی ام کہ بوقت ادیریں محبت گنم کمردم راں سایل مس دل کلم لب دیا لود مس رتیرہی شستم روترق تا کہ سیریری ما زد و جہاں تا کہ دہر گشتس بایاں جس</p>	<p>را کہ لس راں حریدستہ مرا گوہرے طفلی نقس جس باں دہ عشق تہاے اولیں و آخریں ورہ ہم لہا سورہ ہم راں مس چو لا گویم مسرد والا لود مس رسیاری جس ما شتم جس در حجاب روترق ماتد ہاں یک ہی گویم رصد سزل دل</p>
<p>تفسیر قول حکیم سنائی رحمۃ اللہ تعالیٰ سہ ہر چہ راہ او مالی چہ کفر آل حرفت چہ بیان دہ بہر حیرت دوست و رقی نہ تستان نقس چہ زیباہ و در معنی قول ابی علیہ السلام ان سعد العیور وانا اغیر من سعد اللہ اغیر منی فمن غیرہم حرم اللہ و احسن ما طہر بہا و اظن انی احرم</p>	<p>رود در غیرت میں عالم سبق</p>

دل که اولسته عم و حمد یدلست	تو که گویا بق آں دیدن است
ماع سر عشق کو بی متهاست	حریم و ستادی در ولس میوه است
عاشق ریت هر دو حالت رزمت	لی همارونی حراں سوزت
ده زکوة ردی عبا می عورده	ترج حان سیه شرح مارگو
کر کرستمه عمره عمتاره	بردم سفا و داغ تاره
مس حلاست کردم او حرم بحیث	مس همی گفتم حلال او میگفت
چون گریه ای رماله حاکیاں	عم چه بریری در دل عساکیاں
ایکه هر صبحی که ار مشرق تافت	هیچ حیتمه مشرق و بد حق یافت
چون هماره دادی این سیدات را	ای هماره مستکین لمهات را
ای جهان که را تو حیاں بود	ارتق سحای و دل افعاں تنو
شرح گل نگار از هر خدا	ترج نعل گو که ستد از گل خدا
ما حیاں دو هم بود دوست	از عم و ستادی ساند دوست
حالت دیگر بود کال مادرست	تو مستو مسکر که حق مس قادرست
توقیاس از حالت اسال مس	سرل اندر عور و در احساں مس
عور در احساں ریح و ستادی دوست	حادثاں میزد حق تال دارست

عاشقم ریح عریق و در در حلق	بهر خستودی شاه سر و حلق
حاکم رستم را سر مارم هر چیتیم	تا رگوهر بر شود و دگر حیرتیم
اشک کال از بهر او مار و حلق	اگر هرست و اشک بیدار مد حلق
من رحال جان شکایت میکنم	من یم ستا که روایت میکنم
دل همگیویدار و رنجیده ام	و رفاق سسبی حیدیدم
راستی کس ای تو خسته استان	ای تو صدروس دت را استان
آستان دصد در معنی کجاست	ما دس کواں طرف کال یار است
ای رهیده جان تو را ما دس	ای لطیفه ریح اندر مرد و زن
مرد درین کیتوداں یک توئی	چو که کیمما محبت آن یک توئی
این من و ما سر آن رساخته	تا تو ما عود و رد خدمت ماست
ما تو ما د تو یک عمر ستوب	عاقبت محض جیال و لمر ستوب
این من و ما با همه کجاست	عاقبت مستغرق جا ماں ستوب
این همه هست و بیا ای امر کس	ای سره اریال و ارسخن
چیتیم حساسه شاد دیدست	در جیال آرد غم و حیدیت
آکه او ستمه غم و حیده بود	او مدین و وعایت رده بود

<p>ماله اروی طرفه کو سواریت کل یوم جوئے تائب ای لیر تادم آخردمی فایع ماست که عنایت مالتو صاحب سرود کوست حقیقتا و حال مرور دست قضا طوطی و حواص مارگو</p>	<p>آنکه اولاه مست او سیکار پست هر این فرد در حال ای لیر ابرس ره میتراسن و میجر اسق ماهم آخردمی آخسرود هر چه کو شد حال که در مرد زست این سخن پایاں مارو لیسو</p>
<p>طوطیک سیرید ماستاح بند کاقاب اترق ترکی تار کرد یجرانکه مدید اسلر مرع اریاں حال عودمان ده لیب ساحتی کمرے و مارا سوخته سوختی مارا و حواص سوخته که زام کس لطق و آوار دستاد</p>	<p>بعد از ایش ارقص بنی فکند طوطی مرده چسای پروار کرد حواص حیران گشت آمدن کای مرغ روی مالاکرد و گفت ای مدیب اوجی کرد آسحا که تو آموخته حیتیم مارا کبر عود رد و حته گفت طوطی کو لعلم سید داد</p>

<p>صبح تا ای صبح را نیست و بیا و خواه عقل کل در حال توئی تاقت نور صبح و ما را نور تو داده تو چو حسین دارد مرا ماده در جو بستش گاه می خوش ما ماده را ما مست شدنی ما رو مایه جو سوریم و ما لهما چه بوم بس در است این حدیثی جمعی که</p>	در حدیثی که در این باب است	<p>عذر محمد و می حسام الدین بخواه حال ما و تالست مر حال توئی در صبح ما و مصبور تو ماده که بود کو طرس آرد مرا حیح در گروست فدای هوش ما قالب ما هست شدنی ما رو حاه حاه که قالب را چه بوم تاجیه است در احوال آن مرد و گو</p>
<p>از جمع حکایت خواسته تا جبر و طوطی او</p>		
<p>خواه اندر است در و چین که تا قص که بسیار و گاه مار مرد عرق گشته خالی میکشد تا که دست گیر و خطر دوست دارد یا این نه گفتگی</p>	در حدیثی که در این باب است	<p>صدیر آگده می گفت این حسین گاه سودا می حقیقت که خار دست را در بر گیا بی میکشد دست و یال می برداریم سر کوستش میوه سه ار حشمت</p>

<p> بعد از آن گفت سلام و الهام کردی آرا دم قید نطقت هم سوی آرا و روی همجو مر مرا کنول نمودی راه و بعد شدت ارمج دل گشت تاد راه او گیرم که این ره روتن ست خان جییں باید که یکدیگر یو در فریب د احلاں و حارحان </p>	<p> یکدیگر میدست و او طوطی پیداق الوداع ای عواحه کردی محبت الوداع ای عواحه فرستم تا وطن عواحه گفت منی آماں اللہ برو سوی بندستان اصلی رود ہما عواحه با عود گفتہ آیں میدست حان میں کمتر رطوئے کی بود تن نفس تنکل ست تن تدحارحان </p>
<p>مضرت تعظیم خلق و انگشت نامتدل</p>	
<p> و اسن گویدے سم اسار تو و حال و وصل و در احسان جو حله جاہا ماں طفیل حال تست آسن دامگاہ بوستن مہدی از تکریمی رودار دست حقیق </p>	<p> ایسن گوید من ستوم ہمار تو ایسن گوید میتیوں تو در و عود آسن گوید ہر دو عالم آن تست ایسن خواہد گاہ علیق حرمی او عید حلق را سرست حقیق </p>

زانکہ آدرت ترا در سا کرد
 یعنی ای مطرب تہ ہا نام حاصل
 دہا ہا مٹی معرکات رحیدہ
 دہا ہا یہاں کس بکلی دہا متو
 چہ کہ ۱۰ ادا دہا جس عود را و مرا
 حیتہما دہا حستہا و رستہما
 و تمناں او را رعیتمی در ہد
 آہ کہ حاصل شود ادر گشت ہا
 دریا ہ لطیف حق باید گر بخت
 تا یا ہے یاے انکہ جہ سیاہ
 لوح و وحی را ہ دہا بیا رستہ
 آتس ار اہسیم را ہ قلعہ بود
 کوہ بکلی را ہ سوی علیت عنہ
 گفت ای تیجے سیا در مس گریر

حویلیت را کرده بی این سید کرد
 مرده تیغیوں میں کہ تباہی حلاوت
 عجبی ہستی کو دکا مت کر سید
 عجبی یہاں کس گیارہ نام تو
 صدہ قصای مدسوی اور وہاد
 رہش ریدو آب اور متکھا
 دوستان ہم در گار شمسیر
 اوید ادم قیست این رورگار
 کوہ را ان لطف را در ارجحیت
 آب و آتش مرزا اگر دوسیاہ
 نہ را دستان کیں قہار شد
 تا را آورد دل مرود و د
 قاصد الس را رحم سگ را مد
 تا یا بہت گردم از تسمیہ تیر

دُعا کردن طوطی خواهر را و نیز دادن و پیریدن

<p>ما تو اکی مدہ تنو سلطان ماحش درہ حوں لطفت نامدوین جمال آن جماعت کت ہی دواو در یو جملہ گویدتا چرمیدت در بچو امر دکہ حدانامتس کسر چو کہ ورد نامی آید ریتس او دیو سوے آدمی سدر ہر ستر ما تو لووی آدمی دیوار میت چوں شدی ورہی دیو بی ستوا آکہ اندر وامت آوختی شد</p>	<p>رحم کس چوں گوی شو چوں ماس ار تو آید آن حسیطین را ملال چوں بہ حیدت گوییدت کہ دیو مروہ ار گورہ در کردہ سر تا بدان سالوس در دامتس کسر دیو را سگ آید ارتقیست او سوی تو باید کہ ار دیو سے ستر می دودمی جتا پیداو میت میگر بردار تو دیو سے ناکار چوں جیس گستی ر تو گرختی شد</p>
<p>ایں ہفتہ تقسیم ایک ادبی بیچ فی عیالات حق و حاصل حق ای حدای قادرے چوں وحید</p>	<p>تفسیر مائے اللہ کان و ما لم یسألکم لیکن لے عیالات حدای مجیم بیچ گر تک مائے سیاہستش ورق ار تو پیدا شد جیس قصر لمد</p>

دیو افسدست امد آسمو	ادما مد کہ ہزاراں را عواد
مکتر تن بد کہ راتن لقمہ البیت	لطف سالوسن حال خوش لقمہ البیت
دوداء طاهرست و دیایاں کار	آتشیں یہاں وہ وقتن آشکار
ار طمع میگوید ادیے می برم	تو گو کاں مدح را من کی صبرم
رور با سورہ دولت راں ہوگا	ما دحت گر ہو گوید بر طما
کاں طمع کہ داشت ارشدیں	گر یہ دانی کو چراں گشت آں
در میج ایں مالت ہست آرمو	آں اتر میادت در امدروں
مایہ کمر حصارع حال سو	آں اتر ہم رور ہا ماقے بود
مد مایدرا کہ تلخ اقاہت مدح	یک مایہ عتریں ست مدح
تا بدیری شورتن درج ادیری	ہمچو مطوح ست حب کارا ہوری
ایں اترچوں آں می یایدہے	در حرری حلو الودد وقت دی
ہر صدے راتو لصد آں ملان	چون می یایدہے مادہاں
لعدجیدی دسل آردنیں عو	چوں شکر با ستد ہاں تا ترازو
امدروں تدیاک را حلاط کتیب	ورجے مطوح عوردی ای طریف
اکس دلیل انفس ہو ما لائسہ	لفس ارس مدحا و عوں ستد

مردم را کایچه خور دی مارده	مار سرمان آیدار سالارده
ارسات و درد وار برگ و گیاه	ایچه خور دی داده ای مرگ سیاه
دسدم و تو خراست و بهار	ای را در عسل کیدم احواد آ
ما خود آو عسرق کچر لور تو	ای را در کیدم احوود ورتو
یرر عیجه ردو سرد و یاسمین	یاج دل را مسز تاره سین
راستی گل بهان حصار کج	راستی برگ بهان گشته شاج
لوی آن گلزار سرد و شمل ست	این سهای که از قتل گل ست
حیث نل دیدی که آن کائنات سو	لوی گل دیدی که آن کائنات سود
می رود تا حسله و کو تر مر ترا	لوقلا و رست و بر سر مر ترا
تندر لوی دیده یعقوب ستار	لود و ای حیث سم آتند لور سار
لوی یوسف دیده را یاری کند	لوی مد مر دیده را تار ی کند
هیچ آو ما گریه آتوب باستس	تو که یوسف میستی یعقوب ست
یون لیل تو عیون گرد فاست	یون تو شیرین میستی مراد فاست
تا بیا لے در تن کهنه لوی	استد این سیدار حکیم عمر لوی
تا کل سیر و لوی آت گل	این رماعی را شد و ارجان دل

در گورستان در عهد امیر المومنین عمر رضی اللہ عنہ

<p> بود حیکے مطری ما کر و مر یک طرہ را آوارہ داشت صدندی و رلوی او قنات عولستہ مروگان را حال آوارہ در دہل کر سہم است بر رستی میل را جان را مدی سوی نستان خدا جان و بدلو سیدہ صد سالہ را طالبان را راں حیات بہاست کر ستمہا گوس جس مات بحس کو کو در اسراریریاں انجی نعمہ دل رترار ہر دو دم ست ہر دو در رنداں ایں مادی اند تاتوی بر ستریریاں ہندی </p>	<p> اس سیدستی کہ در وقت عمر لعل آوارہ او بخیر دستی محاسن و طبع دست آراستہ بخیر اسرائیل کاوارستس ہن یار مال بد اسرایل را یا بخیر او دار خوشے نعمہا مار در اسرایل دوری لہ را امیاء را در دہل ہم ہمہا ست ستوداں ہمہا را گوس جس ستودہ ہمہ پری را انے اگرچہ ہم ہمہ پری ریں عالم ست کہ پری و آدمی رمدانی اند سورہ رحل بخوان ای ہندی </p>
--	--

<p>ہوسن راحل سارو حار ہوتن کن آگتہ استالیں نیریکو یادگیر</p>	<p>نیر اور ازل و جان گوتن کن آں حکیم سر لوی شیخ کیر</p>
<p>نیر حکیم سر لوی قدس اللہ تعالیٰ سرور ماعی</p>	
<p>چون ماری گرو مدعوئی کن سخت بابتہ شتم نامیا وود</p>	<p>مار راروی بیاید ہچو وود رتبت بابتہ روی ماریا و مار</p>
<p>حریار و آہ لیتوئے کن دریارد ہمت خرد را فرود سار ہیچو در لیتت جوئے و حدہ کند حاک تو تا کل برود رگہ گ آرموں کن کیر بانی حاک ماس مائد لے اعتقاد راستاں</p>	<p>نیت پرست مارست حولی کن میں مرون رطوطی مدیار مادیم سئلے ترا رندہ کند در ہاروں کی ستو و سر سر سنگ سالماتو سنگ لودی دلخراش دریاب این تنیکے استال</p>
<p>حکایت چیرنگی کہ ار بہر خدار ویر بنیوانی چنگ وود</p>	

گفت اور اس راں جو تسم تو رد کہ لی یسبح دلی نصر توئے	مں عواس دس رضا دستم تو سر توئی یہ حامی صاحب سر لوئی
بیان حدیث مں کان لہر کان اللہ لہ	
<p>چوں ہندی مں کان لہر اولہ کہ توئی گویم ترا گاہی مسم ہر کجا نام رستا کوتست مے طلعتی را کا قائلست رد است ہر کجا مار یکے آمد ماسرا آدمی را او کھویتس اسامود خواہ را دم گیر بورست خواہ ارد کیں کہ دماحم ہویتست بخت آب خواہ ار جو کھو خواہ ار سکو لو خواہ ار مہ سجھو خواہی رجو ر مقتلس تورود چوں بانی محوم</p>	<p>مں ترا استم کہ کان اللہ لہ بر حسب گویم آقائی روستم حالت آسما مشکات عالمی اردوم ماگرداں طلعت چو چاشت ارورع ماستود تنس الصفا دیگراں را ر آدم اسامیکستود خواہ ار حسم گیر می خواہ ار سکو لی جو تو تاد اں کہ سیکست کایں سور اہم مدد ماستد رجو بور مہ اہم راقا است ای لیر گفت یہ میر کہ صفا لے محوم</p>

مستراح سورۃ الریس بحوال
 نعمہا کے ادروں اولیا
 ہیں رلامی ہی سہہ بارید
 کار اساست راں سوی ری
 اتی ہمہ بوسیدہ درکوں و مساد
 اگر گویم ستہ راں نعمہا
 گوتم را دریک کسان و نیست
 ہاں کہ اسرافیل بہ قضا اولیا
 چاہا کے مردہ اند گورتن
 گوید این آوار را و اہد است
 حوں رصوت اولیا آگہ ستود
 ماہریم و کھلے گاستیم
 مانگ حق اند رجحاثی تحیب
 ای فاماں نیست کردہ ریر پوت
 مطلق آن آوار خود ارستہ بود

لستطیعہ آسند وارا مارداں
 اولیا گوید کہ ای احرای لا
 این خیال وہ ہم سریریں کیا
 کردت روشتن چو کردہ پری
 چاں ماسقے ماسرید و راو
 چاہا سسر بر مدار و ہما
 لیک لقل آن تنو و ستونست
 مردہ را ریشاں حیا تست و ما
 رجہد را آوارشاں اندر کس
 رمدہ کردل کارا و اہد است
 ارطرب گوید چوں مارہ تنود
 مانگ حق آمد ہمہ رحاستیم
 آں رہیکو داو مریم را حبیب
 مار گریداریم راوار دوست
 اگر حبیب ار حلقوم عند اللہ بود

ایا کی و جسق طوی ست این
 گرو را نت دور رس و آسان
 خود ریم این دم بے منتها
 در مود استغش مہاچوں ملے
 دوست دیگر گوہ این سید است
 ہر قسم گشت لقاے گرو
 از برای لقمہ این حار حار
 در کھاد و حار و سائش پیر نیست
 حار و ان آرا کہ حسہ یادید
 حال لقاں کہ گشتاں حد است
 استر آمد این و عود حار حار
 استرنگ گل بر تیت تست
 میل تو سوی میلاست و در گسہ
 ای گشتہ ریں طلب ار کو کو
 بیت آریں کایں حار یا ریں کی

آنچہ ستہای حلقاں نیستاں
 رہرہ ستاں آسا گرد و در راں
 مار و ان جانین آن چہ ستہا
 در بہ ارمیت دل کہ عول تھے
 لقمہ چسبی آراہ گزہ است
 وقت لقاں است ای لقمہ رو
 از کھ لقاں مردوں آریہ حار
 ایکتاں از حوصاں تیسیر نیست
 را کہ لس مان کو ریس ماوید
 یامی حاسق حسہ جاری حرات
 مصطفیٰ راوی بریں استر سوار
 کریمیت در توحہ بکار اوست
 ماچگل جیوی رجا را ی مردور گیا
 حید کوئی کیں گستاں کو کو
 حیتہ تار بکست عولاں چون کی

<p>داندی یقیناً و تخی رست هر که دید ارا قیاس آن تمنع دید دیدل آخر قای عمل شد هیچ فرق نیست خواه ارشع ال خواه اراور پس مر قه مان خواه میں اور سن تمنع عاری</p>	<p>گفت طوی من رآنی منقطه چل جراحی و رستمی را کتید همچنین تا صد جراح ارقل سد خواه اراور پس اسال تو آن خواه بورار اولین استان بحال خواه میں اورا ر جراح آحرین</p>
<p>در بیان آن حدیث که آن لبرکلم فی آیام دهر کم نفحات الا فقر صوا الهما</p>	
<p>امدیں آیام می آرد سنق در را می دایس جیدن نفحات را هر که امیخواست جان بحیدرقت تا اید هم و امانی خواه تا کس حال مرده یافت در عرو جیستی مرده یو سیدار قای اوقا</p>	<p>گفت عیسی که لفتحی است حق گوین من داریدایس اوقات را لعمرا آمد مستحار اوید و رفت نعو دیگر رسید آگاه ما کس حال آتش یافت ناں آتش کشتی حال آبی یافت اروی الطقا</p>

سازگارین اسطفاقی

سازگارین اسطفاقی

اور نقول و نسل یار ما بود	چون حکیم حال کے لا بود
لا بود چون او ستد از ست نیست	یو کہ طوعا ناست مکر باسی ست
حاج کمال ست مدای او کمال	مستطیع اگویاں آر حنا یا طلال
ای ملال او را رنگ سلسلت	راں دمی کا درو سیدم در دات
ای ملال آید بگفت راجاں سار	حیر و ملل و ارجاں ی کس تار
راں دمی کا دم ار و مد بوتن گشت	بوش اہل آسمان بہر حق گشت
مستطیع ایو بیت شدان خوب صفت	ستد بار سن ارتق تعویس و ست
سر اراں عواب سار کہ مراد تفت	تا ما ر حسد دم آمد بچا تفت
و شب تعویس سیتیں آں عروما	یا وقت حان یا کلبیاں دستوں
عشق و عاشی بہر دو ہا نہ و شیر	اگر بر و مستیں خواہ دم بلی گمیر
ار ملال مار حاستیں کر نہی	اگر نہ و ملت با دمی یکدست
بلکہ سیکوین گویاں عیب نیست	حر لہا صما سی صما سی عیب نیست
عیب مات کو نہ بہر جز کہ عیب	عیب کی مہر رواں یا کلبیاں
سیب تہ سلت لخلوق جہول	لی نہ سلت ماحر او مد قول
کھر ہم سلت کالقی حکمت ست	چوں ماسلت کمی کھر آفت ست

آزمی کوئی بخت و جفا
 سقراط آمد که سارده به
 اسے حمیرا آتش ابرو به لعل
 این همه اعلیٰ نایت سنه حال
 لک لک نایت حار انک نیت
 از نیت در که در ترست
 این مآل حاست کا و ابد مآل
 عوس گنده است حق حق حقیقی
 مستی را هست به رتوت حوس
 یوں تو تیریا است کرستی رد
 چون سکر کردی رناتیر و سا
 ره برخص سته آکه استدیو یا
 عاشق ار خودیوں عدا یا به سبق
 سقل حوس وی عشق ره مکر و
 ریک و اناست اما است نیت

در سحر سار به می گرد و بهار
 ککینیب یا حمیرا سقراط
 مار لعل تو شود این که لعل
 مام ایتیق بهد این تاریاں
 روح را مام و درن تراک نیت
 این آن حاست کر حکت ترست
 یا لکمی ماست حیل گاهی حیاں
 لی نوتی حود حوستی اسے مستی
 حود حوستی بابی حود است اکرستی
 اکال سکر گاهی رتوت ناست شود
 یس سکر کی ار سکر ماست حوا
 هب لیا یا رتبا لعم الورا
 سقل آکالم شود کم ای رفیق
 اگر حیا ناید که صاحب سیرد
 تا فرستد لانتا اهر نیت

حیم جان امانت سگور

تاراجی امانت می حصر

قسمه سوال درودن عاشق محمد فیضی السید محمد باقر حضرت
مصطفیٰ صلی الله علیه و سلم که مرور باران بارید چون تلماحانه
لسوی گریهستان فقیده ایهای شهابی ستاره است

مطهر روی نگارستان رقت
حاکم را در گود آگاه کرد
این درختان بهیچ جاکیان
سوی حلقان صدا تارت میکنند
تیر گریهستان را در طراست نمود
ماران سبزه و ماوستی درار
بهیچ لظان سرفراز برده تاب
در رستان تان اگر محسوس کرد
در رستان تان اگر چاه و مرگ

ما حاره یاری اریاران رقت
بر پرچاک آس و آستین زار کرد
دشمنان کرده انداز چاکداری
و آنکه گویستند عشق عمارت میکند
مانند آوارها را است نمود
از حیر چاک میگوید درار
گفته طاق و سال نوده چون عراب
آل عراب را حد اطا و سس کرد
رمده تان کرده ارباب و ادورگ

و یکی عیسای بود اصفه صفات
 در ترار و هر دو را یکسان کشته
 ایس بر گال این گفته اند اما
 گفت تال دس شان بهشت تال
 حال دس دار تال تسمی ستاده
 آن کاک است و دکل خاک شده
 آن کس کردی مجرای مست
 آن ملک باقیست از میراث او
 پیش تو سست ترا و پیش تو
 گرتو در این پیش داری گمان
 ایروالا پیش و پس و صفات
 رکت از نور پاک شده مطهر
 که شبیه در غم و ستادی و پس
 رد و ماران سیر و تالش
 هست ماران احرین ماران

رتال بیست است در سات
 را که آن بهر وجه هم جان خود
 حسیم یا کال عین حال اتا با
 حله جان مطلب آبی نشان
 چون ریادارم دا آتی است سر
 این ملک ابد رنده و کل پاک شده
 ران حدیث با ملک و لیس مست
 با تو آمد آن و اربان او کو
 پیش بهشت حال پیش بدین
 سست حسیم و تروست رجان
 بی چشما و آتیه حال و تسمی
 تامله سداری تو چون کویت مطهر
 ای و هم کو و عدم را پیش و پس
 بی این باران باران باران
 می به میدان و در آخر حتم جان

<p>میت آسمان را برین آریست اینچنین باران را در دیگرست استوار قواں سمائی در یو گز تو کستائی رماطس دیده</p>	<p>هست ابر دیگر و دیگر سما رحمت حق در دلسن مصهرست معجزه تا و انقاس آئے رکور رود بانی سیه مگریده</p>
<p>تفسیر میت حکیم سنائی قدس الله سره که مشرعه است</p>	
<p>آسمانهاست ولایت جان درو روح لیست بالاهاست</p>	<p>کارشتری آسمان جان کوتهای بلند و دریاهاست</p>
<p>یبر و اما درین رمزیکه گشت عیب را اری دآئی دیگرست ماید آن الا که رجا صاں پدید هست باران اریه بر دروگی لعل باران هسار ان بو لعل ناع را باران بیاسای طرس</p>	<p>در حقیقت پس صد درسی لعل آسمان و آفتائی دیگرست ماقیان فی لعل من خلق حدیث هست باران اری یتر مردگی ناع را باران یا نیری حیوت بار باران حسرائی بهیوت</p>

مکراں گوید جو دست این قایم	این چرا سیدم بر رت کیم
مسلمه سیدار دیکس عدد اُمست	ورستیم این حلقه عالم قائمست
کوری ایقان در دین دوستان	سق مرویا میدارم و بوسه‌ها
هر نخله کاندروں گویا بود	آن گل ارس سوار گل گویا بود
لوی ایقان رعم انصا مکراں	گر عالم یسرو پرده دران
مکراں همچون جمل ران لوی گل	یا جو بارک معرور مانگه پهل
ولیتش مشغول بسیار مدو حرق	حیتم میدور مد ار لمعاں برق
حیتم میدور مد آسحا حیتم بی	حیتم آن ماستند که عید نامی
حل رگورستان تین مار گشت	سوی حلقه شند و هم ار گشت
حیتم صدیقہ جو رر ویش قناد	میش آمد دست بردی سے ہمار
رعانامہ و ررج و رر مے او	مرگر بیباں و تر و مار دی او
گفت میخیر چه میجو فی ستاب	گفت ماران آمد امر و رار حباب
حامایت سے محکم و طلب	تر می سیم ر باران امی ع
گفت چه سر سر سگدہی نزارار	گفت کروم آن ردای تو حمار
گفت ہر آن لودای پاک حنیب	حیتم پاکت را حاد ماراں عیب

<p>راویان این را ظاهر کرده اند می خورودند از سر آں گرده آن حیران بود خدا نفس و خواست مرزا عقلیست حردی در بهان حرو تو از کل او کله نتود یس تا ویل یں نو کالاس ک از حدیث ادلیارم و در دست اگر م گوید سر گوید عرش گیر اگر م و سر و تن تو بهار رگبست راں کردسان حاهارده است رد دل غافل هزاران عم لود</p>	<p>هم بران صورت قضاغت کرده اند کوه را دیده مدیده کال مکوه عقل جان عین بهارست نقاست کامل العتسے سخا و در جان عقل کل مفس چون علی شود چون بهارست و حیات برگ و تاک تن میوتان را که دیت رانیت تا رگرم و سه و بجی و در میر مایه صدق و یقین و سنگیست ریں خواهر سحر جان آگده است گر رابع دل حلالے کم لود</p>
<p>ی رسیدن صیغه صلی الله علیه و آله یس سواتس که و صیغه ر صدق کاری خلاصه هستی و رنده و جو</p>	<p>استوع و ما ادب ارع من عتق نکست باران امروزی چه لود</p>

<p>آن بهار می بارید، روستی کید بهیچین سسرو داد آفتاب بهیچین در عین نواع ست این این دم امدال یا تند آن بهار فصل اراں بهار می ماد حجت که در حجت خشک مانند در مکان ماد کار جو لیستس کرد، روید و آنکه حامد بود و دواقت استند قول جیبر شنواری عاں مس</p>	<p>دین سرانی ماحوش روغن کید بر نعام تادان و سر رسته میاب در ریاں و سود و در راج و عین دل و حان رویدار و می سر و ا آیدار انعام تان ای سیکت عیسکس ارا و حان افراید آن آنکه حانی داشت و عاقل گریه دای آن حایکه ادعار استند دور کن ارجو لیستس افکار ط</p>
<p>در معنی ایحدیث که انفعلمو امر و باشجارکم و جتو انزو انخیر فی جانه لعل باید کم کما یعلن باشجارکم</p>	<p>در معنی ایحدیث که انفعلمو امر و باشجارکم و جتو انزو انخیر فی جانه لعل باید کم کما یعلن باشجارکم</p>
<p>گفت پیغمبر سر مالی بهار ز آنکه با جان ستم آں یک یک گریه دیدار و در حان</p>	<p>تن میوستاید اراں و بهار کان بهار اراں ماد حجتان میکنند کان کد کو کرد و ماباع و در اراں</p>

<p> مار جالس ار عمر لیتہ گیر ستہ لیتہ اسن سارہ صعیف و ما تو اس ارواں حریت ہم ہیچوں یار دم مانوس و مکروہ و رست و دگر اس ہیچو آوارہ حسیری ستہ یا کداسین سقف کاں مقرر تن شد کہ نو دار عکس دم شتاں نفع صو بیستہ کاین مستہاں بہشت اروست مدت الہام و وحی و رار اوست شدے کسی رہیں یک رعیف لطیفہا کر دے حدایا ماسے مار نگر فتی رس رورے لوال جیگ ہر تو رم کاں تو ام سوئی گورستان حیرت آہ گو کوہ سیکونی بدیر دستلھا </p>	<p> چوں رآمد رورگار و میر ستہ مارچہ گریسل استہ نیکیاں لیتہ اوگم گشت ہیچوں لیتہ ہم گشت آوار لطیف حالہ اس آن لو کہ رتکب رہر دآمد عود کداسین عورت کائنات شد عیبر آوارہ عسیراں و صدقہ اندرونی کامدروہا مستار و ست اکہر مانے فکر پیر آوار اوست چو کہ مطرب پیر گشت و صعیف گشت عمر و ملتہم داوے سے مصیبت زریدہ ام بہقا و سال یست کسل مرور ہماں تو ام جیگ رار دانت شد اللہ ہو گشت ہوا ہم ارقی ایتیم ہا </p>
--	---

<p> ہر تہدیت و عدل کسریا یار پائیر تے ریافت بود کر مصیبت ریزا آدم مست اس سمدانی در قادی و کی حریفہا سیر و شدی ارم و ماں ہوتیاری ایجہاں را آفت عالم آید یست گرد و ایجہاں ہوتیاری آٹا اس عالم و سج تا بحیر و در جہاں حرص و حسد لی ہر ماہ و دریں عالم عیب سوی قصہ و مطرب مار و </p>	<p> این را مارا ہاے رحمت بود یا این را اس لطف ہا ربات بود گفت این را سر تسکین چشم ست گریز اس آلتس ہامدی آدمی ایجہاں دیراں شدی ابد و ماں اسٹن اس عالم ای حال سہلست ہوتیاری راں جہاں ستا عیاس ہوتیاری آفتاب و حرص و سج راں جہاں اندک تر تیج میر سہ گریز تیج سیتہر گرد و عیب این مدار و حد سوسے آغار و </p>
<p>لقیہ قصہ مرد حینکے و بیان مخلصان</p>	
<p> رستہ را و رستہ خیالات غم و رصلتیں بہنِ حالِ عینِ شدی </p>	<p> مطربے کردی جہاں مدیر طرب اولایتِ مرغ دل پر اس شدی </p>

<p>امری آمد کہ شے طامع متو مول مولی می رد اسکا حال او</p>	<p>چوں ریاست حارسوں شد در مضای رحمت و احسان او</p>
<p>قصہ امیر المومنین عمر ریحی اللہ عنہ در جواب گرفتار اور اکہ ہر حید کردید ارسواست او و حکمت آن</p>	
<p>آں رہا حق عمر خالی گماشت دعج افتاد کاین محدودیت سرماد و جواب بردن عاٹ یہ آں بدائی کا اصل ہر انگہ داشت ترک و کرد و یا رستے کو دھرسا عوجہ حای ترک تاحیک رستہ نگ ہر دے آید اروا نگہ داشت گرے آبدے ریاستاں ولی ایکے میں گفتم رہو چوب ہنگ راکچہ گفتم راکھے سٹ چوب</p>	<p>تا کہ عیقل رجا تو نیست داشت وین عیقل فتادی مقصودیت کا مدق ارق مداحالت تنید خود مد آست وین باقی صداست فہم کردہ آں مداسے گوشت و لب فہم کردہ آں مداراجوٹ سنگ خوہر و اعراض میگرددست آمدن شاں ار عدم ناشد ملی در سیاس قصہ شہوید رنگ در سیالسن قصہ رستہ از خوب</p>

چنگ و دیار و گریبان سرهاد
 حواس و دین مرغِ حیا و حسن است
 آگشت آرا دارتن و رخِ حیا
 حیا و آوازه سبایاں ماحرا
 حوق بُدی حاتم درین باغ و بهار
 لے پر دے یا سفر میگردمی
 دگر و فکرے فاعل رخ و باغ
 حیت مسمی عالمی میدیدت
 مرغ آسے عرق در پائے غسل
 اکہ مددایوت اریا تا لفسرق
 اگر بود این صبح ده چندین که است
 مقوی در حم گزودی جو حیرج
 کاین ریں دآسمان س ورن
 دین صھالی کا مد ریں حوام بود
 آن جہاں ورا متل رسید اندی

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

چنگ مالیں کرد و مگروری فواد
 چنگ و چنگی راز و مکر و محنت
 در جہاں سادہ و صحرای حیا
 کا مد رحیا اگر ماند می مرا
 مستان صحرای عیش لاله راز
 فی لب و دمدان سکا عیور می
 کر دے ما ماکان حیرج لراع
 در و در جہاں بی کھی می حیدے
 سین ایوے ترا س و محنت
 پاک تدار رحماجن نور ترق
 میست ردا آن جہاں حرمت گشت
 در بکھیدے در و ریں نیم رخ
 کردار شکے دلم راتناح شاح
 ار کتا بیت یروا مل را کتود
 کم کسی یک لحظه ایجا مدی

یاد راں عالم حقت سروی کند	ماتر و تارہ ہمارے تار آمد
آگت آں حواہم کہ دلم ستی قاسق	ستلوی ماعل کم اری علی مساسق
آں سٹوں را دس کر دلم رریں	تا یو مرد حمت سر گردیوم میں
مادالی ہر کہ ایر داں بخوا مد	ار ہمسہ کار جہاں سیکار آمد
ہر کہ راستہ ریر داں کار و مال	یافت مار آسجا و سیروں ستدر کار
آنکہ اور اسودار ہمسہ ار داد	کی کہ تصدیق او مالہ حماد
آگوید آری بے دل ہر و فاق	تا گویدش کہ ہست اہل ہفاق
گر بیدی و دقصال امرکس	در جہاں رد گشتہ لودی میں سخن
صد ہراں راہل تقلید ستاں	اگلہ ستاں ہم وہمی در کماں
کہ لٹس تقلید و استلال تناس	قائم ست و حلقہ یر و مال تناس
شہہ اگیر داں تین طاس دس	در قند ایں حملہ کو راں سرگوں
یامی استلالیاں چو میں لود	یامی چو میں حمت ملی نمکیں لود
عیر آں قطب راں دیدہ در	کر تاتش کوہ گرد و حیرہ سر
یامی مایا عصا استد عصا	تا نیست سر گوں اور حصا
آں سواری کو سیر است طھر	اہل دین را کیت سلطان نصر

مالیہ سنون حناہ چوں ار رای غمیر صلی اللہ علیہ وسلم
 مسراختن کہ جماعت اسوہ شد و گشتہ روی مبارک تر ہنگام
 و عطا فی بیلم و تنیدن رسول صلی اللہ علیہ وسلم صحابہ آن
 مالہ را و سوال و عواب عطفی صلی اللہ علیہ وسلم ماستون صریح

مالہ میر و میجو ارباب عقل
 کر وی آگہ گشت ہم پر و عوا
 کر جی مالہ ستوں ماعرض طول
 کہت عالم ارواق گشت حوں
 یوں سالمے توای حال جہاں
 رہی مسرتو مسرتو ساحتی
 ای سده ماستر تو ہزار کحت
 تار و سترقی دعرے ار تو دحل
 سترنی رعری رتو میوہ حید

اٹش حناہ ار ہجر رسول
 دریاں مجلس و عطا آن جہاں
 در تحیر مادمہ اصحاب رسول
 کہت غمیر جیوہی ای ستوں
 ارواق تو دما یوں سوحت حال
 مسرت من لودم ار مس تاحتی
 یوں ستوں گشت کامی بیکو دحت
 اگر بخواستہ سار مت یر بار کل
 کہت میجوہی ترا سکلے کسد

<p> ہر کتیدہ مسکراں ریر گیا در تیکس نامانی کہ کید لقرہ می مالسد و بام یاد تاه ماطس آن ہجو دریاں حکم صرع دم رمدین حقتس رہم رہد ہر جہ گوید آن دود دریاں او دست و یا ہا تان گواہی ہرید </p>	<p> ہم ریسیم سحر ات اسما ناسا موس مسلمانی رسید حملہ قلامان راں لست تاه طاہر العاطیاتاں توحید و صرع طیسہ را رہرہ لے تادم رہد دست و یا بی او حامد و حاں او ماراں گرہ کہ تہمت می ہسد </p>
<p> انظار مجرہ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم درست لوجل گواہی وادان سگتیرہ حقیقت سالت محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم </p>	<p> سگہا اندر کف لوجل لود گر رسولی حییت درستم ہماں گفت جوں حواہی گویم کال جہاں گفت لوجل این دوم مادر درست گفت ستنس یارہ محمد درست </p>

با عصا کوہاں اگر رہ دیدہ اند
 گرہ میایاں مددی و تنہاں
 ان رکوہاں کشت آید لے و د
 گر سو دی رحمت و افعال تہاں
 ایں عصا بہ بود قیاسات دلیل
 چوں عصا شد آلتِ حُک و نصیر
 او عصا ماں دا و تائیتِ آمدید
 حلقہ کوہاں کچھ کار اندرید
 داس او گیر کو دات عصا
 محو ہوئے و احمد را گر
 ار عصا ماری دار استُش حسین
 گرہ مامعقول بودی ایں مرہ
 ہر جہ معقولست عقلست می حرد
 ایں طریق کرہ مامعقول میں
 ہمچیں کر سیم آدم دیو و د

دیساہ خلقی روش دیداد
 حملہ کوراں مردہ امدی و جہاں
 بی عمارت نی تجارتا و سود
 در تنگستہ چو سناستہ لال شان
 آں عصا کہ دواتاں رخت خلیل
 آں عصا راجہ و لشکر ای صریح
 آں عصا رستم ہم روی زید
 دیدماں را در میاں آورد
 در مگر کا دم چا دیدار حصے
 چون عصا تدارا و دستن احمد
 سحر کوسا میر سدا رہدین
 کی مدی حاجت خیمیں معمر
 بی سیاں معمر لے سرور و
 ورداں ہر قبیلہ مقول میں
 در جہاں در میبدا رخت

نیت اور کای تو مارا آستیار
 این قدر ارہر اریشتم بنا
 یس ستران ہمیت آوارحت
 سوی گورستان عمر نہاد رو
 سوی گورستان دوارندی
 آگفت این سوہ دگر مارو دوید
 آگفت حق فرمود مارا سدہ است
 میر جیسے کی بود خاص خدا
 مارو بچہ گورستان گشت
 یوں یقین گشتن کہ غیر پیریت
 آمد و با خدا دل کا سمت
 مر عمر نہاد و مادہ شکست
 آگفت در ماط خدا یا ار تو داد
 یوں نظر اندر رخ آن میر کرد
 یس عمر گشتن مترن اس مرم

این قدر تال کنوں معدودار
 حرج کس عوج چست ایجا یا
 تانیاں را ہر اس حدت نہست
 در لعل ہمایاں دواں در حست
 غیر آن سبیل و دیہا کسی
 مادہ گشت و حیمہ آن پیرا دید
 صافی و تالیستہ و فرحہ است
 خدا ای ستر بہاں ما
 ہجو آن شیر نگاری گردشت
 آگفت در ظلمت دل روشن سمیت
 عمر عطفتا و میر حست
 عمر رفتن کرد در پردہ گرفت
 محنت بر میر کی جیسے قتاد
 دید اور است بر سار و روی رز
 کت تار تہائی حق آورده ام

<p>اریاں مشت اوهریادہ سگ لا آ کہ گفت والا اللہ گفت چون سیدار سگماوہل این گفت سودستل تو ساحر دگر خاک ردقتں کہ مذکور بعین یوں مدیاں مچھروہل گفت کہ رہ گرفت و رفت اریٹس رسول مچھروہل دیدتد رحت رفت کہ این سخن را نیست آخر لے عمو مارگردو حال مطرب گویند ار</p>	<p>در تہادت گفتن آمد سیدرک آگوسرا سجد رسول اللہ گفت رد رحم آن سگمارا رہ میں ساحراں را سر توئی و تاج سر حتم اوالمیں آمد خاک میں رفت در حتم و سومی حانہ رفت او قنادا مد ریحہ آن رست ہول سوی کھور مدقہ سر رفت قصہ آن سیر حسیگی مارگو را کہ ساحر گشت مطرب را انتظار</p>
<p>باقیہ طربانی ویم ایں المومنین رحمہ اللہ باوہیہ ملق و اوارو ناگ آمد مقرر اکای عسمر سدہ داریم خاص محترم ایں عمر رجہ ریت المال عام</p>	<p>سدہ مارا راحت مارحہ سوی گورستان تو رکھ کن قدم مقصد دیا رکھ تمام</p>

<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰</p>	<p>ای خدا مسر یا د ازین دریاد خواه داود و در او چوین مد اوم در جهان داود و در او کس بخوانم حسر گر کاین می از وی رسدم دم مرا بچه آن کو تا تو مستد ز رستم نیمسین در گریه و در مال او</p>
<p>گردانیدن امیر المومنین عمر رضی الله عنه نظر او را از مقام گریه که هستی ست در مقام استغراق که هستی ست</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰</p>
<p>هست هم آثار هتیار می تو را که مستیاری گناه دیگر است راستد ارس سوی استغراق عدا ما صی و مستقلست یوده خدا یگره ماستی اریں هر دو عیله هستین آل لسا دار است</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰</p>

چه یرداں بدحتا حوی تو کرد
 میق من متیلین و هری مسار
 حق سلامت میکدمی رسیدت
 اک قراصه حیداریتشم بها
 میر این تسید و رعدی طلیید
 مانگ میر و گامی حای لایطیر
 یچول لسی گزیت رعد رفت دژ
 گفت ای لوده حسام ار آله
 ای بخور و هون من بهتار نال
 ای حیدای اعطای ما و جا
 داد حق عمری که هر ردی ازل
 حرج کردم عمر خود را و دمدم
 آه کرایا دیر و ه عسراق
 وای که توی ریر اسگد حرد
 وای که آوار این است چهار

سادات
 سادات

مانگ راساتس رمی تو کرد
 مانگوت گوم اراقال رار
 یولے ارج و عمان سجدت
 حرج کس این را و مار ایجا یا
 دست می حانید و حامی درید
 لس که ارترم آب تند چایه بر
 جنگ رار در رین و حرد کرد
 ای مرا تو را هرل ارتاد راه
 ای رتور ویم سیسیس کمال
 رتم کس بر عمر رفت در جها
 کس بداند قیمت آل در جها
 در دمیدم حمله را در ریر دم
 رفت اریا دم دم تلخ فراق
 شکست کتت دل من دل لرد
 کاروان گدست و سگیتد بهار

<p>ہم جو رستہ جہاں ہمارا ساق یستود ہر دم ہی برمی گسند میرندار عیب میں آسرواں ورجہاں تیں روں تو میرسد موج ساں کہہ رہا ہوں</p>	<p>لاچار ہوں کون سا رستہ میرسد</p>	<p>در شکار رستہ حاکم مار مائش حاکم قتال اُفتاد جو رسید دروجو آدست حاکم ورواں ہر راہ اربعہ لوگوں میرسد حاکم قتال ای آفتاب معوی</p>
<p>تفسیر کنی کہ فرشتہ ہرگز نہیں رہا زبانی اللہم عظیم کل نعمتک اللہم عظیم کل نعمتک</p>	<p>میں نہیں نہیں</p>	<p>گفت پیغمبر کہ دائم ہر سید کامی حد آیا مسفق را سیر دار ای حد آیا مسکان را در جہاں ای حد آیا مسفق را وہ جلف مسفق و مسک کل میں نہ لود ای سا مساک کر الفاق نہ ماعوص یا نے تو گچ سکران</p>
<p>د در مستہ جو حق سادی سیکند ہر دم تار اعوص وہ صابر تودہ الاریاں اندر ریاں وی حد اتو مسکان را وہ تلف چوں محل ماستد تو ترمی ستود مال حق را حسد را مرقہ تا ساسنی اریداد کا نسران</p>	<p>تو تو تو تو تو تو</p>	<p>گفت پیغمبر کہ دائم ہر سید کامی حد آیا مسفق را سیر دار ای حد آیا مسکان را در جہاں ای حد آیا مسفق را وہ جلف مسفق و مسک کل میں نہ لود ای سا مساک کر الفاق نہ ماعوص یا نے تو گچ سکران</p>

خدا را بخانه آمدی هم احوالی	خون لطیف و خور و لطیفی مریدی
تو بوار گناه تو مست	ای حرمانت از حرد و سبیل حر
کسکه کسکه تو به ابرین تو به مگو	ای تو از حال که ستتم تو به جو
گاه گریه راز را سله رنی	گاه ما گریه راز را سله کسی
حال پیر از اندروین سید است	چو که فاروق آید از است
حالت رفت و حال دیگر رفته	همچو جان لی گریه دلی حده تا
آنکه درین است ازین آسمان	چیرتی آمد در دست آن رمال
سید امم تو میبانی مگو	حسنت شاهی از برای حسنت و جو
عرقه گشته در حال دو اخلال	حسنت و جو از برای حال قال
یا بحر دریا کسے نتا سست	سرفه لے که خلاصی مانند تن
گر تقا صارت تقا صایسته	عقل حسد و ار کل گویا میسه
سبح آن دریائے آسمان پیر	چون تقا صارت تقا صایسته
پیر و حاسن روی دیده کتید	چو که نقشه حال پیر آسمان رسید
سیم گفتم در با او بماند	پیر دامن راز گفت و گو فشان
صد هزاران حال ساید با حق	از پی این عیش و عشرت با حق

<p>سرکه کار و کرد و اسار شس تپی دانه در اسار مالد و صرعه کرد این جهان یعنی ست در اتات جو سال تو قلم بیستس تیج بر وری دانی سدن رین آتال</p>	<p>یکس اندر مرعه اسندی آسلس و موین عواد تهاق حورد صورت صفرست و زینات جو حال چون دریای سیرین بحر گوشت کس ماری رس این آتال</p>
<p>یک طیفه بود در ایام پیش رایت اکرام و داد اتم شده بحر دکان است صاف آمده در جهان خاک ابرو آب بود ارعطالین بحر دکان در لرله قلمه حاجت در و واره آس هم عم هم روم و هم ترک و عرب آب حیوان بود و دریای کرم</p>	<p>کرد حاتم را غلام جو جویتس فروع حاجت ارباب رود استه داد او را رقاص تا قاف آمده معلم بختایس دهاب بود سوی جویتس قافله بر قافله رفقه در عالم بخود آواره آس ماند از خود و سخایتس در عجب رده گشته هم عرب هم عم</p>

<p> چیره گرد و تیجستان رستگان کامر حق را در میان بدو مال تنه بر اعیان او بدل کرد کاه همه اهل قناتان حسرت کر سخاوت کرده ام ایثار بدل مال تنه را بر مساکین بدل کرد چه فراید دوری در وی سیاه </p>	<p> کاستن قرمان تیکر دمتا امر حق را مار حواری واصل چون علامی ماعی کو عدل کرد درسی امدار اهل عقلت ست طره تر آن کو نهی سیدت عدل سده نیند ار و که او خود عدل کرد عدل این ماعی دوا دوش رو تناه </p>
<p> بود تنان شمران با سید قبول در نار اهدا فیض اطاعت مستقیم حال بیخود و بحالی عشق ست حال و بی از هر حق حات دهند رگ بی رگین کحت کردگار کی کمد فصل آهت یا مال </p>	<p> سرور این که در حرب رسول بهر این مؤمن همی گوید رسیم آن درم دادن سچی رالائق ست مال و بی از هر حق مات دهند اگر برید در گهای این جبار اگر نماید از خود در دست تو مال </p>

<p>چھٹا مار گدا الی سے نیم گر کسی ہمارے گرس ہم ریں لٹاؤں ماحراؤ گفیت وگو کر عاؤفتہ ہا گتیم عوار تا کی ما یحیی عواری کتیم ماگہ آرو رے در آید میہاں یک ماہاں حل در آید لی توت</p>	<p>مرکس را در عوار گ میریم تن کشید و لبق اورا کریم بردار حد عمارت طینت ستو سو حقیتم را اضطراب و اضطار عرقہ اندر بحر تر ز آب استیم تر مسار ہا یم اروی کھاں داکہ کشت میہاں ساریم قوت</p>
<p>مغر و تمدن مریدان محتاج و تبیین عیان مرز و انشا ز شیخ و اصل و محتشم پیران نقل از نقد و استن و بیستہ از بر رستہ شاحش</p>	
<p>ہر این گشتہ و اما یاں نص تو مرید و میہاں آں کسے نیست حیرہ چوں ترا حیرہ کند چوں ورا لوری نہ نداند رقرال ہجو اعمش کو کند دار و حی تسم</p>	<p>یہاں محساں یاید ستوں کو ستاد حاصلت را ار حسی لورید ہر مرترا تیرہ کند لورے کے یا سدا روی دیگر اں یہ کتہ در حیت ہا الا کہ کتیم</p>

امدرا یا حمید سلطان داد	رادر	شدر اکون استانی آگستاد
قصه اعرانی درویش باجر اکون	با	استبالت معاش درویشی
یک ت اعرانی رنی مرثوی را	گفت	وار حد رو گفت دگویی را
کیس بهشت و حلالی کتیم	حکمه	عالم درویشی ما معیسم
مانانی مان عریضی در ورتک	کوره	مانانی آسان رویه استک
حانه مار ورتاب آفتاب	تس	هالین دلخاف اربابان
قرص مدرا قرص مان سید است	دست	سوی آسان دست
سک درویشان درویشی ما	رور	دشوار روی ایستی ما
عیش و شکار تده اربابان	رمثال	سامری ارم دمان
اگر بخواهم ار کسی کیتت سک	مرمر	اگو چست کس مرگ و شک
معس را فر و غرمت و عطا	در	عرب تو ایچ خطا مد خطا
یجر آتای عرا و کتیم ایم	یا	تستیه عدم سرگت ایم
ت محفتم در راست دیچ لی	در	دزدان حوسور بچا ایچ لی
چه خطا مالی خطا در اتیم	چه	دوا ما در د و هم را معر تیم

<p>حکمک میداگشتت کو حیرے بود</p>	<p>عمر طالب رفت آکا ہی جیہ سود</p>
<p>ربیان آکمه باد افتد که مریدی و بدعی مرور عتقا و بصدق بند و کیست بدین عتقا و مقامی رسد که شستن بخوابد باشد و آب و آتش را در گزند کند و شستن را اگر نکند و لیکن با در نا و راست</p>	
<p>۱- یک ما در طالب آید که مروع ۲- اول قصید یک بود جای رسد ۳- حوں تحریر در دل شب قلدر ۴- مدعی را قحط طاعن اندر سرست ۵- ماجراجوں مدعی بیسان کیم</p>	<p>در حق او مانع آید آن دروع اگر چه حال پیدا استت ال اند حسد قتلہ فی دآں مایہ اور و ا لیک مارا قحط طاعن رطاہرست ہر مانوس مرور حوں کیم</p>
<p>صبر و مؤن اعرابی ن خود را فضیلت صبر و فقر گشتن با زین خود</p>	
<p>توی گشتن جید جوی دل گشت عاقل اندر عیش و لقصاں سگردد حواہ صاف و عواہیل تیرہ رو</p>	<p>خود چه مامدار عمر اوردن ترگدشت را کہ ہر دو ہیجو سیلے گدرد چوں می باید می از وے گو</p>

حال با ایست در قفس و عما
 نقطه ده سال از دیدی در صوب
 ظاهر یاجیل درون مدعی
 ارح الو کئی نه اورا سله اثر
 دیو بموده در اتم نقش عویق
 حرف در ویتان مدرویده لسی
 حرف در ویتان مدرویده درون
 حرفه گیس در حق بر مایرید
 بر که داند مرد و رایج مایرید
 میوار ماں دعواں استعماں
 او مد کرده که حواں سها ده ام
 الصا سا و دلاں تیج تیج
 سا لها ر و عده نفر کساں
 دیر ماید ماکه سر آدمی
 زیر دیو آتس گنج است یا

بیج جمال خود نما معصوم و بر ما
 حست بها نسا و امد را مگر
 در ولس ظلمت را با لست شمع
 و حقش ابرو رشتیت و لوا لستر
 او همی گوید را بدایم پیس
 تا گمان آید که هست او و کسی
 ما سخا مدریلیاں راں سول
 سگ دارد دار ذری وایرید
 حشر گرد در و محشر مایرید
 میس او مدحت حق یک استخوان
 ما نس حقم حلیف سراده ام
 ما حوریدار حواں جو دم تیج تیج
 گرد آن در گشته و در مار ساں
 آشکارا اگر دار بین و کمی
 حاد ما رست و مور و اتر دم

تو حوال بودی و قانع تر ندی
 زر مدی بر میوه چوں کاسه مدی
 میوه است مایه که ستیرین تر شود
 حست مائی حست مایه هم حست
 حست مایه رستال چه گر
 گر کی کشت اردو تنگ آید بیا
 جفت دیگر مرد و آن دیگر بر گر
 راست مایه رست حست حوال
 مس روم سوی قناعت تو
 مردستال از سر احاطه و سو

در طلب گشتی عود اول در رختی
 وقت میوه بخت و فاسدستی
 عین رس تامل به و این تر شود
 تا بر آید کار با در پی حست
 در دو حست کشت و موره در گر
 هر دو حست کار مایه مر ترا
 حست تیر مینه دیدی پنج گر گم
 آن کی حست دآن تیر مال
 توجیر اسوی ساعت میروی
 رین لست بخت مارن تارور

در طلب گشتی عود اول در رختی
 وقت میوه بخت و فاسدستی
 عین رس تامل به و این تر شود
 تا بر آید کار با در پی حست
 در دو حست کشت و موره در گر
 هر دو حست کار مایه مر ترا
 حست تیر مینه دیدی پنج گر گم
 آن کی حست دآن تیر مال
 توجیر اسوی ساعت میروی
 رین لست بخت مارن تارور

صیحت کردن بشوهر که سخن افرونی
 اما تفعلون که این سخن با اگر چه است
 و این سخن گفتن فوق مقام معامله
 و در زبان او کسر مقاصد است

اندین عالم ہر اداں حالور
 شکر میگوید جسے دارا فاحشہ
 حمد میگوید اے عبدلیس
 مار و ست تارہ را کردہ نوید
 محبت و دعوی و کسر و ترہ است
 ہمچیں ارادت گیر تانہ میل
 این ہمہ عہدہ کہ اندر رہا است
 این سماں بچ کس چون اسماں است
 واکہ ہر رنجی و مرہاں بارہ ایست
 چون رجو و مرگ تنہا گر بخت
 حرم و مرگ رگست تیریں مرزا
 درد ہا از مرگ می آید رسول
 اگر تیریں سے رید اقلعہ ہو
 اگر ہمدان را ریحانی کشد
 تب گدشت و صبح آمد ای مگر

میرید جس عیش لی ریر و ریر
 برد و رخت و رگ تب ما ماتہ
 کا عمار ررق رشتہ ای محیب
 ارہمہ مرور و مریدہ اُسیب
 دور کس اردل کہ تانیلی سجات
 تہ عیال اللہ و حق نعم اُصل
 ارہما روگردا دل و دماست
 ایچیں و ایچیاں و سوساں است
 حرم و مرگ رجو و مرہاں گریارہ ایسا
 واکہ کشت رشتہ عواہد بخت
 واکہ تیریں میکشد دل راجد
 ار سوساں روگرداں ای اصول
 ہر کہ اوتن را ایستہ حال ہو
 واکہ مرہ ترہ را ورامی کشد
 چند گیرے تو فساہ را راسر

حکم سلم و کمر تو اللہ ماد
 ہم تو ماری ہم رسول گرامی عجب
 راج اگر رستے خود نشا حتی
 مرد افسوں گر کھو ادیوں عدد
 اگر سوئے دامن او افسوں مار
 مرد افسو گر رحمن کس و کار
 مار گویا ای فسو گر اس و ہیں
 تو سام حق فوسپی مر مرا
 نام حق مست لے آن را می تو
 نام حق ستا در تو داد مس
 یا جسم من رگ حانت مرد
 رس اریگوہ حشش گفتار ہا
 مردیوں اتی طہار رس شفقت

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

دشت مکر تو را کو تاه ماد
 مار گیر و ماری ای سنگ عرب
 پیجو عرف ار در دو عم مگد حتی
 او فسون بر مار و بار افسوں بڑ
 کے فسون مار را گستی تنکار
 در یاد آن رہاں افسوں مار
 آں خود دیدی فسون مس میں
 ماکسی رسوای تو دست مر مرا
 نام حق را دام کر دی دای تو
 مس نام حق سیر دم خاں وق
 یا ترا یوں مس مرد لے مرد
 حوا مد بر شیعہ خود آں بلو مار ہا
 مستمع تنوکیک ماں میں لایہ گشت

نصیحت خشن مر رہا کہ در فہیان بخوار فی حقارت مکر و در کار

<p> دل برود ما گامی باموس گیت تر ناست اود عوس و دعوت گود جید حرف لمطراق و کار و بار گمر دست و ارگه ایان رتست تر جید دسوی و دم و نام و بروت ارماعت کی تو حان افر و حتی اگمت جیمیر قناعت حیثیت کج این قناعت نیست کج رواں تو محو ام حقت و کمتر در لعل چول قدم بامیر و مانگ میری ماسکاں ریں استخوان دریاں سوی من مگایجاری سست عقل خود را رس افر و ید پنجو کرک عاقل اندر مانج چونکه عقل تو عقیده مرست </p>	<p> من مصلوب تو خواهم چور و پیش برو سخن از کمر و اسحت گود کار و حال خود من و سرم دا رور سرد و ریبه اگه جابہ تر ای ترا خاہی حیثیت العکوت ارماعتها تو نام آموست کج را تو واسیدانی ررج تو من لایب ای علم و کج رواں حقت انصافم جیم حقت و عل خول گس را در ہوارک میری چول لی است کم تہی درالتی سنا گویم آجیہ در گہای تست مر من کم عقل را یوں دیدہ ای ریبک عقل تو فی عقل آن عقل ست بلکہ بار و کر دست </p>
---	--

حق تعالیٰ عاقلست و عادلان
 آن یکے را محنت و کالاد همد
 آتشش سو رو که وارد این گمان
 هر مخمری ز گراف ست و مخار
 از عصب برین لقاها را انده
 گر نگیرم مار و دماست کم
 را که آن دماں عدو حال است
 از طبع هرگز سخا ام من سوس
 حاش الله آن طبع از خلق نیست
 از سر آفرودن سینہ جہاں
 چہ کہ ز گردوی و سر گسته توی

کی کسد استکبری رسایان
 و آن دیگر را بر سر آتش همد
 بر خدای حسانت بر دو جهان
 لے ہر اراں عریہا است و مار
 مار گیر و مار گیرم حوا ندہ
 تا کشت از سر کوفت این کم
 من عدو را می کم برین علم دوست
 این طبع را کرده ام من سر کوفت
 از قناعت در دل من جا نیست
 راں سر دہما ما مد آن گمان
 حاشہ را کہ دمہ میی و آن توی

لا اله الا الله محمد رسول الله

در بیان آنکہ حمید بن ہر گز از نجاست نیست ہر گز از نجاست و جو جو
 تا کہ بگو افتاب کہ بگو نماید شرح سخن نماید چون تابا از رنگ پیران آید
 و سہیہ اندازیم ہمہ بھامی بگر راست گو تر است نہ اقامت بیای ہی ہا باشند

حق بجانب کمال نگر و طغنه مرگ فقر و فقیران از بیوهائی نویسن

<p>گفت ای زلف توری نالوا آخر مال و در سر بود بچون کلاه آ که زلف و حد رعنا شده مرو حق باشد ماسد بر وقت مرصه کردن زلف و وقت ورود غیبی به بهشت کی کند گویند این تر مرده است از یک خواص در عینت عرقه تا گوسفند کر طمع نیست به سید طاعتی و گاه گویند سخن چون زلف کاه کار در ویشی و رای هم نشد را که در ویشی و رای کارهاست را که در ویشی و رای ملک مال</p>	<p>فقر فخر است و مرا سرمه کحل بود او که کلمه عالمه و یاه بیون کلاه است زلف و تر آید ایس بر به به که یوستید نظر ر که در مرده حامیه عیب یوست مل بحامه حد عه ما و سه کند ار به به که در او از تو بد خواص را مال است مالش بیست گشت و لهما طمع حامی ره میساده کاله او در دکان سوی در ویشی مگر است و مدم ارق مرا لیتار اصطات رو در می و در مد زلف او در لعل</p>
--	---

مستمع چوں استند و عیب بہ تند
 مستمع چوں تارہ آید بے طال
 چونکہ باغِ مسم در آید از دم
 و در آید غم سے دور از گرد
 ہرچہ راجع حق و ریا کند
 کی بود آوارِ حیل و ریر و غم
 مای راجع سبندہ حق دم نبرد
 مشک راجع سبندہ حق دم نبرد
 حق رمیں دستان را ساحت است
 ایں رمیں را از برای حاکمیاں
 مرد سعل و سس مالالود
 امی سقیمہ، سچ نور حاشی
 گر جہاں را بر دُر گویند کس
 گر سیاہاں بر شود در رد لغو
 ترک حاکم رہی ای رن گبو

و اعطای مردہ بود و گویدہ شد
صدان گردد و بخت گنگ لال
یژدہ در یہاں تیوہا بل حرم
رکتا یید آن ستیہاں روی سد
ار رای ویدہ میا گسد
ار رای گوتس لی حس صم
ہراس آمدیئے اہرم کرد
نہر جس کرد و بی اہسم کرد
د میاں سن رو رواہر جہ است
اتماں را مسکن املاکیاں
مستترے ہر مکان پیداو
جستش را ہر کوہ را راستی
روری توہوں ساتھ دیوں کم
فی رضامی حق عوی تہواں رونو
وری گوئی ترکس من گو

دید احمد را الوهل و گفت
 گفت احمد مرو را که راستی
 دید ضیقین گفت ای آفتاب
 گفت احمد راست گفتی ای آفتاب
 حاصران گفتند که صد الوهل
 گفت من آئینه مصقول دست
 هر که آئینه ماست بنیت در
 ای رن اطلاع می بیست مرا
 آن طبع را مامد و حمت تو
 امتحان کن فقر را دوری دو تو
 صبر کن گفتند که این حال
 سر که هر وقت هزاران حال من
 صد هزاران حال تلخی کس نگر
 ای دریا مر ترا گدازد
 این سخن تیرست در میان حال

رشت گفتی که بی چشم گفت
 راست گفتی که کار فراموشی
 بی رشتی بی رشتی خوش تمام
 ای زبیب در تور دیامی بچیر
 راست گفتی دو صد گوراجرا
 ترک بید و در آن می که هست
 رشت و خوب بولتن را بید در
 زین محسری را به رت آ
 کو طبع آجا که آن نعمت بود
 مالقرا مد عسایمی دو تو
 را که در فقرست بر دو احوال
 ارقاعت عرق بحر انگین
 بهیچون گل آغشته اند گلشنگر
 ما رحام تیر حرج دل بیدار است
 بی کشته خوش میگرد و روان

۱	رعول تو دامن آتشی بودی نظر	۱	بهم حال سیر گشتیم بم رتبه
۲	حاک را بر سیم و در کردیم چو	۲	تو چنین دامن ای حال را بسکول
۳	تو که در حال و دلم جانے کسی	۳	ریقده را رس تیرامی کسی
۴	تو تیرا که هستت دستگاه	۴	ای تر لے ترا حال عد رجواه
۵	یادمی کس آں را لے را که بس	۵	چون صم لودم لوددی چون تنم
۶	ساده بروی تو دل فروخت ست	۶	هر جو گوی بیعت گویم سوخت ست
۷	بس سیاه تو ما بر جسم یری	۷	یاد رستی یاد سیر می می سری
۸	که گفتم کب ما باں آدم	۸	یقین حکمت از سیر حال آدم
۹	حوی تا ما به ترا تساقستم	۹	یقین تو کساح حرد ما ستم
۱۰	چون رعد تو حیر اسی ستم	۱۰	تو که کردم عمت صلح ستم
۱۱	میں هم پیتس تو تیر و کس	۱۱	می گفتم یقین تو گردن را رس
۱۲	از سر تا تیغ میگوئی سخن	۱۲	هر جو ای کس و لیکس ایس کس
۱۳	در تو از من عد رجواهی بست سر	۱۳	ما تو لے من او شمع مستمر
۱۴	عد رجواهم در در دست خلق تست	۱۴	راء تاد او دل من حرم حسن
۱۵	رحم کس پیاں رعد ای متگیس	۱۵	ای که خلقت به رصد من انگیس

<p>مر مرادِ حامیِ تنگ یک ود بر سر این رشتہ بستم مری گزشتن کردی و گریه آن کس یا تنگی گشتن به ست ای گشتن تنگ</p>	<p>کایں دلم از صلیماہم سے رہ بہ ہمار حال فی حوٰی بستم مری کہہ ہیں دم ترک حال و مال کم لیج عورت بہ کہ اہدہ حال جنگ</p>
<p>مر اعات کردن بن شوہر را دستہ ہزار رن بچہ دیدارک سد و توس ست گفتار تو کی جیں بید استم رن در آمد از طریق میستے حسم و حام ہر جہ مستم آن تست گر در ولایتی دلم از حسرت تو مرا در درد ہا لودے وا حال تو کہ ہر عویشم میست این عویش من اللہ کہ ہر عویش تو کائنات حلیت کس رواں من مدی</p>	<p>گشت گریاں گریہ رکار رست ار تو من امید دیگر دستم گفت من خاک تنایم فی ستے حکم شد حاکمی و مال تست ہر عویشم میست آن ار ہر تست من می خواہم کہ ملتے لے وا ار رے تست این مالہ جیں ہر من خواہد کہ میردیتس تو از حیمیر خاں من واقف مدی</p>

<p>جو کہ دیکے درمیاں آیتما ظاہر آریں جو آب ارعالمے ایچیں حاصیئے درآدمیت</p>	<p>میت کردن آب را کردن ہوا ماطاً معلوب ورن راطالمے مہر حواں را کم ست آن را کمیت</p>
<p>گفت میمیز کہ رس بر علا قلاں مار رسرں جاہلاں حیرہ شود کم بود تاں رقت و لطف و داد مہر و رقت و صعب اسانی بود بر توجہ ست آن معشوق میت</p>	<p>عالم آید سخت بر صاحب دلاں را کہ ایتناں تمد و سر حیرہ بود را کہ حیوا میت عاف رہاد حتمہ و تہوت و صعب حیوانی بود حالق است آن کو میت مخلوق میت</p>
<p>تسلیم کردن خود آب الحیہ التماس بوزن طلب میت آن از تضرع است تسلیم</p>	<p>بیز عقل خبر اندہ بہت از ان خیر کہ گرداندر پیر کہ با گردندہ گردانندہ بہت قیاس چرخ گردان ان بھی گیر</p>

ریں سق سیکھت بالطف و گشتاد
 گریہ چوں ارغند گشت و پای ہای
 چوں قرارتس ماند و صبرق کاسے
 شداراں ماراں یکے کے پدید
 آنکہ سدہ روی خوش لود و مرد
 آنکہ ارکسرت دلت لہراں بود
 آنکہ ارار سق دل و حال ہوں ہو
 آنکہ در حور و مہا لیس و آہا است
 آنکہ مرعوز بر لیس کاری سود
 آنکہ حر گردن کتے ماند ارو
 ریں لئاس حق آراستہ است
 چوں بی سیکس الہا قی آمید
 رستم برال ارلودار تمہ میس
 آنکہ عالم سدہ گشتن ندی
 آب عالم سدہ راتق ارہیب

شاعرانہ

در میاں گریہ رشتے فاد
 ار حیمتس مرد را ستاد دل راحی
 را اکہ کے گریہ داود و دلربای
 روستہ لری رول مروی ہمد
 یوں لود یوں سدگی آغا کرد
 یوں شہمی چوں یق تو گریاں ہو
 چو مکہ آید در سیار او یوں ہو
 سدہ رانیہ بودیوا و حور و عرواست
 یوں ہنگر دل اتی سد و او سود
 خوش در آید ماقویوں ماسد گم
 را بچہ حق ارستش شیرستہ است
 کے توام آدم ار عوامید
 ہست در مہاں سیرال دلیس
 کلکے ماحمیر اسے رست
 استش حوتہ جواتد در حیب

در میاں گریہ رشتے فاد
 ار حیمتس مرد را ستاد دل راحی
 را اکہ کے گریہ داود و دلربای
 روستہ لری رول مروی ہمد
 یوں لود یوں سدگی آغا کرد
 یوں شہمی چوں یق تو گریاں ہو
 چو مکہ آید در سیار او یوں ہو
 سدہ رانیہ بودیوا و حور و عرواست
 یوں ہنگر دل اتی سد و او سود
 خوش در آید ماقویوں ماسد گم
 را بچہ حق ارستش شیرستہ است
 کے توام آدم ار عوامید
 ہست در مہاں سیرال دلیس
 کلکے ماحمیر اسے رست
 استش حوتہ جواتد در حیب

سیم تب و معوں ہم گریاں شدہ
 ورنہ حل است کہ گوید من مسم
 مر مرا راں همسم مکدر کرده
 ما و حالم را سیه و کرده
 چون حریف آید چه باشد چاره ام
 مه گرفت و خلق بیگان میزند
 ماه را راں رحمہ رسوائی کند
 رحم طاس آن فی الاغلامی من
 می مست گاه ستاج را در عینات
 ستاج دیگر را معطل میکند
 پنج ستاج از دست تیتہ چست
 از کرم کس این کتہ ہا را تو راست
 مس بہ دریا ز ثام حملہ ست
 چون موسیٰ میرسم چوں میتوم
 پیش آتش چوں سیرے ستود

سیم تب و معوں ہم گریاں شدہ
 ورنہ حل است کہ گوید من مسم
 مر مرا راں همسم مکدر کرده
 ما و حالم را سیه و کرده
 چون حریف آید چه باشد چاره ام
 مه گرفت و خلق بیگان میزند
 ماه را راں رحمہ رسوائی کند
 رحم طاس آن فی الاغلامی من
 می مست گاه ستاج را در عینات
 ستاج دیگر را معطل میکند
 پنج ستاج از دست تیتہ چست
 از کرم کس این کتہ ہا را تو راست
 مس بہ دریا ز ثام حملہ ست
 چون موسیٰ میرسم چوں میتوم
 پیش آتش چوں سیرے ستود

رد و موسیٰ پیش حق مالان شدہ
 کاین چغل ست ای حدار گردم
 را کہ موسیٰ را مسور کرده
 را کہ موسیٰ را تومہ رو کرده
 ہترار ما ہی سودا ستارہ ام
 تو تم گرب و سلطان میرسد
 میرمد آن طاس و عو غا میکند
 من کہ معوم رخلق امی ای من
 حواہ تا ستایم اما تیتہ ات
 ما ستاحی را موصل میکند
 ستاج را رقتہ دستی ہست
 حق آن قدرت کہ آن تیتہ ترا
 ما را ہو و گفتہ معوں ای عجب
 در ہاں حاکی و موروں میتوم
 را کہ رزق قلب دہ تو سے ستود

<p> که عوالمی ساعت مژگان عوالم بر سر حال من گندم ایمن روم کس میداد قصار احرا حدای تا مدد عقل با پارا سر که ادا حار القضا عیصر یزیده مدیده گریا میزد گردم کافر مسلمان میبوم بر کن کیار گیم ار ج و ن چون که عدد آرد مسلمان میشود عاشق او هم خود و هم عدم مس و مست و سده آن کیما </p>	<p> مرداران گفتن بشمان شد حیا گفت جسم حال حال حیا آدم چون قضا آید بمانم و رای چون قضا آید فرو پست نظر راں امام اهل حق داد این حر چون قضا گدشت دور این جور مرگفت ای رن بیتیان میبوم من گهگار تو ام رحمت کس کافر بر این بیتیان میشود حضرت بر رحمت ست دیر کرم کفر و ایمان مستحق آن کربا </p>
<p> در بیان آنکه موسی و فرعون پادشاهان نور و ظلمت کون فرعون در خلوت تا ناموس شکست </p>	<p> در بیان آنکه موسی و فرعون پادشاهان نور و ظلمت کون فرعون در خلوت تا ناموس شکست </p>
<p>طاهر آن ره دارد و این بر پی</p>	<p>موسی و فرعون و معی را ربی</p>

<p>در عمارت هستی و جسمی بود لی که هست ار میستی فریاد کرد تو گو که من گریه ام ریست طاہر ایجوادت او سوی خود لعلهای مار گوہ است ای سلیم قومی اندر آتش سوراخ جود</p>	<p>ملیت را از ہستہا سے بود ملکہ میستان ہست را واد کرد ملکہ اوار تو گریاست ہایست ور دروں میرادت با یوس رو لہرت وعدوں سے داں ار کلیم قومی اندر گلستان ریخ و درو</p>
<p>سبب حرمان تنقیار د و جهان کہ خیر اللہ میا و الا حیرۃ آن خلیک اعتقاد می کردہ است گفت سائلین مامد این حال راں ہمچو قیدی معلق در ہوا آن حکیمت گفت کہ حد سہا چوں رقما طیس قہر ریختہ آن و گر گفت آسماں پر صفا بلکہ دھشت میکد استس حیات</p>	<p>کآسماں مہیہ میں حین رردہ است در میاں این محیط آسماں لی در فصل میو دی رسلا ارجات استس مامد در ہوا در میاں مامد آسپہ آویختہ کی کت در درو در میں تیرہ را راں مامد در میان عاصفات</p>

سبب حرمان تنقیار د و جهان کہ خیر اللہ میا و الا حیرۃ

<p> لی کہ قلب و قالم و حکم اوست نیا از اہلسم کہ خطہ سیاہ سرگردم جو کہ نگاہ گشتہ است بدین نگاہی حکم کن کاش جو کہ سیرگی اسیر گاہ سد چون سیرگی رسی کاش دانتی گر تر آید برین گشتہ سوال این عجب کاش نگاہ ریز گشتہ اصل روع را آرد اول شینو جو کہ روع را آرد آتشہ ادا چون گل را رسد غار گل حیا یا حتماست این ای مکتہ است یا بدستہ آں حیرانی است ایچہ تو گشتہ تو ہم میسکے چون عمارت اں تو و ہم و رایہا </p>	<p> خطہ سرم کہ یک خطہ یوست خود جو ماست بجز این کار آہ رد گردم جو کہ گوید رشتہ است بدین و ہم اندر نہ گاہ لاہ کاش موسیٰ ناموسینے در گاہ سد موسیٰ و وحوش در آمد آنتی رنگ کی حالی بود از قبل و قال رنگ بیز گاہیں در گاہ است ماقبت ما آب صدیوں میں ہو آں مار و عس حیرا صد گشتہ ادا ہر دو در حتما ادا و ادا ماحرا ہیچو حتما حرو و تال صفت است گنج مایہ گشتہ این حیرانی است ران تو ہم سج را گم میسکے گنج سو و عمارت حایہا </p>
---	---

استجابی و کمائی در درون	رحمت حق ست هر ره همون
هر پیر سر آمد در حال	مردود و صد جالس در بهال
عالم کرمی قدرت سحره کرد	کرد خود را در کسین لفته نوزد
الهامتس مرد دید و صعیف	کی صعیف ست آکمه ماشه سحر یف
انهاں گفتند مردی متین میت	وای آکو عاقت امتین میت
عاقت دیدن لودار کالے	دور لودون پرنس ارحالے
بسمو اکون قصه صالح رواں	گدرا صورت طلب معنی آن
راکه صورت میں یہ عاقت	عاقت میں سیالے عافیت

حقیر و بی حشم پندید با می حس صاحب علیہ السلام و ناقه صالح را
 چون حق تعالی خواہد کہ لشکر می ہلاک کن حصان او نظر اندک و
 حقیر می نماید اگر حشم عالم باشد و لکن غنیمت یقینی نہ از او گان معفو

ماقہ صالح صورت مد ستر	بی برید متق رحل آن قوم مڑ
ادر لے آس حشمت ستر	آس کور و ماں کور ایساں مدد

<p> این دفعه حاکم بل کمال ایس دفعه ایس جهان و آن جهان سرکشی ارسدگان دو اخلال کمر دارد دیون پیدا کند کمر می خویشتن چل بهان کند آن حیال که مرتبه حیا نیست مرتبه اسال بدست اولیا بده خود خود امد احمد در رتاد عقل تو بچون است یان تو تر عقل عقل اندا و لیا و عفت لها اندر آیتان بگر خیر اعتبار چه فتلا و روجه استقرای سیاه ملک جهان در تنب ماده تیج و دو ایت حورستید بهان در دره ایت دریای بهان در زیر گاه </p>	<p> حال فرعونان ما مادم در صلال مادم انداین سیربان لی این دال واکه دارد مدار و عود تو طلال گاه هستی تراستید اکنس رود تسلیم ترا طعیاں کند کو اسیر و سعه اسبابی ست سحر عین حیاں تا پیش ای کیا حلقه عالم را سحواں قل با عباد میکتا مدبر طرف در حکم مر رستال استقرای تا انتها یک قلا و رست حال صد هزار دیده کال دیده مید آفتاب منظر موقوف حورستید و رور سیر بر دیو ستین رده پامین که پس ما استشه </p>
--	---

بعد رو رو در گرا، حال ساسان
 رنگ روی حمله تان کرد و دیگر
 رو را اول روی مان بجای عفران
 در سوم گرد و همب رو با سپاه
 اگرستان خوا بیدار من رین وین
 کرد که ناقه بسوئے که ووان
 اگر تو امید تن گرفتن چاره هست
 چون تنید میان او و مله تنگ
 کس نتااست اندران که رسید
 همچو روح یک کوار رنگ تن
 گفت بدید این قصاصم شدست
 کرد ناقه حیاستد خاطر تن
 اگر سخا آید و لسن رشتیداران
 چون تنید میان و عید شکند
 رو را اول روی خود دید در د

آفتیہ آید کہ دار و ستان
رنگ رنگ جنتان ابدی
دوم و سوم و چھون اربعوں
نقد اراں اب رر سد قرا کہ
کرہ ماقہ سوئے کہ دویہ
تجیا کہ ادو وقت حراں
ورہ خود مرغ امیدار دم حست
دربئی استر دویہ بند بچو رنگ
رفت و در کسار باستد مایید
می گریه و حجاب زت المن
صورت امید را گردن ر دست
که سجا آید احسان و حسن
ورہ لوسیدید و ساعد با گراں
حیثم بہاد آں را
میردندار نا امید می آو سرت

ماقۃ اللہ کورد و دار عوی میخ	آب حق را و استسار حق در رخ
ماقۃ صالح جو جسم صالحان	تند کیست در پاک طالعان
ما را ان است در حکم مرگ و درد	ماقۃ اللہ و شئی با حیر کرد
تخم قهر در ایتان نخست	جو مهای استری تهری دست
روح صالح بر تال استرست	لفس گروم و رایون لی برست
روح بنحون صالح و تن ماقۃ است	روح اندر وصل و تن در قافۃ است
روح صالح قائل آرا میست	لو ریروان سخته کفار میست
روح صالح قائل آفات میست	رحم بر ماقۃ بود و بدوات میست
حق ارا ان بیوست جسمی همان	تاش آرا رمد و بید امتحان
جسم حاکم را ند و بیوست حال	تا میا را رمد و سیسم نجان
بجر کار ارا این آرا را دست	آب این حم متصل آب عوت
را ان تعلق کرد و ما حتمی آله	تا که کرد و حمله عالم را سیاه
کس یاد ردل ایتان طفر	بر صدف آید صر رے بر گهر
ماۃ جسم ولی رانده ماش	تا تنوی مار و صالح و آه تاش
کفت صالح جو که کرد و پیا این سد	لحد سه رو را رحد انقش رسد

حق مرا گفته ترا لطف و هم
صاف کرده حق دلم را چون تما
در بصیحت من شده و مار در
تیر باره از سکر ایگیمته
در تماچوں در هر گشته آن تسلی
بجایکس روم گرام لوحه کد
چون تو م عکس که عم تسر گوں
روح خود کرد و گفت ای لوحه گر
که محو ای رست و اسده میں
ما را در حسیم خود او گریه است
قطره می مارید و حیران گشته و
عقل او میگفت کیس گریه رحیت
ریه میگردد مگر فعل ستان
بر دل تار یک بر رنگار تان
بر دم و و ددان شکسار و تان

بر سر آں رحما ہم ہم ہم
 رفته ار حالم عورتا
 گفت امتال و جہا یوں تنگ
 تیر دستہ کے ماتحت آجیتہ
 را کہ زہرستان مُدیر رج وں
 ریت سرجوں ستہ کسی ہو کہ
 عم ستا بودی ای قوم حردوں
 لوحات را می سیر و آں لھر
 کیف اسی قل لقوم طالیں
 رحمت لی علتی رومی تاقت
 قطرونی علت ار درای حود
 برجاں اسوسیاں تا پد گریست
 رنیاہ کیہ مدخل ستاں
 بر ماں رہر یچوں مار ستاں
 ردماں حیتیم کز دم حاہ تاں

<p> سرخ ستروی همه رو رودم ستره سیه رو رسوم روی همه بیون همه در امید می سر رودم دری آورد جسمی لایق راو آن دم دل که تعلیمت کند مقطر ستره رخ فخر صلح از حلویت سدی ستره مالدار احرای ایشان می تسید راستخوان تان تنید این مالها گریه چون اره گدشت و آبی های صلح آن تسید و گریه بار کرد گفت ای قوم باطل ریسته حق گفته صبر کن بر دورستان من گفته بیدار شدن از حلا لبکه کردید از چهار حلا من </p>	<p> لوت امید و توه گشت گم حکم صلح راست ستره لی طحه بخیجاستر در دوزالو آمد ستره این را لورون را حاتین در حین را لورون سمیت کند قهر آمد نیست کرد آن خضر ستره دید آمد میان و دو وقت لوحه بیدار لوحه گویا مایدید اتکین را حلا تان چون تراها گریه های جافش رای دلرهای لوحه روضه گراں آغاز کرد در تماشای حق گریسته بید تان دلس مامدار و کورل تیر بیدار مهر عورت و از رضا تیر بیدار مهر و در گهای من </p>
---	--

بر مثال آسود یا موح موح	بر دو بر هم میرسد از تحت و اوج
اختلاط حاکما در جسم صالح و حاکم	صورت بر هم ردن از حقیق تنگ
کیهان از سیما ری کسند	موجهای صلح بر هم میسرند
هر بار امی کسدر بر و بر	موجهای حاکم بر شکل دیگر
را که اصل هر با مستدرستند	مهرتخال را استیرین میکند
طیاستیرین کجا اید وجود	مهرتیرین را استیرین می برد
از در پیچ عاقبت تا به دید	تلخ و شیرین برین نظر باید دید
چشم اول بین عرست خطا	چشم آخر بین تواند دید راست
لیک رهرا در ستکر مصر بود	ای ساستیرین که چون تکر بود
چو که دیدار دورش اندر کتکتن	آنکه بر یک تر بود و تساسد تن
و آن دگر چوں دستا هم در در	و آن دگر در ستیرین و لونی بود
و آن دگر چوں بر لب و دال رید	و آن دگر تساسدس چوں کند
گر چه بعرض میرسد سیطان گلو	بیس لسن روش کسایتان رگلو
و آن دگر را در بدن رسوا کند	و آن دگر را در گلو پیدا کند
و مدم رحم حکم در دست دهم	و آن دگر را در جدت سورتش بد

<p>رستہ و تسخرو افسوس تال دست تال کتای تال کو حتم کت ارپی نقلیدوار ایات قتل بیر حرے حملہ ستہ بیر حر</p>	<p>شکر کیں یں کر دق محوس تال مہر تال کہ صلح تال از حتم کت یا مادہ سرسرایں بیر عقل ار راں حتم و گوشت ہمدگ</p>
<p>دعنی آیت فرج انجریں یلقیان مہما بر ریح لایعجیساں</p>	
<p>ار مت آور دیر داں مگاں اہل مارو حلد را میں ہمدگاں اہل مارو اہل نور آیت اہل مارو نور ماہم در میاں ہیچو در گاں خاک و در کرد چلاط ہیچا کہ عتہ در در و شبہ صالح و طالح صورت ستہ کوہر بیتیں تیریں یوں شکر سیم دیگر تلخ ہیچن رہد بار</p>	<p>تا ماہ ستان سقر و وردگاں در میاں ستان ریح لایعیاں در میاں ستان کوہ قاف انجستہ در میاں ستان سحر تر و سیکراں در میاں ستان صدیماں رماط محستلویوں بیجاں کیتہ دیدہ مکتا کو کہ گروے مستہ طعم تیریں رگ روش چن قر طعم آتلخ و رنگ مظلم قیر وار</p>

در مقامی در دو در حائے صفا	در مقامی خاک و حائے کمیا
در مقامی عیب و در حالی ہر	در مقامی سگ و در حائے گھر
در مقامی حطل و حائے سکر	در مقامی حسک و در حائے منظر ^{بہرہ}
در مقامی ظلم و حائے محض عدل	در مقامی جمل و حائے عین عقل ^{بہ}
گرچہ ایست او کز مدح و ہر	چون مداح در رسد در ماں و د ^{بہ}
آب در عورہ تر سق باشد و لیک	چون با گوری رسد تیریں نیک ^{بہ}
بار در رحم او ستود تلخ و حرام	در مقامی سرگلی نعم اللادام
انجینیں ماست تفاوت در امو	مرد کامل این ستاسد و دلو
در معنی آنکہ آنجیہ کی کنڈر بہی و نالیند مرید استاد گستاخی کردن	
و ہمان فعل کردن کہ حلوا طبعیہ ریاں مدار و اما سیا ر را	
ریاں دار و سہر با انگور را ریاں مدار و اما عورہ رازیاں دار و کرد	
راہ است کہ لیغیر لک اللہ ما تقدّم من ذنوبک و ما تاخر مشدہ	
گردلی رہری عورہ دوستی شود ^{بہ}	ور عورہ طالب سید ہوتی شود ^{بہ}

<p> دآں دگر را بعد مگر اندر قور لا اند آں پیدا است و یوم المستور مہلت پیدا است اردو ویران لعل بایہ رنگ رختانی و تاب بار تاسالی گل احمد رسد سُورۃ الاعصام در دگر اعل آب حیات است عروسی بوس باد روح بوس در تن حرف کس ہنجو حال او سخت پیدا و دقیق از تقصایب حدای حوت گوار در مقامے کفر و در حالے روا در مقامے سرکہ در حالے چو گل در مقامے کل و در حالے سخا در مقامے تہر و در حالے رصا در مقامے مع و در حالے عطا </p>	<p> دآں دگر را بعد ایام و تہو درو ہند تن ملت اندر قفس گور ہر بات و تنکرت را در حمال سا لہا بایہ کہ تا ار آفتاب مار تہ در دو ماہ اندر رسد ہر اس بر بود حق عز و حل ایں تنیدی مولویت گوشت باد آب حیات عوال موال ہیں ایں لکنتہ دیگر تو استوای رسیق در مقامی ہست ایں ہم رہر مار در مقامے رہر و در حالے روا در مقامے خار و در حالے چو گل در مقامے خوف و در حالے رجا در مقامے فقر و در حالے عما در مقامے حور و در حالے وفا </p>
---	--

احیای مرد و زنده را مخلص
 ماحیای مرد و زنده را مخلص
 این س و مردی که نفس سب و درد
 وین دو یا نشسته درین حاکمی سرا
 رن بهیچوا بدو حلاج حالقتاده
 نس بهیچوں رن لی چاره گری
 عقل خود برین فکر آگاه نیست
 اگر چه سبقت خلیس دانه پست دام
 گر بیای معوی کال نشدی
 اگر منت فکرت و معیشتی
 بدیای دوستان با همدگر
 تا گواهی او ده ماستد بدیای
 را که احسانهای ظاهر تا بهر مد
 ثابت گدراست اندک دروغ
 دروغ خود و دوستی پیدا کند

ماحیای مرد و زنده را مخلص
 آس مثال مس خودی و اس غفل
 یک نایست ست هر یک و بد
 رو روتب در جنگ و اندر با چرا
 یعنی آب رود ما و حوا و جاده
 گاه حاکمی گاه حوید سردری
 و دما شس حریم الله نیست
 صورت قصه ستمو اکوں تمام
 خلق عالم باطل و باطل مدتی
 صورت حدود و مهارت نیستی
 نیست اندر دوستی الا تصور
 رختهای مضمحل و رخت
 رختهای سردای ارجمند
 مست گاهی ارمی و گاهی روض
 بای و بهی و سردگر ایها کد

<p>که مدد تعمیر مرا ای پادشاه دوست این حسد را با ما آما آن سود سر من تعدی رکعتی او مدال مویو ملکها و جهان بشیم سر استغالی نیست ما مثل این گدرد درین صدها را لنگ او مویو آرا ملکش و روی مستندم یون نامدار خشت و کعبه خود حق ربه استایان عالم رحم کرد اما سده و ده او می مر مرا او شلیان ست و آکس هم مم مودت مدد او هم لی مدست مار می گردم رفته مردور</p>	<p>رسانای ارمانان آمد دست تو کن نامیر من این لطیف و عود کشته لا میست می عوا کجا بلکه اندر ملک پیدا و خط یم سر آیم سر شایم دیں یس شلیان بخت مایه که او اچان قوت که او را نوبه بهیم اندالتیست مایه که بهیم چول موبست ساریا مدد کرد شایم شلیان گفت ای ملک او هر کرا موبست و شلیان از کم او سامه مدد او او استادی شلیان و شلیان شلیان</p>
---	---

سازمان عالی

محافل ماجرایی عرفان و حقیقت او

آن مرلے در صلوة و در صیام
 با گمان آید که دوست و لاس
 حاصل افعال رولی رهنم
 را بهر که حق بود گاه به علط
 یارب آن آئین و بار احماس
 حسن را تیسیر دانی چوں شود
 و راز بود سبب هم طهرست
 بود آنکه لور حقش ستد امام
 یونکه لور الله در آید و تمام
 تا محنت در درون سعله رد
 حاجت حق بود یی اعلام مهر
 هست تعصیلات تا گردد تمام
 گر چه ستد می در صورت یید
 در لالت همچو آبد و دحت
 در ماهیت بگرد اسلے مطر

می نماید حمد و حمدی لس تمام
 چوں حقیقت نگری بقرق ریاست
 تا نشان باشد را بجهت هرست
 که گزیده ماست و گاهی سقط
 اما تاسیم آن نشان کز رز است
 را آنکه حسن میطر سور الله بود
 همچو حیثی که نیست محترست
 مرا اثر را یا سببها را اعلام
 مرا اثر را یا سبب بود علام
 رفت گرد دور از فراع که
 چوں محنت لور بود و بر سیر
 این سخن لیشکس لچو تو و السلام
 صورت از معنی قریب ست و لعید
 چوں ماهیت روی بود در است
 دور دور امد این همه ار که گز

چون سفر مودار را مقام
 ناکه تجتاهبے گفتیم ما
 بود این تسبیح و این تمایل را
 حلیم حق گسترده مهر اساط
 بر جبهه آید بر رماں تاں سہ صدر
 ما ہمید ایم و در را بر شما
 را کہ این و محال نہ کہ لائق است
 ازین اظہار این سہ ای ملک
 تا گوئی و مکیسم ر تو من
 صد مدد و صد ما در حلیم ما
 حلیم ایشان گفت بحر حلیم ما
 خودی کویم بیتن در این صد
 حق آن کہ حق آن دریائے صاف
 از سر بر و وفا است و حصوع
 گر بیت امتحانست این بہوس

تنہ ست ما را راں تحویل کام
 کہ کجائے ماکہ آید ای حد
 میخوشتی ہر سال و قیل را
 کہ گوئد از طریق اساط
 بہیچ طہیلاں یگا نہاید
 لیک میخوایم آوار شما
 رحمت من عصمت ہم سابق است
 و تو ہم داعیہ اشکال شک
 مسکریہ حلیم یکار دوم روں
 بہر نفس را بد در ہست در ما
 کف رو و آید ولی دریا کجاست
 میست الالک کف کف کف
 کا متحالی میست این گفت وہ لاف
 حق آب کس کہ و دارم جوع
 امتحان را امتحان کس یک نفس

در

در

در

در

در

در

در

در نصای عرصہ آن یاک جان
 اگت سیم کر حق در مودہ است
 در ریں و آسمان و عرش یر
 در دل موں گچم ای عجم
 گفتم تا دخل فی عبادتی تلبقی
 سوں ماں لور و ابہامی حلیق
 خود و زرگی عرش ماتس بدید
 یر ناک میگفت مار ایستل ارس
 تخم خدمت در ریں میگفتستم
 کایں تعلق حیثیت ماں حاکماں
 الف ایں الوار باطلماں طحیت
 آو آں الف اربومی تو لود
 حسم حاکت را اریجا یا مستمد
 ایکیہ حال مار و حوت یا فت ست
 در ریں لودیم و حافل اریں

نادر شاه در این زمانه در کابل بود و در این زمانه در کابل بود

تنگ آمد عرصہ همتا آسمان
 مس گچم تیج در بالا و است
 مس گچم ایں یقین ایں ای عر
 گوید احوال در اں دله طلب
 جتہ من رفته یا شتہ
 یوں مدید او را رفته را حلیق
 لیک صورت کیست یوں حلیق
 اُلحقے لود و ریں
 راں تعلق با عجب سید استیم
 یوں سرتت اُم دست ارسماں
 یوں تو امد لور باطلماں طحیت
 را کیست رار میں دمار و لود
 لور پاکت را و را کجا مانستد
 میں نیں حاکماں متا دست
 حافل اریکیہ دردی مدوین

نادر شاه در این زمانه در کابل بود و در این زمانه در کابل بود

<p>تا نو دستم استیکه اراستان رو بوتاں حوالاں خوشالت مدی عین ہرے آلتی آلت تنود کار درے آلتی ویستی بہت تیارہ من لے آلتے پیدا کم ہاتھم رحمے کند در بقلے واما تارحم آرد ستاد سنگ رو آں قاصی القضاہ آں حرج تند لی گواہیہ بردوں سے مایم تا ہندہ لور آؤسے مثال آؤ</p>	<p>را مارا خاں صاحب راحت مدی ستا مدی ستا</p>	<p>قل تھا لو گفت حق مارا مدان شہ پراں راگر لظاؤ آلت مدی گفت یوں تہاہ کرم میداں رو را کہ آلت مدعی ست و ہستی ست گفت کی لے آلتی سودا کم یس گواہی مایم بر مقلے تو گواہی غیر گفت و گو و رنگ کاہیں گواہی کس رنگ در رنگ یس گواہی راہروں می مایم صدق میجو اہد گواہ حال آؤ</p>
<p>ہدیہ بردوں عرب پیوی آب باران زمینان باد یہ سوی بغداد مامیر المومنین برید است آن کہ آسکا ہم قحط است مثل باؤ</p>		
<p>پاک رحیر بی تو ارہود و حویق ملک و سرمایہ واساں</p>	<p>را مارا خاں صاحب راحت مدی ستا مدی ستا</p>	<p>گفت صدق آں نوکر و حویق آس ماراں ست مارا در حلو</p>

نہ دیکھ سکے گا کہ اس کا سرور ہو گا

ہر میویشاں مایید آید سرم	امکن تو ہر جہ روی قادرم
دل میوستان تا پید آید دلم	تا فتول آرم ہر ایچہ قالم
چوں کم در دست مس چہ چارہ است	در گرتا خان مس چہ کارہ است

تعیین کردن ن طریق طلب نری کہ خدی دا و قول کردن او

گفتن کک فتالی تا فت است	عالمی رود و تسائی یا فتست
ائب رحماں حلیفہ کردگار	شہر بعد اوست اروی چوں بہار
گریہ پیویدی عداں تہ تہ تہوی	سوی ہر ادبار تا کے میگردی
ہمیشہ مقلان چوں کمیاست	چون لفظاں کمیای خود کجاست
حسہ احمد را لو کرے رود	اور یک تصدیق صدیقی تہ
گفت مس تہ را پدیرا چوں شوم	نی بہانہ سوی او مس چوں روم
ستے مایدم یا حیلے	ہمچہ میتہ راست تہنی آلتی
ہمچہ محمولے کہ تہیدار کیے	کہ مرض آمدہ سے لیسے اندکے
گفت آوہ فی بہانہ چوں روم	در عالم اریاوت چوں ستوم
نفتنی گشت طہینا حادثا	گشت استنی سحر لیسے تا لقا

مارعی و مارین و اریاب	ار که اریس سنا نام الکباب
در مکر و خن و عرب سلوی آب ماران را و درون مرد خلیفه	
<p>مرد گفت آری سورا سر به بد در مکر و دور تو این کوزه را کاجیمین ادر بهمه آفاق نیست را که ایشان را بهای تلخ و ستور هرج کاب شور ما ست مسکست اکیه ادر حتمه شور ست حات ای تو ما رسته اریس فانی را باط و در دانی لقلت ارب و حدست اخر و هوریه فاسق ست ویدید پس سنور و است آن مرد عرب بر سلور راں مدار آفاست و هر رن مصله بار کرده اریار</p>	<p>پس که این بدیه است ما را سو و سد تا کتاید ست بهدیه رور و را حر حقیق و مایه اوداق نیست و انما پر طلت ادر و یسم کور او چه و اید جای آب روتلسق تو چه دانی سطر حیحون و عزرات تو چه دانی صی و سکرا بساط مین تو این ماهاجن اجدست بر همه طعناش و معنی پس لب در سطر میکیتید سن رور و ست هم کشید سن اریا باں تا لستهر رت ستم و زود کرده در مار</p>

این سوی آب را مردار و
 گو که مارا عیرین اساست
 گر حریفان تو را گوهرت
 چیت آن کوره تن حریف گورما
 ای حاد این حم و کوره مرا
 کوره با حریف کوره محس
 ما تو درین کوره معده سوی بحر
 تاجیه بیت سلطان ساری
 بی نهایت گرد و آتش بعد از آن
 لوله ها رسد و در تن رحمت
 ریش او را دکان بهی که است
 ریش اید است کا سجا رنگد
 در میان تهرین دریا و اوان
 رو بر سلطان دکار و بارین
 انجمن حصار او را کاست ما

گداست اگر گدا را صبر بشنود کریم بر دوا و آید اگر کریم را صبر بشنود
گدا بر دوا و آید اما صبر گدا کمال گدا و صبر کریم نقصان کریم است

خود بخوبی گدایان و صفا
روی بومان را سیه ریختند
پس اریں فرمود حق در الصفا
چون گدا آئینه خود است
آں کی خودتس گدا آردید
پس گدایان آئینه خود حق اید
و آنکه حرا این دو خود مرده است
لیکس در ویتی که تشنه غیر شد
لیکس در ویتی که آتش هداست

ساخت از گدایان را کریم را صبر

بچوں عباں کا یہ عید صاف
روی احساں ار گدا پیدا شود
بانگ کم رہے اسے محمد رگدا
دم بود بر رفته آئینه ریاں
وان دگر بخت گدایان را مرید
و آنکه با حق آمد جو مطلق اند
او بریں دریت نقس پرده است
او حقیر و الم و سحر است
ہست دالم ار حلالیت کا پرست

نور میان آنکہ دریں است و تشنه حلاوت آنکہ دریں است از تشنه نیست

نقش در دیش است اولی اہل عاں | نقش سگہ را تو میدار ستخوان

کہ گنہگار آپ مارا از حسان
 اگرچہ تویم آگہ است و پیش سن
 خود چہ ماتا گوہر آب کو ترست
 اردو عاہلے دل و درامی او
 سالم اردو داں و آرایہ سنگ
 وید در گاہے یرار العا ہما
 و مسد ہر سوی صاحب حاجتے
 نہر گہر و مومن و ریادرتت
 دید تو مے در نظر آہ آستہ
 حاض و عامہ ارسلیمان تامو
 اہل صورت دعوہ ہر باشتہ
 آگہ لے ہمت چہ ہامت تہ
 ناگہ آگہ کہ اہی طالب سیا
 حو و محتاج سہت عوہ و طالب

یارِ ایں دُڑا مدانِ دیا رساں
لیک گوہرِ راہِ اراں و شمس
قطرہٴ رینِ ست کاسلِ گوہرِ ست
درِ عمِ مرد و گرا بارے او
روتادارِ اخلافتِ سید رنگ
اہلِ حاجتِ گستریدہٴ اہما
یافتہٴ راں درِ عطا و حلمت
گستریدہٴ حصرتی بیچوں بہشت
قومِ دیگرِ منتظرِ رحاستہ
رمدہٴ گتہیوں ہاں اربعِ صو
اہلِ معی بحرِ ممسے یافتہ
داکہ باہمتِ جہاںمیتِ ستہ
ہو و محتاجِ گدایاں چوں گدا
ہیچا کہ تو بہ ہو اہد تا ہے

در بیان خود خدایه عاشق کرم ست کرم و کرم کرم هم عاشق

<p>صورتیں عکس و اوجاع اراں وین عم و ستادی کہ اندر دل حطیت صورتیں عکس اراں ہر قسم صورتیں عکس اراں ہر قسم تقسیمای کا مدریں جاہا است ماروئی جاہا سببے ولس زا کہ ما حامد وراں سورہ است مارمی گروم سوی قنہ عرب</p>	<p>صورتیں عکس اراں وین عم و ستادی کہ اندر دل حطیت صورتیں عکس اراں ہر قسم صورتیں عکس اراں ہر قسم تقسیمای کا مدریں جاہا است ماروئی جاہا سببے ولس زا کہ ما حامد وراں سورہ است مارمی گروم سوی قنہ عرب</p>
<p>ایشان من نقیبان خلیفہ بہر اکرام آں عراں اریاں بعید لیس نقیبان میت اعرانی تند حاحت ادم تان تند میتقال یس مدو گفتد یا وجہ العرب گفت و ہم چوں مراد ہی و ہید</p>	<p>ایشان من نقیبان خلیفہ بہر اکرام آں عراں اریاں بعید لیس نقیبان میت اعرانی تند حاحت ادم تان تند میتقال یس مدو گفتد یا وجہ العرب گفت و ہم چوں مراد ہی و ہید</p>

فقر لقمہ دارد آوے فقر سق
 مایہی حاکمی بود و ویس مای
 عشق مایہی کی بود و ویس آوے
 مرغ حاکم است او نہ میسرع ہوا
 عاشق حق است او نہ میسرع ہوا
 اگر تو ہم نیک و عشق و است
 و ہم را نیدہ را و صاف و حدت
 عاشق تصویر و ہم جویتس
 عاشق آن و ہم کر صادق بود
 تیج جو اہمیاں این سخی
 ہمہاے کہہ کو یہ طر
 رستم راست ہر کس جیریت
 حاصہ مرغ مودہ تو سپید
 عشق مایہی را چہ دریا و حاک
 عشق اگر غمگین گمارے رورق

یسین عشق مودہ کم نہ طق
 تشکل مایہی یک اردو یار مای
 آن رلی آوے میگرد و حراس
 لوت لوت تدا و نہ بوست و حدت
 یست حاکم عاشق حسن و مال
 دات سود و ہم اسما و صفات
 حق را ییدست او نہ بوست
 کی بود و عاشق و دو المین
 آن شمار عشق ماحقیقت یکست
 یک می ترسم را ہم کہیں
 صد خیال مدد آرد و رست
 لقمہ ہر مرغ کے انجیریت
 یہ خیال اسنے سے دیدہ
 رنگ ہمد و رایہ صاف و چاک
 او مدار دار کم و تادی سستی

س رکتش آن کی صدری شده
آمده عباس حرب از سر کین
گشت دین را قیامت یست ورد
آمده عمر بقصد مصطفی
گشته اند شرع انبیا المومنین
آن علف کس سوی ویراها شده
تشته آمد سوی حوسے آب در
من برین در طالب چیر آدم
آب آوردن تحفه سیر ماں
ماں بروں را مد آدمی را از دست
رستم را آن را ماں بچوں ملک
سیر ص سود گردن در جهان

ماں و غالی سا ایاں رکتش آن کی صدری شده

ماں گاه واده و مدری شده
بهر شمع احمد و استیر دین
در خلافت او و سر بردان او
یتیم در کف بسته بس بیتا قنما
بیتو او مقتدرے اہل دین
لے حیر گنج ماگہ یا زودہ
دید اندر حوسے خود عکس قر
صدر کستم چون مدہیر آدم
لوی مام بردن ناصر چشماں
ماں مرا اندر ہستی در سرشت
سیر ص گردن بریں دینوں ملک
عیر صم و عیر جاں عاستقاں

در بیان آنکہ عاشق دنیا بر مثال عاشق دیوارست کہ در تاب آفتاب نہ
باشد او چند کز تو فہم کند کہ تین تاب و تین از دیوار نیست عرض آفتابست آسمان

ای که در دریا نشانی هستری
 ای که یک دیدار ما دیدار ما
 ای همه نظر سوراخ شده
 تارید آن کیمیا با سطر
 من عزم از سیاهان آدم
 بوی لطف او یا باها گرفت
 مادیچا هب دیدار آدم
 بهر ما شمع را ساد وید
 هر چه شد یکی تا گلستان
 بهر اعانی که آب از چه رسید
 رفت مونی کالسی آرو دست
 جست عیسی تا زهد او دشمنان
 دام آدم عو نه گدم شده
 مار آید سوے دام از هر عور
 طفل نه کنش یی کس بهر

فرمان خود تر در سحر
 ای تار وید تا ویدار ما
 از بر حق تا بهر بخش آمده
 رسم مسهای اتخاص لقم
 را بنید لطف سلطان آدم
 دتا می ریگ هم جاها گرفت
 چو رسید مست دیدار آدم
 دادا چو حس ما با را مدید
 فرقه اوست جمال با عمل
 آب حیوان از ریح یوسف جیتید
 آستی ویدا و که آتش رست
 رُ دست آن چشمتن سحارم آسمان
 تا و دوستن عو نه مردم شده
 ساعدیته یابد و اقبال و مر
 برامید مرجع یا لطف یدر

<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰</p>	<p>کاین مَدَمَع که می صد و هج ور نو کونی حرو پیوسته کل ست حرو کیکر و میست پیوسته بکل یون رسولان اری پیوسته اند این سخن یا یان مدار دای هلام تسج کس حال عرب ای باطام</p>	<p>ایست ماطل ایست یوستید و سب حار میو حار پیوسته کل ست ور و عود ماطل مدی لغت رطل یون پیوسته بدستان یون کین اند را که جدی سخت دارد اهن کلام رو رنگیه تند حکایت کن تمام</p>
<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰</p>	<p>افقیان حال خود را آن عرب آن سبوی آب را در پیش داشت گفت این بدید آن سلطان ربه آب سستیرین و سدی سبر و بو حده می آمد فقیان را از ان را که لطف تاه حوب باحر حوی تا اهن در رعیت خاکد</p>	<p>پهل گفت دوید به گام طلب تخم خدمت را در انصرت کاکتت سائل شه را راحست و احریه ز آب مارانی که حسم آمد گو لیکاید رقتد آن را بنحو حال کرده بود امد ربه ارکان اثر جرح احمر خاک را احمر کند</p>

جہاں لہجہ کمال دیوار ہاں عین تو آفتاب قباب بیوسل و محروم ماند
 حیران نہیں میناں تہنوں متل غراب زینت لب زمرہ آدا سرقت سیرق اللہ قہار

ساتھ نکل میں عشاق حرو	۱	ماندار گل آکھ تہ تشاق حرو
یہ کہ حرفے ساتق حروی شود	۲	رو و مستند نفس نہ گل خود در د
ریش کا و سده معیہ آدا	۳	غزق تہ کھ در صحنہ در دوا
یست حاکم تاکہ تیمار او	۴	کار عواصہ خود کس دیا کار او
کار باں مالخہ بی این تہ متل	۵	عاصیق اللہ زہ میں تہ متقل
بہد سوی عواصہ تہ او مادرار	۶	بوی گل تہ سوی گل آوا مادرار
ہمچوں آن المہ کہ تاب آفتاب	۷	دید رو دیوار و حیراں تہ تاب
عاطق دیوار تہ کایں باصیاست	۸	ہمچہ کال نکس عورت تہ باست
چوں اصل غلیظ بیست آن صیا	۹	دید دیوار سیہ مادہ کما
اومانہ دورار مطلوب عولیت	۱۰	سعی ناظر کج صانع کایں لیت
ہمچہ صیا دے کہ گیر و سائے	۱۱	سایہ کے گرد و در اسرہائے
سایہ مرے گرفتہ مرد سحت	۱۲	مچ حیراں گشتہ رتاج دحت

اے کی محوی کہتے بہت
 ہت بیچ اور کھوادی گفت لا
 ل تنگست کشتیاں را
 او کتے را اگر داسے فگند
 بیچ داسے آستاکروں گو
 ہت گل عترت امی محوی ہست
 عیسے مایدہ کھوایا ہداں
 آب دریا مردہ را بر سر ہمد
 لر لر دے تو را و صاف ہست
 می کہ حلقاں را تو حرمیخو اندہ
 لر تو علامہ را مالے درجاں
 رد محوی را راں در دو جہتم
 فقہ فقہ و کھو کھو صرف
 اے سادی آب و انتہامی ہست
 اسو ہا بر جہلم نے بریم

رو کشتیاں ہاواں عود ہست
 گشت یم عمر تو ستہ در صا
 لیکٹاں دم شست حاموین را
 گفت کشتیاں ہداں محوی ہمد
 گفت فی ارس تو ستاسی نحو
 را کہ کشتی عرق این گردا ہست
 گر تو محوی حطیر در آب راں
 در بود مردہ در دیا کے زہد
 کھو اسرار ہمد بوق ہست
 این راں عیوں خربیش کھاندہ
 کاب حامی ایجاں ہیں این راں
 تا تہارا کھو کھو آحتہ شیم
 در گم آمدیالی امی یا ہست گف
 واں حلیفہ دحلہ علم ہدا ہست
 گردہ حر و ایمہ و را ما حسیلم

آب ار لوله رود در گولسا	تہ چو عوی دال حتم چیں گولسا
ہر یکی آبی و ہر دست و وقتا کہ	چو کہ آسہ چلہ ار عویستہ پاک
ہر یکے لولہ ہماں آر دیدید	درد راں خوش کب تنورست یلید
خوش کس زبانی این حرف عوی	را کہ پوخت است ہر لولہ بخوش
چوں اتر کرد سہ اندر گل تن	لطف شاہشاہ حال سیوط
چوں ہمہ تن را در آرد اوب	لطف قفل عویت ہاد خوش است
چوں در آرد گل تن را در عوی	عشق شک سقا سہ سلوں
سگر بر تن حملہ دزد گو ہرست	لطف آب سحر کو چوں کو ترست
حال شاگرداں ہماں موسوی	ہر مسر کا ستادال معروف است
حواد آں شاگردیت حاصل	میتن استادی اصولی ہم اصول
فقہ عوامد سہ اصول ہر مایاں	میتن استاد و فقیہ آں فقہ حوالا
حال شاگرد تن ارو کوی تو	میتن استادیکہ ارو کوی بود
حال شاگرد تن ارو کویستہ است	ما را استادی کہ از محوره است
دالین فقرست سار راہ ورگ	ریں ہمہ انواع دالین در مرگ
حکایت ماجرای محوی و ستیان	

کای عجب لطف این سه باب را
 چون دیدت ارس آن دریای خود
 کل عالم را سوداں ای یسر
 قطره ارد حله جلی دوست
 گنج محبتی ز پستی چاک کرد
 گنج محبتی ز پستی چاک کرد
 در دیدی قطره ارد حله خدا
 آنکه دید بدست همیشه بخود
 ای رعیت رسو سکه روه
 خم شکسته آب اردو مار بخت
 حروجر و خم رقص است و بحال
 لی سوبیدا در بحالت نه آب
 چون دمعی رلے مارت کند
 پز حرکت تند گل آلود و گراں
 بان گل ست گوشت کمتر داری

و آن عجب ترکو ست آن آب را
 آنچنان نقد و غسل را رود رود
 پر تشنه ارد لطف و جلی تاسه
 کال میگیرد رفته رفته
 خاک را ماما تر از خاک کرد
 خاک را سلطان طلسم یوسن کرد
 آن سورا اوفا کردی دعا
 سجداده بر سوسکه رده
 و آن سورا شکست کالمه شده
 صد درستی رین شکست انجخته
 عقل جردی را نموده این محال
 حوس نه بین والله اعلم بالصواب
 پز فکریت را که تهارت کند
 را که گل حواری ترا گلستید
 تاسمانی همیچو ل اندر درین

با

شکوه و ستایش
 در سوره قمر
 در سوره قمر

<p>ما سنی اعرانی ماں معذور بود اگر در حله ماحر بودی یا بلکه اروحله اگر واقف مدے آن سوی تنگ مانوس و سگست</p>	<p>کو در حله سائل ولس و بود او سروی آن سورا احاطا آن سورا بر سر سنگ روی تند خاب بحر بر آن پسگ</p>
<p>قبول کردن خلیفه هدیه را و خلعت عطا فرمودن با کمال بی نیازی اران و سبوی آب را بریز کردن شادی عرب</p>	<p>قبول کردن خلیفه هدیه را و خلعت عطا فرمودن با کمال بی نیازی اران و سبوی آب را بریز کردن شادی عرب</p>
<p>یون حلیفه دید و احوالش شنید آن عرب را کرد ارفاقه حلاص یس لقیس را القرمود آن قباد کایش سوزیر ر دست او دید ار ره جنگ آمدست و ار سر یون نکستی در سید کج راه هجیان کرد و دوا دست سوا یون کشتی در دست و دحلہ دید</p>	<p>آن سوزیر را بر رکود مرید و ابجشتها و حلتها می خاص آن جهان کشتس و آن بحر واد چون که داگرد و سوی دلت برید ار ره جنگ آمدست و ار سر یون نکستی در سید کج راه هجیان کرد و دوا دست سوا یون کشتی در دست و دحلہ دید</p>

از شکر کز کل مال می برے
 در دست دریں سایه میوسے
 چون یاد موسیٰ ز ہیں وقت
 بلکه گید و اندر آتش و گسے
 تا مامد و بخت نقش و ق
 دات در رسن داد و بابت ست
 سہر کینے کے تو گئے را مسور
 ست پرستی گر مالے در صو
 مرو حے ہمہ نبی حاجی طلب
 سگر آمد نقش و اندر رگ او
 اگر سیاه است و ہم آہنگ تو ست
 در آئینہ ست و در آہنگ میت
 ای حکایت گفتہ تد ریر و بر
 سردار و چوں دل بود ستیت
 لکے چوں آست ہر قطرہ ارال

طعم قند آید ہاں چوں می مری
 کی ہند اور ایسے سجدہ کے
 کی ہند آرا را سے ہر تمس
 صورت عاریتیں راست گد
 زرا کہ صورت مایع ست و راہرل
 نقش ست بقدر رغابت ست
 در صداع ہر گس گدار و
 صورتیں گدار در سے مگر
 حواہ ہند و حواہ ترک و یا عر
 نگر آمد عرم و در آہنگ او
 تو عیدت حوال کہ ہمہ گت تو ست
 رو جو کر دل مرا و راہ گیت
 پیچو گت عاتقان لے ماوسر
 پاہدار داما و دوست حو لست
 ہم سرست و یا و ہم ہی ہر دواں

چاک تیور دیم عمر سے در خدا
 یوں گریستہ میثوی سگ میثوی
 یوں تندی تو سیر مرداری شد
 یس امی مردار دیگر دم کے
 آت افکار بود در سگ دلاں
 واکہ گنجیں سیر تند کشت شود
 آن عرب را میوای میکتید
 در حکایت گفته ام احساں تہا
 ہر چہ گوید مرد عاشق لوی عشق
 گر گوید فتنہ فتنہ آید ہمہ
 و رگوید کفر آید لوے دیں
 و رگوید کہ مساید راستی
 کف کر کہ کھر خانی حاست
 اس کشت را صافی و حقوق داں
 گشت اس دستام با مطلوب او

حاکم مارا اور دوا اور دوسرا
 سد و دیوید و مد رک میتوی
 یحییٰ حقیقت دیواری شدی
 عین کسی در راه تیراں حوتی
 اکثر کانداز سگ را استخوان
 کی سوی صید شکاری حوتی
 ساندان درگاه دآن دولت رسید
 دحق آن میولے لے یاه
 اردو باسین محمد در کوئی عشق
 لوی فقر آیداراں حوت و مد
 آیدار گشت شکست و سلفین
 ای کرتے کہ راست را آستی
 اصل صاف آن فرما را راست
 پیچ و شکام لب معشوق داں
 خوش رہر عارض محمود

گوشتواره چه کال ر رستوی
 ادلاستو که خلق مختلف
 در حروف مختلف تنوع است
 از یک رو صد دیگر و متحد
 پس قیامت رو عرض اکثر است
 هر که چو بسدوی مدنی است
 چون مادر دوری همچون آفتاب
 رگ یک گل چو مادر دھاراد
 واکه سرتایا گل ست سوس ست
 حاریمی حراں خواہ حراں
 تا سوس ست آں رنگ این
 پس حراں او را ہارست و حیا
 اعمان ہم داند آن را در حراں
 خود دھان آن یک کس است اگر است
 او دھان کامل ست و مهر دست

تا ماہ و تا تریا رستوی
 مختلف حاسد اریا الف
 گرچه اریک رو سرتایا کیست
 اریکی رو ہرل و اریک دی حد
 عرض آن خواہ کہ مارٹ دست
 رو بر عرض لوست رسولی است
 او خواہد حرت سہ ہچون نقاب
 ست ہاراں دست اسراراد
 پس ہاراں او را دھیم روش ست
 تا رہیلوی خود با گلستان
 تا نہ می رنگ آن در گل این
 یک ناید سگ و یا قوت رکات
 یک دید یک نہ اردید ہاں
 ہر شاہ رفلک حرومہ است
 سحر کل و عود او را بدست

سحر کل و عود او را بدست

سحر کل و عود او را بدست

حاشیہ شریعتیہ کی حیثیت سے ہیں
 یہ ہیں ہر صوفی کے اوامروں
 چوں کہ وہ کہتے ہیں بہت معلول حال
 ہم سر ساما ہم سوا ہم ملک
 اصل را بنووان رہا پس قطع
 استخوان اصل کا ریحہ است
 حر و کل لی حر و ہست کل
 لطف سر و لطف کل بود
 اگر تو متحول اتکال و حوا
 گر تو استکالی بنک و حرج
 احتماصل دو آید یقین
 احتماکس حتما را بدست
 احتما با مرد و با سرورست
 احتما با مرد و با پرست
 قابل این گفتہ استوگو سن و ار

لقد حال ماؤست ایس خوش میں
ہر جہاں ماسیت لایڈ گرو
ماید اندر دہیں او کمر مال
حملہ ماؤ کات غمہ مس ایک
ایں دو طمانی و سبک عقل شمع
را کہ کل را گومہ گومہ دست
لی جو لوی لگی کہ ماسد حرو لگی
ماگ قمری حرواں ٹنل لو
تسنگاں را کی ٹوام داد آس
صبر کن کاظم مشتاج الفرج
اجتا کس ثوبت حان راہ میں
کارستیر و گوردہ سامیتا
را کہ خاریدیں فروئی گریست
ہضم دار و ملت نو دیگرست
تا کہ ارر رسارست مس گوتوا

رولیں احوال پیر راہ داں
 پیراستاں و حلقاں تیراہ
 کردہ ام تحت عنوان امام پیر
 اوجیاں پرست گشت عارضیت
 خود قوسے تریتو و حمر کُٹس
 خود قوسے تریتو و حمر قدیم
 پیر راگمین کہ لے پیر ایش سہر
 آں رہے کہ مارا تو فست
 یس رہی را کہ ندیدستی تو بیچ
 ہر کہ اوئی مرتدی و در راہ تند
 گر سانسہ سائے پیر ایشی فصول
 عولیت ارہ اگلد اندر گرد
 ارسی تسو صلال رہر داں
 صدہراں سالہ رہ ارادہ
 اتخواہا تاں سن موسی تاں

بیرا گریں و عینِ راہِ دال
حلقِ ماسدِ تپ اند و میراہ
گو رحقِ بیریتہ ارا یا مِ بیر
اچاں دُرِ تِیمِ اسارِ میت
حاصلِ حموی کہ اتدیں لَدُنْ
آں کہنِ تر بہترایِ سیحِ عِلْمِ
ہست بسِ ریانتِ دَعْوِ و حُطْر
لے قَلَا وُ رادِ راں اِستِھتہ
ہیں مروتہا ر ہر ہر سِخِ بَیج
اور عوِ لالِ گمر و در جاہِ ست
لیس ترا سر گتہ دارد مالِ عَمَلِ
ار تو داہی تر دیں رہ بسِ مُدِ
کہ کُچِ تانِ کردنِ لیسِ بدِ رواں
روداں و کردستانِ را دا عوِ ر
عسرتی گیر و مراں حموی تان

ہم یہ سچے سچے لوگوں کے ہیں کہ ان کے لئے ہر شے ممکن ہے۔

عودہاں آں یکس رشتہ آقیاں	اں	تلمہ تلمہ طویل مدای مسلمان
یس ہینگوید ہفتس و گار	یا	مزدوہ مزدوہ نگ ہی آید ہار
ناوہاں ستگہ دیوں رہ	یا	کی گسہ آں میوہاں آید اگرہ
دیوں ستگہ ریت میوہ کس	اں	چو کہ تہاں ستگان سرورہ
میوہ معی ستگہ صورتس	اں	اں ستگہ مزوہ میوہ لغتس
دیوں ستگہ ریت میوہ تہاں	اں	چو کہ آں کمر تہاں اندر رہ
تا کہ ماں ستگہ قوت کی دہ	اں	ہاں ستگہ تہاں کی دہ
ماہلیہ ستگہ ماد دہ	اں	کی تودوہ صحت افراد رہ

در ترف و صفت پیرو مطاوعت و فرمانبرداری او

ای سیار الحق حسام الدین گبر	اں	یکد و کاندہ فراد و صمدیر
اگر چہ جہت مارکست و اس براد	اں	بر ہی آید ہاں راسے تو گار
اگر چہ عزم ارکت رار ورنہست	اں	لیک لی حور تہاں مارا نوہست
اگر چہ مصاح و رجاء گسٹہ	اں	لیک سر حیل دل و سر رستہ
چو تہاں سرستہ دستا کامست	اں	مہر آئی عقد دل رالعامست

گفت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم
 ایک برتیرے کے ہم امتیہ
 ہر کسی کے طاعتی میں آورد
 تو تقریب و تعقل و سرحدیں
 تو در آدرسایہ آن عاقبت
 پس قرب و دوستی آکہ
 را کہ او ہر کار را کشد
 ظل او در زمین جوں کوہ قاف
 دست گیر و سدہ حاصل آکہ
 گر گویم تا قیامت نعمت او
 آفتاب روح سے آں فلک
 در تیر و یوسن گشت ست آفتاب
 یا علیؑ ار حملہ طامعات راہ
 ہر کس کے طاعتی گر بچتند
 تو در و در سایہ عاشق گریر

۱۵۱۰

تیر حق پہلوئی پر دل
 اندر آدرسایہ محل امید
 ہر قرب حضرت یحییٰ و جید
 فی حیالیاں بہ کمال فرعون
 کس تا مدبر دار رہ ماقہ
 سر پیچ ارطاعت او ہیکہ
 دیدہ ہو کہ راز دوست کد
 روح او سیرج بس عالی طواب
 ظالماں را می رود تا پیش گاہ
 بیخ آرا مقطع و عایت محو
 کہ روبرق رعدہ اندس نہک
 ہم کس واللہ اعلم بالصواب
 گر گریں تو سایہ حاصل آکہ
 حوشت را محضی انجمن
 تا رہی راں دشمن یہاں سقیم

۱۵۱۱

<p>سوی رہے مائیں رہا ماں دوست را کہ عشق اوست سوی سر را اور وہ سر گھا سوی حقیقت ای ساغر مدہ را کرہ تلف عکس آن کس خود بود آن را اِنْ مِنْ لَمْ یُصِیْبْ تَالِیف یوں یضامک عن سبیل اللہ است هیچ حیرتی ہنچو سایہ ہمارا</p>	<p>گردنِ حرکتِ و سوی راہ کس ہیں ہل حر او دستِ ارومی دار گر کسی دم تو لعلت و بالیت و تہن راہ است حرستِ علف گردانی رہ ہر آجی حر بحر است تا دور و بیں آگہ حالقوا ماہود آرزو کم باستن مت این ہوا را سکہ اندھا</p>
---	--

و صیت کردنِ سولِ خصلی اللہ علیہ السلام مرقی را کہ چون کہی نبوع
 طاعتی تقریب حق جنید تو تقریب صحبت عاقل و بندہ خالص از ایشان
 ہمہ تن تقیم ہستی قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم اذا تقررت الناس الی
 حلقہم بانواع التقریب الی کمال انواع العقل و استغفرہم بالدرجات
 و الرغای عہد الناس فی الدنیا و عند اللہ فی الآخرۃ

دیں کالی سیقل آئینہ تھوسے

ورہر رستمے تو برکیہ تھوسے

قصہ کہوئی ن وینی شاہ گاہ صحت شیر تیان تہاں و سب رحم نون

در طریق و عادت تشر و میاں
میر سدا صورت تیر و لیگ
ار سر سوزن کود ہیا رمد
کہ کودم رں شان تیر سیہ
گفت رں صورت تیر تریاں
ہمد کس رنگ کودی میر رں
گفت رساہ گم رں آن قسم
ما جین تیر تریاں در عزم و حرم
در دآں در شاہ گمسک گرفت
مر مرا کشتہ جی صورت شیرنی
گفت اریہ عصبو کردی استدا
گفت دُم گدا را می دو دیدہ ام

ایحکایت تہا صاحب سیاں
بر تر و دست و کتہ ما سید رنگ
بجیاں صورت ییابی بی گرد
سوئی دلا کی ستد قرو سیہ
گفت چہ صورت رم ای ہیاواں
طا لیم تیر تہا تن شیر رں
گفت اریہ موصعت صورت رم
تا تودیتہم قوی در رم و رم
چہ کہ آد سوزن در دوز گرفت
ہیواں و ربالہ آمد کا می سے
گفت آخر تیر و مودی مرا
گفت اردو نگاہ آغا ریدہ ام

از همه طامات ایست لکن ست
 عین گرفتیر ہیں تسلیم تو
 سحر کن بر کا حصرا سی لقا
 گر چه کشتی بستند تو دم مر
 دست اور حق جو دست حقیقت
 دست حق میرا حق بر دس کند
 یا ر ماید راه را تنهامرو
 هر که تهما در این راه را بر
 دست پیر عاقلان کو ماه میست
 عاشان را چون جین خلعت ده
 عاقلان را چون لواله میدهند
 کو کست کو پیت شان بدو مک
 هد آن کس تارهی مالی درون
 چون گیدی پیر پاک دل مساق
 رم گوید سمت گوید چو شمس گیر

سق مالی بر آن کو شاق ست
 همچو موسی بر یحسکم حصرو
 تا به گوید حصرو و بد اسق
 که چو طفلی را کت تو بنو مک
 تا به اللہ فوق ایبر میسم را بد
 را به دید و دناں یاید شمس کند
 از سر عداد برین حصرا شتو
 هم نعل همت پیران رسید
 دست او حر قضا اللہ میست
 حاضران ارماناں لا تنک همد
 پیش همان تاجی لعمتها همد
 آنکست کو بهشت ابرو یوں در
 وره مالی حلقه وار در و برول
 هست بریده چو کگل مساق
 تا کند حمله یزات امیر

<p>مرد و افرام رو جو رستید وار آفتاب اور ایسا ر دست دکتر تر اور کد اعلیٰ کیم میل کر وی آفتاب ار عار تان شیش حرووی کو سوی کل مے سو حوتیت ر احوار و حاک دانتن حوتیت رایتین واحد سو ہستی بچوں تہو در السور ہمچو مس در کیمیا ادر گدار ہستہ این حملہ حرامی اردو ہستہ</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰</p>	<p>ہر کہ مرد اندر تہ او مہس گسر ہیں ولس آموخت تہ او وحت گفت حق در آفتاب مہس حند گالے کر حد اندکار تان چار حملہ لطف ہیں گل مے سو حیثیت تعظیم حد اسرار تان حیثیت توحید حد آموخت گریہی عواہی کہ لہو درے چور و ہستہ در ہستہ آن ہستی لوار درس و اسحت کر دہستی تو دست</p>
<p>رفتہ گرگ و روباہ در خدمت تیر لشکار</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰</p>	<p>تیر درگ و روبہی ہر لشکار تاہیت ہر گر حبیب ہا ہر سہ ماہم اندراں صحرائے زرفا</p>
<p>رقہ لودہ ار طلب در کوہ مبار سخت رسد مار و قید ہا صید ہا گیر تہ بسیار و شگرف</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰</p>	<p>تیر درگ و روبہی ہر لشکار تاہیت ہر گر حبیب ہا ہر سہ ماہم اندراں صحرائے زرفا</p>

ار دُم و دُمگاهه تیرم دُم گرفت
 تیرنی دُم هاست گواهی تیر سار
 حاس و گیر گرفت آن شخص رحم
 مانگ رد او کاین چه ادم است از د
 گفت تا گوشتش ماتد ای همام
 حاس دیگر حلس آغار کرد
 کاین سوم حاس چه ادم ستیر
 گفت تا انکم ساستد ستیر را
 گشتند اول در دُم رن زخمها
 حیره شد دلاک و بس حیران ماند
 برین رود سورن آدم او ستاد
 تیر لے دُم و سر انکم که دید
 عین نداری طاقت سون دلا
 ای را در صر کس روزه ستس
 کال گرفت که رنهید مدار و خود

دُمکه او دُمگه هم محکم گرفت
 که دُم است ایست ار دُم گار
 بجا ما دُم و اساتی و دُم
 گفت این گوشت ست ای مرد و کو
 گوشت را نگدار و گوته کس کلام
 مار قر قریعے فعان را سار کرد
 گفت ایست انکم تیرنی عریه
 خود تیر انکم می ساید ستیر را
 انکم چه ستیر را سر جدا
 تا مدیر انکشت در دماں ماند
 گفت در عالم کسے را این فاد
 احمین ستیری حد او دُم
 ارحین ستیر تریاں سُدُم مر
 تا بهی ارحین سس کس جویش
 حیح دهر و ماهستان آرد خود

در دُم سار دُم سار دُم سار دُم سار

<p>تیر چون استکان سواست تان یک ماهود گفت سنایم سرا مرتب را اس بیامد رای من ای و خود رای ار رای من نقس ناقاستس چه سنگالدر ایچین طن حینا نه من طاین ما شیطن السور را دار با نم حیج را ارنگینان تیرا این فکر میر و حیده ماتق مال و یاسته تمسهای حق فقر و بخوری بهشت ای سد</p>	<p>دو گشت و استکان دم یاس تان من سارا ای حینان گدا ظن تان امیت در عطای من ار عطای های همان آری من چوین سیکالین اوتن تحسید و حمر مرتب را بود سگان رس گره بیم سر بود عین حطا ما ما مد در جهان این داسان ر قسهای سیر این ماست کرد ما راست و مسرور و خلق اگان تسم دایم خود را بر کند</p>
--	--

در سارا ای حینان گدا

استخان کردن تیر گرگ گفت کشتن این صید بار بخت کن میان ما

<p>گفت تیر ای گرگ این ر بخت کن با من ماست دقت گیری</p>	<p>سعدت را تو کس اے گرگ کس مایید آید که تو چه گوهری</p>
---	--

اگر چه رایتان ستیر بر راگ بود
 ایچین بیارلر کورمت ست
 ایچین مه رار احترنگهاست
 امرستانده بیئر را رسید
 در ترار و حورس بق در تدرست
 رفح قالیبا کون همه تدرست
 چو که رفقا این جماعت سوی کود
 آگاد که بی در و حور گوتس رفمت
 هر که راست در پی تیر حراب
 بیون زکده در مینه آورد مینان
 اگر گوروه راطع بود انداران
 اعلس طبع هر دو تنان بر تیر بود
 هر که راست تیر اسرا و امیر
 هین گمداری دل اندیشه خو
 اما و حور را نهی را مدح و ستس

لیک کوا کرام و همراهی نمود
 لیک همه و تدجاعت رحمت
 او میاں احتران لهر سخاست
 گر چه رایتس را مدد رانی مدید
 فی ارا که هر چه زو هر تدرست
 مدتی سگ حارس در که تدرست
 در رکاب تیر ما فرد شکوه
 یا قنید و کارایتان مینیت
 کم بیاید رور و دست در انکار
 ستمه و مخرج اندر حور کنش
 که رو قسمت بعدل حسروان
 شیر دالست آن طمع بار اسد
 او بداند هر چه اندیت صمیر
 دل را اندیشه مدی در مینیت او
 در رحمت حد درای ردی پوتس

گفت چنین توئی در نیستایم که سنجیسی از یاران شی شناسم که من گوید

آں کیے آمد ریارسے پرد گفت من گفتن رو به گام نیست حام را چرا آتش بجز و سراق چوں توئی تو بهور ار تو برقت	گفت یار تن کیست کیس در میرد رجیں حالے مقام حام نیست کہ پرد کہ وادہ مدار لفاق سوختن ماید ترادر بار لقت
---	--

ایستمان شد آن گوینده کہ منم و غربت ریاست و غرامت
یک سال کسیدن و باز گشتن مستغفر برد جانہ و پرسیدن صاحبہ
کہ کیست برد و جواب گفتن آنکہ توئی برد و نفی میی خود

رفت آن سکیں و سالی دوسر یختہ گشت آن سوختہ یں مار گشت حلقہ رد در دلد ترس و آدب با بگ رویارسن کہ برد کیست آن	در فراق دوست سوید ار تر مار گرد حسانہ اسار گشت تا نہ بھمدنی ادب لطفی ر لب گفت برد ہم توئی ای دلستان
---	--

گفت ای تنگ و وحشی بخت است
 زدم که ریاض است و وسط
 تیر گفت ای گرگ چوں گفتی بگو
 اگر خود چه سگ بود که خویش بدید
 گفت پیش آئی حرمی که خود خرید
 چوں بدیدست معروضت میر رسید
 گفت چوں دیدست از خود سرد
 چوں گشتی محو اندر پیش من
 اگر چه غالب دارم اندر بدل فصل
 گل تنه پاکت حروحه او
 هر که اندر و حرم است در هوا
 را که در لالاست او را لاله ت
 هر که در او من و ما می رود

آن زرگ و تو بر گداز رفت و جست
 رو به بحر گشتن لسان بی غلط
 چه که پیش ما قسم تو گوی ما تو
 پیش چوں من تیرنی من بدید
 میست آمد چه نه او را درید
 دریاست یوستن از کرسید
 آجیس حار اساید را زد
 فرض آمد ترا گداز رود
 گاه گاه ہی هم کم از عدل فصل
 چوں بد و معروضت محو
 گل تنه پاکت سود و را
 هر که در لالاست او را لاله ت
 در لالاست او را لاله ت

قصه که در یاری کوفت او را درون گفت تو کیستی گفت منم

<p>ایت لشکرهای حق سجد و مژ این سخن بایان مدار و بین مار</p>	<p>ار بی این گفت و گری لشکر سزی آس و دیار یک یا کما</p>
<p>خواندن آن یار یار خود را پس از تربیت یافتن</p>	
<p>گفت یار تن کا در آای حمله رسته کی تا شد عطا گشت کنون کاف و یون بچون کسد آمد و یس و دنا تا یکسد آمد و اگر و دیار گار یاره را اند آس و دنا را گار را پس آس کی کی کس و دعوی رند مار ادا آس حاکم را ترمی کسد لیک این دو صید استیغ و ما هر نه و دهر و نی مسکنی ست</p>	<p>لی مخالف چون گل و حار جیس اگر و دنا بی حرف کاف و یون تا کسد آمد و دنا را دخط و اگر و دنا تا یکسد آمد و اگر و دنا تا یکسد آمد و اگر و دنا تا یکسد آمد و اگر و دنا تا یکسد آمد و اگر و دنا تا یکسد آمد و</p>
<p>رو در کشیدن از سخن بسبب ملائت مستعان</p>	

گفت اکول چل بسی ای من در
 نیست سوز را سرستند و تا
 رتبه را راسته سوزن ارتباط
 که تنو مار یک هستی حمل
 دست حق بایده آن را ای ظالم
 بهر حال از دست او ممکن شود
 اکمه دار صیحه باست مژه میر
 وال عدم کر مرده مرده تر بود
 گل یوم نهی ستان سخاوت
 و کتیر کاریت هر روز ستان
 لشکری را حلال سوی اجبات
 لشکری را حلال سوی خاکه ان
 لشکری را حلال سوی اخل
 مار یک بیتن را اها میرسد
 و آجی را حلال لها میرسد

نیست گنجائی دوس را در سرا
 یونکه یکتائی دوس سوزن در
 نیست در جور با غل ستم لیاط
 حر مقرر ص ریاضات و عمل
 کاش بود بهر بخانی کن و کان
 بهر جزوین ایهیم او ساکن شود
 رنده گرد و دار منون آن حریر
 در کف ایجاد او مصطبر بود
 مروانی کار دلی نعلین
 کوسه تکرار کندایں سویدان
 بهر آن تا در جسم روید بات
 تار مژ و ماده گیر گردد جهان
 تار مژ و ماده گیر گردد جهان
 آسجی ارق سوی حاهامیرسد
 و آسجی ارد لھا نه کلهامیرسد

ادب کروں تیرے گرگرا کہ قسمت کروں لے اے کرو

گرگ را رکند سر آں سرسار
 فاقتماسم ست ای گرگ بیر
 بعد از آن روستی بار و ماه کرد
 سیه کرد و گشت کاین گاو سین
 و آن برادر هریا - رور را
 و آن دیگر جو سن هرستام بهم
 گشت ای رو - تو عدل افرحتی
 ار کجا آموختی این ای بررگ
 گشت چون در عشق ناگشتی گرد
 روهای چون حلکی مار استدی
 ماتر و جسمه استکاران ترا
 چون گریخته عسرت ار گرگ دنی
 عاقل آن باتد که عسرت گیر دار

امام دوسرے واقعات
 چوں ہودی مردہ در پیش امیر
 گفت ای مرا کشت کن از ہر چو
 جانتی حضرت اتدای تاج ہمیں
 بخیل ماستد تہ چو زور را
 تسبیحہ ای ستاہ مالطہ و کرم
 احمیں قسمت رکہ آموختہ
 گفت امی ستاہ ہاں ارجال گرگ
 ہر شہ را ریکر و ستان و درہ
 عیوت آرا یم چوں تو ماتدی
 یای رگر دہن ہمتہم بہ را
 یس تور و نہ نیست سیر مے
 مرگ یاراں در بلای مختار

طاس سے کیاں ستا جو رتی دیکھو رو مٹا رہے۔ اُن سب پر جو درد ملے تھا وہ گم بہ مار ادھی سے حیرت رکھ کر کوسا رہا۔

چو که جمع مستمع را خواب نبرد
رفتن این آب نوق آسیاست
چون تمار احاطت طالعش نامد
ماطفه سوی و بان تعلیم راست
سیر و دی بایگ و نی تکرارها
ای جدا حار و تو نما آن مقام
تا که سار و حان پاک از سر قدم
عرصه بساکت او و ما فضا
تنگ تر از حیالات از عدم
ما هستی تنگ تر شود از حیا
بار هستی جهان حس و رنگ
سلت تنگی ست ترکیب و عدد
را بسوی حس عالم توحید دان
اگر یک مصل بود و لول و کاف
این حس یا آن مدار مار گردد

سگهای آسیا را آب نبرد
رفتن در آسیا به شتابست
آب را در عوی اصلی مار را بد
ور به عود آن آب را عوی حد است
تجهها الا حسار تا گلزارها
کا مدر و نی حرف سیر و دید کلام
سوی عرصه دور هیای عدم
وین حیا و هست یا بد ز ووا
زان ماست حیا لسان علم
را آن تود و وی قمر و مجن مال
تنگ تر آنکه رمدانی ست تنگ
حاج ترکیب حسها می کشتد
اگر یکی هواهی مدان حاج بران
در سخن افتاد و معنی بود و صاف
تا حیه تنه احوال گرگ اندر سرد

گفت لوح اندر نصیحت قوم را
 سگریدای سرکشان من من بیم
 چون رجان مردم بحال دیده ام
 چون مردم از حواسش نوالست
 چون که من میستم ایدم بر پوست
 هست اندر قفس این روانه تیر
 اگر روی صورتش می گروی
 اگر سودی لوح را از حق بدی
 صد هزاران تیر بود اندر تنی
 او بروی رفته مداراوی
 چون که حرمش یاس عشق او بداشت
 بر که او در میتن این تیر بهان
 تا چون گرگ آن تیر بر داند تن
 رحم یابد نه چون گرگ اردست تیر
 کاسه نکه آن رحم بر جسم آدمی

طحا ناسر ساروم سلطان این خط لکوی

نسخه بر روی کاغذ سلطان سلطان سلطان

در پیدیدار حسد آخر عطا
 من رجان مردم بحال میبرم
 میست مرگم تا اندیای سده ام
 حق مراستد مع وادراک وضر
 است این مردم هر که دم رد کا وادست
 موسی این روز نشاید تند لیر
 عرق تیران ارا می لکوی
 بیش جهانی را چرا بریم روی
 هر دو عالم راستی ویدار است
 او چون آتش بود و عالم حرمی
 او چنان تعلقه مرا حرم گشت
 بی ادب چون گرگ بکتاب ودهان
 فاشقا منهم نروا بدست
 میتن تیر آنکه بود و تند لیر
 مادل وایان سلامت مادی

نسخه بر روی کاغذ سلطان سلطان سلطان

نسخه بر روی کاغذ سلطان سلطان سلطان

نسخه بر روی کاغذ سلطان سلطان سلطان

نسخه بر روی کاغذ سلطان سلطان سلطان

نسخه بر روی کاغذ سلطان سلطان سلطان

<p>روہ آمد مہر راں صد گنہ راہ گفت روہ صد سیاس آن تیر را گر مرا اول لہر مودے کہ تو</p>	<p>کہ مرا تیرا پس آن گرگ و اوبہ کس پس آن گرگ و اوبہ را تخت کس این راہ حاکم را</p>
<p>مقصود حکایت و فضیلت آخر رما بیان</p>	
<p>پس سیاس او را کہ ما را در جہان تا تنیدیم آن سیاستہای حق ما کہ ما را حال آن گرگان تیس است ما را سر پش و عواماں آنچنان دیتیم آن گرگان عیاں ما قل از سر بہدایں ہستی نہاد و رہ بہد و دیگران ارجال او</p>	<p>کہ دیا از پس سببیاں مشرور با صیغہ اندر سلق ہمچو روہ یاس دادیم حلیق آن رسول حق و صادق دریاں سگرید و سگریدای ہماں چون تنید احکام فرعونان و عاد عمرے گہدار افعال او</p>
<p>تہدید کردن لوح علیہ السلام مرقوم را کہ امن تبلیغید کہ مس روی پوشم با خدا و حقیقت بحق می یحیدای محذوران</p>	

<p>موسے او موسے تو میکان چوں رمد او لقتد مارا رنجک چوں شود حالش شکایت را</p>	<p>در میاں هر دو مسرق میگردان پس یقین را بار و آمد اورنگ پس نه میدانستد را و قلب را</p>
<p>نشاندن یادش با آن صوفیان عارف را روی خویش تا چشم تان مدیشان روغن شود</p>	
<p>یادش با آن رایجاں عادت بود دست چپ تان هیلوایان بستند مسترف و اهل قلم روستا را بست صوفیاں را بستیں بر مجمع و مینند حاجباں ایں صوفیاں را بیست بیشها صیقل رده در درو فکر هر که او را اصل فطرت خوب داد عاشق آئیمه باشد روی خوب هر که دار و روی خوب با نظام</p>	<p>آن سبیده ماستی اربادت بود را که دل هیلوی چپ ماستد به را که علم شد و حطال دست راست کائیمه حاسد و را ئیمه به ساده و آرا ده و آفکده سر تا بید و آئیمه دل مقش کمر آئیمه و ریتس او باید بهاد صیقل حال آمد از تقوی القلوب طالب آئیمه ماستد و السلام</p>

جواب

مکرر

قوم گشتست چون ایجا رسید
 یکا هم رومے گویم ماتما
 همچو آن روزاه کم است کم کید
 حمله ماوس نیست او بهید
 چون قتی آید اندر راه راست
 را که دیگست سخاں نصف است
 هرست کار دهر کرمانیکه هست
 گفت آلیس الشکاف عنده
 هر که او بر حق توکل میکند
 نیست نه راطع هر خلق ماحت
 آنکه دولت قسرید و دوسرا
 میثی سخاں بس گمدا یدول
 کو به میب سرو فکر دست و جو
 آنکه او می نقش و ساد بهید نه
 بر بار اسیر کمان مو قن شود

میون توام کرد این سر را دید
 تو که دریا مید و گره دید استغنا
 یثیق او رواه ماری که کسید
 مالک ملک دست ملک و راهید
 تیر و صید تیر و جو د آن تیر است
 لی یار ستاد و حر و معرو پست
 ار رای سد گال آن نه است
 تا اگر دو ید بهر سو حیل و
 او سخای خود و فصل تکید
 این همه دولت حکم کوتیاحت
 ملک و دوا تا چه کار آید و را
 تا اگر دیدار گساں مدخل
 همچو اندر تیر جالض تا رمو
 نقشه های عیب را آنکس بد
 را که مومس آنیسه مومس شود

<p>ماراں جاں چوں بحق اوجھو تند سالمی را راں صلح آمد تندر اس سخن یا یاں مدار و مار گرد</p>	<p>ماراں ماراں سکرو سوئی صحر تند قوم دیگر راطح منقطر ناکہ ما یوسف چہ کرو آن میگرد</p>
<p>طلب کردن یوسف علیہ السلام از مخان از زہمان</p>	
<p>بعد قصہ گفتن گفت ای طلال دیدن یا راں تہید ست ای کیا بر دریا راں تہید ست آمدن حق تعالیٰ خلق را گوید بخت خفتن ما و مرا و می لے لوا ہیں چہ آوردید دست آور را یا امید بارگشتن تاں سود وعدہ ہما میت را مسکری در مسکریں دست تہی امدی صرفہ کس از خواست و جور</p>	<p>ہیں چہ آوردی تو ماراں ار معان تہست کی گندم شدن در آ سیا بست کی گندم سوی طافتن ار معان کو ار راے رور رستر ہم مدان ساں کہ حلقہ کم گدا ار معان رور ر ساچہ را وعدہ امر ورتاں مائل نمود پس مطح حاک و حاکسری رور آن دوست یوں یا می ہی ار معان ہر ملاقاتش سر</p>

تسو اکول یک مثال مسوی   تا تو دیگر قول صورت نشنوی

آمدن همان پیش یوسف صدیق علیه السلام

آمد از آساق یارے مہراں   یوسف صدیق راست دیہاں
 کا تساو و مددقت کو دے   برو سادہ آستمانی مست کے
 یاد داتس حور اغواں و حسد   گفت کال رنجیر بود و ما آسند
 غار بود تیر را از سلسلہ   میست مارا از قضاے حق گلہ
 تیر را گردن از رنجیر بود   رہمہ رنجیر ساراں میسر بود
 گفت چوں بودی تو در مدان چاہ   گفت یھوں در محاق کاست ماہ
 در محاق را ماہ کو گرد و تا   لے در آحر مدگر و در سما
 اگرچہ در داہ ہماں کو مستند   نور حسیم دول آرد او و حقد
 گد می را ریر چاک اعدا حقد   یس راکن عوتہا را سا حقد
 مار دیگر کو حقد شش را سیا   قیمتش افر دو ماں شد حاضر
 ما ز ماں را ریر مدان کو مستند   گشت عقل و فہم جاں ہو تمند
 ما راں حال جو کہ معوش گشت   یُحِثُّ الرِّعَاعَ آمد بعد رکت

اگر صدایت اقلوا مدح و سترا ۱
 داشت که ماست در هر دو بحر ۲

گفتن همان یوسف علیه السلام را که ایام آوردست از محال
 که هر باری که در و نگری روی جوین استین ابی بنی و مرا یا و کی

<p>اور تریم این تها صا و معال ۱ ار معالی دطر ما و مرا ۲ قطره را سوی عاں چوں رم ۳ گر به یثیق تو دل و حال آدرم ۴ غیر حس تو که آن نیلار میست ۵ یثیق تو آرم چو نور سیمه ۶ ای تو یوں خور سید تمتع آماں ۷ ما عوی رن و عود یاد م کی ۸ حوس را آئیم ماست مشتعل ۹ میست مگرین گرا لاله میست ۱۰ مالداران بر تیسرا آرد عود ۱۱</p>	<p>گفت یوسف پیش سایه از محال ۱ گفت من حید از محال حستم ترا ۲ حسه را احسا کال کے رم ۳ ریرہ را میں سے کر ماں آورم ۴ میست تھی کامدین سا میست ۵ لائق آن دیم کہ من آئیم ۶ ماہ میں روی عوسا عدد دران ۷ آئیم آوردست ای روتسی ۸ آئیم سیر دل کستیدادار لعل ۹ آئیم میست چه ماست میست ۱۰ میست اندر میست بتواں نمود ۱۱</p>
---	---

<p>سوشلیل الموم مایہعدوں اندکے حسرت کیں بچوں حسین جوں پالے آں عواس دوزین ارجہاں عوں رحم پیردں روی آکھ ارض اللہ واسع گفت لہ دل گردہ رنگ راں ہر صبح حالی تو مرخواست را کسوں عیکہ محبوںی ہر حال وقت حوا جائے تینے واں تو حال حوا را اے لیا احباب کہف امدای عود نیکست تان فی تکلف وفعال جیست تان دات لہیں فعل حس گزویمی تان، تنواری دروں میردوایں ہر دوار مردم بدید میردوایں ہر دوکار اولیا</p>	<p>ماش در سحرار لیتعقدوں تاہر حسرت عواس لوریں یا ہی مالاسے حسیہ ہفتین ار میں در عرصہ واسع ستوی عرصہ داں کا میدا در دست لہ کحل ترا سجا نگر و حشک تاج کسد و مادہ میتوی و سرگون مادگی رت دندی سرج و تاس میتن محوسے حال اولیا در قیام و در تقاب ہم رتود سحر دات لہیں دات التال جیست تان ذات التال التال میت تان عنی ولائم ہر جوں سحر ریں ہر دوایتان در مدید سحر ریں ہر دوایتان عوں</p>
---	--

اگرچہ خود اس سے مستعد پیدا
 چوں کہ شورائے در اور متجان
 در تگ جو بہت سرگین ای فتی
 بہت سیر راہ داں زیر فطس
 حوسے خود اسکے تو ادیا کزد
 آسہ جو سرگین تا دیا کزد
 کے تراست در تیج دستہ جو تین
 رہبر ہر ریتیں جمع آئیں
 آں گس ادیتہا و آ مال تو
 رہد مرہم براں ریتیں تو سیر
 ماکہ بیدار کہ صحت یافتہ
 ہں مرہم سرگین ای پست ریت
 این سخن بایاں مدار دے حلال

آب صافی داں و سرگین رہ جو
 آب سرگین رنگ گرد در راں
 اگرچہ جو صائے مایہ مر ترا
 مانع از علم حد است علم مرد
 چل مستس را مرد علم مرد
 رو سحر حے سیار این ریتیں را
 تانہ میدیج ریتیں جو ریتیں کس
 ریتیں تو آں طلست احوال تو
 آں زماں ساکس تنو در دوہیر
 رہو مرہم بر آ کا تانست
 و آں زیر تو داں مدان اصل حقیق
 لستہ اکوں قصہ در صم آں

مرد شدن کاتے حی پہلہ انکہ یہ تو وحی بُررد آیت عتارک اللہ

آئینہ صاف ہے ماں خود گرسہ است
 میستہ و نقص سر جانیکہ جاست
 ہر آں کہ میستہ یا بود گیسست
 چو کہ حاتمہ جیست دو ریدہ بود
 ناترا تیدہ ہی مایہ جد و ج
 خواہ است گسستہ سدا سحر و د
 کے تودو چوں میست ربحور و برا
 ہوارے و دوتے سہا رطا
 قصہ ہا آئینہ و صفا کمال
 را کہ صد اصد کندیہ القیس
 ہر کہ نقص چو بیت را دید و نہاحت
 راں نمے تیر و سوسے دو الحال
 غلتے بدتر سیدہ ار کمال
 ارول واریدہ ات اس حں رود
 علت انیس اما حیرت دست

سوختہ ہم آئینہ آتش نہ است
 آئینہ جوئے حملہ میستہ است
 و آئینہ اش نہتے بگو دگیست
 منظر و سبک در ری چوں تود
 تا در و گرسل سار و داو ج
 کہ در آسمان بایست گسستہ بود
 آں حال صنعت طاعتکار
 گرماست کی مایہ کیما
 و آں حقارت آئینہ عرو حال
 را کہ ماسر کہ یدیاست نکمیں
 اندر استکمال بود و وہیت
 کو گما لے سیر و خود را کمال
 میست مدح و حالت امی معرو حال
 تار تو این مجھے بیرون رود
 دیں مرض در مفسن مخلوق نہت

کہ وہ حق ماموس راضد من حیدر
 کہ وہ کفر آسان بہ نسبت آن اوہ
 گفت اعلیٰ اسم نہ مقبول
 حلفہم سداً افاغیتیا ہم
 رگاہ صحر اور دواں سدھی حاکم
 تابد تو سد رے تابد مت
 ای سا کفار راسودامی دیں
 شد یہاں لیک ار آہیں ستر
 سد آہیں راتواں کرد خدا
 مرد رار ہو گر بیستے رہد
 رحم عین اما جو رہتے تہ
 سترج این ار سیلہ میڑ مسجد
 لے مستو میہ عور اشاؤں
 کائے محبت عفو ار عفو کس
 عکس حکمت آن تھی رابا وہ کرد

اے ساسمتہ مداید
اکو میا رو کر دظاہر آہ را
نیست آن اطلال بر مار و رول
می نہ بنید سد را شیق و سول
او بنید مد کہ آن سد قصاست
مرتہ تو نہ گفت مرتہ ست
سد تال باموس و کفر آن دایں
سد آہں را کسہ یارہ بفر
سد چنے را مدام کس دوا
طع اد آن بقطرہ روضہ تمد
عم قومی ماتہ گرد و دست
لیک بنیر سم کہ بوسیدہ دہ
نیست آن فریاد رس فریاد کس
اے طیب ریح ماسور کس
حدوسیں مار یا رہا تو گرد

گرم و اراست ترا گورے کمد
 تا کہ چوں در گور یا راست کمد
 بیایے ار گمد تو گیر د آں کسے
 یہ تو روح مست لطق و حتم و کویت
 آنجا کہ یہ تو ماں بر تنیست
 حاب حاب چوں واکستیا رجا
 سر اراں پرے ہم میں بریں
 یوم دس کہ رلرت رلرا لہا
 کو تختہ حمرہ احسار با
 فلسفے گوید معقولات و دویں
 فلسفے مسکرتو در فکر و طیں
 لطق آب و لطق خاک لطق گل
 فلسفے کو مسکرتا است
 گوید او کہ یہ تو سوداے خلق
 ملکے عکس آں مساد و کفساد

کشت کسانت در تک گور اعلیٰ کمد
 طعمہ موران و مار است کمد
 اکوہ میت تو ہے مروی سے
 یہ تو آلتس بود در آب حوس
 یہ تو امثال رحاں مس مست
 حاب حیاں گرد کہ حیاں تن بلں
 تا گواہ من بود در یوم دیں
 ایں رہیں با ست گواہ عالمہا
 و رخن آید رہیں و خار با
 عقل ار و بلیس میانہ دیوں
 گور و سرا براں دیواریں
 ہست محسوس حواس اہل ل
 ار حواس انیا میگاہ است
 لں حیالات آؤر در درای خلق
 آں خیال مسکری را وورد

گور و اراست ترا گورے کمد
 تا کہ چوں در گور یا راست کمد
 بیایے ار گمد تو گیر د آں کسے
 یہ تو روح مست لطق و حتم و کویت
 آنجا کہ یہ تو ماں بر تنیست
 حاب حاب چوں واکستیا رجا
 سر اراں پرے ہم میں بریں
 یوم دس کہ رلرت رلرا لہا
 کو تختہ حمرہ احسار با
 فلسفے گوید معقولات و دویں
 فلسفے مسکرتو در فکر و طیں
 لطق آب و لطق خاک لطق گل
 فلسفے کو مسکرتا است
 گوید او کہ یہ تو سوداے خلق
 ملکے عکس آں مساد و کفساد

ای را در تو حلت جاریہ است
 اگرچہ در حد حاکم توری یافت است
 ست کرکس سرہ مشوینی کس
 صد در یلع دور و کایں عاریتے
 من علام آ کہ او در بر رباط
 بس رباط کہ بشاید ترک کرد
 اگرچہ آہن سرج شد آن سرج نیست
 اگر تو دہ پور و رورں یا سہرا
 و دور و دیوار گوید رستم
 یس گوید آفتاب امی نارشد
 سر با گوید ماسہ ار عودیم
 فصل تانستان گوید کاشی امم
 تن ہے مار و کھوئے و سہال
 گوید ستن کاشی مزہ تو کیستے
 عجم و مارت مے گنجد در جہاں

آن را بدال ست و در تو عاریہ است
 آن شمع بادتا ہاں تافت است
 گوشت دار و پیچ عودینی کس
 امت را دور کردار ملتے
 حویش را و اصل بداند رباط
 تا سکن در رسد یکہ رمد
 یرو عاریہ اتقن ریت
 تو دماں روش مگر عورتید را
 یرو عیسری مدرم این مم
 جو کہ من عائب شوم آید دید
 ستاد و حد ایم ولس ریا جیم
 حویش را سیدیدیں من گدم
 روح یہاں کرہ فر و پروبال
 یکہ دور و رار یرو من ریتے
 ماسن تاکہ من شوم ارتو جہاں

در حد حاکم توری یافت است
 اگر تو دہ پور و رورں یا سہرا
 و دور و دیوار گوید رستم
 یس گوید آفتاب امی نارشد
 سر با گوید ماسہ ار عودیم
 فصل تانستان گوید کاشی امم
 تن ہے مار و کھوئے و سہال
 گوید ستن کاشی مزہ تو کیستے
 عجم و مارت مے گنجد در جہاں

یچہ ما مردان مر ای نوالوس	مر ترا از سلطان حیدر میرانی درس
و عاکرن لمعم باجو کہ موسیٰ علیہ السلام را و قوس را اریں تهر	کہ حصار داده اند بی مراد باز گردان و مستجاب شدن و عا لست
<p>لمعم اعور را حسلق جهان سجده ما، ردید کس را و و او یچہ رو ما موسیٰ ار که و کمال صد هر را اعلیس و لمعم در جهان اس دو را مستهو ر گردا سید آک ر هر ما را در سیاهان چون کشند تا به سجده اهل و گیسر مد پید این دو در آ و بخت در دار لند این دو را بر یحیم سوئے شهر در ما رینے تو کوئے در حدو لیت گر رے را ما زین ترا عودت</p>	<p>سجده ستد ما سید علیہ رمان صحت ر بخور بودا مسول او آیماں شد کہ تنید سستہ تو حال نہیچیں بود مست سید او بهان تا کہ ما شد این دو بر باقی گواه یکدو س را سدی ده را ایستار کشند رویت ایستار بود تان بمحوبه در ما در دهرس در دان بند کشگان قهر را نتوان تهر در اللہ اللہ یا سہ ار حدو لیت درنگ ہتم رین ریر ا ردت</p>

فلسفه مد دور مسکر نمود
 گر بیدید دیور احد را پس
 هر که ادول تنگ خیالی است
 می نماید اعتقاد او گاه گاه
 الحمد برای مومنان کال در تماشاست
 حلقه هفتاد و سه ملت در پوست
 هر که در امرک این ایمان بود
 بر طمیس و دیو راں حسد دیده
 چون کس در حال مار گوید یوتین
 نزد کان هر در کا خدای است
 یرده اسے ستار مار میگیر
 قلب هیلو میسر مدارد متب
 ماراں حال گویدر که ماتس
 سده ہراں سال طمیس لعین
 سچہ ردا آم مار کیہ دانتست

در بہا دم سحر دیوے بود
 سحر جوں سوہ کوشت بر سین
 در ہاں او علمے یہالی است
 آن رگ فلسفہ کدر وین سیاہ
 در تامل عالمے بہتہاست
 وہ کہ روی آن برآرد تو دوست
 چیدر گار سچہ او لیراں بود
 کہ تو خود را یک مردم دیدہ
 جیندہ او ملا برآید راہل سین
 را کہ سگ امتحان یہاں تندست
 ماتس اندر امتحان مار اخیر
 انتظار در در میہا اردو دہب
 لے مرو تار آیدر و بر فاشست
 بود را ال داسیر المؤمنین
 اگتست رسوا بجوں سگر تیتہ جانت

خان
 فلسفہ مد دور مسکر نمود
 ہاں سکاں رویت دشت آن سحر

نکۃ

تداکوں دریاں این سخن ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

اعتماد کردن ہاروت و ماروت بر عصمت خویش و امیری
و یافوستان و در قنہ افتادن

ہمچو ہاروت و ماروت تہی سر
اعتمادی بوثان بر قدس خویش
گر چہ او مانتہ بر صیاد چارہ کند
گر سودی تاج ہنجوں جار تہیت
گر چہ صحرے درختاں میکند
رہ صیفی گیاه آن ماوتسد
تہیتہ را را سوئے تاج و حست
لیک رہ رسکے کوہ خویش را
تعلہ را را سوئے ہیم مچہ عم
میں سعی چہیت صحتاں رس رہوں
توقاس از حیح دولالی گیر

۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

قصه عاود و تودار هر حلیست	نماید که گاه عیار را مار کیست
این نشان حس و قلوب و صاعقه	ست در میان غر و نفس باطله
حمله جوانی را بیله اسان گشت	حمله اسان را گشت اسان گشت
هش چو ماتم عقل کل ای هوش	عقل حردی هوش بود اما ترید
حمله حیوانات و حشته را آدمی	است از حیوانات و حشته در کنی
خون آه با خلق را است سبیل	را که و حشته امدار عقل حلیل
خون ایشان مطلق را است دروا	را که اسان را امید ایشان را
عرب و حتی بدین با قاطعیت	که مرا اسان را محال آید است
لیس چو مرگ است اندر ای ماره	چون ستدی تو حشر مستقره
حرم ساید کس از هر صلاح	چون شود و حتی تو حشر مستقره
گرچه حر را دلتس را حرم بود	بچ محدود رتس نمیدارد و دود
لیس چو دستت را ادم آدمی	که بود محدود را می نامی
لا حرم کفار راست خون سماج	بچ و حتی بدین نشان در باج
حرف و مردان نشان حمله سبیل	را که عقل امد و مرد و دود و لیل
مار عقلی که رمدار عقل سبیل	گرد و دار عقلی حیوانات عقل

در این کتاب
از کتاب
در این کتاب

گردن این تالاب همچو سیر	مست از روح مستر لیسیر
گردن این ما ارسے اوست	بمحو جی کو اسیر آبِ حیات
حررد و دحل و حج این نفس	ار که مانند حرّ حالِ پیر بوس
گا حیتیں سیکند گہ کا و دال	گا جلیستن سیکند گاہی حدال
گہ کیستیں میر و گاہی یسار	اگر گلستان کد گاہیتن حار
ہمیں ہیں آسا ایدال پاک	اگر در سر عوں عوں سہماک
ہمیں ہیں مادر ایدال ما	اگر ہمدرد ساد و بھوں از دما
ماز ہم ایں مادر ارموساں	اگر وہ مدح و مراعات و اماں
گفت اے بواللہ تیج دین	سحر معیہ ہائے رت العالمین
حملہ طلاق رہیں د آسمان	آنچو خاتاکے دران بحر رواں
حملہ و رقص خاتاک اندر آں	ہم را آب آمد تو قیامت اصطواب
چو کہ ساکس حواسش کرد از مرا	حوی ماحل انگد حساساک را
عوں کتہ دار ساطق در موجگا و	آں کد آں بوج کاتش ما گیا
این حدیث آخر مداد و ماراں	حاسب اروت و داریت اسی بول
بقیہ قصہ ہاروت و ماروت و نکال حقوت ایشان ہم دریا بجا و بابل	

اگر در آید بیستیس رکور دست است
گفت چوئی گفت مردم گفت تکر
کایں حی تنگ رستا او نه داند است
اعدار ان گفتن چو روی گفت
اعدار ان گفت ارطی بیان کیست
گفت حر را ئیل مے آید برو
ایں رماں ابرود او آیم رستا
کر روں آمد رد آه شادمان
خود گماست ار مرثے معکوس بود
ردره میگفت ماحود ار عما
گفت رکور این عدو حال است
حاضر رکور حو ماں حصد سقط
چوں گیسے کو خورده ماتند آست
کلم عیطان مست آرائی مکس
چوں نمودن صرمی حیداد

نظر در این شعر است که در این شعر
نظر در این شعر است که در این شعر

در سر او حق هم مالید دست
ستاد در رکور بر آرا و مکر
کر قیاسی کرد و آن کر آمد رستا
گفت دوست ماحود مروں گشت
که سیاه اوجیا ره بیستیس تو
گفت یا بیت مس مبارک شاد تو
گفتم اورا تا که گردد عجمور
تنگر گشت کردم مراعات این مال
که ریاں محض را میداشت سود
ست کر که کردم عیادت حارار
ماد استم کو کاں حفاست
ما که بیامش کد ار هر مط
می بشور اند دلن مانی که
مایابی حصد را تیرین سخن
کایں سنگ ملحوں کز گفقا کو

او

او

در این شعر است که در این شعر
نظر در این شعر است که در این شعر

۱۲ قصور و گداز آجای

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بابتد آں برعکس آں ری ماتوان
هوں رلب حسان گماهای کران

ورہائے ارقیاس دارگماں
مستدآں می تکستوی سبہ گماں

بعیادت رفتن کریمسایه بنجور و عیش

کہ ترار کجور شد ہمایہ
 میں جیہ دریا مگفت آن عواں
 لیک با بیہ رفت آسحا بستند
 من قیاسے گیرم آراہم رعد
 اد کجا بد گشت یکم یا ہستم
 او گوید ترستے یا ماتس با
 ارطیاں بیتس تو گوید طلائ
 چو کہ او آمدنود کار ت مگو
 ہر کجاست میتنود حاجت روا
 یثیق آن رکجور شد آن یکد
 اند کے رنجیدہ لوداری یزہر

باب الحاشية

۱۰۰ - کتب و اسناد - ۱۰۰

اُس کرب راگت افزوں مایہ
 گفت ماحد و کر کہ ماگو تن گراں
 حاصر رکھو و معیض آوار تہ
 جوں ہمیں کال لسن حصار تنو
 چونکہ گوم حوئے اے محنت کستم
 مس گوم ستکرہ جی حور وے ابا
 مس گوم صحیح لوتست کیست اُس
 مس گوم یس مارک یا ستاد
 یاے اد آرمود سستم ما
 ایں حوامات قیاسے راست گرد
 گوئیار رکھو احاطہ رکھ

— دروں کے محکم

<p>خاصه ای حواصی قیاس حسن گوشت حسن تو محراب او در حواصی است</p>	<p>اندراں دجی که هست احد حروں دال که گوشت عیب گیر تو گریست</p>
<p>در بیان آنکه اول کسیکه در مقابل</p>	<p>قیاس آورد امیس بود</p>
<p>اول آنکس که قیاس گاه بود گفت مادر حاکم یک دست ایس قیاس مرغ را صفتش گفتم گفت حق بی بلکه لا اساس شد این میراث جهان حالی ست بلکه این میراث های اقیاناس یورآن و چهل تندیس عیان را ده حاکمی سورت چو ماه این قیاسات و تحری در برابر لیک با حور رشید و کعبه بیق رو کعبه ما دیده مکن در رومنا</p>	<p>ایش الواحد المیس بود مس رمار و اور حاکم اثر ست اور طلعت مار نور و روستیم رهد و تقوی فصل را محراب شد که مالاسق بیانی حالی ست وارت این جاها می القیاس یورآن یونج نمی اگر گریان را ده آتشق توئی ای روسیاه یا ست مرقله را که دست حشر ایس قیاسات و تحسری را محو ار قیاس الله علم بالصواب</p>

ماریم برت ایچہ گھتہ بود
 عیون عیادت ہر دل آرامی ست
 تانہ مید دستس خود را رار
 لس کساں کایتاں عبادہا کس
 عو حقیقت نیست ماستدھی
 بیخون آن کو کہ ہے ید است ست
 او تہستہ بوس کہ خدمت کردہ ام
 ہر خود او آتہ افروخت ست
 حال قنوا الذار لے او قدوم
 گھت جمیر بیک صاحب ریا
 ار برای جاؤ اس عو لہا
 کیں مارم را میا میر لے خدا
 ارقیاسی کہ کردہاں کر جین
 عواحد یہ ار کہ طاعت میکند
 رہ قیاس حوشتیں راتر کس

کساں رماں ست صمیم حقتہ بود
 ایں عیادت میتیں کانی ست
 تا نگیرد خاطر رستنس قرار
 دل رحوں و تو اس آن ہمد
 لس کد رکرا تو یہ اری صھی
 گو گوئے کرداں خود مد ست
 حق ہمایہ عا آوردہ ام
 در دل رکھو رو در اسوحت سا
 انکم ہے المعصیت اردو شو
 صل انک لم تقبل یا فتی
 آد اندر ہر ساری اہد ما
 ما مار صسائیں ذابل ریا
 صعب دہ سال مائل تندین
 بیچر کر محصیت حال میکند
 کر قیاست نہ تود ریت کس

[illegible]

ماریم رنہ اکیست و
 عین حیات ہر دل آرمیست
 تانہ مید دستم خود ارار
 بس کساں کايتاں عبادتہا کما
 خود حقیقت بمعیت ماسد صی
 بچوں آل کو کہے یدادت ست
 او مستہ عوسن کہ خدمت کردہ ام
 ہر خود آتے او وحست ست
 فالتو النار آتے او قدیم
 گھٹ تعمیر یک صاحب ریا
 ار ای چارہ این عھدا
 کیں مارم یا می میرے خدا
 ارقیاسی کہ کرداں کر حییٹ
 عواحدیدار د کہ طاعت نیکہ
 رقیاسی حوسیتیں راتر کہ گس

گاہ رمان سے صمیم حقتہ بود
 ایں عیادت میں تپش کا میست
 تا نگیرد خاطر رست تن قرار
 دل رعدوں و تواب آں ہمد
 بس کہ رکھتا تو یہ ابری صھی
 گو گو گئے کرد آں خود مددست
 حق ہمایہ سحّا آوردہ ام
 در آل رکجو رونودار سوت است
 انکم فی المعصیت اردو شو
 صلّ ایک لم فصل یافتے
 آمد اندر رہی ابدی ابد
 ما مار صائیں و اہل ربان
 صحت دہ سال ماطل تندیا
 سچر کر معصیت حاس میگد
 اگر قیامت ہو تو دریت کہیں

<p>ما کہ گردون تنہا می تبسم ہر دو تن گھنڈا را اک نیست عدل دریم و عبادت آوریم تا شویم اغوش دور راں آن قیاس حال گردون بریں</p>	<p>بریں آئیم و تا درواں رسم کہ سرت مار آب و خاک نیست مار ہر تن سوی گردون بریم تا ہیتم اندر بریں اس و امان راست ماید فرق دارد در کیس</p>
<p>سدا لفظ حکیم پردہ مستی ارمیجانہ چون حال شد می فتد اوسو سو پر ہر رہے اوچیں دکو دکاں اندر تیس خلق اطفال اندر مست خدا گف دیالوف و دوست و تما ار لک سیٹن رفتی کو دکا چون جامع طفل داں این تہوتی</p>	<p>پیر ہم آسمان کہ اداہ خوردہ تو خروارہ کچھ اطفال شد در گل دی حد دس ہر ایلے بچہ از مستی و دوق پیش یست مالع حرریدہ ۱۰ رہوا کو کید و راست فسر ماید خدا لی رکات روح کے مائے رکی کہ ہی واسد ایجا ای نئے</p>

چوں صغیری شوی از مرغ حق
 و انگهی از حد قیاساتی کے
 مطلقا حاتی ست مراد ال را
 مسقط الطیری لصوت آموختی
 بچو آن رخورد لہا تو حست
 کاتب آں وحی راں آواز مرغ
 مرغی روی و مراد را کو رکرد
 ہیں بکسی یا لطفی ہم تما
 اگرچہ ہار و تید و مار و دھو
 رہد ہمای مدان رحمت کسید
 میں ساد و غیرت آید از کمیں
 ہر دو گھنڈہ ای حد اہل تما
 ایں بھی گھنڈہ دل تان ہی طیبہ
 حار حار دو فرستہ ہم ہست
 یس بھی گھنڈہ کائی ارکایان

ہمارے شاگردوں کی جیوں سے
 مرجع ال شخص را ذاتی کے
 کہ ماست راں حرا قوال را
 صد قیاس و صد ہوس افروختی
 کہ بہیدار احسان گشت مت
 رو بطنی کو تو داسا مرغ
 مک و در و در و در و در و در
 در مضیقہ اربقا مات سما
 ار ہمہ برام سخن الصاؤں
 رمی و حوایتیں بی کم مید
 سرگون امتید و غیر ایں
 بی امان تو امانی خود کجاست
 بد کیا آید را جسم لعید
 ماکہ تخم عیسیٰ بی راکت
 حیرت را کی روحا یس

گفت ایو دیکھیں اس سقارہ
 علم کاں سو در ہوئے واسطہ
 لک جوں ایں مار را یہ لکوتی
 ہیں کس بہر ہو اس مار علم
 ہیں کس بہر حد ایں مار علم
 جو کہ مر ہو اس علم آئی سوار
 ار ہو اہ کی نہ ہی لے حام ہو
 ار صفت و رام چہ را یہ چال
 دیدہ دلال لے مدلول پیچ
 اسچہ ماسے لے حقیقت دیدہ
 اسم حوامی روسمی را نحو
 گر رام و حرف خواہی گدیری
 ہیچو آہن راہی سیرگ ستو
 عوئیں را صافی کس را اوصاف
 میی اندر دل علوم آسپا

آں

ہو

لہاں

چو

کس

کس

کس

مار راست علم کاں سو در ہو
 آں یا یہ ہیچو رنگ واسطہ
 مار گر کہ مدحت مدت حوتی
 تا تو ہی رنگ لو بر ہو ار علم
 تا یہ می در دروں اس علم
 مداران اقتدار دو سقار
 ای رہو قلع ستہ مام ہو
 واں حیالت ہست دلال وصال
 ماسات حادہ سو دعول پیچ
 یار گاف و لام گل گل جیدہ
 سد سالادان ہ اندر آب جو
 یا ک کس عود را عود ہیں کیسری
 در ریاضت آئینہ لی رنگ تو
 مامی دات یا ک اوصاف جو
 فی کتاب دلی معید و دستا

این حلقه طعل جو دمار سیے	۶۰	ما حار رستمی یا عاریے	۶۰
حک حلقاں ہیو حک کو دکاں	۶۱	حلمے معی ولی معرو نعمان	۶۱
حلمہ تہستہ جو میں حک تال	۶۲	حلمہ در لای معی آبنگ تال	۶۲
حلمہ تال گتہ سوارہ بری	۶۳	کایں راق ماست یا دلدل لی	۶۳
حامل آمد و خود رمل افرستہ	۶۴	راک و مجبول رہید استہ	۶۴
ماش ماروری کہ محمولان مق	۶۵	اسب ماراں گدردارہ طوق	۶۵
یَعْرِجُ الْوُجُحُ إِلَيْهِ وَالْمَلَكُ	۶۶	من غزوح الشَّوْجِ يَهْتَزُّ الْعَلَكُ	۶۶
ہیو طلالاں حلمہ ماں داس سوا	۶۷	گو تہ داس گرفتہ استوار	۶۷
ارحق این الطین لایعنی رسید	۶۸	میک طس رسالکھا کے دود	۶۸
علی الطین فی ترجج دا	۶۹	لا تمار التمس فی تو صبحا	۶۹
آفتاب حق چو گرد مستوی	۷۰	در قیامت رستمی رعوی	۷۰
الکئی شبیدہ کنھای خویش	۷۱	مر کسی ساریدہ آیدار پای خویش	۷۱
وہم وحس فکر و ادراک سما	۷۲	ہیو جوی داں مرکب کو دک ہلا	۷۲
علہای اہل دل حال تال	۷۳	علہای اہل تر اجمال تال	۷۳
علم چوں بر دل رمدیاری شود	۷۴	علم چوں بر تر رمدیاری شود	۷۴

<p>گفت سیمین که هستای اتم مرداران لور میدخان تان لی صحیحین و احایت و روات ستر است سکا رویمان سپهر اسپاد و صحرای ترا و رسانی خواهی از علم بهان</p>	<p>کو تو دهم گوهر و هم به تمام که من اینها را بهی سیمین مان بلکه اندر مشرب آس جیات را از احصای آریا عوان سپهر ساد حاسبه احدا قصه کو از رویان و جیبیان</p>
<p>چیدیان گفت مدافعات تر گفت سلطان اتمان خواهم درین اهل حین و روم چون حاضر شد چیدیان گفت مدح متمان کنیم چیدیان گفت مدح یک حاه ما بود و حاه مقتضای در مد چیدیان صمد رنگ ارشد و استند</p>	<p>رومیان گفت مدافعات تر که تاج و کیست و دعوی گزین رومیان در علم و افتخار تر مد رومیان گفت مدح حرکت سیم حاضر سارید و یک است تا ران کی جیبیان رومی در پس حرمه مار کرد آن از جسد</p>

کردی بجاستی خو گفت که صحبت مایا رسول الله صلی الله علیه و سلم

کیف صحبت ای رستق باصفا
گوتان ارباب ایان گرفت
تست کھستم رعتق و سورما
که را سیر گدرد لوک سمان
صد هزاران سال یک ساعت کیمیت
عقل را ره نیست راں سوا افتاد
در جو ز نسیم و عقول این دیار
س نسیم غرست را ناعرتیان
بست پیدای حیرت پیش تمس
بچو گد م س رجو در آسما
میتن م پیدای آرد ماهیت
نیم م سیت و تسود و عود
در رحم نود و در حلقا عیب بود

گفت سمیت و صاحبی رید را
گفت عدا مومنا را دش گشت
گفت تست لوده م س رورما
تار رور و تست گد ر کرم حیان
که را آسوحا ملت یکے ست
هست ارل را و اند را اتحاد
گفت اربین ره کوره آوردی بیا
گفت حلقا یوں رسید تهاں
هست حست هفت دوح میتن م
یک سیک و اشی تاسم حلق را
که هسته کیمیت و نیگا کی ست
ایں رباں بیدار ه را این گروه
میتن اربین هر حید چاں ی عیب بود

را که خودست خدوست
عقل ایجا سکت آید یا مصل
سکس بر قستی نامد تا اند
تا ابد مفرقت بود کایه مرو
اہل صیقل رستمہ اندازد و رگست
لقنت و قتر علم را گد استند
دوق و فکر و روستالی یا قند
مرگ کردی حمله اند و جست اند
کس یامد ردل ایتال طسیر
گر چه محو و فقہ را گد استند
ما نقوس بہت حت تاقت ست
بر تر اند از عرست و کرسی و خلا
صد ستان دار مد و محو مطلق اند

آسمہ دل را ساستد حدہ دال
را کہ دل با دوست یا خود دوست
حرر دل ہم باعد و ہم لے عدد
می کاید لے حمالے اندرو
ہر دمی ملبس حولی سید برگ
رایت عین الیقین اور استند
سحر ہر آستانی یا مستند
میکند این قوم بروی تسجید
بر صدق آید ضرر نی کر سہ
لیک محو و فقر را برد استند
لوح دل تار اید بر یاقت ست
ساکنان مقعد صدق حلا
چہ ستان مل عین دید اریق اند

۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

ہر سیدل سمیرید رصلی اللہ علیہ سلم کہ امر و رچونی و حوں باطل اند

علیه سلم که احوال خلق بر من پوشیده و پنهان نیست

چند را چون روز رستاخیز من	فانش می بینم عیان از مرد و زن
پس گویم یا سر و بندم نفس	لب گردیق منطقی ای کس
یا رسول الله گویم بر حق	در جهان پیدا کنم ام و در تر
بل مرا پاره صفا را در دم	تا جدو رستیدی سابد گوهرم
تا کسوف آید رس جو رستید را	تا ما یمن نسل را و سید را
و ما یمن روز رستاخیز را	نقد را و نقد طلب آید را
و تنها سریده صفاست شمال	و ما یمن رگ کهر و رگ آل
و اکثایم هفت سوارج لسان	در صیامی باو بی صفا و محاق
و ما یمن من یلاس استقیاء	استخوانم طبل و کوس استیاء
و روح و حیات و روح در میان	بین ختم کافران آرم عیان
و ما یمن حص کوثر را محسوس	کاکا بر رز و تان آمد انگش گوشت
و آنکه تشنه گرد و گو تر مید و مد	یک یک را و ما یمن تا کتب
و آن که سکه تشنه گرد و گوشت و دوا	گشته اند ایدم ما یمن من عیان

استحقاق من تقی بن لطف اُم
 تن عین مادر طفل جان را حالمه
 غمناک حاهای نگه ستیہ منتظر
 رگیان گوید عود را راست
 عین را بد و جهان حاس و عود
 گزود و رگی بر دست رگیان
 ما را داد و مشکلات عالم است
 او گریه سر سو را الله بود
 اصل آسائش پیید دست و حق
 پیید و رگ حسن التقدیم را
 بگویم تمیح و تشو و زو و
 فاسق گردد که تو کا ہی یا که کوه
 در رحم پیدا است همد و ترک
 ن سخن یا یان مادر مار را

من سمات الحسنة يعرف حالكم
 مرگ در درواست و در راه
 تا جگر به راید آن طفل مطهر
 رویان گوید پس ریاست او
 پس ما باختلاف میهن و سود
 روم را رومی ردهم ارمیا
 آنگاه او ماراده نتواند کم است
 کاندرو پست او راز بود
 لیک عکس حال رومی و حسن
 تا اسفل می راند آن سیم را
 ترک دهد و چهره گردد او را گرفته
 هندوی یا ترک میثیق هرگز
 چون که راید میقدن حرد در مرگ
 ما نامیم از قطار نوکاروان

جواب ریڈیں حارثہ رضی اللہ عنہ رسول را علی اللہ

۱۵ خرداد ۱۳۵۷

گفت آخر میچ کج در لعل
 هم دِل را هم لعل را اردو
 گفت یک اصح چو چشمی ہی
 یک سرگشت یزده ماه ست
 مایه ستاد جهان را نقطه
 لب نه مدد و عور دِریائے مگر
 چو چشمه رحلیل و نسیل
 یار حوی حیات حکم ماست
 هر کجا هوایم دارمیتس زواں
 همچو این دو چشمه حتم به ان
 گر بخوابد رفت سوی بهر مار
 گر بخوابد سوی محسوسات رفت
 گر بخوابد سوئے کلیات را
 بهیچین هر پنج حس دل باز
 هر طرف که دل اتارت که دشتان

نور العیون

آفتاب حق و نور شیدار
 بی حوبان ماند به شمعش بی حرد
 میی از عور شیدار عالم را تنی
 و من نشان سائری شاه ست
 بهر گرد و مکلف از سقط
 بجز افق کرد محکوم ست
 هست در حکم بتنه حلیل
 این به روز را فلک ان حد است
 بهیچ حس را در مراد و ساحراں
 هست در حکم دل و مرماں حال
 و رخواهد رفت سوی عتسار
 و رخواهد سوی محسوسات رفت
 و رخواهد حس حسیات ماند
 بر مراد امر دل ستد حاره
 بیرون هر پنج حس دامن کشتان

نور العیون
 در این عالم از عور شیدار میی
 در این عالم از عور شیدار میی
 در این عالم از عور شیدار میی
 در این عالم از عور شیدار میی

بر	می بساید دوست تان ز روت من
بر	اهل حشمت ستم را حیار
بر	دست گیرد گریز یار می کند
تا در پیش و در کار	کرند این گوتم را بگ آه آه
تا در پیش و در کار	این اتا تهاست گویم از بول
تا در پیش و در کار	بهیمین نیگفت مرست و حراس
تا در پیش و در کار	گفت دم دگرش که بیت گرم شد
تا در پیش و در کار	آیه تو هست بیرون از غلاف
تا در پیش و در کار	آیه و میراں کجا آمد و غس
تا در پیش و در کار	آیه و میراں کجا آمد و غس
تا در پیش و در کار	کر برای من پیشان را سی
تا در پیش و در کار	اوت گوید رتق و سلط و محمد
تا در پیش و در کار	چون جدا مار از ای آں و احس
تا در پیش و در کار	این سات ماچه از بیم ای حواس
تا در پیش و در کار	لیک در کس در لعل آیه را
تا در پیش و در کار	لیک در کس در لعل آیه را
تا در پیش و در کار	لیک در کس در لعل آیه را

لعز با تان بر شد در گوشت من
 در کشیده یک و گز را در کسار
 در لبان هم بوسه عارت میکند
 از حشمت و سوره و احسرتاه
 یک می رسم را از رسول
 و ادبیم گریز یارست تاب
 عکس حق لایسته رده مرم شد
 آیه و میراں کجا گوید خلاف
 هر آزار و جانی سنجیکس
 گرد و صد سالن تو حد متها که
 مل فسر و نسا و مساکستی
 آیه و میراں و اتمه ر یو و سد
 که ما نتوان حقیقت را تسحت
 کی شوم آئین رن سیکوان
 کر تخی که در سیاسیه را

<p>در تود یو خویشش را مسکرے مکر خود را اگر تو اسکار آو سرے ایں سخن بایاں مدار دیوں کم</p>	<p>یوں روی آسحا تو رس مگرے ار تر اردو آئیہ کی حال ہی لحدارین رقصہ لقمان تسم</p>
<p>مستم کردن غلامان و حواجہ نشان مر لقمان را کہ آن میوہا کے پرو رو گزیدہ آو رویم او حور زده است</p>	
<p>بود لقمان سیتس خواجہ عویشیں میوہ ستاد او غلاما را سماع بود لقمان در غلاماں یوں طفیل آں غلاماں میوہا کے جمع را خواجہ را گفت مد لقمان حور د آں یوں تفحص کرد ار لقمان سب گفت لقمان سدا تیش جدا ہماں را کا در ما کے کیا ہماں کس حملہ مارا ای کریم</p>	<p>دریاں مد گالتس عویشیں تا کہ میوہ آید تیش بہر فراع یر محالے تیرہ صورت ہچو لیل حوس بخورد ہمار بہش طمع را خواجہ ر لقمان تیش گستا و گراں در غنا سدا خواجہ اس گستا و لب سدہ جائس ماست مد مر تصا تیرت ر آتیش مدہ ہر ما بیر ماں در وہ تو اد آب جیم</p>

دست و پا در اول اندر ملکا	بجواد دست موسی آن عصا
دل بخواهد یاد آید و بر نفس	یا اگر یزد سوی اسرونی نقص
دل بخواهد دست آید و حساب	یا ضایع تا نویسد او کتاب
دست در دست بهانی مایه است	او درونش را برون نشانده است
اگر بخواهد بر عا و مایه شود	در بخواهد بر عا و مایه شود
اگر بخواهد عجب در غور و لے	و در بخواهد عجب در غور و لے
دل جو میگردد تیان اسی عیب	طرف و صلت طرف بهانی سب
دل مگر نمیرسلیا یافته است	کو چهار چرخ حسن را یافته است
بسیج حسه از برون میسور او	بسیج حسه از برون مامور او
ده حس ستاد بهت اعلام دگر	اسیج اندر گفت مایه می ستم
چین نسلیا لے و لا و رفتی	بریری و دیو برل استتری
آید برین ملکتری باشتی رریو	حاکم اردت تو ساد سد یو
نعمداران عالم گیسو داسم تو	دو جهان محکوم تو دین جسم تو
وررد مستند دیو حاکم را سرود	یا دستانے فوت شد بختت مرود
نعمداران با حترتتد للعاد	ریتا محکوم تا یوم التبا دنا

<p> اور عوا ہے مستعد اور ستور و در ہے عوا ہی اریں سخن حرب سرکش را میں سلیم و عا ایں سخن یا یاں ، ارد حیر ر مد </p>	<p> اور عوا ہے عوا یت میں دور تو سرکش را دوست و احمد و اقر سر و الم الم الم بالصواب ر راق ماطعتہ بر مد قید </p>
<p> باقیہ قصہ رید و جواب حضرت رسالت علیہ الصلوٰۃ والسلام ماطتہ یوں صاحب آمد عیب را عیب طلب حق آمد عیب گاہ تک مراں دکتس عمار مستور حق ہے عوا کہ دوسہ ایا و ہم و ترف در عوا و تہاے او ہم با میدی ترف میتوید عوا ہا آل رحمت تا مد مرہم حق ہے عوا کہ سریر اسیر ایں ر حا و عوا و یردہ لود </p>	<p> مید را مید و ہاے عیب را ایں دہل رس را راں رس را ہر کس را ریدار نمودے رہ نہیں عا دت ہم مگردا سدرو شتعل گتہ لظاہتہاے او جیدر و رس در رکالت فی ہد رید و سک ار عموم و جمہ مار حا و عوا ماستعد و حیدر مایس ایں یردہ یردہ و ستور </p>

بعد ازاں مارا پھر لے کر اٹھا
 انکسار سگر تو بد کردار را
 گشت ساقی خواجہ ار آسا جیم
 بعد ازاں میر اندیشاں در ہتھما
 قے در افتادہ ایشاں ار سنا
 چونکہ لہاں را در آہ قے رانہ
 حکمت لہاں چہ ماہ این بود
 یوم کے السانہ کلہا
 یوں پھوٹا ہوا چمبہ ماقطوت
 ماراں آمد عداب کا حراں
 این دل یوں سگ را ناجید حد
 رایت مدرا دار دی دیانت گرا
 للحمیتاں الحکیتوں حکمت ست
 یس تو ہر حقے کہ چو اہی گیسر
 یس تو ہر لبت کہ چو اہی رو

آسوارہ با پیادہ سے دواں
 صہبائے کاتفا الاسرار را
 مرعلا ماں را و عور و مدال دیم
 سے وید مدال لہر تحت و علا
 آس سے آور دیشاں میوہا
 سے مراد اور ولس آسنا
 یس چہ بات حکمت رسا الوجود
 ماں میں شکم گامں لائیتہا
 خطۃ الاسرار ما فصحت
 کہ تھر را مارا راستہ امتحان
 برم سے حقیم یہ یرت سب
 مر سحر را سر دی مدال گ
 رت را ہم رتت تھت مات ست
 مجاہد باس و صفا تفس را یا یر
 محوہ ہیکل صفات دوست تو

لہاں
 سونا
 در ہتھما
 ساقی خواجہ
 ار سنا
 قے رانہ
 چہ ماہ
 این بود
 کلہا
 ماقطوت
 حراں
 ناجید حد
 دی دیانت
 گرا
 حکمت ست
 گیسر
 رو

ایک ایک صد لودیاں معیہ	ایک ایک دکان و گدرا ر و دیر
چون سنگا لم آسما یاد لود	چون گوتم بل تری میس فطور
مادرین ظلمت تخری گسرد	مهر کسے روحا سے آ و رید
مردے مکوس ماستد کار با	تعب رادر آ و ر و رادر با
ما کہ سن سلطان عالی ہمتے	سد و سد خود آید مدتے
سدگی دعیت مدح و ستس	حفظ عیب آ و ر استعدا حوت
کو کنگرہ مرج شاہ گوید سیتس او	ما کہ در عیت لودا و دسترم ر و
قلعہ دارے کر کار ملکات	دورار سلطان و ساء سلطنت
قلعہ لود و ستد مال سیکراں	یاس دار و قلعہ رادر و تہمان
عائب ارستہ در کبار تعربا	ہجو حاحسرا و گہدار د و ف
عیتق ستد لودا ر دیچراں	کہ بحدت حاضر آمد و حال تہاں
میں لعیت سیم در د حوط کار	کہ آمد و حاضرے راں صد ہرا
طاعت و ایماں کیوں محمود ستد	لعد مرگ ا ر عیاں مر و دستد
چو کہ عیدے سانب و رو یوسن	یس دہاں رسد و لٹا موس
اے رادر دست وادار ار سخن	ن و صد اید اکس مد علم لدن

چوں اریدے پرده کو فروز رجا

212

عيسى راست دگر و داد و دلا

حکایت

ریحہ روٹے ایک سقے
گروایت این اریہ و دست و حیت
اندریں اندیشہ بود او دل
دیو رفت اینک تحت اکخت
کرد در انگشت خود انگستری
آمد در ہنر نظارہ حال
چوں انگستری مدید انگستری
و تم کجا بہت گل یوسیدہ است
شد جیال ساساہ ریحہ روت
کر ساساہ لوری ماریدے ست
یوسوں بالعیسے باید مرا
گرچہ بہت اظہار کراں خود کمال

عزیز

مکمل

٢٥٧

سے ملے

کہ سلیمان اسے ماس پہ گیسے یا
 رہے سیامے سلیمان اس حقیقت
 تا سلیمان گشت تہ مستقل
 تیج خلعتش عوں آن تیطلان بخت
 جمع آمدت کربو ویرس
 در میان شان آکہ مصاحمال
 رفت ابدیتہ و گمانش کیسرن
 ایئن تحوے اریئی نادیہ اسما
 چو کہ حاصرت حیاں اورفت
 ہم رہیں مارے مالیدیشت
 راں یہ ستم دورں فانی سرا
 سے رہا بہرہا را ارجیاں

را کہ ایں سر را فاسق تر یں گویا و متابعت نگہدار

اگت جمیست کہ اچالی محوم
 ہر کسے را اگر بدست آں حتم و رو
 کے ستارہ حاجتے اسی دلیل
 بیچ ماہ و اخترے حاجت بود
 ماہ سے گوید ارب و خاک شے
 یوں تہا تاریک بودم در بہار
 ظلمتے دارم بہ نسبت با تہموس
 راں صمیم تا تو تاملے آوری
 پہچ نہتہ دگر کہ در ہم ہستم
 جوں رعلت از ہیدی اسی رہش
 تحت ول مہور شد یک از ہوا
 حکم بر ول بعد اریں یہ اسطہ
 ایں سخن یا یاں مدار و رید کو

رہرواں را تین و شیطاں را دہوم
 گو گشتہ راقاب حیرت جہ نور
 کسے دی بروہر تید آں دلیل
 کو تو دیر آفتاب حق ستہ بود
 من تہیں شکم پوچھے الے
 وحی عورتیہ جییں پوری عباد
 نور دارم ہر ظلمات بعد اس
 کہ یہ مرد آفتاب الہی نورے
 ماہ بہارے حکم پر یہ یاں ہستم
 سر کہ را نگہ ارسے عور را نگہیں
 رومی الرحمن علی العرش استوا
 حق کہدیوں یاں ول ایں ربط
 تا وہم سید شمس کہ رسوالی محو

را کہ ایں سر را فاسق تر یں گویا و متابعت نگہدار

را کہ ایں سر را فاسق تر یں گویا و متابعت نگہدار

را کہ ایں سر را فاسق تر یں گویا و متابعت نگہدار

<p> اسے ستے عظم الشاہ آگے ہم جا اوہ ملک ہم عالم اسے لارے آس بیوم ماتودا درگواسے مسترک رہتا حیتسم ودلہاے حرا رہتا مدگسلد اسید را حلوہ گر ہو مستید را بر آسمان یوں حلیہ رحیمہاں تا فیتیم مرثیہ ہر یک نو دور نور و قدر ہر مراتب ہر ملک را آن تلوع کہ سے وقت تل اندریاں آں ملک ماتکہ ماسدق نو اختر اور اتیم تند تارہ میافت </p>	<p> بس نو دور تید را رویش گواہ بی گویم یوں قرین سدا ریاں یتیمہ السد الملک و اہل العلوم یوں گواسے و ادحق کہ نو ملک زاکہ تحساع و حصوہ آفتاب یوں حاشے کو تف حور تید را یس ملکہ را ایو ہاں بارداں کایں صیا ما را قتالے یا فیتیم یوں مہ نویاسہ رو روایہ کہ مد را احمد نور تلماسہ ارماع ہنجویر ہاے عقول اسیاں یس قرین ہر تہ دریک و مد حیتسم عتس نو دور را بر تافت </p>
---	--

گفتن پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم زید رحمہ اللہ عنہ

<p> سرخیمی پیچھے چہرہ ادا دیدہ در عدم افشردہ بودی بای حویق سے بریے صبح رہا نیست را ماکتیت اندرین اونیع حال آن عدم اورا ہمارہ سدہ است دیوے سار و حنا کا خواب حویق را میں عوں ہمیلری می در تو دست اندر ماضی میرنی ہر چیز عشق حقایق حس است چہیت حان کدی سے مرگاہن خلق را و دیدہ و خاک مات حمد کن تا صد گمان گرد و دود درشت تار یک حوالہ رو را در تب مدرگت بس نیک بود سر حقش کے توان برداشت </p>	<p> در عدم اول رہ سہر سجدیدہ کہ مرا کہ بر کمدار حائے حویق کہ کشید او موی بیتا نیست را کہ دودت در گمان و در خیال کار کن دیو اسلیاں رہدہ است رہو لے اونیع گوید یا خواب مر عدم را بر لہراں داں مقیم ہم رزس ست آگہ حانی میکے کہ رگہ جانیست آن حان کدست دست در آب حیاتی ماروں صد گمان دار مد در آب حیات تسب رو ورتو کھیتے تب رو میتس کس آن عقل طلعت سور را آہ حیاں جفت تا سیکے بود ما جہیں صد تحم صطت کا تفتش </p>
--	---

ہیست حکمت کفش ایں اسرار را	ہیں قیامت میں سدا نگہار را
رہنوع بجکایت رید صی اللہ عنہ	
<p>رید را اکوں بیائے گوگریت نوکہ ناستی رید ہم دور ایافت لے ارونقے بیانی لیشتاں شدو اس دلق لے یایاں ما حبسا و متلہا تاں درو روں یوں تہ آمد مار وقت مار تہ خلق نامک حگ ہیستیں تہ صحیح یوں دم رد علم ادر است خور ہیستیاں را و ادہ حق ہو تہ یامی کو ماں وشت افتاں در تہ آن محو و آن عظام ریختہ حلقہ آمد ار سد م سوے و حو</p>	<p>حسٹ ار صف لعل و لعل بحیت تہجہ اختر کہ برد جو رستی یافت لے کئے یابی راہ کہکشاں خو برداشت سلطان ما موج در موج لہیا محضروں اکھ یہاں شدہ رکارتہ یو دہار روستہ مد و نمود ہر وقت ار حو اکہ رو ات سر حلقہ حلقہ حلقہا در کو تہ مار ماراں رتہا احیستیا مارساں رتہ عمار انجیتہ در قیامت ہم تنکو رو ہم نمود</p>

نقد
۱۰
۱۱

۱۲

<p> سہر کہ تو آکا حاکمے را بخورد گر خطبات گوید لے رنجور را اگر جوالت گویا از چلای سقیم گویدت در دل حکیم مہر ماں آس حیمہ میں رین شدمروں جو کس را رنجور را رنجور در تعلت می مسرور و بخوار رین و آتش حال آت ویراں شود دین ارا ریشتا ہست آں بخوار مار سخت ایوان مسراید و دود </p>	<p> گر جو در ہر سے گویش گوید ار عسل برہیر کیں میں ہون کہ چہ تو بخور سے لی ترس و بیم کہ قیاسے کردہ حوں المہاں آس حم میں جو در خوردن ملکوں واکہ مسموم است جو دہمور پین کس ما ماہی سر مرا تو ما قالب زندہ ار دلی حال شود مار سخت درق مسراید حضور لے ریاں تن تو و صد گوہر </p>
<p> آتے امتاد در حدیث در متاد و مد رہا و جاہا بہر شہر ار تعلما آتش گرفت </p>	<p> آتش افتاد در ہمد زماں امیر المؤمنین عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ ہجو خوب حشک میخورد او حجر مار داند ریزہ مرغ و لاہا آب می ترسید اراں می شکفا </p>

داس مودہ لستم وہ یار ستر	مواجم حبیب در دست یار ستر
تہید اسے کہ حتمات کیمد	ماریاں حشم و عودت کیمد
ما حشم آجا و مرداں اوست	ہیجا مکہ آس حشم جاں اوست
آب آتش را آتش دیر اکہ او	حشم مرداں آست و عاو
سہاراں این بار مار شہوت	کا مدر و چل گماہ و رکت
مار میوہی آسے لفسر و غ	مار شہوت تا مدد برح سے رود
مار شہوت می یار آمد آس	را کہ دار و طمع و برح در عدا
مار شہوت را چہ چارہ لور دین	لور کم آلتا مارا کا دین
چہ کشتہ این مار را لور خدا	لور را اسیم را سارا و ستا
تا مارا عیس یوں لور و تو	وار ہدای حشم نیموں عود تو
شہوت مار سے برا مدہا کہ نشد	و نامدن کم شودے بیچ مد
تا کہ ہمیسہ رم می ہی پآشتہ	کے ہمیر آتش ار ہمیر م کشتہ
یہ کہ ہمیسہ مار تیرے مار و تو	را کہ تقویٰ آس سوی مار و تو
کے یہ گرد را آتش ردی عود	کو ہمد نگلوں - ار تقویٰ القلوب
مار یا کال را مدد عود و رماں	کے رجاتا کے تودہ یا ہماں

تیر حق راواں مظهر ار دل	ار علیٰ امور احصا حاصل عمل
رو و تمیر بر آرد و تسافت	در عرار بیلوانی دست یافت
افتخار هر سنی و هر و لے	او حنود امداحت بر روی علی
سجدہ آرد پیش او در سجدہ گاہ	او حیو در بر سجہ کہ روی ماہ
کردار عیط بر عود مسطع	افتخار ہر و لے و ہر صفی
کردار او امد عرس انش کاہلی	در رہاں امداحت تمیز آن علی
در نمودن صفو و رحمت لی محل	گشت حیران آن سار بریں عمل
ار حیدر اسکندی مرا گد آتی	گشت بریں تیج تیر اسراست
مانندے توسد در تار کارس	آنچہ دیدے مترا رہی کار مس
تا جہیں رستے بود و مار حست	آنچہ دیدی کہ جہیں حست است
در دل و جان متعلق آمدیدید	آن چہ دیدی کہ مرا راں عکس دید
گوہ ارجاں بود و بخت ہم جاں	آنچہ دیدے بر ترار کون ہکاں
در مروت خود کہ داند کیستے	در متجاعت شیر را میستے
کا مدارے عواں و ماں بی تنیہ	در مروت ارموسانی نہ تیہ
بختہ و تیریں کند مردم جو تہد	ار ہا گد دم دہد کاں را احمد

<p>نکهای آتش سر که سر آمد آتش از سینه داد و دی امسا آتش از سینه افروخته می خلق آمد حاکم عمر ستاب کف آتش آتش زبانتا حد است آب گدازید و ماں قشمت کلب خلق گفتن که در کشتوده ایم گفت ماں در رسم دعا و دعا هر محرم و هر نوشتن و هر مار مال تخم ست و هر تنوره مسه ابن دین زار دانا را ابل کین هر کسے رقوم خود ایتار کرد</p>	<p>در سر آتش کسان بد شمش میر سید اور آمد و از صبح رسا میر سید اور آمد و از صبح رسا کالتق با خود میسر در آت تعلقه از آتش کل تا مست حل گدازید اگر آل میسید ما سچ و ابل فوت لوده ایم رست از هر حسد اکتاده اید ر برای ترس و تقوسه دیار تبع را در دست هر هرل مدو همستین حق محو او ستین خواجه سید ارد که او دعا کرد</p>
<p>قصه حیدر حق جهم در روی امیر المومنین حضرت علی رضی الله عنه وامد جن امیر المومنین علی رضی الله عنه شمشیر از دست</p>	

صلیح نے آلت دلی حارسہ
 صد ہزاراں رنج تھند ہوں را
 صد ہزاراں می جیتاں رنج را
 مارگو ای مار عرق حوش تنکار
 جیتم تو اد اک عیس آموستہ
 آں یکے ماہی ہی می عیاں
 واں یکے ماہ می میسہم
 جیتم ہرے مارو گوشت ہرے تیر
 سو عیت سہاں عی لطف جیست
 عالم آرجہ ہر است و مروں
 رارکتا اے سنے مر تھے
 یا تو واگو اکیہ عقلت یا مت است
 ار تو بریں ماتت جوں داری ہماں
 ار تو بریں ماتت یہاں چوں کے
 لیک اگر درگس آید قرص ماہ

واہب این ہدیہاے راتھ
 کہ حرمود و حیتیم دگوش را
 کہ حرمودا ہاست اے فتی
 تاجہ دیدی این راں ار کر دگار
 جیتہاے حاضران مرد و حیت
 واں یکے مار یک می مید جہاں
 ایں سہ کس مستیک موصیہم
 در تو آدیراں وار میں در گریہ
 رولو نقش گرگ ورس یوسعی سا
 ہر لطر را میسا این بچہ رولوں
 اسی میں سوہ القصاص القصاص
 یا گویم اچھ بریں ماتت مست
 میفتا سے پوریوں مہلی راں
 لی راں جوں ماہیر تو میرے
 تنہ واں رار و در آرد براہ

در کھجور و داج لہ مارا دل سے لکھا گیا ہے

۱۰۰

ارمو سے یہ رحمت رکتا د
 ارے بچتے حواریں کرم
 تاویل سال آں وطیہ و ان عطا
 تاہم ایساں ارحیہ جاتند
 حاکمی گفتند مامو سے رآر
 بریں گدا روئی و حرص آرتاں
 امت احمد کہ ہستہ ارکرام
 چوں آمیت عبد ربی ماستند
 پنج لے تاویل این را دیدیر
 را کہ تاویل ست ادا و عطا
 آں خطا دیدن رصحت عقل است
 حویث را تاویل کس احسار
 لے علی کہ حملہ عقل و دیدہ
 تیج حمت حان مارا چاک کرد
 بارگودام کہ این اسرار موت

یہ بحثہ و تفسیر بی ولی رحمت مداد
 ہمیشہ اور است و عالم علم
 کم شد یک روز راں اہل جا
 کہ ما و ترہ و حس حواسند
 نقل و قتا و مدس سیر و بیار
 مقطع تدس دسلوی آسمان
 مایقامت ہست مانی آں طہام
 اطمین و سیتے کما یت راستہ
 تا و آید در گلوچوں سہد و تیر
 حو کہ میں آں حقیقت رجطا
 عقل کل معرست عقل حروک
 معر راہ گوے لے گھرا را
 تنہ واکو از انجسہ دیدہ
 آب سلت خاک مارا یک کرد
 را کہ لی تفسیر کستہ کا راوت

اس گفت آن بوسلماں وے	ار سر مستیے ولدت مات
کہ لفظ برایا امیر لومیں	تا کلب حان مق درجیل حسین
بہشت اختر مر حیں را مدتی	میکند اسے حال ویت حد متی
یہ کہ وقت آید کہ حال گیر و حیں	آفاقت آن رہاں گرو د حیں
حیں حیں را دوست مدیر رو	ار سارہ سوے ریتہ آید او
ایں حیں در حیں را اندر آفتاب	کافاقت حان ہے بخت ستار
ار دگر اکھم کھشتی سیامت	ایں حیں ما آفاقت بر مات
ار کہ اس رو تعلق یاقت او	در چشم ما آفتاب سر و رو
ار وہ یہاں کہ و را حں است	آفتاب حرج را اس را بہا است
آن رہے کہ رہا بد نوت ارو	واں رہے کہ سگ تند یا نوت ارو
آن رہے کہ سرج مار و لعل را	واں رہے کہ برق بخت لعل را
آن رہے کہ بختہ مار و دیوہ را	واں رہے کہ دل دیوہ کا دیوہ را
مار گواے مار بر آفر و حستہ	ماتہ و ما سادہ ستس آموختہ
مار گواے مار غنقا گیر ستا	اسے سیاہ اتکس بخود لے مایاہ
امت و حد سے یکے و صد ہزار	مار گولے سدہ مارت را تکار

<p> ار غلط امیں توبہ دار نہ ہوں ماہ لے گھٹن جو ماست رہا حوں تو ماس آں مدیہ علم را ناراق لے باب بردو پائے ماس ناراق اسق ای ماس رحمت تانا مہر ہوا و در خود مطرے ست تارے نکشاید دے را دید باں حوں کتادہ ت درے حیراں تو ماسے ماگہ لوریاں گنج مانت تار درویتے یائے تو گھر سالا گر طں دو دمایاے حویتی تارے نیے مایدت اریع نو </p>	<p> مانک مہ طالب توبہ مرا گنج یوں گوید تہ سیا ادر صیا حوں تعانت آفتاب علم را تار سدا ر تو قستور ادر لاس مار گاہ مالہ کسوا احد مالک توبہ کے نو دکا بھاری ست در دروں ہر گز گھٹا میں گماں مع اسید و طمچ پیراں ستود سوے ہو پیراں راں یس می ست کے گھر حوے ر درویتی و گھر اگدر در اتکاف میہاے حویتی غیر نیے بیچے سے بی گھر </p>
<p> سوال کردں امیر المومنین علی رضی اللہ عنہ کہ حوں تو کہ مریوں ہیجوسی منظر تری تو تیسرے دست ادا حوے و مالک تہ </p>	

کو ہم دہتے میں میا د اوست
 حرم ساد ا و محمد بل میں
 حتم رتا ہاں تہ و مار اعلام
 بیع علم گرد حتم ر دست
 عرق لورم گرد چہ عقم تہ حواس
 حوں در آمد علتے اندر عباد
 تا آحت اللہ آید نام میں
 تا کہ اعطی اللہ آید خود میں
 محل میں اللہ عطا اللہ دوس
 اللہ احسنہ مکیم قلبیست
 راحتہ دوار تحریر ستام
 گرد ہے یرم ہے بیع مظار
 و رستم ماری مدالم کا
 بیت ارس معلق گفتن ہی نیست
 پست یگویم مبادرہ عقول

و رستم چیں گاہ مادم داد دست
 میست حر عشق احد سر جیل میں
 حتم راس ستم ام بریں لنگام
 حتم حق بریں شہ رحمت شدت
 روضہ گشتم گریح مستم لوتراں
 تیت برادیم میاں کردن سدا
 ما کہ بعض شد آید کار میں
 ما کہ آنسک شد آید یوں
 حمله شد ام یم میں آن کس
 میست تحیل دکان خرید میست
 آستین رد اس حق ستم ام
 ور ہے گردم ہے شتم مدار
 ماہم و حر ستم میتم میثدا
 سحر را گنھا لے اندر عیت
 عیب سودایں بود کار رسول

✓
10/11

۱۰۰

م

二

مہاراجہ

1

1

11

1

1

1

—

پیشہ

1

اچھل قہر میں رحمت جیست آزہ مارا راہ داوں راہ کیست

حوادہاں امیر المؤمنین علی رضی اللہ عنہ کہ ناگہی تیج شیر ذیست پورا کجالت

گفت مس تیج اریے حق میر لم سدہ حقم رہ ماو ترسم

شیر حقم یستم سہ پورا نعل میں ردیں مس مات گوا

ماریت اور میت در حراس س جو تیج وائل رسید آفتاب

رحمت خود راں ررہ رد آستم عیر حق راں سلام انگا شتم

سایہ ام مس کے خدا ام آفتاب حاحم مس یستم اورا حجاب

مس تیج یستم یگر ہائی وصال راہ گرام کہ کستہ و قتال

حوں یستم گوہر تیج مرا ماوار تہا کے رد میں مرا

کہہ یم کو ہم بس سحر و ظلم و دوا کوہ را کے در را یار تہا مار

آگہ ارادت روادار حاسی ست را کہ ما و اموافق خود سی ست

ما و حشم و ما د تہا س ما آہ رو اورا کہ سو د اہل مسار

ما و حرم و ما د کیسہ ما د آہ رو اورا کہ سو د اہل نیسار

ما و کسہ و ما و غم و ما و ظلم رو اورا کہ سو د اہل عظم

<p> اندر آکا را در کردت فصل حق اندر آکوں کہ رستے ارجط رشتہ آرفسردو حارستان تو سے وس تمام کے محنت مصیبت کرنے ہر ہر طاقت میں جہت مصیبت کاں مرکور لے عمر را قصد آرا یہ رسول لے سحر ساحراں فرعون تال اگر سودے سحر تال راں محمود کے مدید سے عصا و معجزات نا امید را احد اگر دن روت حوں بدل یکہ اہ نیات رہیں شود مرعوم تیطان رحم اور کوست انگاہ آو رود حوں یہ مد کاں گہ تہ طاعتی </p>	<p> را کہ رحمت و رحمت حشمت سق سگ بودے کیمیا کردت گہ حوں گئے شکست دسساں او تو سے بودی علی را حوں کسم اسماں سینوہ در ماسع بی رحارے مرد ماوراق و ر می کتیدت تا مد رگا و متول یہکتی دکت ولت حوں تال کے کتیدی تال فرعون عود مصیبت طاعت تداہی قوم عصا حوں گناہ و مصیبت طاعت تداہی عین طاعت یکہ رحم و سات و رحمد او لظرفہ کرد و دیم راں گہ مارا سحاسہ آو رود گرد و او را اماں را ک ماسع </p>
---	---

ار عرص حرم گولے حسرت و	دوں	کہ گولے سد گاہاں رد و نحو
در تربعت مرگوا ہے سدہ را	ہے	میت عدلے وقت دعوی و قصا
گر بر اراں سدہ ماتسدت گواہ		برسخت برع ایثار اراکاہ
سدہ متہوت تر بر یک حق		ار علام و سد گاہاں مسترق
کاین میک لفظے تنو دار حواجر	یاد	واں رید تیرس و میر سخت مر
سدہ متہوت مدار و حواجر		حر فصل ایرد و العام حاصل
در چہ افتاد کو را عور میت	کارا	واں گناہ اوست حر و عورست
در چہ امداحت او حور کہس	ظلم	در حور قعرست لے یام رس
چوں گناہ اوست ای حواں پن کم		کہ وراا رست حور حیرد کم
لس کم گراں سحی افروں تنو		حور و حور حیرد کہ حار حواں تنو
این گاہاں حواں لستہ است	سدا	عظمت و شعلے و مدحی ست
حواں تنو در ذکیہ عولس سو میت	سدا	حواں تنو آن قلیکہ حواں نوریت
چوں گولے ہد گاہاں مقبول میت	عائ	عدل آں ماتسد کہ سدہ عولست
گفت ارسناک تاہ و زندر	یہ	را کہ تنو دار کوں حورس حر
چو کہ حرم حتم کے سد و مرا	شہرہ	میت ایجا حوصفاست حق در

ہج حصہ میست دلحام تو
 آلت حقے تو فاعل دست حق
 گفت او پس آن قصا صول رحمت
 اگر کند بر فعل خود حق اعتراض
 اعتراض اور اسد بر فعل خود
 اندرین شہر حوادث میراوست
 آلت خود را اگر خود است کند
 رمر منسج آیت اور منسا
 ہر شریعت را کہ حق مسوح کرد
 تنب کہ مسوح نور زور را
 مارت مسوح تدار نور زور
 اگر چہ ظلمت آمد آن بوم و سات
 لے در آن ظلمت حرد ہمارہ شد
 کہ رصد ہا رصد ہا آید بین
 حکم سمیع ہمار صلح شد

را کہ این را من میسدا لم تو
 یوں ہم را آلت حق طعن و دق
 گفت ہم ارق و آن حسرت
 نرا اعتراض خود رو یا مد ریاض
 را کہ در قہرست و در لطف او احد
 در مالک مالک تدبیراوست
 آن ستکتہ گشتہ را سیکو کند
 مات حیرت اور عقب میدان ہما
 او گیا برد و عوض آور و ورد
 یوں حادے و ان حردا و اورا
 تا حادوی سوختہ را ان آتش در
 لے دروں ظلمت مست آب حیات
 سکٹہ سر پایہ آورہ شد
 در سویدار و ستانی آفسرہ
 صلح این آحر را ان جنگ

<p>اگر آس در کت اوم مر ترا من چھاگر راجیہ یا میدہم یس وفاگر راجھا تختہم مداں حاودا نہ مادتا ہے تختہم من جیاں مردم کہ روحی عیق</p>	<p>تفردے و تحفہ و اوم مر ترا میتیں یاے حش چساں سر می ہم گھما و ملکھا کے حاوداں آجیہ اندر دھم یایدہم بوسن لطف من استدر قہر میت</p>
<p>گفتن حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وسلم گوشت کا مدار امیر اومیں علی صلی اللہ علیہ وسلم گوشت کا مدار امیر اومیں</p>	<p>گفتن حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وسلم گوشت کا مدار امیر اومیں علی صلی اللہ علیہ وسلم گوشت کا مدار امیر اومیں</p>
<p>گفتن ہمیں سرگوشت یا کرم کردا کہ آں رسول اروچی دوست اوہے گوشتیں میتیں را من ہمیں گویم چو مرگ من رشت اوہے افتد بہیم کاے کریم تا یایدہم من ایں احسام مد من ہمیں گویم بروح القلم</p>	<p>گو بردورے رگروں ایں سر کہ ہلاک عاقبت دوست دوست تا یایدہم من ایں منکر خطا باقصاں یوں تو اوم حیہ ست مر مر اکس اور لے حق دویم تا سور دجاں من رجاں خود راں قلم بس سرگوں گرد علم</p>

حوں شکستہ سد آمد دست او
 اگر تو آں را شکے گوید میا
 بس گشتن حق ادا تہ کہ او
 آ کہ داند دوست آقوانہ درید
 حامہ را کند و چو حست راحت او
 حامہ را در آن کس دریر و در
 اگر یک یا سہ ہزار ہند
 گو کہ موئے قصاصی بر شہا تا
 خود کرا رہرہ ندے تا اور خود
 را کہ داد ہر کہ خستش را کتود
 ہر کراں حکم بر سر آدے
 رو ترس و طعہ کم رہ بر دہاں
 میں حکم حق سہ گردن رجاں

ایس رو پاکه نفس را شکست او
 تو در سست کن واری دست دیا
 مرست که گشته را داد و نو
 هر چه از دست یکه تر حریه
 ایست کرد در تلک افرحت او
 ایس کیامت کسد معمور تر
 صدمه اراں سر برآورد در من
 خود گفت فی القصاص بد حیات
 بر اسیر حکم حق تبعی رد
 کاف کتبه و سحره لشد برود
 بر سر سر بر بد خود چیه رسته
 پیش دام حکم عی خود دیا
 تسحر و طعمه من رد بگرال

تغیب کردن آدم علیه الصلوٰۃ والسلام از رحمت

ص ہزاراں سر بریدیاں دلسٹاں
 باغیاں راں پیر، شاخ حسہ
 میکتہ دریاں دا آں حسیقت
 میکتہ دمان بدراں طیب
 ایس ریادہ داروں تصہ مات
 یوں بریدہ گت ملق ررق حوا
 خلق حیواں چوں رمدہ تدعل
 خلق اسال چوں ریدہ تدیس
 خلق تالوت راہ تیاراو
 خلق سریدہ حور و سترت دے
 اس کس لے دیوں ہمت کو تہ مال
 راں مدارے بیوہ ما مدید
 گیار و صبریں ماں حال حس
 حامہ تنوئی کردو حواہی امی حلال
 گریہ ماں تنگست مژرورہ ترا

تا اماں یا مد سرائل جہاں
 تا سیاد کل فتامتا ویر
 تا کیا دید ماغ مبدہ حسیقت
 مار ہزاروں ریاسے حبیب
 مر تہیدان راجیات امد رقت
 پر رتوں لیسر حوں آید گوار
 خلق اسال رست کردو دل فصل
 تاہ راہ کس قیاس اس رامیں
 سترت حق ماتہ والو اراد
 خلق ارلا رستہ مردہ درے
 تاکیت ماتہ یات سال ماں
 کاروینے بیلے ماں سید
 گیارا کیہ دررگرہاں توں
 رو کرداں ار محملہ کاراں
 دست گستہ پیچ در تر آ

تا کیا دید ماغ مبدہ حسیقت
 مار ہزاروں ریاسے حبیب

تاہ راہ کس قیاس اس رامیں

ابلیس لعین و عجب آوردن او

<p> رد سے آدم ربیہ کو متقی ست حوالت می کرو و آعدو گرین مانگ برودیرت حق کامی سعی پوستیں رانا زگوہ گر گسد یہ وہ حصہ آدم ادم برود گفت آدم تو کہ کوم رین طشر یار س این حرات رسدہ عموکن یا عیات استیمیتین ابو ما لا ترج قلک اہیت مالکرم گدراں اہاں ماسوہ التضا تلخ ترار وقت تو بیج میست رحت ماہم رحت مارا رہن دست ایوں یائے مارای حور </p>	<p> ار حقاقت در ریافت گایت حمد و در کار ابلیس لعین تو میدا لے راسر ار حقه کوہ را ریح وارن رگسد سد لمیش بوسلمان آورد ایچہیں کستان سد پشم دگر تو کہ کردم بے لکیرم رین سخن لا افتحہ بالسلوم والعا و صرف السوء الدی حظ التکلم و مسر مارا راحاں لہفا لی یا بہت غیر بیجا بیست حشم ہامر حاں مارا جامہ کس فی اماں تو کسے چوں حاں رو </p>
---	--

<p> عیوں ماسوی اعلیٰ شوق و ہوس آ کہ مردوں میں حالس تملکہ آست آ کہ مردوں میں اوستد فتح ما را کہ سے اردانہ تیسیریں بود وای کس تلخ ماتا معسر یوست دانه مردوں مرا تیریں تدست املوے یا قاتلے لاسا آن سے موتی حیاتی یاسنے مرتقے کو کم نہیں نے دا سکوں راج آں ماتد کہ آیت شہ اس سخن یا یاں مدار و حاکرم </p>	<p> ہے لائق و اکاید کم مرست امر لا فتنو انگیس را و دست سارنو آمد مرا و رادر خطاب تلخ را خود سے حاجت کی شود تلمی و کر و عین خود ہی اوست مل ہم احیاء کی میں آمدست آن نے قتلے حیوانے قتلے دانا کم افسارق موٹے حشی سے لم یقتل المالیہ را حوں سوے وحدت آیدار تفریق دہر حوں تیدایں سر رسید گشت حم </p>
<p> افتادن رکا بدار ہر باری دریامی امیر المومنین علی گرامی امیر المومنین مرا بخش و این قصا بار رہاں آمد و در حاکمیتسم اومتاد </p>	<p> و مدد دیا سے میں سر می ہاد </p>

<p>تو عصا کش بر کر کہ رگ کیست غیر تو ہر جو حسن است و ماحون است ہر کر آتش بیاہ و لیت است کل ستے با حلا اللہ ما طل</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰</p>	<p>بارگشتن بجکایت امیر المومنین حضرت علی رضی اللہ عنہ و مساحت کردن او با حلیہ عیسیٰ</p>
<p>مار و موسے علی و حوایتیں گفت و شنیدن را اپنے میم عتیم را کہ مگم بھیجاں عورتی بہت دگ لے دگے بود ما را حال دگ سے دگے آجیوں بہت اچھو دگیوں آں بہت طاہرین مرگ و ماطن رمدگی ار رحم را دل حسین را حق است</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰</p>	<p>واں کریم ما حوسل وافر ویتیں رو رو ترست مدارم ہیچ چشم دگ میں دلعت جیگاں رویت دگ سے دگے بود ما را حال حان ماقے یا فتنے و دگت لط قوس در بحر موج حاسست طاہرین اترہاں یا میدگی اچھاں او را رو شکستیں</p>

ملک نیا بود جو کہ فرمود الدیاحقیۃ و طالہا کلاب بلکہ نام بود

<p> جہد جمیع لفتح کہ ہسم آ کہ اواز حریف بہت آسمان ار پے نظارہ او حورہاں دریاں افتادہ رجاک زہت حوشتیں آراستہ ارہراو آجماں پرستہ ارا حلال حق لکس جیسائے مرسن گفت مارا عیم و ہیوں راع لے ہو کہ محرمہای افلاک و عقول پس چہا تہ کہ دنام و عراق اہل گماں و ظن مساق را بود آگہہ زردیوں سارے نقاب لکس پشستیتہ کوہ و زرد را </p>	<p> کے لود در حب دیسا مہم جتیم دل رست رو رہتال یرتہہ آفاق بہر بہت آسمان صدیو یوسف او قتادہ در حیت حورہ و رایرو لے عیم و دوست کو کاہہ رو ہسم رہ یا مدال حق وَالْمَلٰئِكَةُ وَالرُّوحُ اِیضًا مُّظْلُوْنَ مست ساسیم و مست باع لے جیوں حسہ آمد جتیم رسول کہ ناید او سردا اشتیاق کو قیاس ارحم و حرص حورہ کہ رو دے حملہ نور آفتاب آسما ساسی گرد را و مرد را </p>
---	---

<p>ما آمد کے علی رودم کہتس اس حالیت میکم حکم بریر گشت ارہ درہ عولے ستود یک سوا تو متوا مدریہ لیک عیسم تنو ستع تویم یتس میں اس تن مار ویتے حجر و تئیر ستدریجاں س آکہ اوتس را مدیساں نے کند راش لظاہر کو ستد مدیجاہ حکم مایا را اید ہسرتن حامہ تا امیشری را دہ جاں اگر میرے ادنیے اندراں جہاں ہیں گناں مدسرای دولاب</p>	<p>تاہ میم آں دم و وقت ترس تاہ مید حیتسم س آں رشیر حجر اندر کف سحول تو رود چوں قلم بر توحیاں مطی کشید خواجہ رودم نہ علوک شسم بی تن عیتسم فتی اس لعتی مرگ تن ترم در گشتاں میں حرص میری و خلالت کی کند تاہی سراں را مایا را حکم تالوہ را و ہر کس امانہ تا دہ کل علامت را ام حکرت پہا بیت گرد دیاں ماہ دوا اللہ اسلم بالصواب</p>
<p>سیان آنکس فتح طلکیدں سعیر صلی اللہ علیہ وسلم کہ وعیم کہ را حبث دست</p>	

<p>اس سخن را بیست یا پانچید اندر آدر گلستان ار مرمله لے توقف رود و تردد تمام ہم سر دست گفت ار هر حد</p>	<p>دست ماس و چیت دست و دست چونکه در ظلمت مدیدے مشعل ریں جیسے سس سے ماع ارم شرح کس این را ویدیرم ہا</p>
<p>گفتن امیر المومنین علی رضی اللہ عنہ ماقربن خود کہ جو توحید و احد حق بروی من حتم من حمید احصاء عمل ہا مانع کستق تو آں بود و سلاں سداں او</p>	<p>گفتن امیر المومنین علی رضی اللہ عنہ ماقربن خود کہ جو توحید و احد حق بروی من حتم من حمید احصاء عمل ہا مانع کستق تو آں بود و سلاں سداں او</p>
<p>گفت امیر المومنین با آں حواں جوں توحید ادا حقے بر روی من ہم ہر حق تندو میے ہوا تو نگارید کہ مویستے نقش حق را ہم مامر حق تسک گسراں سید و پورے تدید گفت من خم حوا میکاستم</p>	<p>کہ ہنگام ہر دلے ہلواں نص حمید و تہ تدجوی من تکرکت اندر کار حق سود روا آں حقے کردہ من سیستے رر خاصہ دست سگ دست رل در دل او تاکہ رمارستس رید من تراوے دگر بیداستم</p>

گرد و غبار سے گرد و اترتے	گرد و غبار سے گرد و اترتے
چوں کہ ایدرس آتشِ حیدر	گرد و غبار سے گرد و اترتے
اکہ یہ اترتے اعلیٰ سے اترتے	باتوئے بیئے عریاں راستہ
یہ تو یہ اترتے اعلیٰ سے اترتے	گرد و غبار سے گرد و اترتے
تیرے حق است کہ صورتِ راست	میں ہم سنگ تیرے حقِ رست
تیرے حق است کہ صورتِ راست	تیرے دیا یہ است کاری درگ
تیرے حق است کہ صورتِ راست	چو کہ اندرِ مگر سیدِ صمد
تیرے حق است کہ صورتِ راست	تیرے حق است کہ صورتِ راست
تیرے حق است کہ صورتِ راست	دے دے دے دے دے دے دے
تیرے حق است کہ صورتِ راست	ہیجا کہ آئے سود ہست
تیرے حق است کہ صورتِ راست	اے حیدر ایں ہر ناموس کساں
تیرے حق است کہ صورتِ راست	اک کہ حیدر ایں قدر بہرہ مد
تیرے حق است کہ صورتِ راست	گفت اگر گوید ایں راہِ رماں
تیرے حق است کہ صورتِ راست	یہ بیڈواں مالِ برد و حراں
تیرے حق است کہ صورتِ راست	حریہ پیرِ مستدومی بود مدتا

چوں ہمارا یہ نور و اختر بدست	ایست	چو نگاہ سیرت و شکاک گشت
کایحساں و رومرا گشت تیغ	ست	سے و اندکام و محقق ای درج
حور و صورت کون خشک است غیر	دا	ماں خوشی بود و آں حارس
حور و لوتے ای و عود باریں	ار	تو دریاں مادیات کہ آدرایتیں
بعد اراں کا سحت جس باتر می	سیر	رہاں بومی جو رہی این شکا
راں گیاہ اکون سر بہ ای ستر		گشت خاک میر و حشاک گوشت ر
آب تیرہ ستر سر چہ سدکس	آورد	سحت خاک آلودہ سے آید جس
آؤ کہ تیرہ کرد ہم صاف کد	پیش	ماحدایت مار صاف و خوش کد
حصر کس واللہ اعلم بالصواب	تشریح	صہ آرد آرد و رالے شتاب

الحمد للہ کہ دفتر اول بعد مراحتمہامی بسیار با انجام رسید
والشکر للہ کہ دفتر ثانی با حسن الوجہ آغاز گردید

<p>تو ترارشے اعلو لودہ تو تارواصل عویم لودہ مس علام آن یزاع حیتسم جو مس علام سرح آن دریائے عوص کس رس تہاوت راکس قسیحہ کس رعولیت قوم او ادہ تیج علم حیدرین خلق را تیج علم ارتج آہس تیسرے</p>	<p>مل رماہ ہسرتار و بودہ تو ووع سنج کیستم لودہ کہ یزاعست روتسی پد رقت اردو کوچین کو ہسرتار و بودہ مس تراویم ہسرتار و بودہ ما تھانہ سو سڈین کردہ واحدید ارتج حیدرین خلق را مل رسد کبر طفر اکیسے تر</p>
<p>خاتمہ</p>	
<p>اے دریا القمہ دو عور دوش گندمی عورستید آدم یکسو ایت لطیف دل کا اکیست گل ماں چومے لودہ و قنہ بود ہیچو حارسہ کا ترے حور</p>	<p>ہوشت کاکتا اراں افسردہ شد جوں دست تمتاع مری را حو ماد اوچوں میستودیر دیں گل چو کہ صورت گشت انگیر و حور راں عورت صد لعل و لذت ہسرت</p>